

1.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:		Anatomia			
Nazwa angielska:		Anatomy			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Tryb/Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie			
Profil studiów		praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych			
Prowadzący przedmiot:		prof. dr hab. Zofia Ignasiak dr Paweł Posłuszny			
Status przedmiotu:		obowiązkowy			
I Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	30	30	15	75	4
II Cel przedmiotu:					
C1 Zapoznanie studenta z budową makroskopową i topograficzną ciała ludzkiego. C2 Zapoznanie studenta z nazewnictwem medyczno-anatomicznym. C3 Nauczenie studenta analizy i interpretacji nadrzędnej działalności centralnego układu nerwowego, układu autonomicznego, układu hormonalnego na pozostałe układy.					
III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:					
brak					
IV Oczekiwane efekty uczenia się					
Wiedza:					
A.W1. - budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)					
A.W3. - udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy					
Umiejętności:					
A.U1. - posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego					
V Treści programowe:					
Forma zajęć: wykłady					Liczba godzin
W.1	Definicja anatomii, miejsce anatomii wśród nauk biologicznych. Historia anatomii. Sens uczenia się anatomii. Osie i płaszczyzny ciała ludzkiego, okolice ciała. Charakterystyka tkanki łącznej, rodzaje połączeń ciągłych kości				2
W.2	Ogólna budowa kości, czynności kości, skład, kształt, budowa wewnętrzna, właściwości fizyczne i biologiczne, okostna, ochrzęstna, szpik kostny, naczynia i nerwy kości, rodzaje połączeń kości, budowa i rodzaje stawów. Rozwój czaszki, połączenia kości czaszki, staw skroniowo-żuchwowy, miejsca przejścia nerwów czaszkowych.				2
W.3	Klatka piersiowa jako całość, różnice płciowe klatki piersiowej, mechanika klatki piersiowej i kręgosłupa, funkcje kręgosłupa, krzywizny żeber, związek mięśni grzbietu i miednicy z prawidłową podstawą ciała.				2

W.4	Podział mięśni, zasada działania mięśnia, naczynia i nerwy mięśni, narządy pomocnicze mięśni, biologiczne i fizyczne właściwości mięśni, rodzaje pracy mięśniowej.	3
W.5	Łańcuch kinematyczny kończyny górnej. Łańcuch kinematyczny kończyny dolnej	1
W.6	Charakterystyka krążenia małego i dużego.	2
W.7	Żyła wrotna. Żyły kończyn górnych i dolnych. Charakterystyka układu chłonnego. Główne pnie zbiorcze. Śledziona.	2
W.8	Układ wewnątrzwydzielniczy.	2
W.9	Otrzewna. Położenie narządów wewnętrznych <i>in situ</i> .	2
W.10	Wprowadzenie do układu nerwowego. Tkanka nerwowa, rodzaje komórek. Łuk odruchowy.	2
W.11	Komory mózgu, krążenie płynu rdzeniowo-mózgowego.	2
W.12	Nerwy czaszkowe. Położenie jąder w mózgowiu, miejsca przejścia przez czaszkę, podział na gałęzie.	2
W.13	Charakterystyka układu autonomicznego.	2
W.14	Ogólna charakterystyka poszczególnych narządów zmysłów. Szczegółowa budowa narządu wzroku.	2
W.15	Szczegółowa budowa narządu przedsionkowo-ślimakowego.	2
Suma godzin		30
Forma zajęć: ćwiczenia		Liczba godzin
Ćw. 1	Budowa kostna klatki piersiowej – mostek i żebra. Połączenie w obrębie klatki piersiowej i ich mechanika	1
Ćw. 2	Ogólny opis budowy kości mózgowcowej z szczególnym uwzględnieniem podstawy czaszki – dół przedni, środkowy i tylny.	1
Ćw. 3	Podział kości twarzoczaszki. Ogólna budowa kości twarzoczaszki. Czaszka jako całość. Połączenia kości czaszki.	1
Ćw. 4	Kości obręczy i kości kończyny górnej wolnej. Połączenia w obrębie kończyny górnej.	1
Ćw. 5	Kości obręczy biodrowej i kończyny dolnej wolnej. Połączenia w obrębie kończyny dolnej.	1
Ćw. 6	<i>Praca pisemna obejmująca całość zagadnień z układu ruchu biernego.</i>	1
Ćw. 7	Mięśnie grzbietu – powierzchowne. Mięśnie grzbietu – głębokie.	1
Ćw. 8	Mięśnie obręczy kończyny górnej. Mięśnie kończyny górnej wolnej.	2
Ćw. 9	Mięśnie obręczy kończyny dolnej. Mięśnie kończyny dolnej wolnej.	2
Ćw. 10	<i>Praca pisemna obejmująca całość zagadnień z układu czynnego ruchu.</i>	1
Ćw. 11	Ośrodkowy układ nerwowy - pień mózgu, mózdzek, przodomózgowie.	2
Ćw. 12	Obwodowy układ nerwowy - sploty.	2
Ćw. 13	Budowa serca, topografia aorty. Unaczynienie ciała, przebieg i nazewnictwo głównych tętnic i naczyń żylnych. Zakres ukrwienia. Układ pokarmowy, układ oddechowy	9
Ćw. 14	Układ moczowo-płciowy – narządy moczowe. Układ moczowo-płciowy – narządy płciowe.	4
Ćw. 15	<i>Praca pisemna obejmująca całość zagadnień z układu nerwowego i narządów wewnętrznych.</i>	1
Suma godzin		30
VI Narzędzia dydaktyczne:		
1	prezentacje multimedialne	
2	filmy	
3	atlasy i plansze anatomiczne, modele anatomiczne	
VII Metody dydaktyczne		
1. wykład informacyjny 2. wykład konwersatoryjny 3. dyskusja dydaktyczna		
VIII Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1.	Kolokwium cząstkowe	
P1.	Egzamin. Test jednokrotnego wyboru i pytania otwarte sprawdzające wiedzę i umiejętności.	
IX Obciążenie pracą studenta		

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	60
Samokształcenie	15
Przygotowanie do egzaminu	15
SUMA	90
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4

X Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. Bochenek A., Reicher M.: Anatomia człowieka, t. I-V. PZWL, Warszawa 2010.
2. Narkiewicz O., Dziewiątkowski J.: Anatomia człowieka. Podręcznik dla studentów, PZWL, Warszawa 2015

Literatura uzupełniająca:

1. Ignasiak Z.: Anatomia narządów wewnętrznych i układu nerwowego człowieka, Urban & Partner, Wrocław 2014
2. Rohen J.W., Lütjen-Drecoll E., Gack A.: Anatomia człowieka: tablice, PZWL, Warszawa 2012

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W1 A.W3	C1, C2, C3	W1-15; Ćw. 1-15	1,2	1,2	F, P
A.U1	C1, C2, C3	Ćw. 1-15	1,2,3	1,2,3	F, P

XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

A.W1	<p>Student pisze prace pisemne z poszczególnych działów anatomii. Na ich podstawie otrzymuje ocenę końcową:</p> <p>Bardzo dobry – Student zna podstawowe pojęcia stosowane w anatomii. Potrafi podać miejsca przyczepów i ich czynność w poszczególnych stawach, potrafi podać zestawienia czynnościowe mięśni antagonistycznych i synergistycznych. Zna unerwienie i unaczynienie mięśni. Zna topografię i budowę narządów wewnętrznych, potrafi wskazać je na modelu. Zna nomenklaturę łacińską.</p> <p>Dobry plus – student potrafi wymienić mięśnie w grupach topograficznych oraz podać miejsca przyczepów i ich czynność w poszczególnych stawach, potrafi podać zestawienia czynnościowe mięśni antagonistycznych i synergistycznych. Zna topografię i budowę narządów wewnętrznych, potrafi wskazać je na modelu.</p> <p>Dobry – Student zna podstawowe pojęcia stosowane w anatomii. Potrafi wymienić określenia dotyczące położenia struktur w organizmie oraz główne formy struktur na kości. Potrafi wskazać przykładowe struktury na kościach i w stawach. Zna rozmieszczenie i funkcję mięśni. Potrafi wskazać i omówić budowę narządów wewnętrznych.</p> <p>Dostateczny plus – student wymaga ukierunkowania po czym potrafi wymienić kości i miejsca przyczepu mięśni na nich oraz stawy i ich składowe w poszczególnych częściach ciała. Potrafi wymienić i wskazać grupy mięśni określić topografię i budowę narządów wewnętrznych.</p> <p>Dostateczny - Student wymaga wielu ukierunkowań i dodatkowego czasu po czym podaje podstawowe pojęcia stosowane w anatomii. Potrafi wymienić określenia dotyczące położenia struktur w organizmie oraz główne formy struktur na kości.</p> <p>Niedostateczny - Student nie zna schematów poszczególnych układów narządów organizmu. Student nie zna topografii i budowy narządów wewnętrznych i nie potrafi wskazać ich na modelu.</p>
A.U1	Na ćwiczeniach student dokonuje analizy poszczególnych układów narządów, wskazuje narządy i ich części na planszach i modelach.
A.W1 A.U1	<p>Egzamin.</p> <p>Test jednokrotnego wyboru i pytania otwarte sprawdzające wiedzę i umiejętności.</p>

Skala punktowa do egzaminu:

ocena bdb 91%-100%

ocena db plus 81%-90%

ocena db 71%-80%

ocena dst plus 61%-70%

ocena dst 51%-60%

XIII DODATKOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 8, parter, budynek nr 3
2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.
3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

2.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	FIZJOLOGIA
Nazwa angielska:	PHYSIOLOGY
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr Ewa Bakońska – Pacoń, dr Małgorzata Fortuna
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	15	15	15	45	2
2	15	25	10	50	3
Razem	30	40	25	95	5

II. Cel przedmiotu

- C1** - Zapoznanie z działaniem fizjologicznych procesów w organizmie człowieka oraz podstaw fizjologii klinicznej, w celu umożliwienia studentowi rozróżnienia procesów fizjologicznych i nie fizjologicznych w organizmie człowieka.
- C2** - Dokonanie pomiaru i opisu prawidłowych wartości podstawowych parametrów krążeniowych i oddechowych.
- C3** - Dokonanie prób krzyżowych w celu określenia podstawowych grup krwi. Umiejętność zinterpretowania badania morfologicznego krwi.
- C4** - Umiejętność uzasadnienia dlaczego pewnych rodzajów czynności nie powinien wykonywać pacjent z wybranymi jednostkami chorobowymi.
- C5** - Umiejętność określenia podstawowych przyczyn powstawania zmian patofizjologicznych w układzie: nerwowym, krążenia i oddechowym.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy:

A.W1.- absolwent zna i rozumie budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)

A.W2. – absolwent zna i rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie

A.W3. – absolwent zna i rozumie udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy

A.W4. – absolwent zna i rozumie fizjologię poszczególnych układów i narządów

A.W5. – absolwent zna i rozumie podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego

A.W16. - wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole

elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące;

W zakresie umiejętności:

A.U1. – absolwent potrafi posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 –absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY semestr I		Liczba godzin
W.1	Wprowadzenie do zagadnień fizjologii neuronu i mięśni szkieletowych	3
W.2	Funkcje centralnego systemu nerwowego	3
W.3	Autonomiczny układ nerwowy. Termoregulacja	3
W.4	Regulacja hormonalna, pętle sprzężeń zwrotnych	3
W.5	Fizjologia układu krążenia. Zaliczenie wykładów	3
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA semestr I		Liczba godzin
Ćw. 1	Elektrofizjologia Wprowadzenie, omówienie warunków zaliczania przedmiotu Czynność bioelektryczna komórki Transport błonowy czynny i bierny Pompa jonowa Potencjał spoczynkowy, czynnościowy oraz jego geneza Pobudliwość i jej miary Pobudzenie przewodnictwo, przekazywanie impulsów innym komórkom Rola synapsy i mediatorów chemicznych Elektryczne przewodnictwo synaptyczne Chemiczne przewodnictwo synaptyczne Biosynteza i magazynowanie, uwalnianie i inaktywacja neurotransmitterów w synapsach pobudzających i hamujących Degeneracja i regeneracja zjawiska troficzne. Wywołanie skurczu wtórnego Zadania i rodzaje tkanki mięśniowej Mikroskopowa budowa mięśni szkieletowych Molekularny mechanizm skurczu Energetyka skurczu mięśnia Rodzaje skurczów mięśni poprzecznie prążkowanych Zmęczenie i znużenie mięśnia Charakterystyka, podział mięśni gładkich. Porównanie mięśni gładkich i szkieletowych	3
Ćw. 2	Fizjologia układu nerwowego Fizjologia neuronu Budowa i rodzaje neuronów Głój i jego czynność Oś czuciowa i ruchowa Poziomy funkcjonalne układu nerwowego Podział budowa i właściwości włókien nerwowych Odruch jako podstawowa forma działania układu nerwowego Odruch rozciągania, odruch zginania, odwrócony odruch rozciągania (odruch szczyrkowy) Mechanizmy regulujące napięcie mięśniowe Charakterystyka niektórych odruchów u człowieka: rogówkowy, żreniczny, ze ścięgna Achillesa, kolanowy Odruchy bezwarunkowe, warunkowe, nawyki ruchowe Badanie czasu odruchowego metodą Turca Analiza łuku odruchowego Odruchowy tonus mięśni doświadczenie Brongesta. Podział odruchów pod względem różnych kryteriów	3

	<p>Czynność układu piramidowego Patofizjologia uszkodzeń dróg korowo - rdzeniowych Struktury układu pozapiramidowego i jego czynności Podział i właściwości układu wegetatywnego Czynności układu adrenergicznego i cholinergicznego Wzajemny antagonizm części układu wegetatywnego. Organizacja odruchów układu autonomicznego</p>	
Ćw. 3	<p>Fizjologia narządów zmysłu Budowa, właściwości receptorów i ich podział Rekrutacja i hamowanie w receptorach Czucie bólu, rodzaje bólu Czucie temperatury Czucie trzewne Uszkodzenie dróg czuciowych Fizjologia zmysłu wzroku Układ optyczny oka Fotorecepcja siatkówki Fizjologia zmysłu słuchu i równowagi Odbieranie bodźców akustycznych przez narząd słuchu Mechanizm pobudzania zmysłu równowagi Czucie powierzchniowe, ból, dotyk, ciepło, zimno Lokalizacja receptorów smaku w jamie ustnej Lokalizacja receptorów dotyku w skórze Dermoleksja – widzenie skórne Stereognozja. Badanie czucia proprioreceptywnego</p> <p>Wydzielanie wewnętrzne Hormony i ich podział Sposoby działania hormonów Regulacja wydzielania hormonów na zasadzie sprzężenia zwrotnego, długie i krótkie pętle sprzężeń Wewnątrzwydzielnicze funkcje podwzgórza, jego neurohormony, czynniki uwalniające, bądź hamujące wydzielanie hormonów Przysadka mózgowa i jej hormony Tarczycza, tyroksyna T4, trójiodotyronina T3, kalcytonina Układ wyspowy trzustki: insulina i glukagon Mechanizm glukostatyczny Nadnercza: hormony kory nadnerczy i rdzenia nadnerczy Hormony płciowe</p>	3
Ćw. 4	<p>Fizjologia krwi, limfy i płynu mózgowo-rdzeniowego Krew, skład krwi i jej główne funkcje Właściwości fizyko-chemiczne krwi Osocze i główne funkcje jego składników Funkcje elementów morfotycznych Krwinki czerwone (budowa i funkcje hemoglobiny, układ grupowy krwi) Krwinki białe (budowa, podział i funkcje , rola odpornościowa) Budowa i funkcje trombocytów Charakterystyka podstawowego badania morfologii krwi Krzepnięcie krwi Limfa, skład, wytwarzanie i jej rola Płyn mózgowo-rdzeniowy, skład, wytwarzanie, funkcje Oznaczanie hematokrytu Oznaczanie czasu krzepnięcia. Oznaczanie grup krwi</p>	3
Ćw. 5	<p>Układ krążenia Budowa serca Właściwości fizjologiczne mięśnia serca Automatyzm serca Rozwinięcie serca Tony serca Rejestracja zmian bioelektrycznych towarzyszących pracy mięśnia serca – EKG Osluchiwanie serca, tony serca, uderzenie koniuszkowe. Regulacja pracy serca Funkcje układu krążenia Fizjologia naczyń krwionośnych Ciśnienie krwi i tętno, regulacja, pomiar Dynamika krążenia krwi i chłonki Zaliczenie ćwiczeń</p>	3
Suma godzin		15

Forma zajęć: WYKŁADY semestr II		Liczba godzin
W.6	Fizjologia układu oddechowego	3
W.7	Fizjologia układu pokarmowego	3
W.8	Fizjologia bólu	3
W.9	Fizjologia odporności organizmu człowieka.	3
W.10	Fizjologia snu. Zaliczenie wykładów	3
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA semestr II		Liczba godzin
Ćw. 6	Układ oddechowy Pomiar pojemności płuc (spirometria i spirografia) Pomiar wentylacji płuc i rytmu oddechowego Oddychanie zewnętrzne i wewnętrzne Mechanizm wdechu i wydechu Całkowita i życiowa pojemność płuc Dyfuzja gazów i wymiana gazowa. Transport gazów oddechowych	6
Ćw. 7	Metabolizm Przemiana energii Przemiana materii Bilans energetyczny (dodatni, wyrównany, ujemny) Metabolizm (katabolizm i anabolizm) Kontrola i ocena metabolizmu Czynniki wpływające na szybkość przemiany materii	4
Ćw. 8	Układ trawienny, Gospodarka wodno-elektrolitowa Procesy fizjologiczne układu trawienia Trawienie wchłanianie. Funkcje wątroby i trzustki Gospodarka wodno-elektrolitowa. Procesy fizjologiczne związane z rozmieszczeniem wody w organizmie - regulacja	6
Ćw. 9	Układ wydalniczy. Układ rozrodczy Fizjologia nerek, produkcja moczu. Fizjologia układu rozrodczego, rozwój i czynność, ontogeneza, fizjologia porodu	6
Ćw. 10	Ćwiczenie zaliczeniowe Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji uzyskanych podczas realizacji przedmiotu. Omówienie zagadnień egzaminacyjnych.	3
Suma godzin		25
VI. Metody dydaktyczne		
1.	prezentacje multimedialne	
2.	Filmy, wirtualne laboratorium	
3.	atlasy i plansze procesów fizjologicznych, ciśnieniomierze, młoteczki neurologiczne, spirometr, analizatory składu ciała	
VII. Narzędzia dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	dyskusja dydaktyczna	
VII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Kolokwium cząstkowe	
P1	Egzamin. Test jednokrotnego wyboru i pytania otwarte sprawdzające wiedzę i umiejętności.	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba

	godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	70
Samokształcenie	25
Przygotowanie do egzaminu	40
SUMA GODZIN	135
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	5

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. Traczyk W., Trzebski A.: Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej, Wyd. PZWL Warszawa 2010
2. Ganong W. F. Fizjologia, PZWL 2007, 2009
3. Konturek S. Fizjologia człowieka, wyd. U. J. Kraków 2013, 2016

Literatura uzupełniająca:

1. Borodulin-Nadzieja L.: Fizjologia człowieka - podręcznik dla studentów licencjatów medycznych. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2005.
2. Michajlik A., W. Ramotowski: Anatomia człowieka z elementami fizjologii. PZWL Warszawa, 2009
3. Konturek S.: Fizjologia człowieka, tom IV Neurofizjologia, Wyd. UJ Kraków 2018
4. Górski J.: Fizjologia człowieka, Wyd. PZWL Warszawa 2010
5. Hansen J. T., B. M. Koeppen, F. H. Netter: Atlas fizjologii człowieka Nettera, Urban & Partner Wrocław 2008

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W1.	C1-2; C4-5	W1-3; W6-7; Ćw.1-6; Ćw.8-9	1,2,3	1,2	F; P
A.W2.	C1-5	W1-4; Ćw.1-3; Ćw.7	1,2,3	1,2	F; P
A.W3.	C1-5	W2-9; Ćw.1-9	1,2,3	1,2,3	F; P
A.W4.	C1-5	W1-10; Ćw. 1-10	1,2,3	1,2,3	F,P
A.W5.	C1,-5	W2-4; Ćw. 2-3; Ćw. 6-8	1,2,3	1,2,3	F; P
A.W19.		W3,;W5	1	1	F,P
A.U1.	C1-2	W1-2; W6; Ćw. 1; Ćw.5	1,2,3	1,2,3	F,P
K.S5	C1-5	W1-10, Ćw.1-10	1-3	1-3	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Efekt	Zasady weryfikacji
A.W1.	<p>Przedmiot kończy się <u>egzaminem</u> - semestr 2 , pierwszy termin odbywa się w postaci pisemnej odpowiedzi na 4 pytania przekrojowe, drugi termin w formie testu zamkniętego wyboru.</p> <p>Skala punktowa do egzaminu: ocena bdb 91%-100% ocena db plus 81%-90% ocena db 71%-80% ocena dst plus 61%-70% ocena dst 51%-60% za odpowiedź na każde z czterech pytań maksymalnie 25%</p> <p>Kryteria zaliczenia ćwiczeń: 1. Frekwencja na zajęciach</p>
A.W2.	
A.W3.	
A.W4.	
A.W5.	
A.W19	

A.U1.	<p>2. Indywidualny udział w dyskusji</p> <p>3. Pisemna praca samokształceniowa wg ustalonych kryteriów</p> <p>4. Pisemny sprawdzian wiadomości. Kolokwia oceniane od 0-6 punktów. Za każde z trzech pytań na kolokwium maksymalnie 2 punkty. Punktacja do oceny z semestru:</p> <p>30 – 29 punktów – bardzo dobry</p> <p>28 – 27 – dobry plus</p> <p>26 – 23 punktów – dobry</p> <p>22 – 19 dostateczny plus</p> <p>18 – 16 punktów dostateczny</p> <p>15 i poniżej punktów – niedostateczny</p> <p>Warunkiem zaliczenia wykładu jest zaliczenie testu zamkniętego wyboru. Skala punktowa adekwatna jak przy egzaminie.</p>
XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie	
<p>Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 11, parter, budynek nr 3</p> <p>Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych</p> <p>Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych</p>	

3.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:		PATOLOGIA					
Nazwa angielska:		PATHOOGY					
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo					
Poziom studiów:		Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie					
Profil studiów		Praktyczny					
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych					
Prowadzący przedmiot:		prof. dr hab.n. med Rajmund Adamiec					
Status przedmiotu		obowiązkowy					
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania							
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia Praktyczne	Praktyka Zawodowa	Łącznie	ECTS
2	30	30	10	-	-	70	3
II. Cel przedmiot							
<p>C 1 Wprowadzenie do przedmiotu spełniającego fundamentalne znaczenie w poznaniu morfologii stanów patologicznych najczęściej spotykanych w praktyce medycznej. Zapoznanie z definicjami podstawowych zmian chorobowych przypisanymi patofizjologii ogólnej.</p> <p>C2 Przedstawienie zasadniczych mechanizmów etiopatogenetycznych określonych jednostek chorobowych w ramach patofizjologii szczegółowej.</p> <p>C3 Przedstawienie symptomatologii klinicznej następujących po sobie etapów rozwoju choroby aż po niewydolność wielonarządową w szczególności układu krążenia, oddechowego, trawiennego, moczowo-płciowego i nerwowego. Wyjaśnienie wiodących mechanizmów kompensacyjnych i obronnych uruchamianych w sytuacjach stanu chorobowego.</p>							
III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:							
Znajomość podstaw w zakresie: anatomii, fizjologii							
IV. Oczekiwane efekty uczenia się							
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:							
<p>A.W.1 budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)</p> <p>A.W.2 neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie</p> <p>A.W.6. podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej oraz patologii poszczególnych układów</p> <p>A.W.7 wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, układu trawiennego, układu hormonalnego, układu metabolicznego, układu moczowo-płciowego i układu nerwowego</p> <p>A.W.8 czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne</p>							
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:							
A.U.2 łączyć obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych							
W zakresie kompetencji społecznych:							
K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;							

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
W.1	Definicje, podział i zakres patologii. Zmiany wsteczne, postępujące, procesy zapalne i naprawcze. Etiopatogeneza nowotworów. Proces karcinogenezy. Niewydolność krążenia i układu oddechowego – przyczyny i następstwa kliniczne.	6
W.2	Patogenetyczne mechanizmy miażdżycy. Patofizjologia chorób niedokrwiennych ze szczególnym uwzględnieniem choroby niedokrwiennej serca (niewydolność wieńcowa, zawał), zaburzeń przepływu mózgowego (udar niedokrwiennej, zespół podkradania), zaburzeń przepływu obwodowego (miażdżycy zarostowa).	6
W.3	Zawał mięśnia sercowego: etiopatogeneza i następstwa ogólnoustrojowe niewydolności lewo- i prawo komorowej serca. Zaburzenia przewodnictwa elektrycznego serca.	3
W.4	Patofizjologia wstrząsu – rodzaje. Nadciśnienie tętnicze: podział, mechanizmy rozwoju, powikłania. Czynniki ryzyka choroby nadciśnieniowej. Przerost włóknisto-mięśniowy tętnicy nerkowej, wskazania do PTA.	6
W.5	Czynność trzustki: zewnątrz- i wewnątrzwydzielnicza. Zaburzenia metabolizmu glukozy, insulinooporność tkankowa. Powikłania choroby: mikro- i makroangiopatia cukrzycowa (nefropatia, neuropatia, retinopatia, stopa cukrzycowa).	6
W.6	Starzenie się organizmu. Śmierć.	3
Suma godzin		30
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Patofizjologia zapaleń. Ostre i przewlekłe stany zapalne. Wolne rodniki tlenowe, chemokiny, cytokiny, czynniki wzrostu. Błony komórkowe – transport, wzrost nowotworowy, receptory komórkowe i ich rola w odpowiedzi tkankowej.	2
Ćw. 2	Elementy immunopatologii: układ HLA, komórki odpornościowe i wspomagające, antygen, synteza przeciwciał, komplementu, krążące i zdeponowane kompleksy immunologiczne. Autoimmunizacja. Tolerancja immunologiczna a przeszczepy tkankowe i narządowe. Komórkowy i humoralny typ reakcji odpornościowej.	3
Ćw. 3	Mechanizm czucia bólu: korzystne i niekorzystne zjawisko bólu. Podział bólu. Układ opioidowy mózgu. Zaburzenia termoregulacji organizmu	3
Ćw. 4	Żylaki, przewlekła niewydolność żylna kończyn dolnych. Żylna choroba zakrzepowo-zatorowa – z uwzględnieniem ciężkich powikłań płucnych. Niewydolność układu limfatycznego.	3
Ćw. 5	Patogeneza niewydolności układu oddechowego. Czynniki środowiskowe i infekcyjne dla rozwoju chorób układu oddechowego: astma oskrzelowa, rozedma, niedodma, odma opłucnowa, POCHP. Nowotwory płuc.	2
Ćw. 6	Patofizjologia nerek: <i>glomerulonephritis, pyelonephritis, syndroma nephroticum</i> . Ostra i przewlekła niewydolność nerek, kamica nerkowa. Wielotorbielowate zwyrodnienie nerek.	3
Ćw. 7	Patologie układu pokarmowego. Choroby żołądka i jelit jako następstwo zakażeń bakteryjno-wirusowych. Choroby z autoagresji. Zaburzenia trawienia i wchłaniania. Wpływ zmiany ekosystemu jelita grubego na stan zdrowia i rozwój nowotworów. Choroby wątroby i dróg żółciowych.	3
Ćw. 8	Patologia narządów płciowych żeńskich i męskich. Patologia gruczołu piersiowego	2
Ćw. 9	Patofizjologia zaburzeń układu piramidowego i pozapiramidowego. Nowotwory OUN. Patologie synapsy. Procesy otępienne – choroba Alzheimerera.	3
Ćw.10	Choroby krwi i układu krwiotwórczego. Układ czerwokrwinkowy: niedokrwistości, nadkrwistości i ich podział. Patologia układu białokrwinkowego: białaczki ostre i przewlekłe, szpiczak mnogi, ziarnica złośliwa, chłoniaki. Skazy naczyniowe i krwotoczne. DIC, badania diagnostyczne.	3
Ćw.11	Choroby układu endokrynnego. Dysfunkcja przysadki mózgowej, nadnerczy, gruczołów płciowych, tarczycy i przytarczyc. Ogólnoustrojowe następstwa nieprawidłowej kontroli wydzielania hormonów – diagnostyka endokrynologiczna.	3

Suma godzin					30
VI. Narzędzia dydaktyczne					
1.	Atlasy i plansze anatomiczne				
2.	Prezentacje multimedialne				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	Wykład informacyjny				
2.	Opis				
3.	Dyskusja związana z wykładem				
4.	Dyskusja panelowa				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z wykładu				
F2	Pytania, testy sprawdzające przygotowanie do tematyki ćwiczeń oraz zajęć praktycznych				
F3	Aktywność podczas zajęć				
P1	Test podsumowujący tematykę ćwiczeń				
P2	Egzamin pisemny				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności					Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)					60
Samokształcenie					10
Przygotowanie się do zajęć					5
Przygotowanie się do egzaminu					10
SUMA GODZIN					85
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU					3
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Domagała W., Chosia M., Urasińska E.: Podstawy patologii, PZWL, Warszawa 2010					
2. Kumar V., Abbas A. K., Aster J., (red. wyd. pol. Włodzimierz T. Orzechowski): Robbins patologia, Wyd. Edra Urban&Partner, Wrocław 2019					
3. Zahorska-Markiewicz B., Małecka-Tendera E.: Patofizjologia kliniczna: podręcznik dla studentów medycyny, Wyd. Edra Urban&Partner, Wrocław 2017					
Literatura uzupełniająca:					
1. Guzek J.W.: Patofizjologia człowieka w zarysie. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2011					
2. Kokot F.: Diagnostyka różnicowa objawów chorobowych, PZWL, Warszawa 2005					
3. Kokot. F.: Gospodarka wodno-elektrolitowa i kwasowo-zasadowa w stanach fizjologii i patologii - Złota Seria Interny Polskiej, PZWL, Warszawa 2010					
4. Maśliński S., Ryzewski J. (red.): Patofizjologia. Podręcznik dla studentów medycyny, PZWL, Warszawa 2002					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny

zdefiniowanych dla całego programu (PEK)					
A.W1, A.W2, A.W.6	C1	W1	1,2	1	F1,F2,F3; P2
A.W2, A.W6, A.W7, A.W.8 A.U2,	C2	W2-5	1,2	1,2	F1,F2,F3; P2
A.W1, A.W2, A.W6, A.W7, A.W.8 A.U2,.	C2-3	Ćw. 1-12	1,2	3,4	F1,F2,F3
A.W6, A.W7, A.W.8 A.U2,.	C3	Ćw. 1-12	1,2	3,4	F1,F2,F3; P1
K.S2,K.S5	C1-C3	W, Ćw	1,2	3,4	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Do otrzymania zaliczenia **ćwiczeń** konieczne jest:

- obecność na ćwiczeniach
- zaliczenie ćwiczeń i uzyskanie pozytywnej oceny
- zaliczenie samokształcenia (tematyka w wykazie)
- uzyskanie sumy punktów z kolokwiów powyżej 50% z wyniku najlepszego studenta

EGZAMIN

Pierwszy i drugi termin egzaminu jest pisemny – (37 pytań) test jednokrotnego wyboru

Czas egzaminu 45 minut. Termin egzaminu – sesja letnia

Kryteria:

37-36 bdb

35-33 +db

32-30 db

29-27 +dst

26-24 dst

23 i mniej ndst

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia

1. Zespół metaboliczny jako choroba społeczna.
2. Diagnostyka prenatalna chorób genetycznych.
3. Zespół bezdechu śródsewnego i groźne dla życia następstwa.
4. Interpretacja badań spirometrycznych i gazometrycznych.
5. Ocena funkcji endokrynej i wydalniczej nerek: *eGFR*, erytropoetyna, krwinkomocz, białkomocz.
6. Nowotwory nerek i układu moczowo-płciowego.
7. Patogeneza obrzęków
8. Uszkodzenie wątroby w następstwie procesów zwyrodnieniowych, zakażeń i stanów autoimmunizacji.
9. Polekowe hepatopatie. Diagnostyka obrazowa, endoskopowa, analizy laboratoryjne
10. Zaburzenia wodno-elektrolitowe i kwasowo-zasadowe organizmu

Zajęcia odbywają się w salach wg planu

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach

4.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	GENETYKA
Nazwa angielska:	GENETICS
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr Wiktor Dźygóra
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	25	10	10	45	1

II. Cel przedmiotu

C1 Zapoznanie z przedmiotem, metodami badań cytogenetycznych i najważniejszymi osiągnięciami z genetyki oraz podstawową terminologią i pojęciami. Przedstawienie organizacji chromosomów w aspekcie chemicznym i strukturalnym. Zapoznanie z pojęciem i charakterystyką kariotypu człowieka oraz znaczeniem homeostazy genetycznej. Omówienie typów determinacji płci u zwierząt i człowieka, mechanizmu dziedziczenia płci i cech sprzężonych z płcią.

C2 Omówienie gametogenezy oraz wpływu czynników wpływających na jej przebieg. Zapoznanie z cyklem komórkowym, dyferencjacją komórek, histo- i organogenezą oraz czynnikami zakłócającymi ich przebieg (mutageny

i terarogeny). Zapoznanie z komórkami macierzystymi, ich rodzajami i znaczeniem w medycynie współczesnej.

C3 Omówienie praw dziedziczności G. Mendla na przykładach. Przedstawienie chromosomowej teorii dziedziczności

T. Morgana. Poznanie mechanizmów dziedziczenia na przykładach. Zapoznanie z rodzajami i mechanizmami regulacji funkcji genów oraz przebiegiem biosyntezy białka.

C4 Przedstawienie zjawiska zmienności i jej rodzajów na przykładach. Zapoznanie z pojęciem i rodzajami mutacji oraz mechanizmami mutagenezy. Omówienie występujących w środowisku mutagenów i ich wpływu na aparat genetyczny. Scharakteryzowanie najczęściej występujących chromosomopatii i genopatii. Zapoznanie z diagnostyką prenatalną i jej znaczeniem.

C5 Zapoznanie z głównymi etapami ontogenezy człowieka, momentami krytycznymi w przebiegu rozwoju oraz wpływem czynników mutagennych i teratogennych na rozwój człowieka. Zapoznanie z elementami eko- i farmakogenetyki. Omówienie mechanizmów obronnych wraz z profilaktyką.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A.W.9. uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh

A.W.10 problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie

A.W.11 budowę chromosomów oraz molekularne podłoże mutagenezy

A.W.12 zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech oraz dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A.U.3 szacować ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych

A.U.4 wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób

W zakresie kompetencji społecznych:		
K.S.5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;		
V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Wprowadzenie do genetyki człowieka. Podstawowa terminologia i aparatura pojęciowa.	2
W.2	Organizacja chromosomów w aspekcie chemicznym i strukturalnym.	2
W.3	Pojęcie i charakterystyka kariotypu ze szczególnym uwzględnieniem kariotypu człowieka. Homeostaza genetyczna i jej znaczenie.	2
W.4	Przebieg oogenezy i spermatogenezy. Zakłócenia przebiegu gametogenezy, przyczyny i następstwa.	2
W.5	Komórki macierzyste, ich rodzaje i znaczenie w medycynie współczesnej. Aspekty etyczno-moralne związane z wykorzystaniem komórek macierzystych w praktyce medycznej.	2
W.6	Prawa dziedziczości G. Mendla na wybranych przykładach.	2
W.7	Chromosomowa teoria dziedziczości T. Morgana.	2
W.8	Pojęcie i rodzaje genów na wybranych przykładach. Mechanizm regulacji funkcji genów.	2
W.9	Przebieg biosyntezy białka.	2
W.10	Zjawisko zmienności i jej rodzaje na wybranych przykładach.	2
W.11	Pojęcie i rodzaje mutacji oraz mechanizm mutagenyzy.	2
W.12	Czynniki mutagenne w środowisku i ich wpływ na aparat genetyczny człowieka.	2
W.13	Kolokwium końcowe z zakresu wykładowych treści programowych.	1
Suma godzin		25
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Charakterystyka wybranych chromosomopatii i genopatii.	5
Ćw. 2	Diagnostyka prenatalna i jej znaczenie.	4
Ćw. 3	Kolokwium końcowe z zakresu ćwiczeń	1
Suma godzin		10
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, filmy	
2.	Plansze, atlasy, modele, schematy, foliogramy, mikroskopy + preparaty mikroskopowe i in.	
3.	Materiały dydaktyczne: miesięczniki i kwartalniki medyczne, podręczniki akademickie genetyki medycznej, ekogenetyki, farmakogenetyki i inne źródła informacji związane z genetyką człowieka	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład problemowy	
3.	Wykład konwersatoryjny	
4.	Metoda problemowa/problemowo-laboratoryjna	
5.	Dyskusja panelowa	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F	Oceny cząstkowe podczas zajęć – rozwiązywanie zadań problemowych w trakcie głównie ćwiczeń, ale również wykładów problemowych; zadania badające poziom przygotowania się studentów do zajęć („wejściówki”).	
P1	Kolokwium pisemne obejmujące treści programowe wykładów z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności (Zal. 1).	
P2	Kolokwium pisemne końcowe (luty) obejmujące treści programowe ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności (Zal. 2).	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		35
Samoksztalcenie		10
Przygotowanie do zajęć		-

Przygotowanie do egzaminu	-
SUMA GODZIN	45
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

- Bradley J. i wsp.: Genetyka medyczna, PZWL 2008
- Bal J.: Biologia molekularna w medycynie. Elementy genetyki klinicznej, PWN, 2011

Literatura uzupełniająca:

- Brown T. A., red. wyd. pol. P. Węgleński: Genomy, PWN 2009
- Winter P.C., Hickey G.I., Fletcher H.L.: Genetyka - krótkie wykłady, PWN 2010.
- Bartel H.: Embriologia dla studentów medycyny, PZWL, Warszawa 2004.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W9	C1-2	W5	1,2,3	1,2,4	F
A.W10.	C1-5	W1-5, W8-9; Ćw. 1	1,2,3	1,2,3,4,5,6	F
A.W11.	C2-4	W4-W10	1,2	2,3,4	F
A.W12.	C3	W3-W10	1,2,3	2,4	P1
A.U3	C1-4	W4,6; Ćw. 1,2	1,2,3	4,5	F
A.U4	C3-C4	W10-12,	1,2,3	4,5	F; P1,P-2
K.S.5	C1-5	W; Ćw.	1,2,3	2,3,4	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Zasady weryfikacji

Dokonywanie doraźnej, systematycznej oceny częściowej podczas rozwiązywania problemów związanych z treściami programowymi podczas realizowanych zajęć; zadania badające poziom przygotowania się studentów do zajęć („wejściówki”). Pozytywne oceny częściowe są warunkiem dopuszczenia do kolokwium końcowego. Kolokwium pisemne obejmujące treści programowe wykładów i ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności. Zadania problemowe/testowe są punktowane zależnie od ich poziomu trudności (od 1 - max. 3 pkt.).

Kryteria oceny:

bdb – 90-100%

plus dobry – 80-89%

db – 70-79%

plus dst – 69-60%

dst – 50-59%

ndst – poniżej 50% poprawnie rozwiązanych zadań

Zadania są skategoryzowane i uwzględniają efekty uczenia się

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

- Zajęcia z genetyki odbywają się w Pracowni Biologii Medycznej [s. 204/205] i sali wykładowej (s. 202, 110).
- Projekty edukacyjne, materiały do ćwiczeń i in. znajdują się w Pracowni Biologii Medycznej [s. 204/205].
- Termin odbywania zajęć zgodny z planem/semestr.
- Konsultacje realizowane są zgodnie z przyjętym harmonogramem w Pracowni Biologii Medycznej (s. 204) [w każdym semestrze ulega zmianie].

5.1.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	BIOCHEMIA I BIOFIZYKA I
Nazwa angielska:	BIOCHEMISTRY AND BIOPHYSICS I
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr Ewa Bakońska-Pacoń
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	15	15	10	40	1

II. Cel przedmiotu

C1 Wyposażenie studentów w wiedzę dotyczącą budowy związków chemicznych występujących w organizmie ludzkim oraz umiejętności w określeniu ich roli w funkcjonowaniu komórek, tkanek i narządów.

C2 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu przemian biochemicznych podstawowych związków organizmu ludzkiego i mechanizmów w utrzymaniu homeostazy ustrojowej.

C3 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności niezbędne do interpretacji zaburzeń przemian biochemicznych prowadzących do powstania stanów patologicznych.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstawowych pojęć z chemii i biologii z zakresu szkoły średniej

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A.W5. podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego

A.W.13 podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne)

A.W14. zna i określa budowę związków chemicznych występujących w organizmie w tym: witamin, aminokwasów, nukleozydów, monosacharydów, kwasów karboksylowych i ich pochodnych, wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych,

A.W15. mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie człowieka

A.W16 wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A.U5 współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W1	Wprowadzenie do biochemii. Podstawowe prawa chemiczne.	3
W2	Pojęcie homeostazy organizmu.	3
W3	Równowaga wodno-elektrolitowa ustroju - regulacja bilansu wodnego, typy zaburzeń równowagi wodno-elektrolitowej.	3
W4	Równowaga kwasowo-zasadowa organizmu. Bufory krwi i tkanek	3
W5	Znaczenie płuc i nerek w regulacji równowagi kwasowo-zasadowej. Podział zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej.	3
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Aminokwasy, peptydy – budowa, podział, funkcje w organizmie. Podstawowe przemiany aminokwasów, pochodne biologicznie czynne aminokwasów. Wiązanie peptydowe.	2
Ćw. 2	Białka – podział ze względu na budowę, funkcje w organizmie. Struktury białek, denaturacja. Przemiany białek – trawienie wchłanianie aminokwasów. Enzymy – reakcja enzymatyczna. Pojęcie proteomu.	2
Ćw. 3	Węglowodany – występowanie, podział, budowa. Izomeria cukrowców. Znaczenie cukrowców w organizmie.	1
Ćw. 4	Przemian węglowodanowe w organizmie, trawienie, wchłanianie, transport cukrowców. Regulacja i energetyka przemian. Zaburzenia przemian węglowodanowych.	2
Ćw. 5	Lipidy – podział, budowa, występowanie. Kwasy tłuszczowe. Energetyka i regulacja przemian lipidowych. Lipoproteiny krwi. Zaburzenia gospodarki lipidowej organizmu.	2
Ćw. 6	Nukleotydy – skład, funkcje. ATP i jego przemiany. Integracja metabolizmu - cykl kwasu cytrynowego, fosforylacja oksydacyjna. Witaminy.	2
Ćw. 7	Hormony w regulacji metabolizmu. Budowa, podział, mechanizm działania. Regulacja wydzielania wybranych hormonów. Czynniki wzrostowe.	2
Ćw. 8	Wybrane zagadnienia diagnostyki biochemicznej. Materiał biologiczny oraz podstawowe parametry i metody stosowane w diagnostyce biochemicznej wybranych schorzeń. Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	2
Suma godzin		15
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne	
2.	Filmy	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	dyskusja dydaktyczna	
4.	napisanie i wygłoszenie referatu (indywidualnie lub w zespole)	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Odpowiedzi ustne	
P1	Zaliczenie na ocenę. Test jednokrotnego wyboru i pytania otwarte sprawdzające wiedzę i umiejętności.	
IX. Obciążenie pracą studenta		

Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		30			
Samokształcenie		10			
Przygotowanie do zajęć		5			
SUMA GODZIN		45			
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1			
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Bańkowski E., Biochemia. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych, Edra Urban& Partner 2013, 2017, 2019					
2. Biochemia Harpera. Ilustrowana. Rodwell V.W. i wsp. Wyd. Lek. PZWL Warszawa, 2012, 2018					
Literatura uzupełniająca:					
1. Biochemia. Berg J.M., Stryer L. i wsp. PWN, Warszawa 2000					
2. Dembińska-Kieć, J.Naskalski. Diagnostyka laboratoryjna z elementami biochemii klinicznej. Wyd. Med. Urban&Partner. Wrocław 2017					
3. Hames B.D., N.M. Hooper: Biochemia-krótkie wykłady. PWN, Warszawa, 2012					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W5.	C2	W1-2	1	1, 4	F; P
A.W13	C1-C3	W1-2; Ćw. 1-5	1	1,4	F
A.W14.	C1	W1-2; Ćw. 1-5	1	1,2,3	F;P
A.U5.	C1-3	W1-2, Ćw. 6,7	1,2	1,4	F
D.K2.	C2-3	Ćw. 4, Ćw. 7-8	1	4	F; P
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
Efekty	Zasady weryfikacji				
A.W4.	Student może uzyskać zaliczenie przedmiotu na podstawie sprawdzianów pisemnych obejmujących zagadnienia: budowa i funkcja podstawowych związków chemicznych organizmu ludzkiego, metabolizm tych związków, przyczyny zaburzeń tkankowych, narządowych i homeostazy. Odbędzie się 6 sprawdzianów obejmujący tematy ćwiczeniowe i wykładowe. Z każdego sprawdzianu może otrzymać w zależności od przygotowania od 0 do 3 punktów. W sumie można uzyskać od 0 do 18 punktów. Wybrane tematy mogą być zrealizowane przez studentów przygotowujących referaty (szczegółowe tematy będą podane z wyprzedzeniem) i maksymalnie 3 punkty za referat złożony w formie pisemnej lub elektronicznej. Maksymalna liczba punktów uzyskanych w ciągu semestru wynosi 21. Suma zdobytych punktów odpowiada następującej ocenie: poniżej 11 – niedostateczna; 11 - 13 – dost; 14 - 15 + dst; 16 - 17 – dobra; 18 - 19 + dobra; 20 - 21- b. dobra				
A.W5.					
A.W13	W przypadku nieuzyskania zaliczenia na podstawie częściowych sprawdzianów student rozwiąże test jednokrotnego wyboru: Test składa się z 20 pytań zamkniętych po 1 pkt i 3 pytań otwartych po 3 pkt - w sumie 29 pkt. Ocena w zależności od liczby punktów: bardzo dobra – 29 - 28 punktów, dobra plus – 27 - 26 punktów; dobra – 25 - 23 punktów; dostateczna plus – 22 - 19 punktów; dostateczny –15 - 18 punktów; niedostateczny –14 lub mniej punktów.				
A.W14	W pracy samokształceniowej student opisze i przedstawi wybrany szlak metaboliczny oraz jego zaburzenia - możliwe przyczyny i metody diagnostyki biochemicznej w ocenie zaburzeń				
A.U5.	Student analizuje przedstawione wyniki podstawowych badań biochemicznych i określa kierunek zmian.				
D.K2.	Student przedstawi pracę samokształceniową na wybrany temat. Tematy pracy aktualizowane są każdego				

	roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej są przedstawiane studentom na pierwszych zajęciach.
--	--

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Informacja gdzie można zapoznać się z prezentacjami do zajęć, instrukcjami do ćwiczeń itp.
--

Konspekty z prezentacji multimedialnych są wysyłane na grupowy adres e-mail studentów.
--

Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 205, II piętro, budynek nr 3

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
--

Informacja na temat konsultacji

5.2.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	BIOCHEMIA I BIOFIZYKA II
Nazwa angielska:	BIOCHEMISTRY AND BIOPHYSICS II
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr Anna Staszewska
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
2	15	5	10	30	1

II. Cel przedmiotu

C1 Wyposażenie studentów w wiedzę związaną z budową i właściwościami błon biologicznych oraz z ich składem zależnym od pełnionej funkcji, a także z aktywnym i biernym transportem substancji przez błony.

C2 Wyposażenie studentów w wiedzę dotyczącą znaczenia napięcia powierzchniowego i lepkości cieczy rzeczywistej w układach krążenia i oddechowym oraz z wpływem siły ciężkości na pracę układu krążenia w pionowej i poziomej pozycji ciała.

C3 Wyposażenie studentów w wiedzę dotyczącą podstaw fizykochemicznego działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji – fale elektromagnetyczne i fale dźwiękowe.

C4 Wyposażenie studentów w wiedzę na temat ruchu drgającego oraz negatywnego wpływu na tkanki i narządy zjawiska rezonansu, a także wpływu ultradźwięków na organizmy i ich zastosowanie w diagnostyce i terapii medycznej.

C5 Wyposażenie studentów w wiedzę na temat właściwości promieniowania jonizującego jego wpływu na organizm i wykorzystania w diagnostyce i terapii medycznej oraz z warunkami BHP przy pracy z substancjami promieniotwórczymi.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstawowych pojęć z biologii, chemii i fizyki z zakresu szkoły średniej

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy:

A.W5. zna i rozumie podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego

A.W13. zna i rozumie podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne)

A.W14. zna witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych

A.W16 zna wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak: temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące

W zakresie umiejętności:

A.U5. potrafi współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 – absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Struktura i funkcje błony biologicznej. Model płynnej mozaiki. Zawartość procentowa lipidów i białek w różnych błonach biologicznych. Asymetria strukturalna i funkcjonalna białek i lipidów. Płynność błony – dyfuzja lateralna i rotacyjna. Mechanizmy odpowiedzialne za asymetrię lipidową. Domeny, jako obszary o specyficznej budowie i funkcji. Transport aktywny i bierny substancji przez błony biologiczne. Transmisja synaptyczna.	4
W.2	Ciecz idealna i rzeczywista – układ krążenia. Napięcie powierzchniowe, zjawisko włoskowatości, ciśnienie kapilarne, czynniki wpływające na zmianę napięcia. Przepływ cieczy lepkiej przez przewody. Wpływ siły ciężkości na pracę układu krążenia wynikających ze zmiany pozycji ciała. Wpływ przyspieszeń i zmiennych ciśnień na organizm (hipobaria i hiperbaria).	4
W.3	Ruch drgający i falowy. Ruch drgający – cechy charakterystyczne, przykłady fizyczne i biologiczne – bicie serca i oddychanie. Ruch harmoniczny – równanie ruchu. Drgania gasnące w ośrodku materialnym i drgania wymuszone – rezonans. Zjawisko rezonansu w układach biologicznych, jego negatywny wpływ na tkanki i narządy. Ruch falowy, rodzaje fal i ich właściwości, równanie fali harmonicznej płaskiej. Fale podłużne i poprzeczne. Klasyfikacja i prędkość rozchodzenia się dźwięków w różnych ośrodkach. Źródła ultradźwięków i infradźwięków oraz ich wpływ na organizmy. Zastosowanie ultradźwięków w diagnostyce i terapii medycznej.	4
W.4	Biofizyka narządu słuchu – fale dźwiękowe. Biofizyka narządu wzroku – fale elektromagnetyczne.	3
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw.1	Promieniowanie jonizujące – rodzaje i właściwości promieniowania jonizującego. Promieniowanie jądrowe, aktywność izotopów promieniotwórczych. Prawo rozpadu promieniotwórczego – stała rozpadu i okres półrozpadu. Reguła przesunięć pierwiastków w układzie okresowym. Detektory promieniowania. Wpływ promieniowania jądrowego na organizm na poziomie molekularnym i komórkowym, oraz na poziomie całego organizmu. Hormeza. Dawka ekspozycyjna, pochłonięta oraz równoważnik dawki. Metoda atomów znaczących i jej wykorzystanie w diagnostyce medycznej. Ochrona organizmu przed promieniowaniem jonizującym – warunki BHP przy pracy z substancjami promieniotwórczymi.	5
Suma godzin		5
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Dyskusja dydaktyczna	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Test uzupełnień i jednokrotnego wyboru	
F2	Aktywność na zajęciach	
P1	Zaliczenie na ocenę. Test uzupełnień i jednokrotnego wyboru.	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie

	aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	20
Samokształcenie	10
Przygotowanie do zajęć	15
Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego	20
SUMA GODZIN	65
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. Jaroszyk F., Biofizyka, PZWL, 2008
2. Przystalski S., Elementy fizyki, biofizyki i agrofizyki, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2009

Literatura uzupełniająca:

1. Zatoń M., Jastrzębska A., Testy fizjologiczne w ocenie wydolności fizycznej, PWN, 2010

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W5.	C1,C2	W1,W2	1	1,2	F1,F2,P1
A.W13.	C3, C4	W3,W4	1	1,2	F1,F2,P1
A.W14.	C1,C2	W1	1	1,2	F1,F2,P1
A.W16	C3,C4,C5	Ćw.1,W3,W4	1	1,2	F1,F2,P1
A.U5.	C4,C5	Ćw.1,W3,W4	1	1,2	F1,F2,P1
K.S.	C1-5	W1-5,Ćw.1	1	1,2	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

W celu pełnej orientacji studenta, co do stawianych mu wymagań oraz zakresu sprawdzania opanowanych przez niego wiadomości i umiejętności, na pierwszych zajęciach przedstawiane są przez prowadzącego zajęcia szczegółowe informacje precyzujące, jaką ocenę można otrzymać w zależności od stopnia opanowania danego efektu.

Przedmiot kończy się zaliczeniem wykładów oraz ćwiczeń w formie pisemnej (test mieszany - test uzupełnień i jednokrotnego wyboru; maksymalna ilość punktów 20)

Kryteria oceny:

Bardzo dobry	19-20 punktów
Dobry plus	17-18 punktów
Dobry	15-16 punktów
Dostateczny plus	12-14 punktów
Dostateczny	10-11 punktów
Niedostateczny	9 lub mniej punktów

Kryteria zaliczenia wykładów:

- obecność na zajęciach
- test mieszany podsumowujący tematykę wykładów wraz z kryteriami

Kryteria zaliczenia ćwiczeń:

- obecność na zajęciach
- aktywność podczas zajęć
- sprawdziany ustne z tematyki ćwiczeń sprawdzające przygotowanie do zajęć
- test mieszany podsumowujący tematykę ćwiczeń wraz z kryteriami

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć - zgodnie z planem zajęć
2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) - zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce)

6.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	MIKROBIOLOGIA I PARAZYTOLOGIA				
Nazwa angielska:	MICROBIOLOGY I PARASITOLOGY				
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo				
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie				
Profil studiów	praktyczny				
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych				
Prowadzący przedmiot:	dr Wiktor Dźygóra				
Status przedmiotu:	obowiązkowy				
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
3	15	30	10	55	2
II Cel przedmiotu:					
<p>C1 Zapoznanie z przedmiotem badań z mikrobiologii i parazytologii, klasyfikacją oraz podstawowymi pojęciami i terminami.</p> <p>C2 Poznanie budowy i fizjologii bakterii, dokonanie przeglądu ważniejszych bakterii chorobotwórczych. Przedstawienie najczęściej występujących chorób bakteryjnych w Polsce i na świecie. Zapoznanie z pojęciem chorobotwórczości na wybranych przykładach oraz drogami szerzenia się zarazków. Scharakteryzowanie ważniejszych bakterii i chorób przez nie wywoływanych. Omówienie czynników etiologicznych wybranych chorób zakaźnych.</p> <p>C3 Poznanie pojęcia szczepionki i surowicy, ich rodzajów, mechanizmu ich działania oraz powszechnie stosowanych szczepionek i surowic. Omówienie podstaw immunologii i epidemiologii chorób zakaźnych.</p> <p>C4 Przedstawienie ogólnej klasyfikacji i budowy wirusów wraz z przeglądem najważniejszych wirusów chorobotwórczych i chorobami przez nie wywoływanych. Zapoznanie z budową i biologią wirusa HIV oraz przebiegiem choroby AIDS. Omówienie klasyfikacji, budowy i funkcji grzybów oraz dokonanie przeglądu grzybów chorobotwórczych i chorobami przez nie wywoływanych. Zapoznanie z taksonomią i biologią pierwotniaków, robaków, pierścienic i stawonogów pasożytniczych i chorobami przez nie wywoływanych.</p> <p>C5 Zapoznanie z zakażeniami szpitalnymi i opornością bakterii na antybiotyki. Omówienie procedury pobierania i wysyłania materiału do badań mikrobiologicznych. Omówienie leków przeciwbakteryjnych – założeń ogólnych i podziału na podstawie mechanizmów działania.</p>					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:					
A.W.8 czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne					
A.W17 klasyfikację drobnoustrojów z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka					
A.W18 podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej					
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:					
A.U.6 rozpoznawać najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy, cykli życiowych oraz wywoływanych przez nie objawów chorobowych					

W zakresie kompetencji społecznych:		
K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;		
V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Przedmiot badań mikrobiologii (wirusy, bakterie, grzyby) i parazytologii. Podstawowe pojęcia i terminologia w mikrobiologii i parazytologii.	2
W.2	Budowa i fizjologia bakterii. Taksonomia i przegląd najważniejszych bakterii chorobotwórczych.	3
W.3	Ogólna charakterystyka grzybów. Przegląd najważniejszych grzybów chorobotwórczych u człowieka.	2
W.4	Taksonomia i przegląd pasożytniczych pierwotniaków, płazińców, obleńców, pierścienic (pijawkki) i stawonogów (pajęczaki, owady).	2
W.5	Ogólna budowa i klasyfikacja wirusów. Przegląd wirusów chorobo-twórczych.	2
W.6	Budowa i biologia wirusa HIV. Choroba AIDS i jej objawy.	2
W.7	Kolokwium końcowe.	2
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Zagrożenia chorobami zakaźnymi w Polsce i na świecie.	2
Ćw. 2	Chorobotwórczość, drogi szerzenia się zarazków w ustroju.	1
Ćw. 3	Profilaktyka chorób zakaźnych (szczepionki, surowice).	2
Ćw. 4	Elementy immunologii i epidemiologii chorób zakaźnych.	2
Ćw. 5	Charakterystyka ważniejszych bakterii i chorób przez nie wywoływanych. Analiza mikrofotografii i preparatów mikroskopowych.	4
Ćw. 6	Charakterystyka najczęściej występujących grzybic u człowieka. Analiza mikrofotografii, preparatów mikroskopowych.	2
Ćw. 7	Czynniki etiologiczne wybranych chorób zakaźnych.	2
Ćw. 8	Choroby zakaźne przewodu pokarmowego.	2
Ćw. 9	Leki przeciwbakteryjne – założenia ogólne i podział na podstawie mechanizmów działania.	2
Ćw. 10	Zakażenia szpitalne. Oporność bakterii na antybiotyki.	2
Ćw. 11	Charakterystyka pasożytów wywołujących choroby u człowieka. Obserwacja mikroskopowa i makroskopowa.	2
Ćw. 12	Wirusy chorobotwórcze i choroby przez nie wywoływane. Analiza mikrofotografii.	3
Ćw. 13	Pobieranie i wysyłanie materiału do badań mikrobiologicznych.	2
Ćw. 14	Prezentacja projektu edukacyjnego. Kolokwium końcowe.	2
Suma godzin		30
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, filmy.	
2.	Plansze, foliogramy, atlasy, modele, mikroskopy + preparaty mikroskopowe i in.	
3.	Materiały dydaktyczne: czasopisma, miesięczniki i kwartalniki medyczne, podręczniki akademickie i inne źródła informacji związane z mikrobiologią i parazytologią.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład problemowy	
3.	Wykład konwersatoryjny	
4.	Metoda problemowa/problemowo-laboratoryjna	
5.	Dyskusja panelowa	
6.	Metoda projektów	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Oceny cząstkowe podczas zajęć – rozwiązywanie zadań problemowych w trakcie głównie ćwiczeń, ale również wykładów problemowych.	
F2	Ocena projektu śródsesemestralnego,	

F3	Kolokwium pisemne śródsesemtralne (grudzień) obejmujące treści programowe I części ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności.
P	Zaliczenie na ocenę. Kolokwium pisemne końcowe (luty) obejmujące treści programowe wykładów i II części ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności.

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	45
Samokształcenie	10
SUMA GODZIN	55
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. red. nauk. tł. Piotr Heczko, Agata Pietrzyk: Mikrobiologia lekarska / Fritz H. Kayser [et al.] ; Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2007
2. Maria Wojtatowicz [et al.]: Mikrobiologia ogólna / Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego, 2008

Literatura uzupełniająca

1. Anusz Z. – Mikrobiologia i parazytologia lekarska. PZWL, Warszawa 1990.
2. Fiedurek J.: Mikrobiom a zdrowie człowieka, Wyd. UMCS, 2014.
3. Baj J., Markiewicz Z.: Biologia molekularna bakterii, Wyd. PWN, 2015
4. Dżygóra W. – Wirusy jako patogeny człowieka. KPSW 2018.
5. Dżygóra W. – Bakterie jako patogeny człowieka. KPSW 2020

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W8	C1	W1	1,2,3	1,2	F
A.W17	C2	W2; Ćw.1-2	1,2,3	2,3, 4,5,6	F
A.W18	C2-4	W2-3,5; Ćw. 3-7,12	1,2,3	2,4,5	F
A.U6	C5	W4,Ćw. 11	1,2,3	4	F
K.S5	C1-5	W, Ćw.	1,2,3	3,4	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Zasady weryfikacji

Dokonywanie doraźnej, systematycznej oceny cząstkowej podczas rozwiązywania problemów związanych z treściami programowymi (głównie ćwiczeń, ale także wykładów problemowych).

Ocena zrealizowanego śródsesemtralnego projektu edukacyjnego ph. „Najczęściej występujące choroby pasożytnicze wśród ludzi i metody ich zwalczania”. Uwaga! Problematyka projektu w każdym roku akademickim podlega zmianie.

Kolokwium pisemne śródsesemtralne obejmujące treści programowe I części ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności. Zadania problemowe/testowe są punktowane zależnie od ich poziomu trudności (od 1 - max. 3 pkt.).

Kryteria oceny:

ndst. –poniżej 50% poprawnie rozwiązanych zadań,

dst. – 50-59%,

dst plus 60-69,

db. – 70-79%,

dobry plus 80-89,

bdb. – 90-100%.Zadania są skategoryzowane i uwzględniają efekty kształcenia (co 2 lata podlegają modyfikacji) [Zał. 2].

Kolokwium pisemne końcowe obejmujące treści programowe wykładów i II części ćwiczeń z wykorzystaniem zaprojektowanych zadań badających poziom wiadomości i umiejętności (jak wyżej) [Zał. 1 i 3].

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Zajęcia z mikrobiologii i parazytologii odbywają się w Pracowni Biologii Medycznej [s. 204/205]

Projekty edukacyjne, materiały do ćwiczeń i in. znajdują się w Pracowni Biologii Medycznej [s. 204/205].

Termin odbywania zajęć zgodny z planem/semestr Konsultacje realizowane są zgodnie z przyjętym harmonogramem w Pracowni Biologii Medycznej (s. 204) [w każdym semestrze ulega zmianie].

7.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	FARMAKOLOGIA				
Nazwa angielska:	PHARMACOLOGY				
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo				
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie				
Profil studiów	Praktyczny				
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych				
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n med. Rajmund Adamiec				
Status przedmiotu	obowiązkowy				
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
3	15	30	15	60	2
II. Cel przedmiot					
<p>C 1 Zapoznanie z podstawowymi pojęciami farmakologicznymi oraz charakterystyką poszczególnych grup leków z uwzględnieniem mechanizmu ich działania, wskazań, przeciwwskazań i działań niepożądanych.</p> <p>C 2 Znajomość regulacji prawnych w zakresie ordynowania i kontynuacji zlecenia leków i wyrobów medycznych oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.</p> <p>C 3 Specjalistyczną wiedzę w zakresie wskazań, przeciwwskazań i skutków ordynowania wybranych produktów leczniczych, wyrobów medycznych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.</p> <p>C 4 Uświadomienie konieczności systematycznego uzupełniania i uaktualniania wiedzy na temat działań leków i możliwych skutków ubocznych.</p>					
III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
<u>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:</u>					
A.W19. poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania oraz powodowane przez nie przemiany w ustroju i działanie uboczne					
A.W20. podstawowe zasady farmakoterapii					
A.W21. poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania					
A.W22. wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków					
A.W23. ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji oraz procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków,					
A.W24 zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich					
A.W25 zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi					
<u>W zakresie umiejętności absolwent potrafi:</u>					
A.U7. szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych					
A.U8. posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych					
A.U9. wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich					
A.U10. przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza					
<u>W zakresie kompetencji społecznych:</u>					

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
W.1	Podstawy farmakologii ogólnej, farmakokinetyka i farmakodynamika. Aspekty prawne i odpowiedzialność zawodowa.	4
W.2	Wybrane grupy produktów leczniczych : leki ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, leki układu krążenia, leki przewodzenia pokarmowego, leki gruczołów wydzielania wewnętrznego. Autakoidy. Witaminy i pierwiastki śladowe.	5
W.3	Leki przeciwzapalne, przeciwpasożytnicze, przeciwwakacyjne, środki antyseptyczne i odkażające. Środki przeciwbólowe i znieczulające. Substancje lecznicze i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego.	2
W.4	Krew i środki krwiozastępcze, leki w hematologii. Środki kontrastowe stosowane w diagnostyce obrazowej	2
W.5	Zasady stosowania terapii wybranymi produktami leczniczymi. Immunofarmakologia. Lekozależność. Zasady bezpiecznego stosowania leków. Podstawy receptariusza.	2
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Zasady i tryb wystawiania recept, posługiwanie się informatorami farmaceutycznymi.	6
Ćw. 2	Zasady bezpiecznego dawkowania leków niezbędnych do kontynuacji leczenia; precyzja w obliczaniu dawki leku. Zasady leczenia krwią i środkami krwiopochodnymi oraz krwiozastępczymi.	5
Ćw. 3	Przygotowywanie form recepturowych na substancje lecznicze oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia.	6
Ćw. 4	Praktyczne przykłady ordynowania leków przez pielęgniarki: Studium przypadku sześciu pacjentów, u których pielęgniarka na podstawie charakterystyki produktu leczniczego podejmuje decyzje w sprawie drogi podania leku, dawki i postaci oraz uzasadniania ordynację leku w dokumentacji pacjenta.	4
Ćw. 5	Praktyczne przykłady ordynowania leków przez pielęgniarki: Sześć przykładów równoczesnego stosowania innych leków - studenci ustalają, czy istnieje możliwość wystąpienia interakcji lekowej, jak również podają propozycje sposobów na zminimalizowanie ryzyka takiej interakcji (inna droga podania leku, zmiana pory podawania leku, itd.).	4
Ćw. 6	Praktyczne przykłady ordynowania leków przez pielęgniarki: Studenci posługując się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych wystawiają receptę na leki niezbędne do kontynuacji leczenia, w ramach realizacji zlecenia lekarskiego, uwzględnia przy tym wszelkie ulgi należne choremu.	5
Suma godzin		30
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne	
2.	Plansze poglądowe	
3.	Opis przypadku	
4.	Informatory farmaceutyczne, opakowania leków, ulotki dotyczące leków	
5.	Druki recept	
6.	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Opis	
3.	Dyskusja związana z wykładem	

4.	Dyskusja panelowa				
5.	Studium przypadku				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z wykładu				
F2	Pytania, testy sprawdzające przygotowanie do tematyki ćwiczeń				
F3	Aktywność podczas zajęć				
F4	Studium przypadku sześciu pacjentów				
P	Egzamin				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności				
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	45				
Samokształcenie	15				
Przygotowanie się do egzaminu	15				
SUMA GODZIN	75				
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2				
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa: Rajtar-Cynke G. (red.): Farmakologia. Podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauk o zdrowiu akademii medycznych, Wyd. Czelej Sp. z o.o., Lublin 2016 Rajtar-Cynke G. (red.): Recepty. Zasady wystawiania, PZWL, Warszawa 2016					
Literatura uzupełniająca: Orzechowska-Juzwenko K. (red.): Farmakologia kliniczna: znaczenie w praktyce medycznej, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2006					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W17, A.W22, A.W23., A.U8, A.U9	C1-4	W1-3,5; Ćw. 2	1	1	F1
A.W18, A.U10	C1-4	W4, Ćw.2	1,2	1,2	F1, F2, F3
A.W17, A.W22, A.W23., A.U8, A.U9.	C1-4	Ćw.4	3, 4	5	F4
A.W17, A.W18, A.W22, A.W23, A.U8, A.U9, A.U10,	C1-4	Ćw.5-6	5	5	F4
K.S2,K.S5	C1-4	W, 1-5, Ćw. 1-6	3,4	1-5	-
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
Warunkiem zaliczenia przedmiotu i dopuszczenia do egzaminu jest aktywne uczestnictwo w zajęciach a także zaliczenie testów cząstkowych sprawdzających stopień opanowania poszczególnych etapów treści dydaktycznej.					
EGZAMIN KOŃCOWY - sprawdzenie wiedzy i umiejętności na poziomie znajomości materiału oraz rozwiązywania problemów w obszarze farmakologii.					
Egzamin pisemny test jednokrotnego wyboru (60 punkty)					
Kryteria oceny: Bardzo dobry – 60 – 52 pkt Plus dobry – 51 – 48 pkt Dobry – 47 – 43 pkt Plus dostateczny – 42 – 39 pkt Dostateczny – 38 – 30 pkt Niedostateczny – 29 i poniżej					
Wystawienie recepty: Za wypisanie recepty studentowi zaznacza się: „zaliczono” lub „nie zaliczono” Zaliczenie otrzymuje student, który wypełnił receptę prawidłowo zgodnie z zasadami					
Prawidłowo wypełniona recepta powinna zawierać:					
1. pełną nazwę podmiotu wystawiającego np. ZOZ,					
2. imię i nazwisko pacjenta,					

3. adres pacjenta
4. PESEL pacjenta
5. nr Oddziału NFZ (np. dolnośląskiego 01R)
6. uprawnienia dodatkowe (jeżeli występują)
7. symbol odpłatności
8. nazwę leku
9. postać leku
10. liczbę opakowań
11. dawkę leku
12. datę wystawienia
13. dane świadczeniodawcy

Egzamin z przedmiotu uznaje się za zdany wówczas, gdy student otrzyma pozytywną ocenę z testu (zgodnie z kryteriami) oraz uzyska zaliczenie za wystawioną receptę.

Czas przeznaczony na egzamin – 1,5 godziny

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do uzgodnienia z prowadzącym zajęcia

8.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	RADIOLOGIA
Nazwa angielska:	RADIOLOGY
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr hab. n med. Paweł Gać
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
3	15	5	10	30	1

II. Cel przedmiotu

- C1 Zapoznanie studenta z możliwościami i zasadami diagnostyki obrazowej.
C2 Przedstawienie roli diagnostycznej pielęgniarki w badaniach z zakresu diagnostyki obrazowej.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość anatomii i fizjologii człowieka;

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A.W16 wpływ na organizm ludzki czynników zewnętrznych, takich jak: temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące

A.W26. określa metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A.U11 stosować zasady ochrony radiologicznej.

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Wprowadzenie do radiologii- omówienie zasad bezpieczeństwa chorego i personelu.	1
W.2	Radiologia klasyczna - radiografia, fluoroskopia- cele, zasady przygotowania pacjenta, rola pielęgniarki.	1
W.3	Poznanie nowoczesnych technik obrazowania- rodzaje, wskazania i ich przydatność w diagnostyce klinicznej w praktyce pielęgniarskiej.	2
W.4	Mammografia i ultrasonografia – znaczenie diagnostyczne, rola pielęgniarki w opiece nad pacjentem.	3
W.5	Angiografia i radiologia zabiegowa.	3

W.6	Tomografia komputerowa – rola pielęgniarki w procesie diagnozowania pacjenta.	2			
W.7	Rezonans magnetyczny – rola pielęgniarki w procesie diagnozowania pacjenta.	2			
W.8	Kolokwium zaliczeniowe.	1			
	Suma godzin	15			
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin			
Ćw. 1	Zadania i rola pielęgniarki w realizacji badań kontrastowych.	1			
Ćw. 2	Zasady przygotowania pacjentów do poszczególnych do badań obrazowych, przeciwwskazania, możliwe powikłania po badaniach.	4			
	Suma godzin	5			
VI Narzędzia dydaktyczne					
1.	prezentacje multimedialne				
2.	program komputerowy „Imaging atlas of Human Anatomy”				
3.	opisy przypadków, prezentacja wyników obrazowania				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	wykład informacyjny				
2.	wykład konwersatoryjny				
3.	dyskusja dydaktyczna				
4.	opisy przypadków - metoda sytuacyjna				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	odpowiedź ustna				
P1	zaliczenie na ocenę – test końcowy				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		20			
Samokształcenie		10			
SUMA GODZIN		30			
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1			
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Pruszyński B., Cieszanowski A., Radiologia – diagnostyka obrazowa, Rtg, TK, USG, MR, wyd. PZWL, 2014					
Literatura uzupełniająca:					
2. Siskin G. P., red. wyd. pol. G. Bręborowicz, Radiologia interwencyjna w leczeniu chorób u kobiet, Wyd. PZWL Warszawa 2011					
3. Daniel B., Pruszyński B.: Anatomia radiologiczna: Rtg, TK, MR, USG, SC; PZWL, Warszawa 2011					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W.16	C1	W1-7	1,2	1,2	F, P
A.W.26.	C1	W1-7	1,2	1,2	F; P
A.U11.	C2	Ćw. 1-2	1,2,3	1,2,3,4	F; P
K.S5	C1-2	W1-7,Ćw. 1-2	1-3	1-4	-
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
Przedmiot kończy się <u>zaliczeniem na ocenę</u> w formie pisemnej i komputerowego testu diagnostycznego.					
Skala ocen:					
Bardzo dobry – student otrzymuje ocenę bardzo dobrą z pracy pisemnej i uzyskuje 100% prawidłowych odpowiedzi					

na teście komputerowym.

Dobry plus – student otrzymuje ocenę bardzo dobrą z pracy pisemnej i uzyskuje 90-99% prawidłowych odpowiedzi na teście komputerowym.

Dobry – student otrzymuje ocenę dobrą z pracy pisemnej i uzyskuje 80-89% prawidłowych odpowiedzi na teście komputerowym.

Dostateczny plus – student otrzymuje ocenę dostateczną z pracy pisemnej i uzyskuje 70-79% prawidłowych odpowiedzi na teście komputerowym.

Dostateczny - student otrzymuje ocenę dostateczną z pracy pisemnej i uzyskuje 60-69% prawidłowych odpowiedzi na teście komputerowym.

Niedostateczny – student nie zalicza pracy pisemnej lub otrzymuje poniżej 60% prawidłowych odpowiedzi na teście komputerowym

Kryteria zaliczenia ćwiczeń:

- obecność na zajęciach

- odpowiedź ustna z tematyki ćwiczeń sprawdzająca przygotowanie do zajęć i interpretacja przedstawionego scenariusza

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 8, parter, budynek nr 3
2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

9.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	PSYCHOLOGIA				
Nazwa angielska:	PSYCHOLOGY				
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo				
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie				
Profil studiów	Praktyczny				
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych				
Prowadzący przedmiot:					
Status przedmiotu:	obowiązkowy				
I. Formy zajęć, liczba godzin					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	15	30	20	65	2
II. Cel przedmiotu					
<p>C1 Przygotowanie studenta do poznania i interpretowania podstaw zachowania człowieka , uwarunkowań rozwoju psychicznego człowieka.</p> <p>C2 Kształtowanie umiejętności oceny stanu psychicznego, analizy zachowania, sposobu radzenia sobie w sytuacjach trudnych, rozpoznawania potrzeb i problemów psychicznych, znaczenia komunikacji interpersonalnej.</p> <p>C3 Rozwijanie zainteresowań współczesnymi problemami psychologicznymi oraz poszukiwanie metod i sposobów ich rozwiązywania, rozpoznania znaczenia wiedzy psychologicznej w praktyce pielęgniarstwa.</p>					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
<u>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:</u>					
B.W1. psychologiczne podstawy rozwoju człowieka, jego zachowania prawidłowe i zaburzone					
B.W2. problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych					
B.W3. etapy rozwoju psychicznego człowieka i występujące na tych etapach prawidłowości					
B.W4. pojęcie emocji i motywacji oraz zaburzenia osobowościowe					
B.W5. istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej					
B.W6. techniki redukowania lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego					
<u>W zakresie umiejętności absolwent potrafi:</u>					
B.U1. rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne					
B.U2. oceniać wpływ choroby i hospitalizacji na stan fizyczny i psychiczny człowieka					
B.U3. funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, frustracja, konflikt, trauma, żałoba) oraz przedstawić elementarne formy pomocy psychologicznej					
B.U4. identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się;					
B.U5. wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarstwa					
B.U7. wskazywać i stosować właściwe techniki redukowania lęku i metody relaksacyjne					
B.U8. stosować mechanizmy zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego					

W zakresie kompetencji społecznych:**K.S.2** Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;**K.S.5** Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;**V Treści programowe:**

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Psychologia jako nauka. Przedmiot i cel psychologii. Kierunki, nurty i działy współczesnej psychologii.	2
W.2	Mózgowa organizacja czynności psychicznych. Struktura osobowości, rozwój i mechanizmy rozwoju osobowości. Fizjologiczne mechanizmy regulacji zachowania.	3
W.3	Biopsychospołeczny model zdrowia i choroby. Zależności psychosomatyczne w zdrowiu i chorobie. Specyficzne problemy w sytuacji choroby i niepełnosprawności.	3
W.4	Choroba jako sytuacja trudna. Zachowanie człowieka w sytuacjach trudnych. Pomoc psychologiczna w chorobie i niepełnosprawności.	3
W.5	Teorie, modele, koncepcje komunikacji międzyludzkiej, style komunikowania, przekazywanie i przyjmowanie informacji. Sytuacje jatrogenne w relacjach pielęgniarka – pacjent.	3
W.6	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Rozwój psychiczny człowieka. Charakterystyka rozwoju człowieka w poszczególnych okresach życia.	2
Ćw. 2	Procesy poznawcze, wrażenia, spostrzeżenia. Uwaga w poznaniu rzeczywistości. Uczenie się i pamięć, rodzaje pamięci, procesy pamięciowe.	2
Ćw. 3	Świadomość i jej rola w poznaniu rzeczywistości. Myślenie i rozwiązywanie problemów. Pojęcie wypalenia zawodowego.	2
Ćw. 4	Zaburzenia osobowości, mechanizmy działania zaburzeń osobowości, mechanizmy obronne osobowości w różnych sytuacjach zdrowotnych. Specyfika pracy z pacjentem z osobowością nieprawidłową.	2
Ćw. 5	Emocje i uczucia. Działanie mózgowych systemów emocjonalnych. Rola uczuć i emocji w życiu człowieka. Zaburzenia procesów emocjonalnych. Lęk, funkcje lęku, zdarzenia życiowe.	3
Ćw. 6	Sytuacja trudna w życiu człowieka. Sytuacja trudna a zachowanie człowieka. Choroba jako sytuacja trudna. Choroba w życiu dziecka, osoby dorosłej, osoby w wieku starszym, osobie z niepełnosprawnością.	4
Ćw. 7	Choroby psychosomatyczne, zależności psychosomatyczne. Biomedyczny i biopsychospołeczny model zdrowia, choroby, zachowań zdrowotnych (astma, nadciśnienie tętnicze, choroba nowotworowa, zaburzenia odżywiania, choroby skóry).	8
Ćw. 8	Metody psychoterapeutyczne, treningi, zajęcia terapeutyczne, psychoterapeutyczne indywidualne i grupowe i inne.	4
Ćw. 9	Problemy psychologiczne pacjenta w kontakcie z ochroną zdrowia. Błędy jatrogenne w pracy pielęgniarskiej i ich psychologiczne konsekwencje.	2
Ćw. 10	Zaliczenie końcowe ćwiczeń, podsumowanie wiadomości.	1
Suma godzin		30

VI. Narzędzia dydaktyczne	
1.	Prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, tablica
2.	Teksty źródłowe
3.	Karty testowe
VII. Metody dydaktyczne	
1.	Wykład informacyjny
2.	Wykład aktywizujący
3.	Dyskusja dydaktyczna
4.	Projekt
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)	
F1	Rozmowa – ustne sprawdzanie wiadomości i umiejętności
F2	Przygotowanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat programowy
F3	Praca samokształceniowa – indywidualna praca pisemna w formie eseju wzbogaconą o pozycje z literatury
P1	Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę. Zaliczenie pisemne standaryzowane
IX. Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	45
Samokształcenie	20
SUMA GODZIN	65
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2
X Literatura podstawowa i uzupełniająca	
<u>Literatura podstawowa:</u>	
1. Sęk H., Psychologia kliniczna T. 1-2, Wyd. PWN 2013	
Trzcieniecka – Green A. (red.) Psychologia. Podręcznik dla studentów kierunków medycznych, Universitas, Kraków 2012	
2. Przetaczki-Gierowska M., Tyszkowa M., Psychologia rozwoju człowieka T.1 , Wyd. PWN Warszawa 2015	
<u>Literatura uzupełniająca:</u>	
1. Hesznel i., Sęk H., Psychologia zdrowia, PWN, Warszawa 2011	
2. Jakubowska-Winiecka A., Włodarczyk D., Psychologia w praktyce medycznej, Wyd. PZWL Warszawa 2011	
3. Motyka M., Komunikacja terapeutyczna w opiece ogólnomedycznej, Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011	
4. Talarowska M., Florkowski A., Gałęcki P., Podstawy psychologii. Podręcznik dla studentów kierunków medycznych, Wyd. Continuo Wrocław 2011	
5. Jakubik A., Zaburzenia osobowości, Wyd. PZWL Warszawa 2009	
6. Oleś P., Osobowość człowieka dorosłego, PWN, Warszawa 2012	
7. Schaffer H. R. Psychologia dziecka , PWN Warszawa 2011	
8. Kwiatkowska A., Krajewska-Kułak E., Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, Wyd. Czelej 2016	
9. Trempała J., Psychologia rozwoju człowieka, PWN Warszawa 2011	
10. Armstrong C. L., Morrow L., Neuropsychologia medyczna. Tom 1 – 2, Wyd. PZWL Warszawa 2014	
11. Ziółkowska – Rudowicz E., Kładna A., Empatia w medycynie, Pomorski Uniwersytet Medyczny, Szczecin 2014	
12. Dobrzańska –Socha B., Sytuacja utraty zdrowia, Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013	
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do	

metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W1	C1-3	W1; Ćw. 1	1, 2	1, 2	F1
B.W2	C1-3	W2; Ćw. 2-3	1,2,	1,2,3	F1
B.W3	C1-3	W3-4; Ćw. 1,4,6-7	1, 2	1,3	F1
B.W4	C1-3	W2; Ćw. 1	1,2	1,2,3,4	F1
B.W5	C1-3	W2; Ćw.2-5	1, 2	1,3	F1
B.W6	C1-3	W5; Ćw. 3,8-9	1,2	1,2,3	F1,F2
B.U1	C1-3	W3; Ćw. 4,	1, 2	1,2,3	F1
B.U2	C1-3	Ćw.6, Ćw. 7-9	1,2	1,2,	F1
B.U3	C1-3	W.4, Ćw.6	1,2	1,2	F1
B.U4	C1-3	Ćw.6, Ćw. 7-8	1, 2	1,2,4	F2
B.U5	C1-3	W2-5; Ćw. 3	1,2	1,2,3,4	F1
B.U7	C1-3	Ćw. 3,9	1,2	2, 3, 4	F1
B.U8	C1-3	W2; Ćw. 1,3	1,2	1,2,3,4	F3,P
K.S2, K.S5	C1-3	W1-6, Ćw.1-10	3	2,3,4	-
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu Przedmiot kończy się w semestrze 1 zaliczeniem na ocenę. Warunki zaliczenia przez studenta przedmiotu uwzględniają następujące elementy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Frekwencja na zajęciach 2. Indywidualny udział w dyskusji 3. Grupowa aktywność na zajęciach w rozwiązywaniu zadanego problemu 4. Przygotowanie prezentacji multimedialnej 5. Karty pracy studenta 6. Pisemny sprawdzian wiadomości. Kryteria oceny <p>Warunkiem zaliczenia sprawdzianu jest uzyskanie przez studenta pozytywnych odpowiedzi wg ustalonej punktacji: 30 – 28 punktów – bardzo dobry 27 – 25 punktów – dobry plus 24 – 22 punktów – dobry 21 – 19 punktów – dostateczny plus 18 – 16 punktów – dostateczny 15 i poniżej punktów – niedostateczny</p> <p>Pisemna praca samokształceniowa wg ustalonych kryteriów</p>					
XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie					

Propozycje tematów do pracy samokształceniowej:

1. Rola pielęgniarki w rozwiązywaniu sytuacji trudnych pacjentów z chorobą przewlekłą.
  2. Postawy pielęgniarek wobec śmierci pacjentów hospitalizowanych i w opiece domowej
  3. Czynniki ryzyka i przejawy błędów jatrogennych w pracy pielęgniarki
- Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć zostaną określone w planie zajęć.
Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach

10.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:		SOCJOLOGIA			
Nazwa angielska:		SOCIOLOGY			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Tryb/Poziom studiów:		Stacjonarne I-go stopnia – licencjackie			
Profil studiów		praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Katedra Nauk Społecznych			
Prowadzący przedmiot:		mgr Kornel Musiał			
Status przedmiotu:		obowiązkowy			
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samoksztalcenie	Łącznie	ECTS
1	15	5	15	35	1
II. Cel przedmiotu					
C1 Zapoznanie z przedmiotem, podstawowymi pojęciami i metodami socjologii przydatnymi w pielęgniarstwie. C2 Wyjaśnienie społeczno-kulturowych uwarunkowań zachowań zdrowotnych. C3 Wyjaśnienie relacji między strukturami i funkcjami różnych grup społecznych a stanem zdrowia i przyczynami chorób.					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie: B.W.7 pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu . B.W.8 wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych B.W.9 zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu B.W.10 pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej B.W.11 zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć B.W.15 podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy					
W zakresie umiejętności absolwent potrafi: B.U5 wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarstwiej B.U6 Tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu opieki B.U9 Proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży					
W zakresie kompetencji społecznych: K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki					
V. Treści programowe					
Forma zajęć: WYKŁADY					Liczba godzin
W.1	Geneza i teoria socjologii. Metody badań socjologicznych przydatnych w medycynie.				2
W.2	Współczesne społeczeństwo – wielość interpretacji. Jednostka a społeczeństwo.				2
W.3	Skutki przeobrażeń demograficznych w społeczeństwie				1
W.4	Kultura i normy kulturowe. Religia. Etniczność.				1
W.5	Socjalizacja. Istota, etapy i instytucje socjalizacji.				1
W.6	Więzi społeczne.				1

W.7	Grupa społeczna i procesy grupowe.	1			
W.8	Rodzina jako grupa i instytucja społeczna. Przeobrażenia rodziny.	2			
W.9	Rola rodziny w zdrowiu i chorobie. Wpływ rodziny na stan zdrowia.	2			
W.10	Zachowania zbiorowe i masowe. Ruchy społeczne.	2			
Suma godzin		15			
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin			
Ćw. 1	Socjologiczna koncepcja dewiacji społecznej.	2			
Ćw. 2	Nierówności społeczne. Zdrowie jako jedno z dóbr będących źródłem nierówności społecznych.	2			
Ćw. 3	Podsumowanie zdobytej wiedzy i umiejętności	1			
Suma godzin		5			
VI. Narzędzia dydaktyczne					
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne.				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	wykład informacyjny				
2.	wykład konwersatoryjny				
3.	dyskusja dydaktyczna				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Test jednokrotnego wyboru oraz pytania otwarte sprawdzające opanowanie materiału z wykładu.				
F2	Test jednokrotnego wyboru oraz pytania otwarte sprawdzające opanowanie materiału z ćwiczeń.				
F3	Pozytywne zaliczenie samokształcenia – przygotowanie prezentacji na wybrany temat				
P1	Zaliczenie z oceną na podstawie wyniku testu sprawdzającego wiedzę.				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		20			
Samokształcenie		15			
SUMA GODZIN		35			
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1			
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Giddens A.: Socjologia. Warszawa, Wyd. PWN. 2012					
Literatura uzupełniająca:					
1. Szlendak T.: Socjologia rodziny. Wyd. PWN, 2012					
2. Taranowicz I, Majchrowska A., Kawczyńska-Butrym Z., Elementy socjologii dla pielęgniarek. Wydawnictwo Czelej 2000					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W7	C3	W7-10; Ćw. 1-2	1	1,2,3	F
B.W8	C2	W4	1	1,2	F
B.W9	C3	W5-6; Ćw. 1-2	1	1,2,3	F

B.W10	C3	W8-9, Ćw.1	1	1,2,3	F
B.W11.	C1-3	W4; Ćw. 2	1	1,2,3	F
B.W15	C1-3	W1-7	1	1,2,3	F
B.U.5	C1-3	W1-10	1	1,2,3	F
B.U6	C1-3	W1-10	1	1,2,3	F
B.U9	C1-3	W1-10	1	1,2,3	P1
K.S.5	C1-3	W1-10, Cw.1-3	1	1,2,3	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Efekt	Zasady weryfikacji
B.W7.	<p>Zaliczenie z oceną na podstawie wyniku testów sprawdzających wiedzę z wykładów i ćwiczeń.</p> <p>Test jednokrotnego wyboru oraz pytania otwarte.</p> <p><u>Zaliczenie ćwiczeń</u></p> <p>Obecność na zajęciach, aktywność na zajęciach, przygotowanie prezentacji na wybrany temat.</p>
B.W8.	
B.W9.	
B.W10.	
B.W11.	
B.W15.	
B.U5.	
B.U6	
B.U9	
K.S5.	

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 8, parter, budynek nr 3
2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.
3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Nazwa przedmiotu/modułu:		PEDAGOGIKA					
Nazwa angielska:		PEDAGOGICS					
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo					
Tryb/Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie					
Profil studiów		Praktyczny					
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych					
Prowadzący przedmiot:		dr Fryderyk Drejer					
Status przedmiotu:		obowiązkowy					
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania							
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształce nie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
1	15	15	20	-	-	50	2
II. Cel przedmiotu							
C1 Przygotowanie do pełnienia zadań pedagogicznych w działalności zawodowej pielęgniarki. C2 Zrozumienie relacji między procesem wychowania a edukacją zdrowotną. C3 Rozwijanie zainteresowań współczesnymi problemami pedagogicznymi oraz alternatywnymi sposobami ich rozwiązywania							
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji							
brak							
IV. Oczekiwane efekty uczenia się							
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:							
B.W12. podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania);							
B.W13. problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej;							
B.W14. metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych;							
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:							
B.U4. identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się;							
B.U5. wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarskiej;							
B.U6. tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu opieki;							
B.U9. proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży;							
W zakresie kompetencji społecznych:							
K.S5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki							
V. Treści programowe							
Forma zajęć: wykłady							Liczba godzin
W.1	Geneza i struktura wiedzy pedagogicznej. Rola Janusza Korczaka w rozwoju myśli pedagogicznej						2
W.2	Podstawowe pojęcia pedagogiki – wychowanie, kształcenie, nauczanie, uczenie się. Zadania zawodowe i szczegółowe cele kształcenia						2
W.3	Biologiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju człowieka – znaczenie środowiska w procesie wychowania						1
W.4	Aksjologiczne podstawy wychowania – otwarte i ukryte założenia						1

W.5	Proces wychowania społeczno-moralnego- fazy i stadia rozwoju moralnego,	1
W.6	Błąd w wychowaniu – przyczyny i skutki	1
W.7	Rodzaje oraz przyczyny zaburzeń zachowania jako egzo- i endogenne uwarunkowania problemów wychowawczych .Udział pracowników ochrony zdrowia w diagnozowaniu i zapobieganiu.	2
W.8	Alternatywne koncepcje edukacji – antypedagogika, pedagogika inkluzyjna.	1
W.9	Pedagogika zdrowia – podstawy edukacji zdrowotnej	1
W.10	Psychospołeczne kompetencje zawodowe nauczyciela (emocjonalne, społeczne, kompetencje w zakresie prawidłowej samooceny, radzenia sobie ze stresem)	1
W.11	Proces komunikowania się i style konwersacji jako podstawa relacji międzyludzkich.	1
W.12	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: ćwiczenia		Liczba godzin
Ćw. 1	Podstawowe style, metody, zasady i środki wychowania	2
Ćw.2	Warunki skutecznego wychowania	2
Ćw. 3	Główne czynniki i mechanizmy socjalizacji dzieci i młodzieży	2
Ćw. 4	FAS – Alkoholowy Zespół Płodowy – przyczyny, przejawy, zapobieganie	2
Ćw. 5	Postępowanie wychowawcze z dzieckiem przewlekle chorym	2
Ćw. 6	Praca z dzieckiem z niepełnosprawnością intelektualną i motoryczną	2
Ćw. 7	Edukacja zdrowotna w systemie współczesnej szkoły – istota i zadania pielęgniarki.	2
Ćw. 8	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji uzyskanych podczas kursu	1
Suma godzin		15
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, filmy	
2.	Teksty źródłowe	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład z zastosowaniem środków wizualnych	
2.	Pogadanka	
3.	Dyskusja	
4.	Praca z literaturą przedmiotu	
5.	Projekt pisemny	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Rozmowa – ustne sprawdzanie wiadomości i umiejętności	
F2	Przygotowanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat programowy	
F3	Karty pracy studenta	
F3	Praca samokształceniowa – indywidualna praca pisemna w formie eseju wzbogacona o pozycje z literatury	
P1	Zaliczenie na ocenę. Zaliczenie pisemne standaryzowane	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		30
Samokształcenie – przygotowanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat		20
Przygotowanie studenta do zajęć.		5
SUMA GODZIN		55
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
1. Friedrich W. Kron (przekł: E.Cieślik) Pedagogika: kluczowe zagadnienia: podręcznik akademicki, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne Sopot 2012		
2. Śliwerski B.: Pedagogika ogólna: podstawowe prawidłowości, Oficyna wydawnicza „Impuls”, Kraków		

2012.

Literatura uzupełniająca:

1. Krajewska-Kulak E. (red.), Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, Wyd. Czelej, Lublin 2003.
2. Woynarowska B. Edukacja zdrowotna, PWN, Warszawa 2012.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W12, B.W13, B.W14, B.U4, B.U5, BU6, BU9	C1, C3	W1-11; Ćw. 1-7	1, 2	1, 2, 3,4	F
B.W12 B.W13, B.W14, B.U4, B.U5, B.U6	C1-2	W6; Ćw. 3,5	1, 2	1,2,3,4,5	F
B.U4, B.U5, B.U6,	C1-2	W8; Ćw. 4,6	1, 2	1,3,4	F
B.W12, B.W13 B.W14, B.U4 B.U5, B.U6, B.U9,	C1-3	W12; Ćw.8	1, 2	5	P
K.S5	C1-3	W1-12,Ćw.1-8	1,2	1-5	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu

Przedmiot kończy się w semestrze 1 zaliczeniem na ocenę. Warunki zaliczenia przez studenta przedmiotu uwzględniają następujące elementy:

1. Frekwencja na zajęciach
2. Indywidualny udział w dyskusji
3. Grupowa aktywność na zajęciach w rozwiązywaniu zadanego problemu
4. Przygotowanie prezentacji multimedialnej wg ustalonych kryteriów (**zał.4** w teczce przedmiotowej)
5. Karty pracy studenta (**zał.1** w teczce przedmiotowej)
6. Pisemny sprawdzian wiadomości. Warunkiem zaliczenia sprawdzianu jest uzyskanie przez studenta 60% pozytywnych odpowiedzi wg ustalonej punktacji (**zał.2** w teczce przedmiotowej)

Pisemna praca samokształceniowa wg ustalonych kryteriów (**zał.3** w teczce przedmiotowej)

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Propozycje tematów do pracy samokształceniowej:

1. Wychowawcza rola pielęgniarki w opiece nad dziećmi przewlekle chorymi
2. Postawy wobec śmierci pielęgniarek hospicyjnych i anestezyjologicznych
3. Współczesne dylematy wyboru zawodu pielęgniarki
4. Opracowanie scenariusza zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej dla wybranej grupy podopiecznych

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach

Nazwa przedmiotu/modułu:	Prawo medyczne
Nazwa angielska:	Medical law
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. dr n. prawnych Leszek Malkiewicz
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
2	15	15	20	50	2

II. Cel przedmiotu

C1 – Znajomość podstawowych zagadnień z zakresu prawa (źródła prawa, system źródeł prawa z uwzględnieniem aktów prawa powszechnie obowiązującego w Polsce, pojęcie i elementy systemu prawa). Prawo cywilne - pojęcie, cechy specyficzne, części składowe, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych. Odpowiedzialność prawna za wyrządzoną szkodę i za czyny niedozwolone.

C2 – Przekazanie wiedzy dotyczącej prawnych źródeł ochrony zdrowia w Polsce, obowiązków władz publicznych w zakresie ochrony zdrowia, reformy ochrony zdrowia (lata 1999-2003), aktualnej organizacji i funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, jak również prawnej regulacji praw pacjenta oraz działalności Rzecznika Praw Pacjenta. Zapoznanie Studentów z regulacjami prawnymi dotyczącymi wykonywania zawodów lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki oraz położnej.

C3 – Ukazanie relacji między przepisami prawa a wykonywaniem zawodu i ponoszeniem odpowiedzialności za realizację praktyki zawodowej.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

Wymagana jest podstawowa wiedza z zakresu: wiedzy o społeczeństwie, w tym dotycząca zasad organizacji oraz funkcjonowania instytucji życia publicznego (na poziomie szkoły ponadpodstawowej), jak również filozofii i etyki zawodu pielęgniarki.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.W16. podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Polsce i w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Polsce i w państwach członkowskich Unii Europejskiej

B.W17. podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarki, w tym prawa i obowiązki pielęgniarki, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków

B.W18. zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarki

B.W19. prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.U12. stosować przepisy prawa dotyczące praktyki zawodowej pielęgniarki.

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną

K.S.5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe:

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W 1	Wykład wprowadzający. Przedstawienie treści programowych, źródeł, których znajomość jest wymagana oraz zasad weryfikacji efektów kształcenia. Pojęcie źródeł prawa. Sposoby tworzenia prawa.	2
W 2	Pojęcie systemu źródeł prawa. Źródła prawa powszechnie obowiązującego w Polsce.	2
W 3	Pojęcie systemu prawa i jego części składowych. Prawo cywilne - pojęcie, cechy charakterystyczne, pojęcie zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych. Odpowiedzialność cywilnoprawna.	2
W 4	Prawne źródła ochrony zdrowia w Polsce. Reforma systemu opieki zdrowotnej 1999-2003.	2
W 5	Aktualna organizacja polskiego systemu opieki zdrowotnej. Obowiązki organów administracji publicznej w zakresie ochrony zdrowia.	2
W 6	Prawa pacjenta i Rzecznik Praw Pacjenta.	2
W 7	Zawody lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki i położnej oraz odpowiedzialność prawna związana z ich wykonywaniem.	2
W 8	Sprawdzian wiedzy (test). Podsumowanie.	1
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
ĆW 1	Zajęcia wprowadzające. Przedstawienie celu zajęć, literatury, jak również zasad otrzymania oceny i związanych z nimi wymagań.	2
ĆW 2	Prawo cywilne – zagadnienia podstawowe. Normy prawa cywilnego. Stosunek cywilnoprawny i jego elementy. Czynności prawne – znaczenie i istota, rodzaje, treść, forma, wady oświadczenia woli i skutki wadliwości czynności prawnych.	2
ĆW 3	Zawód lekarza i lekarza dentystry. Zawód pielęgniarki i położnej.	2
ĆW 4	Regulacja prawna ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce i w Unii Europejskiej. Formy organizacyjno-prawne udzielania świadczeń zdrowotnych.	2
ĆW 5	Prawo do świadczeń zdrowotnych. Świadczenia finansowane ze środków publicznych. Lecznictwo uzdrowiskowe.	2
ĆW 6	Odpowiedzialność w zawodach medycznych. Regulacje prawne dotyczące przerywania ciąży.	2
ĆW 7	Państwowe ratownictwo medyczne. Publiczna służba krwi.	2
ĆW 8	Podsumowanie. Pisemny sprawdzian wiedzy – dla osób zainteresowanych podwyższeniem oceny lub nie spełniających wymagań pozwalających na otrzymanie oceny pozytywnej.	1
Suma godzin W+ĆW.		30
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Podręczniki, akty prawne.	
2.	Foliogramy, prezentacje multimedialne, materiały audio-wizualne.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład, opis, wyjaśnienie przedstawianych zagadnień.	
2.	Zadania audiowizualne	
3.	Dyskusja dydaktyczna (w ramach ćwiczeń).	
4.	Prezentacja.	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
Ćw/F1	Mniejsze formy pisemne – napisanie referatu – eseju, praca indywidualna i w grupach.	
W/P1	Test sprawdzający wiedzę i umiejętności.	
Ćw/P2	Analiza wybranych kasusów.	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		30
Samokształcenie		20

Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do zaliczenia	5
SUMA GODZIN	65
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

R. Kubiak, Prawo medyczne, wyd. C.H. Beck 2017,

R. Kędziora, Odpowiedzialność karna lekarza w związku z wykonywaniem czynności medycznych, Wolters Kluwer Polska, 2009

Literatura uzupełniająca:

B.Sygit, D.Wąsik, Leksykon prawa medycznego, Wolters Kluwer, 2017 Warszawa

D.Karkowska, Prawo medyczne dla pielęgniarek, Wolters Kluwer Polska, 2013 Warszawa.

Nowacki J., Tobor Z., Wstęp do prawoznawstwa, W-wa 2016 Wyd. Wolter Kluwer

S. Wronkowska, Podstawowe pojęcia prawa i prawoznawstwa, Poznań 2005,

M.R. Bombicki, Konstytucje Polski : nowy podział administracyjny kraju, Polski Dom Wydawniczy "Ławica" 1998

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W16	C2	W. 4-5, Ćw. 4	1, 2	2, 3, 4	F1, P2
B.W17	C2	W. 5, W. 7, Ćw. 3-4, Ćw. 6	1, 2	1, 2, 3, 4	F1, P1, P2
B.W18	C1, C3	W. 3, W. 7, Ćw. 6	1, 2	1, 2, 3, 4	F1, P1, P2
B.W19	C1, C2	W. 6, Ćw. 4-5	1, 2	1	P1, P2
B.U12	C2, C3	W. 7, Ćw. 3, Ćw. 6	1, 2	1, 2, 3, 4	P1, P2
KS.2,K.S.5	C1-C3	W.1-8, Ćw.1-8	1,2	1-4	-

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Zasady weryfikacji efektów uczenia się prowadzący podaje na pierwszych zajęciach.

Podstawą oceny z wykładu jest test pisemny obejmujący całość materiału przewidzianego do realizacji.

Przełożenie osiągniętej punktacji na oceny:

5-5,5 pkt – 3,0,

6-6,5 pkt – 3,5,

7-7,5 pkt – 4,0,

8-9 pkt – 4,5,

10-11 pkt – 5,0.

Studenci, którzy nie pojawią się w terminie sprawdzianu testowego albo otrzymają z niego ocenę niedostateczną, mają możliwość przystąpienia do weryfikacji (poprawki) ustnej, w ramach której zadawane są dwa pytania z zakresu materiału objętego programem wykładu.

Ocenę bardzo dobrą otrzymują osoby, które wyczerpująco odpowiedzą na oba zadane pytania.

Odpowiedź niepełna, w zależności od jej kompletności, powoduje otrzymanie oceny plus dobrej, dobrej lub plus dostatecznej.

Pobieżna odpowiedź na oba zadane pytania albo bardziej kompletna odpowiedź na tylko jedno pytanie powoduje otrzymanie przez Studenta oceny dostatecznej. W innych przypadkach ocena jest niedostateczna.

Elementem mogącym poprawić ocenę o pół stopnia jest czynny udział i aktywność Studenta na wykładzie – odpowiedź na zadane pytania, zadawanie pytań uzasadnionych przebiegiem wykładu, dyskusja wpisująca się w przebieg wykładu.

Ocena z ćwiczeń jest składową kilku elementów (możliwości):

1) Przedstawienie na zajęciach opracowania (prezentacji) wybranego tematu (obligatoryjne),

Opracowanie odczytane z następującą po jego przedstawieniu odpowiedzią prelegenta na pytania i dyskusją – ocena plus dobra (4,0),

Opracowanie przedstawione z pamięci lub w postaci materiałów wyświetlonych na ekranie z użyciem komputera (z następującą potem odpowiedzią na pytania i dyskusją) – ocena plus dobra (4,5),

2) Czynny udział w rozwiązywaniu zadań związanych z omawianym tematem - możliwość poprawienia oceny o pół

stopnia,

3) Odpowiedź na pytania zadane przez prowadzącego – dla najaktywniejszych osób możliwość poprawienia oceny o pół stopnia,

4) Ocena ulega obniżeniu w wypadku przekroczenia wskazanego limitu dozwolonych nieobecności (2 razy): trzy, cztery nieobecności – pół oceny, więcej razy – cała ocena.

Studenci, którzy nie spełnią kryteriów pozwalających na uzyskanie oceny pozytywnej, podchodzą do pisemnego sprawdzianu wiedzy. Taką samą możliwość mają Osoby aspirujące do oceny wyższej. Sprawdzian obejmuje dwa pytania otwarte z zakresu materiału objętego programem ćwiczeń.

Ocenę bardzo dobrą otrzymują osoby, które wyczerpująco odpowiedzą na oba zadane pytania.

Odpowiedź niepełna, w zależności od jej kompletności, powoduje otrzymanie oceny plus dobrej, dobrej lub plus dostatecznej.

Pobieżna odpowiedź na oba zadane pytania albo bardziej kompletna odpowiedź na tylko jedno pytanie powoduje otrzymanie przez Studenta oceny dostatecznej. W innych przypadkach ocena jest niedostateczna.

XIII. DODATKOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Zajęcia odbywają się w salach dydaktycznych budynek nr 3 Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych zgodnie z zapisami w planie zajęć.

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

13.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	ZDROWIE PUBLICZNE
Nazwa angielska:	PUBLIC HEALTH
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr Wiktor Dżygóra
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	30	30	30	90	4

II. Cel przedmiotu

- C1** Zapoznanie studenta z czynnikami warunkującymi zdrowie publiczne.
C2 Zapoznanie studenta z możliwościami oceny stanu zdrowia ludności na podstawie danych epidemiologicznych i demograficznych.
C3 Wyposażenie studentów w niezbędne umiejętności służące do rozpoznawania społecznych i środowiskowych uwarunkowań sytuacji zdrowotnej człowieka.
C4 Zapoznanie studentów z podstawowymi formami rozpoznawania zagrożeń zdrowotnych występujących w środowisku zamieszkania, nauki i pracy.
C5 Kształtowanie umiejętności służących do realizowania i koordynowania działań promujących zdrowie, szczególnie w zakresie chorób cywilizacyjnych i zakaźnych.
C6 Kształtowanie umiejętności wiązania teorii zdobytej na wykładach z praktyką prowadzoną na ćwiczeniach i w rzeczywistych warunkach pracy pielęgniarki.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.W20 zadania z zakresu zdrowia publicznego

B.W21 kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego

B.W22. zna podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby

B.W23. istotę profilaktyki i prewencji chorób

B.W24. zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Polsce oraz w wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej

B.W25. swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy

B.W26. międzynarodowe klasyfikacje statystyczne: w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF)

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.U10. rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarskich

B.U11. opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców

B.U13. oceniać globalne trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych

B.U14. analizować i oceniać funkcjonowanie różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikować źródła ich finansowania

B.U15. stosować międzynarodowe klasyfikacje statystyczne: chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF)

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5. Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Systemy opieki zdrowotnej (struktura organizacyjna systemów opieki zdrowotnej, cele systemów opieki zdrowotnej, zadania systemów opieki zdrowotnej, różne modele rozwiązań systemowych w opiece zdrowotnej).	3
W.2	Rynek usług zdrowotnych (rys historyczny rozwoju usług zdrowotnych, zakres usług pielęgniarstwa w świecie współczesnym, zakres refundowanych usług zdrowotnych).	3
W.3	Źródła finansowania opieki zdrowotnej (zasady reformy opieki zdrowotnej w Polsce, modele systemów ubezpieczeń społecznych).	3
W.4	Ekonomiczne uwarunkowania zdrowia (stan zdrowotny społeczeństw świata, podział ludzkości ze względu na dochody jako czynnik warunkujący zdrowie społeczne, choroby związane ze statusem ekonomicznym społeczeństw, choroby cywilizacyjne).	3
W.5	Zachowania zdrowotne i zdrowie (aktywność fizyczna, odżywianie, picie alkoholu, palenie tytoniu, dopalacze i narkotyki).	3
W.6	Higiena człowieka i środowiska (wpływ czynników środowiska na zdrowie fizyczne i psychiczne człowieka, wybrane cechy narażenia na szkodliwe czynniki środowiskowe, ocena narażenia na czynniki środowiskowe, monitoring środowiskowy).	3
W.7	Ekologia człowieka (etapy oddziaływania człowieka na biosferę, wybrane zagrożenia ekologiczne, aktualny stan środowiska w Polsce).	3
W.8	Ksenobiotyki (zanieczyszczone powietrze atmosferyczne, zanieczyszczona woda, żywność, powietrze pomieszczeń zamkniętych, zanieczyszczona gleba, odpady, hałas, promieniowanie jonizujące i niejonizujące).	3
W.9	Higiena żywności i żywienia (zasady wytwarzania żywności, zasady prawidłowego żywienia, wartość odżywcza pożywienia, zbilansowana dieta w zależności od zapotrzebowania organizmu, zasady tworzenia diety w zależności od stanu zdrowotnego organizmu).	3
W.10	Higiena nauki i pracy (zasady ergonomii w miejscu nauki i pracy, zasady wypoczynku i regeneracji, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, higiena psychiczna w miejscu nauki i pracy, zasady asertywności w kontaktach międzyludzkich).	3
Suma godzin		30
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Zdrowie publiczne, kulturowe i społeczne. Zagrożenia zdrowotne współczesnych społeczeństw świata.	3
Ćw. 2	Programowe działania na rzecz Zdrowia (polityka prozdrowotna państwa, programy profilaktyczne, aktywność fizyczna jako metoda prewencji chorób cywilizacyjnych).	3
Ćw. 3	Zagrożenia ekologiczne i zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, nauki i pracy.	3
Ćw. 4	Profilaktyka i prewencja chorób – cele, zadania, formy (profilaktyka chorób cywilizacyjnych, profilaktyka uzależnień, nikotynizm i choroby odytoninowe).	3
Ćw. 5	Analiza występowania wybranych chorób społecznych: choroby układu sercowo – naczyniowego, układu ruchu, cukrzyca, depresja, niepłodność, AIDS.	3
Ćw. 6	Analiza występowania wybranych chorób cywilizacyjnych (udary, ostre zespoły wieńcowe, miażdżyca, choroby układu ruchu: bóle grzbietu, zespoły korzeniowe, cukrzyca).	3
Ćw. 7	Epidemiologia wybranych chorób zakaźnych i toksykoinfekcji.	3
Ćw. 8	Higiena wieku podeszłego. Fizjopatologia starości, higiena otoczenia i styl życia, profilaktyka geriatryczna.	3
Ćw. 9	Struktura i zasoby pielęgniarstwa. Organizacje pielęgniarstwa krajowe i zagraniczne.	3

Ćw. 10	System kształcenia i doskonalenia zawodowego pielęgniarek.				3
				Suma godzin	30
VI. Narzędzia dydaktyczne					
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, filmy.				
2.	Plansze, foliogramy, tablica.				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	wykład informacyjny				
2.	wykład konwersatoryjny				
3.	dyskusja dydaktyczna				
4.	film				
5.	projekt				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Praca samokształceniowa w formie prezentacji multimedialnej				
P1	Egzamin pisemny w formie testu				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności				Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)				60	
Samokształcenie				30	
Przygotowanie do zajęć				25	
Przygotowanie do egzaminu				20	
SUMA GODZIN				135	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU				4	
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Bdega I, Gębska A. – Epidemiologia w zdrowiu publicznym. PZWL, 2018					
2. Sygit M. – Zdrowie publiczne. Warszawa 2017.					
Literatura uzupełniająca:					
1. Basińska M., Aouil, Chadzopulu: Problemy wielokulturowości w medycynie, Wyd. PZWL Warszawa 2010					
2. Wiśniewska M.: Jakość usług medycznych, Wyd. CeDeWu 2016					
3. Jabłońska-Chmielewska M., Jarosz M., Horoch M.: Zdrowie publiczne, Wyd. PZWL Warszawa 2014					
4. Kulik T., Latałski M., Zdrowie publiczne. Podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauk o zdrowiu akademii medycznych Czelej, Lublin 2002.					
5. Wojtczak A.: Zdrowie publiczne, Wyd. PZWL 2012					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.W20.	C1-2	W1-3, Ćw.1	1,2	1,2	F
B.W21.	C1-3	W3-5	1,2	1,2,4	F
B.W22.	C2-4	W5-8	1,2	1,2	F
B.W23.	C3,5	W5, Cw.5	1,2	1,2	F
B.W24.	C3	W1-2,7	1,2	1,2	F
B.W25.	C1-2	W1-2	1,2	1,2	F

B.W26.	C2-4	Ćw. 3-6	1,2	1,2	F
B.U10.	C1-2	W1-2	1,2	1,2,4	F
B.U11.	C1	ĆW. 1,5	1,2	3,4	F
B.U13.	C2	ĆW. 7	1,2	3,4	F
B.U14.	C1-2	ĆW. 1-2	1,2	3,4	F
B.U15.	C1-2	W2; ĆW. 1-2	1,2	3,4	F, P1
K.S5.	C1-6	W1-10; ĆW.1-10	1,2	3,4,5	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Efekt	Zasady weryfikacji
B.W20	<p>Egzamin końcowy – w formie pisemnej – test jednokrotnego wyboru, składający się z 30 pytań.</p> <p>Bardzo dobry – 30 - 28 punktów. Dobry plus – 27 – 25 punktów</p> <p>Dobry – 24 - 21 punktów.</p> <p>Dostateczny plus – 20 – 18 punktów Dostateczny – 17 – 14 punktów.</p> <p>Niedostateczny – 13 lub mniej punktów</p>
B.W21	
B.W22	
B.W23	
B.W24	
B.W25	
B.W26	
B.U10.	<u>Zaliczenie ćwiczeń</u>
B.U11.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obecność na zajęciach 2. Student przedstawi pracę samokształceniową na wybrany przez siebie temat w formie prezentacji multimedialnej. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej stanowią załącznik nr 1. 3. Podczas zajęć ćwiczeniowych zachowanie studenta jest monitorowane przez prowadzącego zajęcia. Ocena kompetencji społecznych odbywa się na podstawie samooceny studenta oraz oceny nauczyciela akademickiego (załącznik nr 2)
B.U13.	
B.U14.	
B.U15.	

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) oraz miejsca odbywania się zajęć – (sala /budynek)– zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
2. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych

14.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	JĘZYK ANGIELSKI, POZIOM A2-B1					
Nazwa angielska:	ENGLISH LANGUAGE COURSE, LEVEL A2-B1					
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo					
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie					
Profil studiów	praktyczny					
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Katedra Nauk Humanistycznych					
Prowadzący przedmiot:	mgr Monika Wachowicz mgr Marta Mędrak					
Status przedmiotu:	obowiązkowy					
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania						
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształceni	Praktyka Zawodowa	Łącznie	ECTS
2	-	60	5	-	65	3
3	-	60	5	-	65	3
Razem	-	120	10	-	130	6
II. Cel przedmiotu						
C1 Utrwalenie i rozwijanie umiejętności leksykalnych w czterech sprawnościach językowych, ze szczególnym uwzględnieniem języka medycznego.						
C2 Usystematyzowanie wiedzy i rozwijanie umiejętności zastosowania struktur gramatycznych zawartych w treściach programowych.						
C3 Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji w celu poszerzenia wiedzy językowej oraz podniesienia kompetencji komunikacyjnych w zakresie czterech sprawności językowych.						
C4 Doskonalenie umiejętności samokształcenia nakierowanej na podnoszenie kompetencji językowych.						
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji						
Semestr 2 - znajomość języka angielskiego na poziomie A2 Semestr 3 – uzyskanie zaliczenia z przedmiotu <i>Język angielski</i> w semestrze 2 Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie kursu semestralnego.						
IV. Oczekiwane efekty uczenia się						
W zakresie umiejętności: B.U16 analizuje piśmiennictwo w języku angielskim B.U17 porozumiewa się w języku angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego						
V. Treści programowe						
Forma zajęć: ĆWICZENIA						Liczba godzin
Semestr 2, 3						
Ćw. 1 Ćw. 2 Ćw. 3	Rola zawodów medycznych i paramedycznych we współczesnym świecie. Charakterystyka wybranych zawodów. Relacje pomiędzy pacjentami a przedstawicielami zawodów medycznych. Czasowniki opisujące czynności wykonywane przez personel medyczny. Czasy Present Simple i Present Continuous.					6
Ćw. 4	Części ciała, narządy, układy: krwionośny, trawienny, nerwowy, oddechowy,					6

Ćw. 5 Ćw. 6	mięśniowy, kostny. Opisywanie układów i ich podstawowych funkcji. Gramatyka – przyimki określające miejsce i czas.	
Ćw. 7	Organizacja szpitala. Omówienie zawodu sanitariusza i recepcjonistki. Przyimki miejsca i ruchu. Opis i udzielanie informacji na temat położenia obiektów.	2
Ćw. 8	Powtórzenie materiału i test sprawdzający z ćwiczeń 1 – 6.	2
Ćw. 9 Ćw. 10	Aparatura medyczna i sprzęt wspomagający niepełnosprawnych (budowa i zasady stosowania). Historia powstania wózka inwalidzkiego. Czasy Present Perfect i Past Simple.	4
Ćw. 11 Ćw. 12	Procedury przyjęcia do szpitala, udzielania pierwszej pomocy. Pytania o występujące dolegliwości, udzielanie informacji o okolicznościach, w wyniku których pacjent znalazł się w szpitalu. Relacjonowanie zdarzeń – czasy Past Simple i Past Continuous. Uzupełnianie dokumentacji medycznej.	4
Ćw. 13 Ćw. 14	Nagle wypadki, powody i skutki. Udzielanie pierwszej pomocy poza szpitalem. Gramatyka – polecenia, nakazy i zakazy.	4
Ćw. 15	Powtórzenie materiału z ćwiczeń 9 – 13. Test.	2
Ćw. 16 Ćw. 17	Mechanizm powstawania bólu, rodzaje i sposoby uśmierzania bólu. Ból jako system obronny organizmu. Rola bólu w stosowaniu wybranych zabiegów fizjoterapeutycznych. Stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków.	4
Ćw. 18 Ćw. 19 Ćw. 20	Symptomy charakterystyczne dla wybranych dolegliwości. Funkcja doradcy w infolinii medycznej. Zadawanie pytań i udzielanie odpowiedzi w odniesieniu do przeszłości, teraźniejszości i przyszłości. Pytania o podmiot. Wykorzystanie medycyny niekonwencjonalnej typu Zetsushin w określaniu objawów chorobowych.	6
Ćw. 21	Powtórzenie materiału z ćwiczeń 16 - 20. Test.	2
Ćw. 22 Ćw. 23	Ocena i pomiar zakresu ruchu w stawach kończyn dolnych i górnych – na podstawie literatury fachowej.	4
Ćw. 24 Ćw. 25 Ćw. 26	Opieka nad osobami starszymi, rehabilitacja pacjentów w wieku podeszłym. Choroba Alzheimera i Parkinsona. Sprzęt rehabilitacyjny w opiece nad pacjentami starszymi. System opieki nad osobami starszymi w Polsce i na świecie. Stosowanie <i>will</i> w opisywaniu przyszłości, przewidywań, wyrażania nadziei na przyszłość, składania ofert, próśb i obietnic.	6
Ćw. 27 Ćw. 28	Analiza ogłoszeń w sprawie pracy. Formułowanie pisma w sprawie uzyskania dodatkowych informacji dotyczących oferty pracy. Formułowanie listu motywacyjnego i CV.	4
Ćw. 29	Test podsumowujący materiał z ćwiczeń 24 - 26.	2
Ćw. 30	Prezentacja projektów z sem. 2.	2
Ćw. 31 Ćw. 32 Ćw. 33	Zasady prawidłowego odżywiania. Substancje odżywcze i witaminy, ich źródła i wpływ na zdrowie i kondycję. Zaburzenia w odżywianiu i ich konsekwencje – otyłość, bulimia i anoreksja. Zasady diety stosowanej przy cukrzycy i innych chorobach cywilizacyjnych. Udzielanie rad (<i>should, shouldn't</i>). Określanie ilości przy rzeczownikach policzalnych i niepoliczalnych (<i>much, many, some, a few, a little, a lot of, lots of</i>).	6
Ćw. 34 Ćw. 35	Rola krwi i krwiodawstwa we współczesnej medycynie. Budowa krwi, serca. Przypomnienie zasad działania układu krążenia. Zabiegi fizjoterapeutyczne stosowane u pacjentów ze schorzeniami układu krążenia. Okresy warunkowe: zerowy i pierwszy.	4
Ćw. 36	Test podsumowujący materiał z ćwiczeń 31 – 35.	2
Ćw. 37	Słownictwo związane z wykonywaniem zabiegów pielęgnacyjnych.	2
Ćw. 38 Ćw. 39	Hospicjum – miejsce godnego umierania. Zabiegi pielęgnacyjne stosowane w przypadku pacjentów nieuleczalnie chorych. Obrzędy pogrzebowe zgodne z zasadami różnych religii. Wyrażanie przypuszczeń – <i>may, might, could</i> .	4
Ćw. 40 Ćw. 41	Zasady zachowania higieny w domu, gabinecie zabiegowym i szpitalu. Sytuacje sprzyjające zakażeniom wirusowym i bakteryjnym. Środki i sprzęt służące utrzymaniu czystości. Stosowanie: <i>must, have to, don't have to, mustn't, need to, need + czas-ing</i> .	4
Ćw. 42	Test podsumowujący materiał z ćwiczeń 38 -41	2
Ćw. 43 Ćw. 44 Ćw. 45	Zachowania graniczące z zaburzeniami psychicznymi. Rola pielęgniarki/pielęgniarsza w opiece nad pacjentów z zaburzeniami psychicznymi.. Stres – źródła i sposoby radzenia sobie z jego objawami. Elementy medycyny niekonwencjonalnej stosowanej w zaburzeniach emocjonalnych. Zastosowanie czasu Present Perfect przy opisie doświadczeń, powiązania przeszłości i teraźniejszości (użycie <i>for, since, never, already, yet, just</i>)	6
Ćw. 46	Monitorowanie pacjenta (zapis funkcji życiowych), dokonywanie pomiarów	4

Ćw. 47	(badanie tętna, pomiar ciśnienia itd.). Opis czynności wykonywanych przy dokonywaniu pomiarów i badań (np. prześwietleń, rezonansu itd.). Zasady postępowania pacjenta będącego w śpiączce. Strona bierna.	
Ćw. 48 Ćw. 49	Rodzaje środków farmakologicznych. Zasady i skutki stosowania. Epidemie XX i XXI wieku. Czas Present Continuous i forma <i>going to ...</i> - dla wyrażenia przewidywań, planów na przyszłość oraz czynności zapisanych w grafikach.	4
Ćw. 50 Ćw. 51	Terapie alternatywne (akupunktura, refleksoterapia, reiki, dogoterapia, hipnoterapia, homeopatia) – historia, pochodzenie i zastosowanie. Ziołolecznictwo jako forma wspierająca medycynę współczesną. Struktury: <i>for + rzeczownik, for + -ing, to + bezokolicznik, ... so that..., because, so</i> stosowane do wyrażania powodów. Formułowanie listu mailowego nieformalnego z poradą.	4
Ćw. 52	Test podsumowujący materiał z ćwiczeń 46 - 51.	2
Ćw. 53 Ćw. 54	Ćwiczenia typu Pilates, Cantienica, yoga w utrzymaniu sprawności fizycznej w każdym wieku. Zadanie typu brainstorming – gromadzenie słownictwa związanego z wykonywaniem ćwiczeń. Praca ze słownikiem jedno- i dwujęzycznym. Wyszukiwanie informacji w Internecie.	4
Ćw. 55 Ćw. 56	Sport (dyscypliny olimpijskie, sporty letnie i zimowe, sporty ekstremalne). Reguły uczestnictwa. Kontuzje i urazy, sposoby ich leczenia. Mowa zależna (zdania twierdzące, przeczące, pytania, zakazy i nakazy).	4
Ćw. 57	Podróże, delegacje i konferencje. Sytuacje na lotnisku, rezerwacja miejsca w hotelu, pytanie o drogę, dialogi w restauracji/kawiarni itd. Pisanie sprawozdania.	2
Ćw. 58	Hi-tech w medycynie. Najnowsze światowe osiągnięcia techniki i ich zastosowanie w diagnostyce i usługach pielęgnacyjnych.	2
Ćw. 59	Biografie postaci związanych z pielęgniarstwem. Przypadki niezwykłych schorzeń i sposobów ich leczenia. Przegląd wiadomości medycznych on-line. Test z ćwiczeń 55 i 56.	2
Ćw. 60	Prezentacje projektów z semestr 3.	2
Suma godzin		120
VI. Narzędzia dydaktyczne:		
1.	Tablica szkolna, podręczniki, ćwiczenie i teksty przedmiotowo-metodyczne, fotografie, rysunki i ilustracje, słowniki, leksykony.	
2.	Wykresy, diagramy, foliogramy, przeźrocza, nagrania magnetofonowe, nagrania MP3, nagrania radiowe i telewizyjne, audycje radiowe.	
3.	Urządzenia interkomunikacyjne (tablica interaktywna, rzutnik multimedialny), internet multimedialne programy komputerowe	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Metoda ekspozycyjno - interakcyjna – elementy różnych metod zależnie od potrzeb, np. dyskusja, dryl, kooperacja uczniów, rozmowa S i S oraz S i N, projekt, burza mózgów, analiza i interpretacja tekstów źródłowych.	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Semestr 2 Testy pisemne sprawdzające umiejętności leksykalne, gramatyczne, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem na poziomie A2: testy wielokrotnego wyboru, test typu prawda/fałsz, uzupełnianie tekstu słowami i zwrotami (<i>cloze test</i>), transformacje zdań (np. układanie pytań), podawanie synonimów lub antonimów słów, korekta błędów, ćwiczenia słowotwórcze (np. podawanie przymiotnika pochodzącego od danego rzeczownika), tłumaczenia wyrazów w kontekście na język angielski.	
	Semestr 3 Testy pisemne sprawdzające umiejętności leksykalne, gramatyczne, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem na poziomie B1: testy wielokrotnego wyboru, test typu prawda/fałsz, uzupełnianie tekstu słowami i zwrotami (<i>cloze test</i>), transformacje zdań (np. układanie pytań, tworzenie strony biernej), podawanie synonimów lub antonimów słów, korekta błędów, ćwiczenia słowotwórcze (np. podawanie przymiotnika pochodzącego od danego rzeczownika), definiowanie słów i fraz, tłumaczenia wyrazów w kontekście na język angielski.	
	Zdobyte na testach punkty odpowiadają ocenie wg następującego przelicznika:	
	1. ocena bardzo dobra - 100% -92% 2. ocena dobra plus - 91% - 83% 3. ocena dobra - 82% - 74% 4. ocena dostateczna plus - 73% - 63%	

	<p>5. ocena dostateczna - 62% - 52%</p> <p>6. ocena niedostateczna - 51% i poniżej</p>
P1	<p>Projekt indywidualny lub w parach.</p> <p>Semestr 2 Do wyboru projekt: 1. pt. <i>Safety rules</i> (zasady bezpieczeństwa). Student przygotowuje w formie pisemnej zestaw rad określających, czego unikać i jak przygotować otoczenie dla np. małego dziecka lub osoby niepełnosprawnej, aby zachować zasady bezpieczeństwa (w domu, na ulicy, w pracy itd.) Praca powinna liczyć minimum 200 słów. Student ustnie prezentuje wybrane części pracy i potrafi odpowiedzieć na związane z nią pytania (ten projekt może być zaprezentowany również w postaci multimedialnej) lub 2. pt. <i>Interview</i> (wywiad) polegający na przeprowadzeniu w języku polskim wywiadu z osobą ze środowiska zawodowego i przetłumaczeniu go na język angielski. Wywiad powinien zawierać co najmniej 10 pytań oraz informację o osobie pytanego (minimum 5 zdań). Student potrafi zaprezentować wyniki wywiadu ustnie w języku angielskim.</p> <p>Semestr 3 Projekt pt. Promoting healthy lifestyle (promowanie zdrowego stylu życia). Projekt ten może obejmować takie aspekty jak: diety, formy aktywności ruchowej, wykorzystanie najnowszych zdobyczy współczesnej medycyny oraz medycyny niekonwencjonalnej. Praca, w formie pisemnej, powinna liczyć minimum 200 słów. Student ustnie prezentuje wybrane części pracy i potrafi odpowiedzieć na związane z nią pytania. Projekt może być również zaprezentowany w formie multimedialnej.</p> <p>Kryteria oceny: a) język, styl, kompozycja (0 - 5 punktów) b) strona merytoryczna (0 – 5 punktów) c) kreatywność (0 – 5 punktów) d) umiejętność prezentacji ustnej (0 - 5 punktów).</p> <p>Przeliczenie punktów na oceny wygląda następująco: 19-20 pkt - bdb 17-18 pkt - db plus 15-16 pkt - db 13-14 pkt - dost plus 11-12 pkt - dost 10-0 pkt - ndst</p>
P2	<p>Egzamin sprawdzający wiedzę, umiejętności i kompetencje personalno – społeczne z całego przedmiotu.</p> <p>Egzamin składa się ze sprawdzenia poziomu kompetencji następujących umiejętności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. czytanie – (<i>reading</i>). Pytania mają na celu sprawdzenie poszczególnych umiejętności związanych z rozumieniem czytanego tekstu. Pytania mogą występować jako test wielokrotnego wyboru – czyli tekst a później odpowiedzi do niego (a, b, c, d) czy uzupełnianie tekstu lub zadania typu <i>prawdafałsz</i>. Na tę część przewiduje się 10 pkt. 2. zastosowanie struktur leksykalno-gramatycznych: (<i>English in Use</i>) – zadania obejmują uzupełnianie pustych miejsc w tekście na zasadzie własnych odpowiedzi studenta (<i>cloze test</i>), transformacje (<i>sentencetransformations</i>) lub uzupełnienie jedną z wielu podanych możliwości (<i>multiple choice test</i>). Innymi zadaniami są np.: korekta błędów, słowotwórstwo, podanie form synonimicznym lub antonimów, zdefiniowanie słów, fraz, idiomów lub, analogicznie, wyjaśnienie znaczenia ww. za pomocą podania definicji, synonimu, antonimu . Na tę część przewiduje się 20 pkt. 3. słuchanie – (<i>listening</i>). Materiał jest odsłuchany dwukrotnie. Zadania do słuchanego tekstu to: wypełnianie luk w formularzu, dopasowanie prawidłowej odpowiedzi, wybranie poprawnej odpowiedzi z podanych, zadania typu <i>prawda</i> lub <i>fałsz</i> itp. Teksty użyte to np.: dialogi, komunikaty, przemówienia, audycje radiowe, wiadomości na sekretarce. Na tę część przewiduje się 10 pkt. 4. mówienie – (<i>speaking</i>). W zadaniu pierwszym student omawia wylosowany przez siebie temat. W zadaniu drugim student omawia i interpretuje wylosowaną fotografię lub obrazek. Student oceniany jest przez komisję. Na tę część przewiduje się 10pkt. <p>Ocena z egzaminu jest średnią arytmetyczną z wszystkich części egzaminu i jest obliczana w następujący sposób:</p>

ocena bardzo dobra	- 100% -92%
ocena dobra plus	- 91% - 83%
ocena dobra	- 82% - 74%
ocena dostateczna plus	- 73 % - 63%
ocena dostateczna	- 62% - 52%
ocena niedostateczna	- 51% i poniżej

IX. Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	120
Samokształcenie	10
Przygotowanie do zajęć i egzaminu	60
SUMA GODZIN	190
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	6

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca
<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Nursing I</i>, Tony Grice, Oxford University Press 2. <i>English for Nurses</i>, Ewa Donesh-Jeżo, Wydawnictwo Przegląd Lekarski 3. <i>English In Medicine</i>, Joanna Ciecierska, Barbara Jenie, Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich 4. <i>English In Medicine</i>, Erich Glendinning, Beverly Holmstrom, Cambridge University Press <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. English File Pre-Intermediate 3rd edition, Clive Oxenden, Oxford University Press 2. English File Intermediate 3rd edition, Clive Oxenden, Oxford University Press <p>Strony internetowe:</p> <p>www.englishmed.com www.medicinemed.com www.medline.com www.thelancet.com www.bmj.com www.nursesinternet.com www.workingnurse.com</p>

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
B.U16.	C1-4	Ćw. 1-60	1, 2, 3	1	F; P
B.U17.	C1-4	Ćw. 1-60	1, 2, 3	1	F; P

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się
Na zajęciach rozpoczynających kurs studentom przedstawione są informacje dotyczące wymagań oraz zakresu sprawdzania opanowanych przez nich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz zasady oceniania i zaliczania kursu w zależności od stopnia opanowania efektu. Opisane one są w rozdziale VIII.

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie
<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć (budynek/sala) oraz terminu (dzień tygodnia/godzina) - wg harmonogramu zajęć. 2. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – wg harmonogramu konsultacji.

15/40/53**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	PODSTAWY PIELĘGNIARSTWA
Nazwa angielska:	FUNDAMENTALS OF NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. Jolanta Pietras dr n. med. Elżbieta Grajczyk mgr Joanna Dudek mgr Teresa Gola mgr Renata Wysocka
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
1	15	95	20	-	-	130	5
2	5	95	30	80	120	330	12
Razem	20	190	50	80	120	460	17

II. Cel przedmiotu

- C1** – Wyposażenie studentów w wiedzę niezbędną do profesjonalnego pełnienia roli zawodowej, zgodnie z kompetencjami pielęgniarki.
- C2** – Zapoznanie studenta z teoretycznymi podstawami pielęgniarstwa, głównymi pojęciami stosowanymi w pielęgniarstwie oraz jego historią.
- C3** – Przedstawienie wybranych modeli opieki i przygotowanie do ich praktycznego zastosowania.
- C4** – Wzbudzenie zainteresowania i motywacji do pełnienia nowoczesnej roli społeczno-zawodowej pielęgniarki dzięki zapoznaniu z uwarunkowaniami rozwoju praktyki pielęgniarstwa.
- C5** – Przygotowanie do określenia stanu pacjenta i wynikających z niego problemów pielęgnacyjnych w schorzeniach dotyczących poszczególnych układów oraz przedstawienie zakresu celowej opieki z uwzględnieniem właściwych metod pielęgnacyjnych w określonych stanach.
- C6** – Kształtowanie umiejętności wykonywania zabiegów pielęgnacyjno – profilaktyczno i diagnostyczno – leczniczych niezbędnych do świadczenia opieki pielęgniarstwa wobec chorych zgodnie z obowiązującymi algorytmami i procedurami.
- C7** – Wdrażanie do rozpoznawania problemów pielęgnacyjnych dotyczących poszczególnych układów oraz przedstawienie zakresu celowej opieki z uwzględnieniem właściwych metod pielęgnacyjnych w określonych stanach u pacjentów hospitalizowanych.
- C8** – Formułowanie diagnoz i interwencji pielęgniarstwa stosownie do stanu pacjenta.
- C9** – Wdrażanie i kształtowanie nabytych umiejętności: profilaktycznych, pielęgnacyjnych, zabiegowo-diagnostycznych i leczniczych niezbędnych do świadczenia opieki pielęgniarstwa wobec chorych. Przestrzeganie obowiązujących regulaminów, przepisów BHP oraz zasad zapobiegania zakażeniom.
- C10** – Kształtowanie wrażliwości na potrzeby podopiecznych, umiejętności komunikowania się z chorym i jego rodziną.
- C11** – Kształtowanie poczucia sumienia i odpowiedzialności za wykonywane zadania oraz współpracy w zespole terapeutycznym.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy:

C.W1 – wskazuje uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarstwa i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa;

C.W2 – definiuje pielęgnowanie, w tym wspieranie, pomaganie i towarzyszenie;

C.W3 – charakteryzuje funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarstwa;

C.W4 – opisuje proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i primarynursing (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarstwa;

C.W5 – zna klasyfikacje diagnoz pielęgniarstwa;

C.W6 – określa istotę opieki pielęgniarstwa opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy i Betty Neuman);

C.W7 – opisuje istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarstwa, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych;

C.W8 – różnicuje zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu;

C.W9 – zna zakres i charakter opieki pielęgniarstwa w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzoną komfort, zaburzonej sferze psychoruchowej;

C.W10 – zna zakres opieki pielęgniarstwa i interwencji pielęgniarstwa w wybranych diagnozach pielęgniarstwa;

C.W11 – różnicuje udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji;

W zakresie umiejętności:

C.U1 – stosuje wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem;

C.U2 – gromadzi informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarstwa;

C.U3 – ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa oraz realizuje ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną;

C.U4 – monitoruje stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia;

C.U5 – dokonuje bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarstwa;

C.U6 – wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe;

C.U7 – prowadzi, dokumentuje i ocenia bilans płynów pacjenta;

C.U8 – wykonuje pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrost, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych);

C.U9 – pobiera materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystuje lekarzowi przy badaniach diagnostycznych;

C.U10 – stosuje zabiegi przeciwzapalne;

C.U11 – przechowuje i przygotowuje leki zgodnie z obowiązującymi standardami;

C.U12 – podaje pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków;

C.U13 – wykonuje szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi;

C.U14 – wykonuje płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany;

C.U15 – zakłada i usuwa cewnik z żył obwodowych, wykonuje kroplowe wlewy dożylnie oraz monitoruje i pielęgnuje miejsce wkłucia odwodowego, wkłucia centralnego i portu naczyniowego;

C.U16 – wykorzystuje dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze);

C.U17 – potrafi przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod;

C.U18 – wykonuje gimnastykę oddechową i drenaż ułożeniowy, odśluzowuje drogi oddechowe i wykonuje inhalacje;

C.U19 – wykonuje nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne;

C.U20 – wykonuje zabiegi higieniczne;

C.U21 – pielęgnuje skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosuje kąpiele lecznicze;

C.U22 – dokonuje oceny ryzyka rozwoju odleżyn i stosuje działania profilaktyczne;

C.U23 – wykonuje zabiegi doodbytnicze;

C.U24 – zakłada cewnik do pęcherza moczowego, monitoruje diurezę i usuwa cewnik;

C.U25 – zakłada zgłębnik do żołądka oraz monitoruje i usuwa zgłębnik;

C.U26 – prowadzi dokumentację medyczną oraz posługuje się nią.

W zakresie umiejętności opieki specjalistycznej:

<p>D.U1 – gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej;</p> <p>D.U6 – dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakłada opatrunki;</p> <p>D.U12 – przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;</p> <p>D.U15 – dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;</p> <p>D.U22 – przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;</p> <p>D.U23 – asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;</p> <p>D.U26 – przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych jest gotów do:</p> <p>K.S.1 - dokonywania samooceny w zakresie wiedzy i umiejętności zawodowych i do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów;</p> <p>K.S.3 - przestrzegania praw pacjenta i zachowywania w tajemnicy informacji z nim związanych,</p> <p>K.S.5 – rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.</p>		
V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 1		
Wykl.1	Uwarunkowania historyczne i kierunki rozwoju zawodu.	2
Wykl.2	Pielęgniarstwo nowożytne. Florencia Nightingale i jej działalność reformatorska, pierwsza szkoła pielęgniarska.	2
Wykl.3	Pielęgniarstwo nowoczesne na świecie. Pierwsze organizacje zawodowe pielęgniarek. Rozwój praktyki zawodowej i kształcenie w Ameryce Północnej i w Europie.	2
Wykl.4	Pielęgniarstwo współczesne. Zdrowie, choroba i opieka zdrowotna. Współpraca międzynarodowa w dziedzinie opieki zdrowotnej.	2
Wykl.5	Podstawowe wyjaśnienia terminologiczne (zawodowość, profesjonalizm, naukowość w pielęgniarstwie). Pielęgniarstwo jako sztuka. Determinanty w rozwoju zawodu. Czynniki wpływające na rozwój praktyki pielęgniarskiej.	2
Wykl.6	Charakterystyka podstawowych teorii i modeli pielęgniarstwa i opieki.: F. Nightingale, V. Henderson, D. Orem, C. Roy, B. Neuman.	3
Wykl.7	Holistyczna opieka nad człowiekiem chorym. Definiowanie choroby i jej znaczenie dla celów świadczonej opieki pielęgniarskiej.	2
Suma godzin		15
Semestr 2		
Wykl.8	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i rehabilitacji. Zasady i techniki postępowania przy wykonywaniu czynności pielęgniarskich. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym.	1
Wykl.9	Metody gromadzenia informacji: wywiad, obserwacja, pomiar, analiza dokumentacji. Klasyfikacja diagnoz i praktyk pielęgniarskich.	1
Wykl.10	Proces pielęgnowania jako metoda pracy pielęgniarki. Istota i odrębności primary nursing. Ogólne zasady zarządzania jakością w opiece pielęgniarskiej. Standaryzacja w pielęgniarstwie	1
Wykl.11	Specyfika i uwarunkowania funkcji zawodowych współczesnego pielęgniarstwa. Rola społeczno-zawodowa pielęgniarki.	1
Wykl.12	Podstawowe zadania pielęgniarki podczas wykonywanych badań diagnostycznych.	1
Suma godzin		5
Łączna liczba godzin		20
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Semestr 1		
Ćw. 1	Profilaktyka zakażeń w pracy pielęgniarki. - aseptyka i antyseptyka w czynnościach pielęgniarskich, - techniki mycia i dezynfekcji rąk (higieniczne mycie rąk), - zastosowanie środków ochrony osobistej, - środki dezynfekcyjne i segregacja odpadów,	5

	<ul style="list-style-type: none"> - dekontaminacja rozlanych płynów ustrojowych i wydaliny, - zasady wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych. 	
Ćw. 2	<p>Technika bandażowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> - opatrunki bandażowe na różne okolice ciała, - opatrunki chustowe, - opatrunki unieruchamiające, - opatrunki przylepcowe 	6
Ćw. 3	<p>Ocena podstawowych czynności życiowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stan świadomości, - pomiar oddechu, - pomiar tętna, - pomiar temperatury, - pomiar ciśnienia tętniczego krwi, - analiza, obserwacja, ocena uzyskanych pomiarów, - prowadzenie dokumentacji (karta gorączkowa, karty obserwacyjne) 	7
Ćw. 4	<p>Wykonywanie pomiarów oceniających stan pacjenta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena: słuchu, ostrości wzroku, stanu powłok skórnych, włosów, stanu jamy ustnej i narządu żucia pacjenta, - pomiary antropometryczne: pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnik BMI, wskaźnik dystrybucji tkanki tłuszczowej (WHR, WHtR), grubość fałdów skórno-tłuszczowych, - pomiar i ocena: obrzęków, OCŻ, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego, kapnometria 	6
Ćw. 5	<p>Higiena osobista i zabiegi ogólnopielęgnacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ślanie łóżka pustego i z chorym, - zmiana bielizny pościelowej i osobistej u chorego, - toaleta i kąpiel chorego w łóżku, - toaleta chorego zanieczyszczonego, - podanie pacjentowi basenu i kaczki - mycie głowy ciężko choremu w łóżku, - toaleta jamy ustnej u ciężko chorego i nieprzytomnego, - kąpiel lecznicze, - technika zabiegów p/wszawicznych, - profilaktyka p/odparzeniowa i p/ odleżynowa. 	25
Ćw. 6	<p>Czynności wiążące się z zaspakajaniem potrzeb biologicznych dziecka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ważenie, kąpiel noworodka i niemowlęcia, - technika podmywania, przewijania, - zaopatrzenie kikutu pępowinowego, - technika karmienia. 	5
Ćw. 7	<p>Zapewnienie aktywności i bezpieczeństwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przemieszczenie pacjenta i transport z wykorzystaniem różnych technik i metod, - ułożenie chorego w łóżku w różnych pozycjach z zastosowaniem udogodnień, - uruchamianie pacjenta, ćwiczenia bierne, czynne i ogólnousprawniające. 	3
Ćw. 8	<p>Zapewnienie potrzeby odżywiania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - techniki karmienia i pojenia, - DZM, bilans płynów, - zgłębnikowanie żołądka, obarczanie treści, karmienie przez zgłębnik założony do żołądka, - karmienie przez PEG-a, mikrojejunostomię., 	4
Ćw.9	<p>Zapewnienie potrzeby wydalania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie zabiegów dorektalnych: wlewka doodbytnicza, kroplowy wlew doodbytniczy, lewatywa, założenie suchej rurki do odbytu, irygacja stomii, - wymiana worka stomijnego 	4
Ćw. 10	<p>Wykonanie zabiegów p/zapalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - okłady rozgrzewające i chłodzące, wysychające, worek z lodem, termoфор. - bańki lekarskie. 	5
Ćw. 11	<p>Technika wybranych zabiegów ułatwiających oddychanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gimnastyka oddechowa, drenaż ułożeniowy, - oklepywanie, nacieranie pleców, - podawanie tlenu, - wykonanie inhalacji, - odśluzowywanie. 	5
Ćw. 12	<p>Przygotowanie chorego do podstawowych badań diagnostycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pobieranie wymazów, płwociny, 	2

	- pobieranie moczu na badanie ogólne, mikrobiologiczne, na poziom glukozy i ciał ketonowych, - pobieranie kału na krew utajoną, jaja pasożytów i badanie toksykologiczne.	
Ćw. 13	Podawanie leków drogą: - doustną, - podjęzykową, - okołopoliczkową, - przez zgłębnik, - do oka, - do ucha i nosa, - doodbytniczo, - na skórę.	3
Ćw. 14	Zaopatrywanie ran: - techniki i sposoby pielęgnowania rany, - opracowanie ran „czystych” i „brudnych” oraz z drenem, Przygotowanie pielęgniarki i sprzętu do instrumentowania.	10
Ćw. 15	Weryfikacja nabytych umiejętności praktycznych.	5
Suma godzin		95
Semestr 2		
Ćw. 14	Udział pielęgniarki w zabiegach diagnostyczno-leczniczych: - płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, przetoki jelitowej i rany, - nakłucie jamy brzusznej, opłucnej, pobieranie szpiku kostnego, punkcja łądźwiowa, - Przygotowanie pacjenta do badań diagnostycznych (badanie Rtg, MRI, USG, kolonoskopii) - cewnikowanie pęcherza moczowego u kobiety i mężczyzny, płukanie pęcherza moczowego, usuwanie cewnika z pęcherza moczowego.	10
Ćw. 15	Przygotowanie do wykonywania wstrzyknięć: - sprzęt niezbędny do iniekcji, - manipulacja sprzętem do wstrzyknięć, nabieranie leku z ampułki i fiolki, - sporządzanie roztworów w strzykawce, środki ostrożności podczas wykonywania wstrzyknięć, - obliczanie dawek leku.	10
Ćw. 16	Podawanie leków: - śródskórnio, - podskórnio. Wykonanie szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi. Wykonanie prób uczuleniowych. Podawanie insuliny przy użyciu pena.	15
Ćw. 17	Podawanie leków domięśniowo	10
Ćw. 18	Kaniulacja naczyń obwodowych: - wstrzyknięcia dożylnie, - zakładanie i usuwanie cewników dożylnych do długotrwałego użytkowania, - założenie igły typu „motylek” - kroplowy wlew dożylny, Monitorowanie i pielęgnowanie wkłucia dożylnego, centralnego i portu naczyniowego. Farmakoterapia dożylna przy użyciu pompy infuzyjnej.	30
Ćw. 19	Pobieranie materiału do badań. 1. Testy diagnostyczno-paskowe: - dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i moczu, - dla oznaczenia cholesterolu we krwi, 2. Pobieranie krwi do badań biochemicznych. 3. Pobieranie krwi na gazometrię.	15
Ćw. 20	Dobór zabiegów pielęgnacyjnych w zależności od stanu pacjenta - weryfikacja nabytych umiejętności praktycznych.	5
Suma godzin		95
Łączna liczba godzin		190
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE (oddziały szpitalne: oddział chorób wewnętrznych, oddział chirurgiczny, zakłady opiekuńczo- lecznicze)		Liczba godzin

Semestr 2		
ZP.1	Poznanie specyfiki, topografii, zasad urządzenia oraz wyposażenia oddziału w placówce. Zapoznanie z organizacją pracy w oddziale, poznanie zadań członków interdyscyplinarnego zespołu terapeutycznego. Zapoznanie z obowiązującymi standardami, procedurami oraz zasadami BHP. Zapobieganie zakażeniom szpitalnym. Uczestniczenie w przyjęciu chorego w oddział oraz jego adaptacji do warunków szpitalnych – rola i zadania pielęgniarki. Udział pielęgniarki w pomiarze, interpretacji i dokumentowaniu podstawowych parametrów życiowych. Udział pielęgniarki w procesie diagnostyczno - leczniczym pacjenta.	10
ZP.2	Planowanie i zapewnianie komfortu życia codziennego w aspekcie potrzeb bio-psycho-społecznych. Rola i zadania pielęgniarki w tworzeniu optymalnych warunków do zapewnienia potrzeb bio-psycho-społecznych osobie chorej w różnych okresach choroby.	10
ZP.3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania układu termoregulacji i ze zmianami na skórze. Ocena zagrożeń wynikających z unieruchomienia chorego w łóżku oraz planowanie interwencji pielęgniarskich. Ocena ryzyka wystąpienia odleżyn z wykorzystaniem różnych skal służących ocenie zagrożenia. Rola i zadania pielęgniarki w profilaktyce odleżyn i odparzeń.	10
ZP.4	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego.	10
ZP.5	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania serca i układu krążenia.	10
ZP.6	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania układu moczowego i pokarmowego.	10
ZP.7	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, pielęgnowania i leczenia pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania narządów zmysłu oraz narządu ruchu.	10
ZP.8	Działania profilaktyczno – edukacyjne pielęgniarki wobec chorego i jego rodziny.	10
Suma godzin		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 2		
PZ	<p>Poznanie topografii szpitala. Struktura organizacyjna oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zadania członków zespołu terapeutycznego. Zasady prowadzenia dokumentacji oddziału i chorego. Przepisy BHP, modele opieki pielęgniarskiej standardy i procedury obowiązujące w oddziale. Sprzęt i aparatura w oddziale. Rola pielęgniarki wobec pacjenta hospitalizowanego i jego rodziny. Zasady przyjęcia pacjenta w oddział. Udział pielęgniarki w pomiarze, interpretacji i dokumentowaniu podstawowych parametrów życiowych. Udział pielęgniarki w procesie diagnostyczno - leczniczym pacjenta.</p> <p>Wykonywanie podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych i leczniczych w zakresie higieny osobistej i otoczenia, zabiegi ogólnopielęgnacyjne, zapewnienie aktywności i bezpieczeństwa pacjenta (przemieszczenie i ułożenie chorego w łóżku w różnych pozycjach z zastosowaniem udogodnień, przemieszczanie i transport chorego, uruchamianie pacjenta), zapewnienie potrzeby odżywiania i wydalania (karmienie i pojenie, karmienie przez sondę, PEG, DZM, bilans płynów, wykonanie zabiegów dorektalnych). Wykonanie zabiegów p/zapalnych: okłady rozgrzewające i chłodzące, wysychające, worek z lodem. Wykonywanie wybranych zabiegów ułatwiających oddychanie (gimnastyka oddechowa, drenaż ułożeniowy, oklepywanie, nacieranie pleców, podanie tlenu, inhalacje, odśluzowywanie)</p> <p>Przygotowanie chorego do podstawowych badań diagnostycznych: pobieranie wymazów, płwociny, moczu na badanie ogólne, mikrobiologiczne, na poziom glukozy i ciał ketonowych, pobieranie kału na krew utajoną, jaja pasożytów i badanie toksykologiczne. Podawanie leków drogą: doustną, przez zgłębnik, na błony śluzowe, skórę. Zaopatrywanie ran.</p> <p>Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności z zakresu podstaw pielęgniarstwa w procesie samodzielnego diagnozowania stanu zdrowia pacjenta, formułowania diagnoz pielęgniarskich, planowania i realizowania opieki nad pacjentem z zaburzeniami ze strony układu termoregulacji, z zmianami na skórze, z zaburzeniami</p>	120

	ze strony układu oddechowego, serca i układu krążenia.	
	Udział pielęgniarki w procesie diagnostyczno – leczniczym: podawanie leków dotkankowo, obserwacja i uczestniczenie w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych, współdziałanie w badaniach i zabiegach diagnostycznych oraz leczniczych (testy diagnostyczno – paskowe, nakłucia jam ciała, cewnikowanie pęcherza moczowego)	
	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności z zakresu podstaw pielęgniarstwa w procesie samodzielnego diagnozowania, określenia celów i planowania opieki oraz oceny wdrożonej opieki pielęgniarskiej z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej u pacjentów z zaburzeniami ze strony układu pokarmowego, moczowego, narządu zmysłu i ruchu.	
	Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych wobec chorego i jego rodziny: poradnictwo w zakresie samo opieki pacjentów w zależności od wieku, stanu zdrowia dotyczących wad rozwojowych, chorób i uzależnień; profilaktyka powikłań występujących w przebiegu chorób, ocena ryzyka rozwoju odleżyn i stosowanie działań profilaktycznych; przygotowanie pacjenta (fizyczne i psychiczne) do badań diagnostycznych i asystowanie oraz rozpoznawanie powikłań. Edukacja pacjenta i jego rodziny/opiekuna odnośnie doboru i użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego, wyrobów medycznych, a także zastosowania izolacji w miejscach publicznych i warunkach domowych.	
	Współpraca z członkami zespołu terapeutycznego. Prowadzenie dokumentacji zdrowotnej pacjenta z uwzględnieniem dynamiki jej zmian oraz informatycznych narzędzi do gromadzenia danych. Udzielanie pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia i samodzielne lub na zlecenie lekarza podanie leków różnymi drogami.	
Suma godzin		120
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik, projektor multimedialny, prezentacje multimedialne, plansze poglądowe, filmy dydaktyczne	
2.	Studium przypadku	
3.	Sprzęt zabiegowy i aparatura będąca wyposażeniem Centrum Symulacji Medycznej	
4.	Metoda sytuacyjna	
5.	Dokumentacja pacjenta i oddziału	
6.	Sprzęt i aparatura będąca na wyposażeniu oddziału szpitalnego	
7.	Standardy i procedury obowiązujące w oddziale	
8.	Kryteria oceny umiejętności praktycznych w przebiegu zajęć praktycznych w oddziale	
9.	Kryteria oceny procesu pielęgnowania prowadzonego przez studentów w ramach zajęć praktycznych w oddziale	
10.	Kryteria oceny postawy studenta na zajęciach praktycznych w oddziale	
11.	Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych w oddziale	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład konwersatoryjny	
3.	Opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	Metoda sytuacyjna	
5.	Pokaz, ćwiczenia	
6.	Dyskusja dydaktyczna	
7.	Metoda przypadków	
8.	Analiza dokumentacji medycznej	
9.	Obserwacja	
10.	Proces pielęgnowania	
11.	Raport ustny	
VIII. Sposoby oceny		

F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z ćwiczeń
F2	Aktywność podczas ćwiczeń
F3	Aktywność podczas zajęć praktycznych
P1	Test podsumowujący tematykę ćwiczeń
P2	Test podsumowujący tematykę wykładów
P3	Egzamin

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	210
Samokształcenie	50
Zajęcia praktyczne	80
Praktyka zawodowa	120
Przygotowanie do zajęć	35
Przygotowanie do egzaminu	30
SUMA GODZIN	525
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	17

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. Podstawy pielęgniarstwa : podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo. T. 1, Założenia teoretyczne / red. nauk. Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka, Kazimiera Zahradniczek ; [aut. Anna Abramczyk et al.]. Wyd. 2 (dodruk). - Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2014
2. Podstawy pielęgniarstwa : podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo. T. 2, Wybrane działania pielęgniarstwa / red. nauk. Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka, Kazimiera Zahradniczek ; [aut. Iwona Adamska-Kuźmicka et al.]. Wyd. 2 (dodruk). - Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2011

Literatura uzupełniająca:

1. Bandażowanie : podręcznik desmurgii dla studentów pielęgniarstwa / Małgorzata Fedak, Marzena Jaciubek ; red. Andrzej Krupienicz. Wrocław : Edra Urban & Partner, 2020
2. Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne / red. nauk. Krystyna Klimaszewska, Anna Baranowska, Elżbieta Krajewska-Kułał. Wyd. 1 - 3 dodruk. - Warszawa : PZWL Wydawnictwa Lekarskie, 2020
3. Podstawy pielęgniarstwa. Tom 2, Wybrane umiejętności i procedury opieki pielęgniarstwa / red. nauk. Barbara Ślusarska, Danuta Zarzycka, Anna Majda. Wyd. 1 - 4 dodruk. - Warszawa : PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2020
4. Podstawy pielęgniarstwa : repetytorium przedegzaminacyjne / red. Andrzej Krupienicz ; autorzy Ewelina Chmielewska-Kowalska, Józefa Czarnecka, Małgorzata Fedak, Marzena Jaciubek, Iwona Kluczek, Anna Zera. Wyd. 1 - 1 dodruk. - Wrocław : Edra Urban & Partner, 2019
5. Pielęgniarstwo : ćwiczenia / Wiesława Ciechaniewicz. Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2001
6. Procedury pielęgniarstwa : podręcznik dla studiów medycznych / red. nauk. Maria Kózka, Lucyna Płaszewska-Żywko ; [aut. Bogusława Baran-Osaka et al.]. Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2009

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W1	C1,2,4	W1-3	1,2	1-4	F
C.W2	C2,4	W3,4			F
C.W3	C1,5,7,9-11	W8,10,12,; ZP1-8	1-7		F
C.W4	C1,5,7,9,10	W7,8,12,; ZP1-8			F
C.W5	C1,2,5,7,9,10,11	W7,8,12,; ZP1-8			F

C.W6	C1-3,7,10,11	W10,11,; ZP1-8			F	
C.W7	C6	W8; Ćw1,3-17	1,3-11	3-5,9	F, P	
C.W8	C7,10,11	ZP1-8	3-11	6-9,11	F	
C.W9	C6,9,10	Ćw3-17; ZP1-8		3-11	F	
C.W10	C1,2,5,7,8,10,11	W9,10,; ZP1-8	1-4,6,7	1-4,6-11	F	
C.W11	C7,9-11	W8;ZP1-8	1,3-11	6-9,11	F	
C.U1	C1,2,5,6,7,10,11	W10,11,; ZP1-8	1-11	1-4	F	
C.U2	C5,7,10,11	Ćw2; ZP1-8	3-11	3-11	F	
C.U3	C7,9-11	ZP1-8		6-11	F	
C.U4	C5,7-11	ZP1-8			F	
C.U5, C.U7	C7,10,11	Ćw5; ZP1-8			F	
C.U6, C.U8	C6,9,11	Ćw1,11-17			3-11	F
C.U9		Ćw1,12-17		F		
C.U10		Ćw1,5; ZP1-8; PZ		F		
C.U11-C.U14		Ćw3,5,9,10,12-16;ZP1-8		F		
C.U15		Ćw1,13-16;ZP1-8;PZ		F		
C.U16, C.U25		Ćw1,5; ZP1-8;PZ		3,4,5,9		F
C.U17		Ćw4; ZP1-8; PZ				F
C.U18	Ćw1,7; ZP1-8; PZ	F				
C.U19	Ćw4; ZP1-8; PZ	F				
C.U20	C6,9-11	Ćw1,3; ZP1-8; PZ		6-11	F	
C.U21	C6,9,11	Ćw1,3; ZP1-8			F	
C.U22	C6,9	Ćw1,10; ZP1-8			F	
C.U23	C6,9,11	Ćw1,5; ZP1-8; PZ			F	
C.U24	C6,9,11	Ćw1,5,12; ZP1-8; PZ			F	
C.U26	C6-11	W9, Ćw2; ZP1-8; PZ			1, 3-11	F, P

Opieka specjalistyczna (określa informacje/dokumentacje; edukację/profilaktykę; udział w specjalistycznych badaniach i leczeniu farmakologicznym; zasady I pomocy; zasady izolacji pacjentów)

D.U1, D.U6, D.U15, D.U22	C1,3,5,7,8,10,11	W9,10; Ćw2, ZP1-8; PZ	1-11	1-11	F, P
D.U2, D.U3, D.U'6	C1,4,5,7,10,11	W11,; ZP1-8; PZ	1,2,4-11	1,2,3,4,6-11	
D.U8, D.U12, D.U23, D.U26	C1,5,6,7,8-11	W8; Ćw12-17; ZP1-8; PZ	1-11	1,3-11	
D.U27	C1,5-9	Ćw12-17; ZP1-8; PZ		1,3-10	
D.U4	C1,5,6,8-11	;Ćw1; ZP1-8, PZ		1,3-11	
K.S.1,3,5	C1-11	C1-17,ZP, PZ	1-11	1-11	

Przedmiot kończy się egzaminem – semestr 2 w formie testu. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie ćwiczeń i zajęć praktycznych.

Student rozwiąże test wielokrotnego wyboru obejmujący zagadnienia teoretyczne z podstaw pielęgniarstwa składający się z 50 pytań, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi

Skala ocen

Bardzo dobry – 94 – 100%

Dobry plus – 85 - 93%

Dobry – 76 - 84%

Dostateczny plus – 68 - 75%

Dostateczny – 60 - 67%

Niedostateczny – 0 - 59%

Kryteria zaliczenia wykładów – sem 1:

- zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień – test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi.

Bardzo dobry – 94 – 100%

Dobry plus – 85 - 93%

Dobry – 76 - 84%

Dostateczny plus – 68 - 75%

Dostateczny – 60 - 67%

Niedostateczny – 0 - 59%

Kryteria zaliczenia ćwiczeń w sem 1 i sem 2:

- obecność na zajęciach, W przypadkach nieobecności, Student odrabia zajęcia w terminie i miejscu uzgodnionym z prowadzącym zajęcia,

- testy /sprawdziany ustne z tematyki ćwiczeń sprawdzające przygotowanie do zajęć,

- uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich ćwiczeń przewidzianych programem nauczania w danym semestrze,

- sprawdzian wiedzy teoretycznej podsumowujący tematykę ćwiczeń w danym semestrze wraz z kryteriami oceny w formie odpowiedzi ustnej, pisemnej lub kolokwium (po uzyskaniu co najmniej 60% pkt. możliwych do zdobycia)

Bardzo dobry – 94 – 100%

Dobry plus – 85 - 93%

Dobry – 76 - 84%

Dostateczny plus – 68 - 75%

Dostateczny – 60 - 67%

Niedostateczny – 0 - 59%

oraz praktycznej – wykonanie zadań po wylosowaniu przypadków i zabiegów.

Zaliczenie z ćwiczeń uzyskuje się na podstawie średniej ważonej z następujących elementów:

Średnia arytmetyczna ocen z wiedzy - waga 4 punkty

Średnia arytmetyczna ocen z ćwiczeń – waga 6 punktów

Suma wag = 10

Sposób obliczania:

Ocena x waga/sumę wag = ocena końcowa

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 - niedostateczny

Brak zaliczenia jednego z zabiegów uniemożliwia wystawienie oceny pozytywnej

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany przez siebie temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach wraz z kryteriami oraz zasadami pisania pracy samokształceniowej.

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

- przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych

- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach

- zaliczenie procesu pielęgnowania

- zaliczenie tematyki zajęć praktycznych

- zaliczenie umiejętności praktycznych przewidzianych programem nauczania

- ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego i zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta

- ocena końcowa z zajęć praktycznych

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny postawy studenta + 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry
3,99 – 3,50 plus dostateczny
3,49 – 3,0 – dostateczny
< 3,0 - niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

- 100% obecność na zajęciach
- przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
- zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich” przewidzianych programem nauczania
- zaliczenie procesu pielęgnowania
- pozytywna ocena postawy studenta w czasie zajęć praktycznych, która jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych Wykład –sala wykładowa, ćwiczenia sale MCSM piętro II, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w oddziałach szpitalnych (oddział chorób wewnętrznych, oddział chirurgiczny/zakładach opiekuńczo- leczniczych

Na praktykach zawodowych obowiązuje regulamin „praktyk”.

16.**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:		ETYKA ZAWODU PIELEŃNIARKI			
Nazwa angielska:		PHILOSOPHY AND ETHICS OF NURSING			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Tryb/Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie			
Profil studiów		Praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych			
Prowadzący przedmiot:		dr n.med. Jolanta Pietras			
Status przedmiotu:		obowiązkowy			
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	10	10	20	40	2
II. Cel przedmiotu					
C1 Zapoznanie studenta z wiedzą z zakresu różnych kierunków filozoficznych.					
C2 Zapoznanie studenta z podstawową terminologią etyczną w aspekcie etyki zawodowej pielęgniarstwa.					
C3 Wdrożenie studentów do samodzielnego podejmowania decyzji w aspekcie etyki zawodowej pielęgniarstwa.					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy:					
C.W12. zna i rozumie przedmiot etyki ogólnej i zawodowej					
C.W13. zna i rozumie istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarstwa					
C.W14. zna i rozumie problematykę etyki normatywnej, w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarstwa					
C.W15. zna i rozumie kodeks etyki zawodowej pielęgniarstwa i położnictwa					
W zakresie umiejętności:					
C.U27. potrafi rozwiązywać dylematy etyczne moralne w praktyce zawodowej pielęgniarstwa					
W zakresie kompetencji społecznych:					
K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki					
V. Treści programowe					
Forma zajęć: WYKŁADY					Liczba godzin
W.1	Przedmiot filozofii. Zmienność pojęcia filozofii w rozwoju historycznym. Główne ośrodki narodzin i kształtowania się refleksji filozoficznej. Relacja filozofia – nauka – pogląd na świat.				1
W.2	Pytanie o sens filozofowania. Prawda w etyce. Sprawiedliwość i dobro. Historyczne podejście do moralności.				1
W.3	Człowiek jako centralny punkt odniesienia dla refleksji filozoficznej. Wybrane koncepcje filozoficzne człowieka. Etyka jako teoria moralności.				1
W.4	Zasady deontologii zawodu pielęgniarstwa. Empiryzm i realizm: dwa nurty w				1

	myśleniu medycznym. Pojęcie przyczynowości w naukach medycznych.	
W.5	Etyka medyczna jako dyscyplina filozoficzna. Pochodzenie moralności. Struktura myślenia etycznego w pielęgniarstwie. Szeroka równowaga intelektualna w pielęgniarstwie.	1
W.6	Etyczne aspekty decyzji medycznych. Etyka i badania kliniczne. Definicja śmierci mózgu. Decyzja o pobraniu narządów. Ustawa transplantacyjna. Problem zgody na pobranie narządów	1
W.7	Główne typy teorii etycznych. Bioetyka jako współczesna postać refleksji moralnej nad założeniami teoretycznymi i praktyką opieki zdrowotnej. Podstawowe zasady moralne we współczesnej opiece nad zdrowiem.	1
W.8	Moralność i rozwój moralny. Różne nurty moralności. Normy moralne nurtu społecznego. Moralność indywidualna.	1
W.9	Informowanie o chorobie. Tajemnica zawodowa. Filozofia prawdy w ujęciu medycznym. Godność człowieka. Prezentacja wybranych praw kodeksu etyki Lekarskiej i Pielęgniarskiej. Karty praw człowieka i dziecka.	1
W.10	Współczesne koncepcje etyczne w praktyce pielęgniarstwa. Kodeks etyki pielęgniarstwa. Bioetyka i etyka pielęgniarstwa.	1
Suma godzin		10
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Etyka sytuacyjna. Prawa człowieka jako prawa moralne. Ideały etyczne.	2
Ćw. 2	Wolność a odpowiedzialność. Różne sytuacje odpowiedzialności.	2
Ćw. 3	Ostateczna decyzja. Eutanazja, aborcja : problemy etyczno- moralne i karne.	3
Ćw. 4	Pielęgniarka wobec problemów współczesnej medycyny. Dylematy moralne i ich rozwiązywanie.	3
Suma godzin		10
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, filmy.	
2.	Plansze, foliogramy, tablica.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	dyskusja dydaktyczna	
4.	film	
5.	Projekt pisemny	
6.	„Burza mózgów”	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Formy pisemne – indywidualna forma wypowiedzi pisemnej (rozprawka)	
F2	Projekt wypowiedzi pisemnej na zadany temat	
P1	Zaliczenie na ocenę. Test wielokrotnego wyboru.	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		20
Samokształcenie		20
SUMA GODZIN		40
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		

Literatura podstawowa:

Łuków P., Pasiński T.: Etyka medyczna z elementami filozofii, Wyd. PZWL Warszawa 2014

Literatura uzupełniająca:**Czasopisma medyczne:**

- Magazyn Pielęgniarki i Położnej
- Pielęgniarstwo XXI wieku
- Pielęgniarstwo Polskie
- Problemy Pielęgniarstwa
- Medycyna Praktyczna

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W12.	C1-2	W1	1,2	1,2,3,4,5,6	F
C.W13.	C1	W2-7,10, Ćw. 2-4	1,2	1,2,3,4,5,6	F
C.W14.	C1-2	W8-10, Ćw. 2-4	1,2	1,2,3,4,5,6	F
C.W15.	C3	W8-10; Ćw. 1-4	1,2	1,2,3,4,5,6	F
C.U27.	C1-2	W2-3,6, Ćw. 1-4	1,2	1,2,3,4,5,6	F
K.S.5	C1-2	W1-6, Ćw. 1-4	12,	1,2,3,4,5,6	F

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Efekt	Zasady weryfikacji
C.W12.	Student rozwiąże na zaliczenie test wielokrotnego wyboru obejmujący zagadnienia: etyki ogólnej i zawodowej, koncepcji filozoficzno-etycznych, dylematów moralnych w medycynie, etyki normatywnej i kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki i położnej składający się z 20 pytań. Bardzo dobry – 50 – 46 punktów. Dobry plus – 45 – 40 punktów Dobry – 39 - 35 punktów. Dostateczny plus – 34 - 30 punktów Dostateczny - 29 – 25 punktów. Niedostateczny - 24 lub mniej punktów.
C.W13.	
C.W14.	
C.W15.	
C.U27.	Student opracuje konspekt do zajęć z wybranego przez siebie tematu dotyczącego dylematów moralnych w pracy pielęgniarki. Kryteria konspektu stanowią załącznik nr 1.
C.U27.	Student przedstawi pracę samokształceniową na wybrany przez siebie temat. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej stanowią załącznik nr 2.
C.U27.	Podczas zajęć ćwiczeniowych zachowanie studenta jest monitorowane przez prowadzącego zajęcia. Ocena kompetencji społecznych odbywa się na podstawie samooceny studenta oraz oceny nauczyciela akademickiego (załącznik nr 3)

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Tematyka samokształcenia podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach
2. Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych I i II piętro, budynek nr 3
3. Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
4. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

17/41**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	PROMOCJA ZDROWIA
Nazwa angielska:	HEALTH PROMOTION
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. Elżbieta Grajczyk mgr Teresa Neumann mgr Patrycja Zapora
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyki zawodowe	Łącznie	ECTS
1	15	15	20	20	-	70	2

II. Cel przedmiotu

C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące promocji zdrowia, różnego rodzaju zachowań zdrowotnych, założeń promocji zdrowia wg WHO i NPZ w Polsce.

C2 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące roli i zadań pielęgniarki promującej zdrowie w środowisku rodzinnym, szkolnym, w środowisku pracy, w placówkach ochrony zdrowia.

C3 Kształtowanie umiejętności studentów w zakresie rozpoznawania zagrożeń zdrowotnych w różnych środowiskach, diagnozowania potrzeb zdrowotnych, podejmowania działań zdrowotnych na rzecz pacjentów w różnych okresach życia.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:**

C.W16 zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej

C.W17 zasady konstruowania programów promocji zdrowia;

C.W18 strategię promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U28 oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów

C.U29 rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;

C.U30 dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych

C.U31 uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia

C.U32 opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych

D.U3 prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób

D.U22 przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Podstawy teoretyczne promocji zdrowia.	3
W.2	Zachowania zdrowotne: prozdrowotne i antyzdrowotne	3
W.3	Założenia koncepcji promocji zdrowia zalecanej przez WHO i NPZ w Polsce.	3
W.4	Promocja zdrowia jako zadanie dla opieki zdrowotnej.	3
W.5	Rola pielęgniarki w promocji zdrowia w różnym środowisku i wobec pacjentów w różnym wieku.	3
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Pojęcie zdrowia i jego uwarunkowania. Paradygmaty zdrowia.	3
Ćw. 2	Główne zagrożenia zdrowotne i sposoby ich zwalczania.	3
Ćw. 3	Promocja zdrowia w poszczególnych okresach życia.	3
Ćw. 4	Planowanie edukacji zdrowotnej. Etapy działania w procesie edukacji zdrowotnej	3
Ćw. 5	Zadania pielęgniarki wynikające z funkcji profilaktycznej i funkcji promującej zdrowie. Zasady budowania konspektu do promocji zdrowia.	3
.Suma godzin		15
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
ZP.1	Zasady budowania programów zdrowotnych z zakresu profilaktyki i edukacji zdrowotnej.	5
ZP.2	Działania pielęgniarki obejmujące współpracę z dziećmi i młodzieżą szkolną , kadrą pedagogiczną ,rodzicami w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.	5
ZP.3	Identyfikacja potrzeb zdrowotnych w zależności od wieku i stanu zdrowia.	5
ZP.4	Rozpoznawanie problemów wybranych środowisk. Ustalenie i zrealizowanie programu promocji zdrowia.	5
Suma godzin		20
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, tablica	
2.	Dokumentacja placówki medycznej, programy zdrowotne,	
3.	Konspekt do zajęć	
4.	Film dydaktyczny	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład aktywizujący	
3.	Dyskusja dydaktyczna	
4.	samodzielne dochodzenie do wiedzy,	
5.	analiza literatury	
6.	Projekt	
7.	Studium przypadku	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z zajęć teoretycznych	
F2	Konspekt do przeprowadzenia zajęć w ramach promocji zdrowia	
F3	Aktywność podczas zajęć	
P	ZALICZENIE NA OCENĘ	
IX. Obciążenie pracą studenta		

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie
	aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć- wykłady)	30
Samokształcenie	20
Zajęcia praktyczne	20
SUMA GODZIN	70
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

Andruszkiewicz A., Banaszekiewicz red.: Promocja zdrowia dla studentów studiów licencjackich kierunku pielęgniarstwa i położnictwa. Promocja zdrowia w praktyce pielęgniarstwa i położnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2010r.

Karski J., Praktyka i teoria promocji zdrowia, Wyd. CeDeWu Warszawa 2011

Wojnarowska B. Edukacja zdrowia. Podręcznik akademicki, Wyd. PWN Warszawa 2007

Literatura uzupełniająca:

Cianciara D., Zarys współczesnej promocji zdrowia, Wyd. PZWL 2010

Banaszkiewicz M., Andruszkiewicz A.: Promocja zdrowia T. 1 Teoretyczne podstawy promocji zdrowia, Wyd. Czelej Lublin 2008

Jacennik B.: Komunikowanie społeczne w promocji i ochronie zdrowia Vizja Press&IT, Warszawa 2010;

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W16	C1,C2,C3	W	1,2	1,2,4	F1,F3
C.W17	C2,C3	W,ĆW.,ZP	1,2,3	1,2,5	F2,F3,P
C.W18	C1	W	1	1	F1
C.U28	C2,C3	ĆW.,ZP	1,2,3	1,2,3	F1
C.U29	C3	ZP	2,3	1,5	F1,F3
C.U30	C2,C3	ĆW.,ZP	2,3	4,5	F1,F2,F3P
C.U31	C3	ZP	3	4,5	F3
C.U32	C2,C3	ZP	1,3	4,5	F2,F3,P
D.U3	C2,C3	ĆW.	1,4	2,3	F1
D.U22	C2,C3	ĆW.,ZP	2,3	4,5	F1,F3
K.S5	C2,C3	ĆW.,ZP	2,3	4,5	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Efekt	Zasady weryfikacji
C.W16	Student rozwiąże test jednokrotnego wyboru obejmujący zagadnienia: systemów opieki zdrowotnej, ich finansowania, promocji zdrowia, działań profilaktycznych, prozdrowotnych oraz roli pielęgniarstwa w edukacji pacjentów składający się z 30 pytań.
C.W18	
C.W28	
C.U29	
C.U30	
D.U3	
	Bardzo dobry – 30 - 28 punktów
	Dobry plus – 27 – 25 punktów
	dobry – 24 – 21 punktów
	Dostateczny plus – 20 -18 punktów

	Dostateczny – 17 – 14 punktów. Niedostateczny – 13 lub mniej punktów
D.U22	
C.W17	Student przygotowuje konspekt i przeprowadzi zajęcia z zakresu promocji zdrowia w wybranej grupie pacjentów.
C.U30	zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich” przewidzianych programem nauczania.
C.U32	
<p>Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych</p> <p><u>Warunki zaliczenia zajęć praktycznych</u></p> <p>100% frekwencja na zajęciach;</p> <p>Terminowe przygotowanie (napisanie) konspektu do lekcji z edukacji zdrowotnej na wybrany temat</p> <p>Czynności przygotowawcze do lekcji w ramach promocji zdrowia.</p> <p>Realizacja indywidualnego programu promocji zdrowia (przeprowadzenie lekcji z edukacji zdrowotnej)</p> <p>Złożenie pełnej dokumentacji wraz z opisanymi załącznikami</p> <p>Pozytywna ocena kompetencji społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postawa wobec uczestników programu promocji - Postawa wobec zawodu i nauki - Postawa wobec regulaminu <p>Na ocenę końcową składa się :</p> <p>30 % oceny z wiedzy teoretycznej / wybór tematu, czynności przygotowawcze, konspekt/ 50 % oceny z umiejętności praktycznych / przeprowadzenie zajęć/. 20 % oceny kompetencji społecznych</p> <p>Podczas zajęć praktycznych student podlega ciągłej obserwacji przez nauczyciela prowadzącego. Zachowanie, działanie podejmowane wobec pacjentów jest monitorowane.</p> <p>Ocena kompetencji społecznych odbywa się na podstawie samooceny studenta oraz oceny nauczyciela prowadzącego.</p> <p>Ocena końcowa:</p> <p>Bardzo dobry – 5,0 – 4,8</p> <p>Dobry plus – 4,79 – 4,4</p> <p>dobry – 4,39 – 3,9</p> <p>Dostateczny plus – 3,85 – 3,4</p> <p>Dostateczny – 3,39 – 3,0</p> <p>Niedostateczny – < 3,0</p>	
XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie	
<p>Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć oraz terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych</p> <p>Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych</p>	

18/42/54**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA
Nazwa angielska:	PRIMARY HEALTH CARE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n. med. Rajmund Adamiec dr n. med. Leszek Malkiewicz mgr Teresa Gola mgr Iwona Joks-Wilimek mgr Ewa Gajewska
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
1	20	15	20	-	-	55	2
2	-	-	-	80	80	160	5
5	-	-	-	40	80	120	5
Razem	20	15	20	120	160	335	12

II. Cel przedmiot

- C1 Zapoznanie studenta z różnymi koncepcjami i modelami podstawowej opieki zdrowotnej, strukturą i zakresem podstawowej opieki zdrowotnej w Polsce i Europie.
- C2 Zapoznanie z zasadami organizacji i systemem zarządzania informacją w podstawowej opiece zdrowotnej.
- C3 Przygotowanie studenta do rozumienia zadań, roli i funkcji podstawowej opieki zdrowotnej w strategii zmian systemowych w ochronie zdrowia.
- C4 Przygotowanie studenta do samodzielnego udzielania wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych stosując standardy i procedury pielęgniarstwa w opiece środowiskowej i rodzinnej.
- C5 Kształtowanie umiejętności w zakresie gromadzenia informacji, diagnozowania, metod pracy i dokumentowania potrzeb w środowisku działania POZ.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie::**

- C.W.19 organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia;
- C.W.20 warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarstwa w podstawowej opiece zdrowotnej
- C.W.21 metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i

młodzieży;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi::

C.U2 gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarskiej;

C.U3 ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną;

C.U.6 wykonywać testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe

C.U8. wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórnotłuszczowych)

C.U.9 pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych

C.U10 stosować zabiegi przeciwzapalne

C.U13 wykonywać szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi

C.U.31 uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia

C.U.33 realizować świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej

C.U.34 oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych

C.U.37 dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania

C.U.38 podejmować decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 1		
W.1	Podstawowa opieka zdrowotna w Polsce i na świecie, modele organizacyjne.	2
W. 2	Zadania zespołu POZ, praktyka indywidualna, grupowa pielęgniarki rodzinnej i lekarza rodzinnego oraz ich wpływ na jakość opieki.	3
W. 3	Modele opieki środowiskowo-rodzinnej i formy świadczeń opieki pielęgniarskiej w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki, leczenia i pielęgnacji.	3
W.4	Problemy zdrowotne i społeczne jednostki, rodziny i społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem małego dziecka, młodzieży, środowiska nauczania i wychowania. Sposoby rozpoznania oraz propozycje działań naprawczych.	5
W.5	Opieka pielęgniarska w środowisku zamieszkania - opieka nad pacjentem w domu, nad dzieckiem w żłobku, środowisku nauczania i wychowania oraz w środowisku pracy w ramach POZ.	3
W.6	Zagrożenia zdrowotne społeczeństwa i udział pielęgniarki w realizacji zadań wynikających z realizacji polityki zdrowotnej na poziomie POZ.	3
W.7	Metody i sposoby realizacji programów zdrowotnych.	1
Suma godzin		20
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Semestr 1		
Ćw. 1	Formy organizacyjne i prawne zakładów opieki zdrowotnej, specyfika pracy pielęgniarki.	1
Ćw. 2	Rozpoznanie problemów zdrowotnych i społecznych jednostki, rodziny i społeczności lokalnej.	2
Ćw. 3	Diagnoza pielęgniarska w środowisku nauczania i wychowania.	1
Ćw. 4	Diagnoza pielęgniarska w środowisku pracy.	1
Ćw. 5	Rola i funkcje członków rodziny w zachowaniu, umacnianiu, potęgowaniu zdrowia i redukowaniu czynników ryzyka.	1

Ćw. 6	Ocena aktualnego stanu zdrowia społeczności – zasady ogólne.	1
Ćw. 7	Metody oceny stanu zdrowia w poszczególnych okresach życia jednostki.	2
Ćw. 8	Metody wykrywania zaburzeń.	2
Ćw. 9	Projekt wsparcia niedostosowanych społecznie, bezrobotnych, nieporadnych życiowo i samotnych.	2
Ćw.10	Opieka nad dziećmi i młodzieżą oraz nad osobami dorosłymi.	2
Suma godzin		15
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 2		
ZP.1	Zasady współpracy pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej z innymi pracownikami służby zdrowia.	10
ZP.2	Udział pielęgniarki w realizacji zadań wynikających z programów polityki zdrowotnej.	10
ZP.3	Edukacja rodziny w zakresie zdrowego stylu życia w aspekcie rozwoju jednostki i rodziny.	20
ZP.4	Ocena zdrowia dzieci i młodzieży.	10
ZP.5	Ocena zdrowia rodziny w pozostałych okresach życia.	10
ZP.6	Konstruowanie zasad i prowadzenie zaawansowanej opieki nad człowiekiem w wybranych problemach zdrowotnych.	10
ZP.7	Edukacja rodziny w zakresie zdrowego stylu życia w aspekcie rozwoju jednostki i rodziny.	10
Suma godzin w semestrze		80
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 5		
ZP.8	Działania pielęgniarskie w opiece nad osobami starszymi.	10
ZP.9	Studium przypadku rodziny.	10
ZP.10	Planowanie edukacji zdrowotnej w różnych grupach wiekowych.	10
ZP.11	Kompensacja i wspomaganie funkcji rodziny.	10
Suma godzin w semestrze		40
Łączna suma godzin zajęć praktycznych		120
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 2		
P.Z.	Organizacja publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, obowiązująca dokumentacja , znajomość przepisów bhp, środki ochrony osobistej	80
	Zadania zespołu podstawowej opieki zdrowotnej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zadania pielęgniarki	
	Problemy zdrowotne i społeczne jednostki, rodziny i społeczności lokalnej	
Suma godzin w semestrze		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 5		
P.Z.	Opieka pielęgniarska w środowisku zamieszkania, nauki i pracy	80
	Ocena stanu pacjenta i warunków pobytu pacjenta w domu	
	Przygotowanie jednostki, rodziny, grupy do współdziałania na rzecz samoopieki, samopielęgnacji i opieki.	
	Pielęgnowanie pacjentów z różnymi schorzeniami w warunkach domowych.	
	Uczestniczenie w pracy poszczególnych działów NZOZ i PZOZ	
	Udział w realizacji zadań wynikających z programów polityki zdrowotnej	
Suma godzin w semestrze		80

Łączna liczba godzin praktyki zawodowej		160			
VI. Narzędzia dydaktyczne					
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne				
2.	Plansze, foliogramy, tablica				
3.	Programy zdrowotne				
4.	Dokumentacja POZ				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	Wykład informacyjny				
2.	Dyskusja związana z wykładem				
3.	Metoda sytuacyjna				
4.	Metoda przypadków				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z ćwiczeń				
F2	Aktywność podczas ćwiczeń				
F3	Aktywność podczas zajęć praktycznych				
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów				
P2	Egzamin				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		35			
Samokształcenie		30			
Zajęcia praktyczne		120			
Praktyka zawodowa		160			
Przygotowanie się do zajęć praktycznych		30			
Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń		15			
Przygotowanie się do egzaminu		20			
SUMA GODZIN		360			
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		12			
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
Kiliańska D. Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej, T. 1 i 2, Wyd. Makmed 2010					
Kózka M., Płaszewska - Żywko L.: Diagnostyka i interwencje pielęgniarskie, wyd. PZWL Warszawa 2015					
Literatura uzupełniająca:					
Kawczyńska-Butrym Z.: Rodzina, zdrowie, choroba: koncepcje i praktyka pielęgniarstwa rodzinnego.- Lublin: Wydaw. „Czelej”, 2001					
Kózka M., Płaszewska-Żywko L.: Procedury pielęgniarskie, Wyd. PZWL Warszawa 2015					
Ciemierz R., Gibiński M.: Dokumentacja medyczna w praktyce pielęgniarki i położnej, Wyd. PZWL Warszawa 2016					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
CW19	C1,C2	W1,PZ	1,2,4	1	F
CW20	C1	W2, Ćw1,5,6,10,	1,2,4	1	F

		PZ			
CW21	C1,C2	Zp1, Zp2, PZ	3,4	3,4	F
CU2	C4,C5	Zp4,5,9 PZ	4	3,4	F
CU6	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU8	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU9	C4,C5	Zp.10,11 PZ	4	3,4	F
CU10	C4,C5	Zp.9,10 PZ	4	3,4	F
CU13	C4,C5	Zp.3,4,5,6,7,10 PZ	4	3,4	F
CU31	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU33	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU34	C4,C5	Zp.8 PZ	4	3,4	F
CU37	C1,C2	W2,Ćw1,Ćw2, Ćw3,Ćw4, Zp. 4,5,8 PZ	1,2,4	1,2,3,4	F
CU38	C4	W4,Ćw2,Zp2,3, 6,7,10, PZ	3,4	1,2,3,4	F
K.S2,K.S5	C1-C4	W, Ćw., ZP,PZ	1-4	1,2,3,4	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się egzaminem - sem 5

EGZAMIN

Pierwszy i drugi termin egzaminu jest pisemny (37 pytań) test jednokrotnego wyboru. Za każde pytanie max 1 pkt.
Punktacja:

37 – 36 - bdb
35 – 33 - +db
32 – 30 - db
29 – 27 - +dst
26 – 24 - dst
23 i mniej ndst

Kryteria zaliczenia wykładu - sem.1

Test jednokrotnego wyboru obejmujący tematykę wykładów.

Za poprawną odpowiedź 1 pkt, brak odpowiedzi lub odpowiedź błędna 0 pkt.

Punktacja:

20 - 19 - bdb
18 - 17 - +db
16 - 15 - db
14 - 13 - +dst
12 - 11 - dst
10 i mniej ndst

Kryteria zaliczenia ćwiczeń

1. 100 % obecność na ćwiczeniach,
2. zaliczenie ćwiczeń i uzyskanie pozytywnej oceny odpowiedzi ustne wg kryteriów
3. zaliczenie samokształcenia

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

1. przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych,
2. obowiązkowa 100% obecność na zajęciach,
3. zaliczenie tematyki zajęć praktycznych,
4. zaliczenie umiejętności praktycznych zawartych w sylabusie,
5. ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego i zespół.
6. ocena podsumowująca jest średnią ocen z zajęć praktycznych na którą składają się oceny cząstkowe i ocena z testu

otwartego (5 pytań otwartych, za każde pytanie max 5 pkt.)

Punktacja:

Bardzo dobry 25-24 Plus dobry – 23 -22

Dobry – 21 -20

Plus dostateczne – 19-18 Dostateczny -17-15

Niedostateczny - poniżej 15 pkt.

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej: Zaliczenie na ocenę. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarских" przewidzianych programem nauczania.

Studenci będą oceniani na podstawie uczestnictwa i aktywności na zajęciach, sprawowania opieki, prowadzenia edukacji zdrowotnej z pacjentem zgłaszającym się do POZ, przebywającym w środowisku domowym i środowisku nauczania i wychowania, a także ze współpracy z zespołem terapeutycznym POZ i Medycyny Szkolnej oraz grupą rówieśniczą.

Szczegółowe kryteria oceny zostaną omówione ze studentami na spotkaniu z koordynatorem praktyk

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do uzgodnienia z prowadzącym zajęcia na pierwszych zajęciach.

Zajęcia odbywają się w sali nr 201, 209., zajęcia praktyczne w placówkach podanych przed rozpoczęciem zajęć w planie nauczania.

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

19.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	DIETETYKA				
Nazwa angielska:	NUTRITION				
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo				
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie				
Profil studiów	praktyczny				
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych				
Prowadzący przedmiot:	mgr Renata Wysocka				
Status przedmiotu:	obowiązkowy				
I. Formy zajęć, liczba godzin w planie nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
5	-	10	30	40	1
II Cel przedmiotu:					
C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące zasad żywienia dietetycznego w wybranych chorobach oraz wdrażanie do realizacji edukacji i profilaktyki zdrowotnej w zakresie żywności i żywienia z wykorzystaniem wiedzy z zakresu edukacji żywieniowej.					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, biochemii, patologii, psychologii i pedagogiki, promocji zdrowia					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
<u>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:</u>					
C.W22. zapotrzebowanie organizmu na składniki pokarmowe					
C.W23. zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku oraz żywienia dojelitowego i pozajelitowego					
C.W24. zasady leczenia dietetycznego oraz powikłania dietoterapii					
C.W25. rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego					
<u>W zakresie umiejętności absolwent potrafi:</u>					
C.U35. oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia					
C.U36. stosować diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach					
C.U37. dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania					
<u>W zakresie kompetencji społecznych:</u>					
K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki					
V. Treści programowe					
Forma zajęć: ćwiczenia					Liczba godzin
Ćw. 1	Żywienie dietetyczne w wybranych chorobach (choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, choroby jelita cienkiego i grubego w tym żywienia chorych ze stomią, kamica żółciowa, choroby miększu wątroby, zapalenie trzustki, niewydolność nerek, nerczyca) oraz żywienie po zabiegach chirurgicznych dojelitowe i pozajelitowe.				4
Ćw. 2	Profilaktyka i leczenie dietetyczne chorób dietozależnych (cukrzyca, otyłość, miażdżycy) oraz udział pielęgniarki w edukacji żywieniowej pacjentów.				3
Ćw. 3	Rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego				2

Ćw. 4	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	1			
Suma godzin		10			
VI. Narzędzia dydaktyczne:					
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne				
2.	Plansze, foliogramy, tablica				
3.	Filmy dydaktyczne				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	wykład informacyjny				
2.	wykład aktywizujący				
3.	metoda sytuacyjna				
4.	dyskusja dydaktyczna				
5.	metoda przypadków				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
P1	Test uzupełnień sprawdzający opanowanie materiału z wykładów				
P2	Test uzupełnień wyboru sprawdzający opanowanie materiału z ćwiczeń				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		10			
Samokształcenie		30			
SUMA GODZIN		40			
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1			
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Dietetyka. Żywnienie zdrowego i chorego człowieka. Ciborowska H., Rudnicka A. PZWL 2017					
2. Dietetyka kliniczna Grzymisławski M., . PZWL 2019					
Literatura uzupełniająca:					
1. Tabele składu i wartości odżywczej żywności. Kunachowicz H., Nadolna B. PZWL 2019					
2. Dietetyka kompendium red. Ostrowska L. PZWL 2020					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W22.	C1	Ćw.1	1-3	1,2,4	P1
C.W23.		Ćw. 1	1-3	1-5	P1
C.W24.		Ćw.2	1-3	1-5	P1
C.W25.		Ćw.3	1-3	1,2	P1
C.U35.		Ćw. 2	1-3	1-5	P2
C.U36.		Ćw. 1	1,3	1-5	P2
C.U37.		Ćw. 3	1,3	1,2	P2
K.S.5		Ćw.1-4	1-3	1,2	-
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
Efekt	Zasady weryfikacji				
C.W22					
C.W23.					
C.W24					

C.W25	
C.U35.	Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę . Student rozwiąże test uzupełnień podsumowujący z zakresu ćwiczeń (załącznik nr2)
C.U36	
C.U37.	
XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) oraz miejsca odbywania się zajęć (sala/budynek)– zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych 2. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych 	

Nazwa przedmiotu/modułu:	ORGANIZACJA PRACY PIEŁĘGNIARSKIEJ
Nazwa angielska:	ORGANIZATION OF NURSING WORK
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. Jolanta Pietras
Status przedmiotu	Obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
3	10	-	15	-	-	25	1

II. Cel przedmiotu

C 1 – Poznanie zasad organizacji pracy pielęgniarstwa w kontekście zarówno jakości w opiece zdrowotnej, jak i opieki pielęgniarstwa;
 C 2 – Przygotowanie pielęgniarki do funkcjonowania zawodowego, społecznego w ramach komórek organizacyjnych placówek ochrony zdrowia.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Wiedza teoretyczna z podstaw (założeń, transformacji) pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy:

- C.W26 – definiuje stanowisko pracy, zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności;
- C.W27 – zna przepisy prawne dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na stanowiskach pielęgniarstwa;
- C.W28 – określa podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarstwa i ich znaczenie dla jakości tej opieki;
- C.W29 – definiuje etapy planowania pracy własnej i podległego personelu;
- C.W30 – określa możliwości planowania kariery zawodowej i uwarunkowania własnego rozwoju zawodowego;
- C.W31 – zna problematykę jakości w opiece zdrowotnej.

W zakresie umiejętności:

- C.U38 – podejmuje decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;
- C.U39 – monitoruje zagrożenia w pracy pielęgniarki oraz czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych i wypadków przy pracy;
- C.U40 – współuczestniczy w opracowaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarstwa oraz monitoruje jakość opieki pielęgniarstwa;
- C.U41 – nadzoruje i ocenia pracę podległego zespołu;
- C.U42 – planuje własny rozwój zawodowy i rozwija umiejętności aktywnego poszukiwania pracy;
- C.U53 – analizuje korzyści wynikające z pracy zespołowej;
- C.U54 – korzysta z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu;
- C.U55- wskazuje sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu
- C.U56 – planuje pracę zespołu i motywuje członków zespołu do prac
- C.U57 – identyfikuje czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazuje sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej

W zakresie kompetencji społecznych:

- K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 3		
Wykl.1	System organizacyjny, zarządzanie jakością w opiece zdrowotnej i w pielęgniarstwie. Pielęgniarstwo dawniej i dziś.	1
Wykl.2	Organizacja pielęgniarstwa stanowiska pracy (definicje, proces pracy, czas pracy, zakres odpowiedzialności, obowiązków i uprawnień na pielęgniarstwach, obciążenia fizyczno-psychiczne na stanowisku pielęgniarki).	2
Wykl.3	Standardy i procedury praktyki pielęgniarstwa, monitorowanie jakości opieki pielęgniarstwa	1
Wykl.4	Proces komunikowania się w zespole terapeutycznym, relacje interpersonalne, czynniki zakłócające pracę zespołu, istota podejmowania decyzji.	1
Wykl.5	Polityka personalna (oceny pracownicze, doskonalenie zawodowe, rozwój zawodowy). Ramowy program adaptacji społeczno-zawodowej pielęgniarek.	2
Wykl.6	Funkcje kierownicze: planowanie i motywowanie. Etapy planowania pracy własnej i podległego personelu.	2
Wykl.7	Przykłady dokumentacji na pielęgniarstwach stanowiskach pracy.	1
Suma godzin		10
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1	Prezentacje multimedialne	
2	Dokumentacja oddziału, schematy i standardy postępowania	
3	Dokumentacja pacjenta	
VII. Metody dydaktyczne		
1	Wykład informacyjny	
2	Wykład aktywizujący	
3	Opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4	Dyskusja dydaktyczna	
5	Analiza przypadku	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F	Aktywność podczas zajęć	
P	Zaliczenie końcowe- test	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		10
Samokształcenie		15
Zajęcia praktyczne		-
Praktyka zawodowa		-
Przygotowanie raportu, projektu, dokumentacji, opisu przypadku, prezentacji, dyskusji		
Przygotowanie do zajęć		5
Przygotowanie do zaliczenia		5
SUMA GODZIN		35
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU		1
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
1. Zahradniczek K. (red.): Pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2004		

2. Ksykiewicz-Dorota A.: Zarządzanie w pielęgniarstwie, Wyd. PZWL, warszawa 2013
3. Ksykiewicz-Dorota A.: Podstawy organizacji pracy pielęgniarki: podręcznik dla studentów studiów licencjackich Wydziałów Pielęgniarstwa oraz Wydziałów Nauk o Zdrowiu; Wyd. Czelej . Lublin 2004

Literatura uzupełniająca:

1. Ksykiewicz-Dorota A.: Planowanie obsad pielęgniarskich w lecznictwie stacjonarnym; Wyd. Czelej, Lublin 2001
2. Karkowska D.: Prawo medyczne dla pielęgniarek, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2013
3. Kwiatkowska A., Krajewska-Kułak E., Panek W.: Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, Wyd. Czelej, Lublin 2003

XI. TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W26-27	C1,C2	W2,W7	1,2	1,2,3,4	F, P
C.W28, C.U53		W1,W3,W4	1,2	1,2,3,4	
C.W29, C.U54,CU55,CU56, CU57		W6	1,2	1,4,5	
C.W30		W5,W6	1,2	1,4,5	
C.W31		W1,W3	1,2	1,2,4	
C.U38		W3	1,2	1,2,3	
C.U39		W2	1,2,3	1,3	
C.U40		W4,W7	1,2,3	1,2,3,4,5	
C.U41-42, 55-57		W5	1,2	1,3,4,5	
K.S.5		W1-7	1-3	1-5	

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się **zaliczeniem na ocenę** w formie testu.

Student rozwiąże test wielokrotnego wyboru składający się z 30 pytań.

Skala ocen

Bardzo dobry – 30 – 29 punktów

Dobry plus – 28 – 27 punktów

Dobry – 26 - 24 punktów

Dostateczny plus – 23 - 21 punktów

Dostateczny - 20 – 18 punktów.

Niedostateczny - 17 lub mniej punktów

Na ocenę końcową składa się:

45% oceny wiedzy + 40% oceny umiejętności + 15% oceny postawy studenta

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 – niedostateczny

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

21.**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	BADANIE FIZYKALNE				
Nazwa angielska:	THE PHYSICAL EXAMINATION				
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo				
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie				
Profil studiów	Praktyczny				
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych				
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. / dr n. prawnych Leszek Malkiewicz				
Status przedmiotu	obowiązkowy				
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
3	-	20	15	35	2
II. Cel przedmiotu					
<p>C1 - Zapoznanie studenta z zasadami kompleksowego badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarskiej.</p> <p>C2 - Zapoznanie z zasadami i schematem ogólnym badania przedmiotowego.</p> <p>C3 - Zapoznanie studenta z zasadami dotyczącymi badania fizykalnego poszczególnych okolic, narządów i zmysłów.</p> <p>C4 - Kształtowanie umiejętności badania pacjenta w różnym wieku, zapoznanie z odrębnościami badań w zależności od wieku pacjenta.</p> <p>C5 - Kształtowanie postawy szacunku wobec pacjenta, jego odrębności, intymności oraz praw.</p>					
III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
<u>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:</u>					
A.W1 budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)					
A.W2 neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie					
<u>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:</u>					
C.W32. pojęcie i zasady prowadzenia badania podmiotowego i jego dokumentowania					
C.W33 metody i technik kompleksowego badania przedmiotowego					
C.W34 znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarskiej					
C.W35 sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności					
<u>W zakresie umiejętności absolwent potrafi:</u>					
AU.1 posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego					
AU.2 łączyć obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i					

wynikami badań diagnostycznych

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U4. monitorować stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia

C.U43. przeprowadzać badania podmiotowe pacjenta, analizować i interpretować jego wyniki

C.U44 rozpoznawać i interpretować podstawowe odrębności w badaniu dziecka, osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku

C.U45 wykorzystywać techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowonaczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentować wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta;

C.U46. przeprowadzać kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta, dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarstwa

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godz.
ĆW. 1	Zasady badania fizykalnego.	1
ĆW. 2	Etapy badania fizykalnego – oglądanie, dotykanie, macanie, osłuchiwanie, oklepywanie.	2
ĆW. 3	Badanie podmiotowe - zasady przeprowadzania wywiadu.	2
ĆW. 4	Badanie układu oddechowego.	2
ĆW. 5	Badanie układu krążenia. Zasady mierzenia ciśnienia tętniczego krwi.	3
ĆW. 6	Badanie jamy brzusznej.	2
ĆW. 7	Badanie narządów płciowych. Odrębności w zależności od wieku. Ocena dojrzałości płciowej.	3
ĆW. 8	Zasady samobadania piersi.	2
ĆW. 9	Badanie układu nerwowego.	2
ĆW. 10	Badanie narządów zmysłów.	1
Suma godzin		20

VI. Narzędzia dydaktyczne

1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne
2.	Plansze, fantomy, tablice
3.	przybory do badania fizykalnego: waga, wysokościomierz, stetoskop, ciśnieniomierz, latarka, młotek neurologiczny, stroik, taśma miarowa
4.	ulotki dotyczące samobadania piersi

VII. Metody dydaktyczne

1.	dyskusja dydaktyczna
2.	film
3.	ekspozycja
4.	projekt pisemny
5.	ćwiczenia praktyczne w szpitalu

VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)

F1	Test uzupełnień, jednokrotnego i wielokrotnego wyboru.
F2	Aktywność podczas ćwiczeń

P1	Samodzielne napisanie statusu zbadania przedmiotowego				
P2	Odpowiedź ustna				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności					Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)					20
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie konsultacji, średnio na studenta, w tym kierowanie samokształceniem)					15
Przygotowanie do zajęć					15
Przygotowanie do zaliczenia					10
SUMA GODZIN					60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU					2
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. Badanie fizykalne w pielęgniarstwie, D. Dyk (red.), Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2016					
Literatura uzupełniająca:					
1. Film „Badanie Brzucha”, Gdański Uniwersytet Medyczny: https://www.youtube.com/watch?v=N3yy6J0T8fo (dostęp z dnia 31 sierpnia 2019 r.)					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
A.W1 A.W2 C.W32 C.W33 C.W34 C.W35 AU.1 AU.2 C.U4. C.U43. C.U44 C.U45 C.U46 K.S2,K.S5	C 1 C 2 C 3 C 4 C 5	ĆW 1-10	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4, 5	F1 F2 P1
XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się					
Student samodzielnie opracuje hipotetyczny przypadek z wykorzystaniem wiedzy zdobytej podczas przeprowadzonych zajęć, dotyczący badania podmiotowego (wywiad) oraz badania przedmiotowego (fizykalnego). Warunkiem uzyskania zaliczenia jest wykazanie przez studenta umiejętności interpretacji podstawowych odrębności w badaniu noworodka, niemowlęcia, osoby dorosłej oraz w wieku geriatrycznym (odpowiedź ustna na temat przygotowanego przypadku).					
XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć – sala 8, parter, budynek nr 3 2. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych. 3. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych 					

Nazwa przedmiotu/modułu:	ZAKAŻENIA SZPITALNE
Nazwa angielska:	HOSPITAL INFECTIONS
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n. med. Maria Boratyńska
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	15	-	20	35	1

II. Cel przedmiotu

C1 Zapoznanie z definicją zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku szpitalnym, dróg szerzenia, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych;

C2 Zapoznanie ze sposobami kontroli szerzenia się, zapobiegania oraz zwalczania zakażeń szpitalnych, w tym mikroflory środowiska szpitalnego;

C3 Zapoznanie z mechanizmami i sposobami postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu grzybiczym.;

C4 Kształtowanie umiejętności analizowania zagrożeń epidemiologicznych w skupiskach ludzi takich, jak: szkoły, przedszkola, uczelnie, szpitale, koncerty, koszary wojskowe oraz umiejętności prowadzenia oceny i izolowania chorych potencjalnie zakażonych lub chorych zakażenie;

C5 Kształtowanie umiejętności bezpiecznego stosowania środków dezynfekcyjnych i segregacji odpadów medycznych.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.W36 pojęcie zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku pozaszpitalnym i szpitalnym, w tym dróg szerzenia;

C.W37 sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych;

C.W38 mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu miejsca operowanego;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U48. wdrażać standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym;

C.U49. stosować środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami.

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S.5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
W. 1	Definicje pojęcia "zakażenia szpitalne". Epidemiologia zakażeń szpitalnych – źródła i rezerwuary drobnoustrojów w środowisku szpitalnym. Drogi szerzenia się zakażeń. Sposoby zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych.	2
W. 2	Organizacja systemu kontroli zakażeń szpitalnych. Cele programu kontroli i nadzoru zakażeń szpitalnych. Zakres odpowiedzialności komitetu i zespołu kontroli zakażeń, dyrekcji szpitala i pielęgniarki epidemiologicznej.	3
W. 3	Monitorowanie zakażeń, analiza epidemiologiczna. Standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym. Organizacja systemu utrzymania czystości w przedsiębiorstwach podmiotu leczniczego. Bezpieczne stosowanie środków dezynfekcyjnych.	3
W. 4	Mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu grzybiczym.	3
W. 5	Zagrożenia epidemiologiczne w szkołach, w przedszkolach, na uczelniach, w szpitalach, w koszarach i podczas imprez masowych. Ocena i izolacja chorych potencjalnie zakażonych lub chorych zakaźnie. Segregacja odpadów medycznych.	3
W. 6	Podsumowanie wiedzy.	1
Suma godzin		15

VI. Narzędzia dydaktyczne

1. Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne
2. Opisy przypadków

VII. Metody dydaktyczne

1. dyskusja dydaktyczna
2. film
3. ćwiczenia przedmiotowe

VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)

- F1** Odpowiedź ustna
- F2** Aktywność podczas zajęć
- P1** **Zaliczenie z oceną** na podstawie wyniku testu sprawdzającego wiedzę.

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	15
Samokształcenie	20
Przygotowanie do zajęć	5
Przygotowanie do zaliczenia	5
SUMA GODZIN	45
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

Denys A.: Zakażenia szpitalne w wybranych oddziałach Cz. II, Wyd. Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2013

Bulanda M., Wójkowska-Mach J.: Zakażenia szpitalne w jednostkach opieki zdrowotnej, PZWL, Warszawa 2018

Bober-Gheek B., Fleische M.: Podstawy pielęgniarstwa epidemiologicznego, Wyd. Urban&Partner, Wrocław 2010

Literatura uzupełniająca:

Heczko P. B., Wójkowska-Mach J. (red.): Zakażenia szpitalne. Podręcznik dla zespołów kontroli zakażeń, PZWL, Warszawa 2014

Inglot M.: Zakażenia szpitalne, zapobieganie zakażeniom przenoszonym drogą krwi, Akademia Medyczna we Wrocławiu- 2006 , kasetta VHS

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W36.	C1	W.1,3	1	1,3	F; P1
C.W37.	C1-2	W. 1-3	1	1,3	
C.W38.	C3	W.4	1,2	1,2,3	
C.U48.	C4	W.5	1,2	1,3	
C.U49.	C1	W.1,3	1	1,3	
K.S2	C1-C5	W1-5	1,2	1,3	
K.S5	C1-C5	W1-5	1	1,3	

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się **zaliczeniem na ocenę**.

Kryteria zaliczenia zajęć:

- obecność na zajęciach
- odpowiedź ustna z tematyki wykładu sprawdzająca przygotowanie do zajęć i interpretacja przedstawionego scenariusza
- test mieszany podsumowujący tematykę wykładów składający się z 40 pytań. Warunkiem zaliczenia testu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen:

Bardzo dobry – 40 – 38 punktów

Dobry plus – 37 – 35 punktów

Dobry – 34 - 31 punktów

Dostateczny plus – 30 - 28 punktów

Dostateczny - 27 – 24 punktów

Niedostateczny - 23 - 0.

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Zajęcia odbywają się w sali, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.

23.**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:		System informacji w ochronie zdrowia			
Nazwa angielska:		Information system in healthcare			
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo			
Poziom studiów:		Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie			
Profil studiów		Praktyczny			
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych			
Prowadzący przedmiot:		dr inż. Tadeusz Lewandowski			
I Formy zajęć, liczba godzin					
Semestr	Wykłady	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
2		10	15	25	1
II Cel przedmiotu					
C 1 Poznanie zasad budowy i funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej (SIM), Systemów Dziedzicznych oraz Rejestrów Medycznych, a także zasady ich współdziałania					
III Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:					
Podstawy obsługi komputera.					
IV Oczekiwane efekty uczenia się					
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:					
C.W39 zasady budowy i funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej (SIM), Systemów Dziedzicznych oraz Rejestrów Medycznych, a także zasady ich współdziałania					
C.W40 metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych					
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:					
C.U50 interpretować i stosować założenia funkcjonalne systemu informacyjnego z wykorzystaniem zaawansowanych metod i technologii informatycznych w wykonywaniu i kontraktowaniu świadczeń zdrowotnych					
C.U51 posługiwać się w praktyce dokumentacją medyczną oraz przestrzegać bezpieczeństwa i poufności informacji medycznej oraz prawa ochrony własności intelektualnej					
W zakresie kompetencji społecznych:					
K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;					
V Treści programowe:					
Forma zajęć: ćwiczenia w pracowni komputerowej, semestr II					Liczba godzin
Ćw. 1	<i>Zajęcia organizacyjne.</i> Omówienie programu i zasad zaliczenia. Zapoznanie ze stanowiskiem w pracowni komputerowej. Przypomnienie zasad BHP. Przetwarzanie informacji – edytor tekstu				1
Ćw. 2	Wyszukiwanie, selekcjonowanie i gromadzenie informacji – źródła informacji, narzędzia wyszukiwawcze, porządkowanie i zapis				1

	informacji, serwis WWW, komunikacja w Internecie.	
Ćw. 3	Przetwarzanie informacji – arkusz kalkulacyjny.	1
Ćw. 4	Przetwarzanie informacji – programy do prezentacji, menedżer informacji osobistej.	1
Ćw. 5	System informacji w ochronie zdrowia - organizacja i zasady działania, elektroniczna dokumentacja medyczna, dane medyczne, medyczne bazy danych.	2
Ćw. 6	Wyszukiwanie istotnych informacji w Systemie Informacji Medycznej (SIM)	2
Ćw. 7	Wyszukiwanie istotnych informacji w Systemach Dziedzinowych oraz w Rejestrach Medycznych	1
Ćw. 8	Podsumowanie pracy semestralnej, wystawienie ocen końcowych.	1
Suma godzin		10
VI Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne wykorzystywane przez prowadzącego warsztaty	
2.	Komputer z oprogramowaniem dotyczącym zarządzania informacją, zasoby Internetu.	
VII Metody dydaktyczne		
Praktyczne :1) pokaz, 2) instruktaż, 3) ćwiczenie.		
VIII Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Ćwiczeniowe listy zadań – zbiory zadań, możliwych do rozwiązania podczas zajęć dydaktycznych. Za rozwiązanie każdej listy zadań prowadzący zajęcia przyznaje studentowi ocenę – punktację, zależną od zakresu, jakości, samodzielności i tempa wykonanej pracy.	
P 1	Ocena końcowa z ćwiczeń wyznaczana jest na podstawie sumy punktów uzyskanych przez studenta ze wszystkich list zadań. Ocena pozytywna P1 przyznawana jest studentowi, który zdobył łącznie przynajmniej 50% sumy wszystkich punktów możliwych do uzyskania w ramach oceny F1.	
IX Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć).		10
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie konsultacji, średnio na studenta).		5
Przygotowanie się do zajęć studenta (samokształcenie).		15
SUMA		30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		1
X Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		
1. R. Rudowski - „Informatyka medyczna”, PWN, Warszawa, 2003.		
2. Strona internetowa ministerstwa Zdrowia - https://www.gov.pl/web/zdrowie/		
3. Strona internetowa Centrum Systemów Informacyjnych - https://www.csioz.gov.pl/		

Literatura uzupełniająca:

1. Mirosława Kopertowska-Tomczak, ECDL. Przetwarzanie tekstów. Moduł 3, Mikom 2012.
2. Mirosława Kopertowska-Tomczak, ECDL. Arkusze kalkulacyjne. Moduł 4, Mikom 2012.
3. Mirosława Kopertowska-Tomczak, ECDL. Grafika menedżerska i prezentacyjna.
4. Alicja Żarowska, Waldemar Węglarz, ECDL. Przeglądanie stron internetowych i komunikacja. Moduł 7, Mikom 2012.

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W39	C.W41	C1	Ćw 1-4	1, 2	1,2,3	F1
C.W40	C.W41	C1	Ćw 5 - 7	1, 2	1,2,3	F1
C.U50	C.W41	C1	Ćw 8	1, 2	1,2,3	F1
C.U51	C.W41	C1	Ćw.8	1,2	1,2,3	P1
K.S5	C.W41	C1	Ćw.1-8	1,2	1,2,3	-

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się **zaliczeniem na ocenę**.

W celu pełnej orientacji studenta, co do stawianych mu wymagań oraz zakresu sprawdzania opanowanych przez niego wiadomości i umiejętności, na pierwszych zajęciach przedstawiane są przez prowadzącego zajęcia szczegółowe informacje precyzujące, jaką ocenę można otrzymać w zależności od stopnia opanowania danego efektu.

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest:

- minimum 80% obecności na zajęciach,
- otrzymanie pozytywnej oceny z czterech sprawdzianów praktycznych,
- przygotowanie indywidualne studenta do zajęć,
- aktywność studenta na zajęciach.

XIII DODATKOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

1. Zajęcia odbywają się w sali komputerowej 229 Wydziału NMiT bud. 3 zgodnie z zapisami w planie zajęć
2. Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
3. Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT.
4. Ćwiczenia są realizowane na komputerze klasy PC z dostępem do Internetu oraz z oprogramowaniem Microsoft Office 2013 (dopuszczalne niższe generacje np. Microsoft Office 2010 lub Open Office).

24.1.

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu/modułu:	JĘZYK MIGOWY
Nazwa angielska:	SIGN LANGUAGE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	mgr Teresa Goła
Status przedmiotu	do wyboru

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
2	-	30	5	35	1

II. Cel przedmiot

- C1** Poznanie kultury społecznościowej osób Głuchych oraz Polskiego Języka Migowego.
C2 Znajomość podstawowych metod komunikacji z osobami z uszkodzonym narządem słuchu, w tym: Polskiego Języka Migowego, Alfabetu palcowego języka migowego oraz Systemu Językowo-Migowego.
C3 Znajomość elementarnych znaków języka migowego, pozwalających na komunikację z osobą głuchą.
C4 Przeprowadzenie wywiadów dotyczących stanu chorego oraz przekazywanie niezbędnych wskazówek i zaleceń.
C5 Umiejętność komunikowania się z osobą głuchą na poziomie podstawowym.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.W41 podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne, w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta

C.W42 zasady komunikowania się z pacjentem niesłyszącym

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U52. posługiwać się znakami języka migowego oraz innymi sposobami i środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem z uszkodzeniem słuchu

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Wybrane zagadnienia rehabilitacji niesłyszących, wpływ głuchoty na mowę.	1
Ćw. 2	Prawidła przekazywania palcowego.	2

Ćw. 3	Przekazywanie i odbiór znaków daktylograficznych.	2
Ćw. 4	Przekazywanie i odbiór znaków określających liczby.	2
Ćw. 5	Łączenie poznanych znaków w zdaniach.	2
Ćw. 6	Poznanie znaków grzecznościowych i zastosowanie w zdaniach.	2
Ćw. 7 Ćw. 8 Ćw. 9	Poznanie znaków określających zawody, miejsca pracy oraz miejsca zamieszkania.	4
Ćw. 10 Ćw. 11 Ćw. 12	Poznanie znaków określających badania, sposobów leczenia i rehabilitacji oraz zastosowanie ich w zdaniach.	7
Ćw. 13 Ćw. 14	Zastosowanie znaków słownictwa podstawowego i specjalistycznego w kontakcie z osobą głuchą.	7
Ćw. 15	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	1
Suma godzin		30

VI. Narzędzia dydaktyczne

1.	Podręczniki, słownik języka migowego i teksty przedmiotowo-metodyczne.
2.	Prezentacje multimedialne, filmy, foliogramy. Rzutnik multimedialny, rzutnik pisma
3.	Karty kalamburów, karty dialogów. Scenariusze scenek rodzajowych

VII. Metody dydaktyczne

1.	Pogadanka
2.	Ćwiczenia
3.	Gry decyzyjne

VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)

F1	Realizacja prostego scenariusza
F2	Indywidualne większe formy wypowiedzi w języku migowym.
P1	Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę . Realizacja rozbudowanego scenariusza

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	30
Samokształcenie	5
SUMA GODZIN	35
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

B. Szczepankowski, D. Koncewicz: „Język migowy w terapii”, książka + płyta, WSP w Łodzi 2014
 B. Szczepankowski: „Język migowy pierwsza pomoc”, Warszawa CEM 1996”
 O. Kosiba, P. Grenda: „Leksykon języka migowego”, Silentium Bogatynia 2011

Literatura uzupełniająca:

Szczepankowski B.: „Język migany w szkole. Cz. I.”. Warszawa W S i P 2000
 Szczepankowski B.: „Język migowy w zakładzie pracy”. Warszawa W S i P 1992.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W41.	C1-3	Ćw. 1-14	1, 2	1,2,3	F1

C.W42.	C1-3	Ćw. 2,14,	2,3	2,3	F2
C.U52.	C3-5,	Ćw. 3-14	2,3	2,3	F2
	C5	Ćw. 2-14	1,2,3	1,2,3	P
K.S2,K.S5	C1-C5	Ćw.1-14	1,2,3	1,2,3	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Ocena osiągnięcia założonych efektów w zakresie wiedzy i umiejętności:

Karta oceny nr1-zdania z kolejnych lekcji-**załącznik 1**

Karta oceny nr2-gra dydaktyczna -**załącznik 2**

Karta oceny nr3-dialogi-**załącznik 3**

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

W ramach przedmiotu przewiduje się zapraszanie gości, np. takich jak: tłumacza języka migowego lub osobę głuchą, celem sprawdzenia swojej wiedzy oraz zastosowania języka migowego w praktyce.

Tematyka samokształcenia do uzgodnienia z prowadzącym zajęcia

Zajęcia odbywają się w sali nr 115

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach

Nazwa przedmiotu/modułu:	WSPÓLPRACA W ZESPOŁACH OPIEKI ZDROWOTNEJ
Nazwa angielska:	COOPERATION IN HEALTH CARE TEAMS
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	
Status przedmiotu	do wyboru

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
2	-	30	5	-	-	35	1

II. Cel przedmiotu

C 1 – Przekazanie wiedzy i przygotowanie studenta do życia społeczno-zawodowego i współpracy zarówno w zespołach opieki zdrowotnej, jak i w grupie współpracowników.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Podstawowa wiedza z zakresu socjologii i psychologii.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy:

- C.W43 – zna priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu;
- C.W44 – określa znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy;
- C.W45 – definiuje rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz zna ich wady i zalety;
- C.W46 – zna proces podejmowania decyzji w zespole;
- C.W47 – określa metody samooceny pracy zespołu;
- C.W48 – zna czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole.

W zakresie umiejętności:

- C.U38 – podejmuje decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;
- C.U53 – analizuje korzyści wynikające z pracy zespołowej;
- C.U54 – korzysta z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu;
- C.U55 – wskazuje sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu;
- C.U56 – planuje pracę zespołu i motywuje członków zespołu do pracy;
- C.U57 – identyfikuje czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazuje sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej.

W zakresie kompetencji społecznych:

- KS.1 – Absolwent jest gotów do dokonywania samooceny w zakresie wiedzy i umiejętności zawodowych i zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów;
- KS.4 – Absolwent jest gotów do ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie czynności zawodowych;
- KS.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.

V. Treści programowe

Forma zajęć: PODSTAWY TEORETYCZNE i ĆWICZENIA	Liczba godzin
Semestr 2	

Ćwiczenie 1	Funkcjonowanie zakładów opieki zdrowotnej- charakterystyka; ustawodawstwo	4
Ćwiczenie 2	Obsada i obsługa pracy oraz ocenianie pracy.	2
Ćwiczenie 3	Style zarządzania w pracy zespołowej- wady, zalety.	2
Ćwiczenie 4	Grupa, zespół, praca zespołowa, rodzaje zespołów interdyscyplinarnych.	2
Ćwiczenie 5	Dobór metod pracy, współpraca w zespole.	2
Ćwiczenie 6	Sposoby zwiększenia efektywności pracy w zespole.	2
Ćwiczenie 7	Modele i metody podejmowania decyzji. Zalety i wady grupowego podejmowania decyzji. Okno rezultatów.	4
Ćwiczenie 8	Proces komunikowania się. Sprawności techniczne w komunikowaniu się terapeutycznym.	2
Ćwiczenie 9	Komunikowanie werbalne i pozawerbalne.	2
Ćwiczenie 10	Planowanie i motywowanie członków zespołu do pracy.	2
Ćwiczenie 11	Ustalanie własnych celów i ważności zarządzania sobą w pracy menadżera. Test menedżerski uświadamiający słabe i silne strony w kierowaniu ludźmi.	2
Ćwiczenie 12	Obrona swoich praw. Mapa asertywności.	4
Suma godzin		30
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1	Prezentacje multimedialne	
2	Kwestionariusze, tabele, arkusze	
3	Przybory kreślarskie, papier	
VII. Metody dydaktyczne		
1	Wykład informacyjny	
2	Wykład aktywizujący	
3	Opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4	Dyskusja dydaktyczna	
5	Studium przypadków	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F	Aktywność podczas zajęć	
P	Zaliczenie końcowe - test	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		
Wykłady		-
Ćwiczenia		30
Seminaria		-
Zajęcia praktyczne		-
Przygotowanie raportu, projektu, dokumentacji, opisu przypadku, prezentacji, dyskusji		5
Samokształcenie		5
Przygotowanie do zajęć		5
Przygotowanie do zaliczenia		5
SUMA GODZIN		50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU		1

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. Zahradniczek K. (red.): Pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2017
2. Raulinajtys-Grzybek M.: Zarządzanie kosztami podmiotów leczniczych: rola i zadania pielęgniarek, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2013
3. Akty prawne dotyczące działalności ochrony zdrowia

Literatura uzupełniająca:

1. Kwiatkowska A., Krajewska-Kułak E., Panek W.: Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, Czelej, Lublin 2003
2. Karkowska D.: Prawo medyczne dla pielęgniarek, LEX a Wolters Kluwer Business, Warszawa 2013

XI. TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
C.W43	C1	ĆW1,ĆW2	1	1,3	F, P
C.W44, C.U56		ĆW10	1,2,3	1,2,3,4	
C.W45		ĆW3	1,2	2,3,4	
C.W46		ĆW7,ĆW8	1,3	1,2,4	
C.W47		ĆW5	1,3	2,3,4,5	
C.W48		ĆW9,ĆW11	1	1,3,4	
C.U38		ĆW7	1,2	2,3,4	
C.U53		ĆW4	1	1,4	
C.U54		ĆW11	1,3	2,3,4	
C.U55		ĆW12	1,2	1,3,4,5	
C.U57		ĆW6	1	1,2,4	

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się zaliczeniem w formie testu.

Student rozwiąże test wielokrotnego wyboru składający się z 30 pytań.

Skala ocen

Bardzo dobry – 30 – 29 punktów.

Dobry plus – 28 – 27 punktów

Dobry – 26 - 24 punktów.

Dostateczny plus – 23 - 21 punktów

Dostateczny - 20 – 18 punktów.

Niedostateczny - 17 lub mniej punktów

Kryteria zaliczenia ćwiczeń:

- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach
- zaliczenie tematyki ćwiczeń
- zaliczenie umiejętności praktycznych przewidzianych programem nauczania

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 55% oceny umiejętności + 15% oceny postawy studenta

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 – niedostateczny

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych budynek nr 3 Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

25/45/57**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	CHOROBY WEWNĘTRZNE I PIELĘGNIARSTWO INTERNISTYCZNE
Nazwa angielska:	INTERNAL MEDICINE AND NURSING INTERNIST
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n med. Małgorzata Sobieszcańska dr n med. Leszek Malkiewicz mgr Joanna Dudek
Status przedmiotu	obowiązkowy

I Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
3	70	-	20	-	-	90	3
4	-	-	-	120	160	280	10
Razem						370	13

II Cel przedmiotu

C 1 - Opanowanie przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego w celu przygotowanie studenta do realizacji zadań zawodowych z zakresu pielęgniarstwa internistycznego oraz do sprawowania opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem hospitalizowanym ze schorzeniami internistycznymi.

C 2– Utrwalenie, pogłębienie i doskonalenie opanowanej przez studenta wiedzy, nabytych umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego niezbędnych do realizacji zadań zawodowych oraz do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem hospitalizowanym ze schorzeniami internistycznymi.

III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, patologii oraz opanowana wiedza i umiejętności z podstaw pielęgniarstwa

IV Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy student zna i rozumie:**

D.W.1 - czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;

D.W.2 - etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarzkiej nad pacjentami w wybranych chorobach;

D.W.3 - zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;

D.W.4 - rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania.

D.W.5 - zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W.6 - właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku

i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania
D.W.7 - standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia.
D.W.8 - reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację.
D.W.10 - zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatricznej, **internistycznej**, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym).

W zakresie umiejętności potrafi:

- D.U.1** - gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;
- D.U.2** - prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień
- D.U.3** - prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób
- D.U.4** - organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych
- D.U.6** - dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków
- D.U.7** - dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji
- D.U.8** - rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych
- D.U.9** - doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii
- D.U.10** - wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu
- D.U.11** - modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej
- D.U.12** - przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych
- D.U.13** - wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych
- D.U.15** - dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
- D.U.16** - uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
- D.U.17** - prowadzić u dorosłych żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe
- D.U.18** - rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego
- D.U.20** - prowadzić rozmowę terapeutyczną
- D.U.21** - prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej
- D.U.22** - przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta
- D.U.23** - asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych
- D.U.24** - oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
- D.U.25** - postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta
- D.U.26** - przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
- D.U.27** - udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;

W zakresie kompetencji społecznych jest gotów do:

- K.S.1** - dokonywania samooceny w zakresie wiedzy i umiejętności zawodowych i do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów;
- K.S.2** - kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- K.S.3** - przestrzegania praw pacjenta i zachowywania w tajemnicy informacji z nim związanych
- K.S.4** - ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- K.S.5** - rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.

V Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 3		
Wykl.1	Metody diagnostyczne w schorzeniach internistycznych.	1
Wykl.2	Etiologia, patogenezą, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami serca i układu krążenia: choroba niedokrwienna serca, zawał serca, nadciśnienie tętnicze, niewydolność krążenia ostra i przewlekła, zaburzenia rytmu i przewodzenia serca, miażdżycę naczyń obwodowych, niewydolność żylna.	5
Wykl.3	Etiologia, patogenezą, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami układu oddechowego: zapalenia oskrzeli, płuc, astma oskrzelowa, przewlekła obturacyjna choroba płuc, ostra i przewlekła niewydolność oddechowa, zapalenia opłucnej,	4

	gruźlica, grzybica płuc, choroby nowotworowe płuc.	
Wykl.4	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami przewodu pokarmowego i zaburzeniami przemiany materii: choroby przełyku i żołądka (choroba refluksowa przełyku, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, choroby wątroby i dróg żółciowych, choroby trzustki (ostre i przewlekłe zapalenie trzustki), choroby jelit, choroby przemiany węglowodanowej, tłuszczowej, aminokwasów białek, ciał purynowych, zaburzenia gospodarki witaminowej, wodno – elektrolitowej i kwasowo-zasadowej. Nowotwory przewodu pokarmowego.	6
Wykl.5	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami układu moczowego: stany zapalne nerek i pęcherza moczowego, kamica nerkowa, niewydolność nerek ostra i przewlekła.	4
Wykl.6	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów ze schorzeniami gruczołów wydzielania wewnętrznego: zaburzenia czynności tarczycy, gruczołów przytarczycowych, zaburzenia czynności nadnerczy, cukrzyca.	4
Wykl.7	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami narządu ruchu: choroba reumatyczna, reumatoidalne zapalenie stawów, choroba zwyrodnieniowa stawów i choroby kości, choroby tkanek okołostawowych	3
Wykl.8	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, metody diagnostyczne oraz terapia pacjentów z chorobami układu krwiotwórczego: (niedokrwistości, Skazy krwotoczne i choroby rozrostowe układu krwiotwórczego)	3
Wykl.9	Rola i zadania pielęgniarki wobec chorego hospitalizowanego. Standardy i procedury opieki pielęgniarskiej. Diagnoza pielęgniarska i proces pielęgowania w praktyce pielęgniarki internistycznej. Rola i zadania pielęgniarki internistycznej w zespole terapeutycznym.	3
Wykl.10	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń serca i układu krążenia. Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu krążenia. Zasady opieki nad chorym ze schorzeniami sercowo – naczyniowymi. Najczęściej występujące problemy pielęgnacyjne spowodowane chorobami układu krążenia oraz sposoby ich rozwiązywania.	6
Wykl.11	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń układu oddechowego. Rola w obserwacji objawów ze strony układu oddechowego. Proces pielęgowania chorego ze schorzeniami układu oddechowego. Profilaktyka chorób układu oddechowego	3
Wykl.12	Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu moczowego. Udział pielęgniarki w zabiegach i diagnostyce schorzeń układu moczowego. Pielęgowanie pacjenta z urostomią i nefrostomią. Pielęgowanie chorych leczonych dializami. Proces pielęgowania pacjenta ze schorzeniami układu moczowego.	6
Wykl.13	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń układu pokarmowego (przygotowanie do badań psychiczne i fizyczne, wnikliwa obserwacja pacjenta przed ,w czasie i po badaniu, udokumentowanie wykonanych badań). Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu pokarmowego. Najczęściej występujące problemy pielęgnacyjne spowodowane chorobami układu pokarmowego i sposoby ich rozwiązywania. Proces pielęgowania chorego ze schorzeniem przewodu pokarmowego.	6
Wykl.14	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń układu dokrewnego. Pielęgowanie chorych z zaburzeniami gruczołów wydzielania wewnętrznego. Rozwiązywanie problemów pielęgnacyjno-opiekuńczych pacjenta z cukrzycą; zasady postępowania u pacjenta z hipoglikemią i hiperglikemii. Insulinoterapia – wdrażenie pacjenta do samopielęgnacji.	6
Wykl.15	Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń tkanki łącznej. Pielęgowanie pacjenta z nieurazowymi schorzeniami narządu ruchu. Edukacyjna rola pielęgniarki w zapobieganiu skutkom braku ruchu i długotrwałego unieruchomienia w łóżku, problemy psychologiczne wynikające z postępującego procesu chorobowego.	6
Wykl.16	Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu krwiotwórczego. Udział pielęgniarki w diagnostyce schorzeń układu krwiotwórczego. Pielęgowanie pacjenta ze schorzeniami układu krwiotwórczego.	4
Suma godzin		70
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 4		
Zaj. Prakt. 1	Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału internistycznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale internistycznym. Przygotowanie chorego do badań i zabiegów diagnostycznych, opieka	10

	nad chorym po badaniach i zabiegach diagnostycznych Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	
Zaj. Prakt. 2	Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów pielęgnacyjnych pacjentów ze schorzeniem układu oddechowego, udział w prewencji chorób układu oddechowego, badaniach diagnostycznych, ocenie funkcji układu oddechowego, tlenoterapii, gimnastyce oddechowej, farmakoterapii.	10
Zaj. Prakt. 3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z chorobą niedokrwinną mięśnia sercowego. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki.	10
Zaj. Prakt. 4	Określenie problemów zdrowotnych chorego i zaplanowanie działań pielęgnacyjno - leczniczych u pacjenta z zaburzeniami rytmu i przewodnictwa	10
Zaj. Prakt. 5	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z przewlekłą niewydolnością serca. Udział pielęgniarki w edukacji i profilaktyce wtórnej. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki.	10
Zaj. Prakt. 6	Określenie problemów zdrowotnych chorego i zaplanowanie działań pielęgnacyjnych u pacjenta z nadciśnieniem tętniczym. Udział pielęgniarki w edukacji i profilaktyce wtórnej. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki.	10
Zaj. Prakt. 7	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów w schorzeniach nerek i dróg moczowych. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki.	10
Zaj. Prakt. 8	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów w schorzeniach układu pokarmowego.	10
Zaj. Prakt. 9	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z zaburzeniami gruczołów wydzielania wewnętrznego	10
Zaj. Prakt. 10	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z cukrzycą. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki.	10
Zaj. Prakt. 11	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania i leczenia schorzeń układu krwiotwórczego Rozwiązywanie problemów pielęgnacyjno-opiekuńczych pacjenta ze schorzeniami układu krwiotwórczego.	10
Zaj. Prakt. 12	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentów z nieurazowymi schorzeniami narządu ruchu. Przygotowywanie pacjenta do samokontroli i samoopieki.	10
Suma godzin		120
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 4		
Praktyka zawodowa	Poznanie topografii szpitala. Struktura organizacyjna oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału internistycznego. Modele opieki pielęgnarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale internistycznym. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących oddziale internistycznym, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	160
	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu krążenia, oddechowego, moczowego oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu.	
	Udział pielęgniarki w terapii i rehabilitacji pacjentów w oddziale internistycznym w obrębie układu krążenia, oddechowego i moczowego.	
	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów ze schorzeniami w obrębie układu krążenia, oddechowego i moczowego. Dokumentowanie działań pielęgnarskich, zgodnie z aktualnie obowiązującą procedurą postępowania i procesem pielęgnowania.	
	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu pokarmowego, krwiotwórczego, nieurazowych schorzeniach narządu ruchu, w zaburzeniach pracy gruczołów wydzielania wewnętrznego oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu	

<p>Udział pielęgniarki w terapii pacjentów w oddziale internistycznym w schorzeniach układu pokarmowego, krwiotwórczego, nieurazowych schorzeniach narządu ruchu, w zaburzeniach pracy gruczołów wydzielania wewnętrznego. Dokumentowanie działań pielęgniarskich, zgodnie z aktualnie obowiązującą procedurą postępowania i procesem pielęgnowania.</p>
<p>Udział w leczeniu dietetycznym i rehabilitacji pacjentów przebywających w oddziale, obserwacja tolerancji leczenia dietetycznego i rehabilitacji podejmowanie właściwych działań.</p>
<p>Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów ze schorzeniami w obrębie układu pokarmowego, krwiotwórczego, nieurazowych schorzeniach narządu ruchu, w zaburzeniach pracy gruczołów wydzielania wewnętrznego.</p>

VI Narzędzia dydaktyczne

1	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, plansze poglądowe, filmy dydaktyczne
2	Studium przypadku
3	Metoda sytuacyjna
4	Dokumentacja pacjenta i oddziału
5	Sprzęt i aparatura będąca na wyposażeniu oddziału szpitalnego.
6	Standardy i procedury obowiązujące w oddziale internistycznym.
7	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny oraz klucz odpowiedzi.
8	Kryteria oceny umiejętności praktycznych w przebiegu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych
9	Kryteria oceny procesu pielęgnowania prowadzonego przez studentów w ramach zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych
10	Kryteria oceny postawy studenta na zajęciach praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych
11	Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych

VII Metody dydaktyczne

<ol style="list-style-type: none"> 1. wykład informacyjny 2. wykład konwersatoryjny 3. opis, objaśnienie i wyjaśnienie 4. metoda sytuacyjna 5. pokaz, ćwiczenia 6. dyskusja dydaktyczna 7. metoda przypadków 8. analiza dokumentacji medycznej 9. obserwacja 10. proces pielęgnowania 11. raport ustny

VIII Sposoby oceny

F1	Pytania, testy jednokrotnego wyboru i mieszane sprawdzające przygotowanie do tematyki zajęć praktycznych
F2	Aktywność podczas zajęć
F3	Dokumentacja procesu pielęgnowania
F4	Instruktaż wstępny, bieżący, końcowy – zajęcia praktyczne
F5	Obserwacja działań i postawy studenta w roli członka zespołu terapeutycznego w oddziale
P1	Test podsumowujący tematykę zajęć praktycznych
P2	Ocena indywidualnej dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności praktycznych i postawy
P3	Test podsumowujący tematykę wykładów
P4	Egzamin pisemny – test

IX Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	
- wykłady	70
- zajęcia praktyczne	120
Samokształcenie	20
Przygotowanie do zajęć	20
Przygotowanie do egzaminu	20
Praktyka zawodowa	160
SUMA GODZIN	410
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	13

X LITERATURA

Literatura podstawowa

1. Jurkowska G. (red.), Łagoda K. (red.): Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL. W-wa 2011
2. Talarska D. (red.), Zozulińska-Ziółkiewicz D.(red.): Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, W-wa 2018
3. [red. prowadzący Piotr Gajewski]: Interna Szczeklika 2019/20 : mały podręcznik Polski Instytut Evidence Based Medicine. Wyd. 11. - Cholerzyn : Medycyna Praktyczna, 2019

Literatura uzupełniająca

1. Kaszuba D. (red.), Nowicka A.(red.): Pielęgniarstwo kardiologiczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2011
2. Pączek L. (red.), Mucha K. (red.), Foronczewicz B. (red.): Choroby wewnętrzne. Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa i położnictwa. PZWL, W-wa 2009
3. Bodus-Cupak I., Czaja E., Dzikowska M.: Modele opieki pielęgniarskiej nad chorym dorosłym. PZWL, W-wa 2010 pod red Kózki i Płaszewskiej-Żywko
4. Daniluk J., Jurkowska G.: Zarys chorób wewnętrznych dla studentów pielęgniarstwa. Wyd. Czelej Lublin 2005
5. Ciechaniewicz W.: Pielęgniarstwo. T1 i 2. PZWL, W-wa 2007.
6. Białobrzeska B., Dębska-Słizień A.: Pielęgniarstwo nefrologiczne. Wyd. PZWL Warszawa 2013, wyd.1
7. Uchmanowicz I., Kubera-Jaroszewicz K.: Edukacja diabetologiczna. Standard opieki pielęgnacyjnej chorego na cukrzycę Wyd. Continuo Wrocław 2012, wyd.1
8. Kózka M. (red.), Płaszewska-Żywko L.(red.): Procedury pielęgniarskie. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL. W-wa 2011
9. Czupryna A., Wilczek-Rużyczka E.: Wybrane zagadnienia pielęgniarstwa specjalistycznego. Wyd. Wolters Kluwer Polska. 2010
10. Kózka M. (red.), Płaszewska-Żywko L.(red.): Diagnozy i interwencje pielęgniarskie. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL. W-wa 2010

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W.1	C1 C2	W. 1-16; ZP. 1-12; PZ	1,4,7	1,2,3,4,6,7,8 10,11	F
D.W.2		W. 1-16; ZP. 1-12; PZ	1,4,7		F
D.W.3		W. 1-16; ZP. 1-12; PZ	1,4,7		F
D.W.4		W. 1-16; ZP. 1-12; PZ	1,4,7		F
D.W.5		W. 1-16; ZP.1-12; PZ	1,2,4,7		F
D.W.6		W. 1-16; ZP.1-12; PZ	1,2,4,7		F
D.W.7		W. 9-16; ZP.2-12; PZ	1,2,4,7		F
D.W.8		W2-8; ZP.2-12; PZ	1,4		F

D.W.10		W. 10-16; ZP.2-12; PZ	1,4,7		F P
D.U.1		ZP.2-12; PZ			F
D.U.2		ZP.1-12; PZ			F
D.U.3		ZP.2-12; PZ			F
D.U.4		ZP.2-12; PZ			F
D.U.6		ZP.1-12; PZ			F
D.U.7		ZP.1-12; PZ			
D.U.8		ZP.1-12; PZ			F
D.U.9		ZP.1-12; PZ			F
D.U.10		ZP.1-12; PZ			F
D.U.11		ZP.2-12; PZ			F
D.U.12		ZP.1-12; PZ			F
D.U.13		ZP.1-12; PZ	3,4,5,6,8,9,10,11	3,4,5,7,8,9,10,11	F
D.U.15		ZP.2-12; PZ			F
D.U.16		ZP.1-12; PZ			F
D.U.17		ZP.2-12; PZ			F
D.U.18		ZP.2-12; PZ			F
D.U.20		ZP.2-12; PZ			F
D.U.21		ZP.2-12; PZ			F
D.U.22		ZP.1-12; PZ			F
D.U.23		ZP.2-12; PZ			F
D.U.24		ZP.1-12; PZ			F
D.U.25		ZP.2-12; PZ			F
D.U.26		ZP.1-12; PZ			F
D.U.27		ZP.2-12; PZ			F
K.S.1-5		ZP.1-12; PZ	2,3,4,5,6,7,8,9,10,11	6,7,8,9,10,11	F

XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się egzaminem w formie testu w semestrze 4.

Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie zajęć praktycznych.

Skala ocen

Bardzo dobry – 91% - 100%

Dobry plus – 86% - 90%

Dobry – 81% - 85%

Dostateczny plus – 76% - 80%

Dostateczny – 60% - 75%

Niedostateczny – poniżej 60%

Kryteria zaliczenia wykładów – sem. 3:

- zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów, w skład którego wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi.

Bardzo dobry – 94 – 100%

Dobry plus – 85 - 93%

Dobry – 76 - 84%

Dostateczny plus – 68 - 75%

Dostateczny – 60 - 67%

Niedostateczny – 0 - 59%

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

Samodzielne opracowanie w formie prezentacji multimedialnej (min 10, max 15 slajdów) wybranej tematyki dotyczącej poszerzenia zagadnień z zakresu chorób wewnętrznych. Doskonalenie umiejętności korzystania z tekstów źródłowych w celu wzbogacenia własnej wiedzy, doskonalenia umiejętności i podnoszenia swoich umiejętności i kompetencji. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria oceny:

- Praca samokształceniowa powinna zawierać informacje z zakresu: definicji jednostki chorobowej, metod diagnostycznych, leczenia farmakologicznego i niefarmakologicznego (w tym zaleceń terapeutycznych, zaleceń z zakresu samoopieki).

L.p.	Elementy prezentacji	Liczba punktów	Uzyskana liczba punktów	Uwagi
1.	Zgodność z tematem	0-3		
2.	Poziom merytoryczna	0-3		
3.	Język prezentacji (fachowa terminologia, poprawność językowa)	0-3		
4.	Zwiężłość (krótkie zdania, równoważniki zdań, hasła)	0-3		
5.	Uporządkowany i logiczny układ prezentacji	0-3		
6.	Czytelność (wielkość czcionki, układ)	0-3		
7.	Estetyka (kolor, grafika)	0-3		
8.	Innowacyjność (praca przyciągająca uwagę, pomysłowa)	0-3		
Suma punktów				

Bardzo dobry (5,0) – 22 - 24 pkt

Dobry plus (4,5) – 20 - 21 pkt

Dobry (4,0) – 17 - 19 pkt

Dostateczny plus (3,5) – 15-16 pkt

Dostateczny (3,0) – 12 -14 pkt

Niedostateczny (2,0) - poniżej 12 pkt

Punktacja:

3 pkt. - zadanie wykonane samodzielnie, całkowicie poprawnie, zgodnie z wymaganiami

2 pkt. – zadanie wykonanie z niewielkimi błędami

1pkt. – zadanie wykonane z błędami

0 pkt. – zadanie wykonane niezgodnie z wymaganiami

Jeśli z jakiegokolwiek elementu oceny student uzyska 0 punktów, otrzymuje ocenę niedostateczną i nie może uzyskać zaliczenia z zajęć

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

- przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych (zał. nr 2)
- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach
- w przypadku nieobecności zajęcia praktyczne muszą być zrealizowane w innym terminie ustalonym z prowadzącym zajęć.
- zaliczenie procesu pielęgnowania (zał. nr 3)
- zaliczenie tematyki zajęć praktycznych (zał. nr 4)
- zaliczenie umiejętności praktycznych w oddziale internistycznym przewidzianych programem nauczania, (zał nr 5)
- ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego i zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta (zał. nr 6)
- ocena końcowa z zajęć praktycznych (zał. nr 7)

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny kompetencji społecznych (ocena postawy studenta) + 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 – niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1.100% obecność na zajęciach

2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych

3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich" przewidzianych programem

nauczania w oddziale chorób wewnętrznych

4. zaliczenie procesu pielęgnowania

5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, salach MCSM II piętro w budynek nr 3 oraz w szpitalnych oddziałach chorób wewnętrznych

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT

Na praktykach zawodowych obowiązuje regulamin „praktyk”.

26/44/56**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	PEDIATRIA I PIEŁĘGNIARSTWO PEDIATRYCZNE
Nazwa angielska:	PEDIATRICS AND PAEDIATRIC NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	Lek med. Aldona Perlik mgr Anna Sinica mgr Teresa Celt mgr Łubkowska Dominika
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
3	65	-	20	-	-	85	3
4	-	-	-	160	160	320	12
Razem	65	-	20	160	160	405	15

II. Cel przedmiotu

C 1 - Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące chorób i stanów zagrażających życiu i zdrowiu noworodka i wcześniaka oraz identyfikowania wad wrodzonych

C 2 - Wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dotyczące zaspakajania i przewidywania konsekwencji niezaspokojenia potrzeb bio-psycho-społecznych dziecka w zdrowiu i chorobie, w każdym okresie jego życia oraz rozumienia sytuacji trudnej dla dziecka i jego rodziny wynikającej z choroby i hospitalizacji

C 3 - Opanowanie przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu chorób wieku dziecięcego i pielęgniarstwa pediatrycznego, w celu przygotowania studentów do realizacji zadań zawodowych oraz do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki nad hospitalizowanym dzieckiem w schorzeniach wieku rozwojowego

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

Brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:**

D.W1- czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych u pacjentów w różnym wieku

D.W2 - etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarzkiej nad pacjentami w wybranych chorobach

D.W3- zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym,

położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej oraz na bloku operacyjnym

D.W4 - rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia

D.W5 - zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6- właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7 - standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W8 - reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację

D.W10 - zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);

D.W13- patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi;

D.W14- patofizjologię i objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstwa w tym zakresie;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.U1- gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;

D.U2 prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień

D.U3 – prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób

D.U4 - organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych

D.U5 - oceniać rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju

D.U8 - rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych

D.U9 - doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii

D.U10 - wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;

D.U12 - przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;

D.U13 - wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;

D.U14 - przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;

D.U15 - dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;

D.U16 - uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;

D.U17 - prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;

D.U18 - rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;

D.U20 - prowadzić rozmowę terapeutyczną;

D.U22 - przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;

D.U23 - asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;

D.U24 - oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;

D.U26- przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 –absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe:

Forma zajęć: wykład sem. 3		Liczba godzin
Wykl.1	Charakterystyka chorób i stanów zagrażających życiu i zdrowiu noworodka i wcześniaka – niedotlenienie, zaburzenia oddychania, noworodkowe	5

	nadciśnienie płucne, żółtaczkę okresu noworodkowego, noworodek z małą masą urodzeniową, krwawienia do centralnego ukł. nerwowego, martwicze zapalenie jelit, drgawki noworodkowe, wady rozwojowe wymagające interwencji chirurgicznej. Zakażenia. Testy przesiewowe.	
Wykl. 2	Charakterystyka wad wrodzonych – wady układu nerwowego, twarzo-czaszki, układu oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego, kostnowstawowego, wady genetycznie uwarunkowane .	4
Wykl. 3	Zasady diagnozowania, rodzaje badań diagnostycznych, zlecenie badań i rola pielęgniarki w procesie diagnozowania w pediatrii.	6
Wykl. 4	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny i postępowanie w chorobach wieku rozwojowego – układu oddechowego i krążenia	6
Wykl. 5	Etiologia, patogenezę, obraz kliniczny i postępowanie w chorobach wieku rozwojowego – układu pokarmowego, nerwowego, dróg moczowych, krwi	10
Wykl. 6	Metody diagnostyki i terapii w chorobach alergicznych u dzieci – astma oskrzelowa, atopia, alergeny,- diagnostyka: badania czynnościowe, spirometria , punktowe testy skórne, poziom przeciwciał IgE,- leczenie zgodnie ze stopniem zaawansowania choroby.	4
Wykl. 7	Charakterystyka potrzeb bio-psycho-społecznych dziecka - zasady realizacji i czynności wiążące się z zaspakajaniem potrzeb dziecka w każdym okresie jego życia z uwzględnieniem różnic wobec dorosłego. Sposoby realizacji potrzeb u dziecka chorego w każdym okresie jego życia – konsekwencje ich niezaspokojenia. Choroba sieroca. Dziecko krzywdzone.	5
Wykl. 8	Hospitalizacja w życiu dziecka i jego rodziny - hospitalizacja jako sytuacja trudna dla dziecka i jego rodziny, - reakcje dziecka na fakt hospitalizacji, - błędy jatrogenne popełniane wobec dziecka i jego rodziców - rola pielęgniarki wobec dziecka hospitalizowanego i przestrzeganie jego praw w szpitalu - Europejska Karta Praw Dziecko w szpitalu – Karta praw pacjenta - Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta- Krzywdzenie instytucjonalne dzieci- Procedury ochrony praw pacjenta. Czynności pielęgniarki podczas przyjmowania i wypisywania dziecka ze szpitala	3
Wykl. 9	Pielęgnowanie dziecka ze schorzeniami układu oddechowego i krążenia: - rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu oddechowego i krążenia. Zasady i techniki wykonywania zabiegów z uwzględnieniem różnic wobec dorosłego - . Rola procesu pielęgnowania w praktyce pielęgniarki pediatrycznej- przykładowy proces pielęgnowania dziecka	5
Wykl. 10	Pielęgnowanie dziecka ze schorzeniami układu pokarmowego - rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu pokarmowego. Zasady i techniki wykonywania zabiegów z uwzględnieniem różnic wobec dorosłego - . Rola procesu pielęgnowania w praktyce pielęgniarki pediatrycznej- przykładowy proces pielęgnowania dziecka	5
Wykl. 11	Pielęgnowanie dziecka ze schorzeniami dróg moczowych- rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony dróg moczowych. Zasady i techniki wykonywania zabiegów z uwzględnieniem różnic wobec dorosłego - . Rola procesu pielęgnowania w praktyce pielęgniarki pediatrycznej- przykładowy proces pielęgnowania dziecka	5
Wykl. 12	Rola pielęgniarki w postępowaniu wobec dziecka z objawami ze strony układu nerwowego.	3
Wykl. 13	Rola pielęgniarki w procesie diagnozowania i postępowania leczniczego w chorobach skóry u dzieci.	3
Wykl. 14	Ewaluacja zrealizowanego materiału.	1
Suma godzin		65
Forma zajęć: zajęcia praktyczne sem.4		Liczba godzin

Zaj. Prakt. 1	Zapoznanie studenta z topografią i specyfiką funkcjonowania Oddziału Pediatrycznego i Oddziału Neonatologicznego, dokumentacją dziecka i oddziału. Standardy i procedury obowiązujące w oddziale . Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom wewnątrzoddziałowym. Zasady realizacji farmakoterapii w oddziale. Nawiązanie pierwszego kontaktu z dzieckiem, rodzicami i personelem oddziału.	10
Zaj. Prakt. 2	Zadania pielęgniarki wobec dziecka hospitalizowanego i jego rodziny w oddziale, postawa pielęgniarki wobec reakcji dziecka na fakt hospitalizacji. Obserwacja rozwoju psychomotorycznego dziecka/wykrywanie zaburzeń w rozwoju . Testy przesiewowe/novorodek	10
Zaj. Prakt. 3	Rola procesu pielęgnowania w praktyce pielęgniarki pediatrycznej. Pierwszy etap procesu pielęgnowania- zbieranie danych.	10
Zaj. Prakt. 4, 5, 6	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach układu oddechowego(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej) Niedotlenienie, zaburzenia oddychania u noworodka/wcześnieika	30
Zaj. Prakt 7	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach układu krążenia(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej):	10
Zaj. Prakt. 8, 9, 10	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach układu pokarmowego(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej):	30
Zaj. Prakt. 11, 12	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach dróg moczowych(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej):	20
Zaj. Prakt. 13	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania dzieci w chorobach układu nerwowego (z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej) Krwawienie do CUN/novorodek	10
Zaj. Prakt. 14, 15	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania i leczenia dzieci w chorobach skóry(z uwzględnieniem Edukacji zdrowotnej) Pielęgnacja skóry, kikutu pępowninowego u noworodka	20
Zaj. Prakt. 16	Ewaluacja zrealizowanych zagadnień – analiza karty gorączkowej i zleceń lekarskich wybranego dziecka, pod kątem przebiegu choroby i postępowania – metoda przypadku	10
Suma godzin		160
Forma zajęć: praktyka zawodowa sem.4		Liczba godzin
Praktyka zawodowa	Poznanie topografii szpitala i struktury organizacyjnej oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania Oddziału Pediatrycznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w Oddziale Pediatrycznym. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących oddziale, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Poznanie sprzętu i aparatury stosowanej w oddziale. Nawiązanie kontaktu z dzieckiem i jego bliskimi. Rola pielęgniarki pediatrycznej wobec dziecka hospitalizowanego i jego rodziny.	160
Praktyka zawodowa	Przygotowanie dziecka do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu oddechowego i krążenia oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu. Edukacja dziecka i jego rodziny w zakresie zapobiegania schorzeniom układu oddechowego i ich powikłaniom.	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w terapii i rehabilitacji dziecka w Oddziale Pediatrycznym ze schorzeniami układu oddechowego i krążenia.	
Praktyka zawodowa	Samodzielne gromadzenie danych i informacji o chorym dziecku, ocena i interpretacja badań diagnostycznych, samodzielne rozpoznawanie problemów zdrowotnych, planowanie, realizowanie założeń procesu pielęgnowania i ocena efektów działań wobec dzieci ze schorzeniami układu oddechowego i krążenia – proces pielęgnowania jako metoda pracy pielęgniarki.	
Praktyka zawodowa	Edukacja dziecka i jego rodziny w zakresie zaspakajania potrzeb bio-psycho społecznych dziecka w chorobie. Rola pielęgniarki w organizowaniu czasu wolnego dzieciom przebywającym w Oddziale Pediatrycznym.	

Praktyka zawodowa	Przygotowanie dziecka do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu pokarmowego, moczowego, krwiotwórczego, kostno- stawowego, chorobach alergicznych i skóry oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu.	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w leczeniu dietetycznym, obserwacja tolerancji leczenia dietetycznego, i terapii dziecka w Oddziale Pediatrycznym w schorzeniach układu pokarmowego, moczowego, krwiotwórczego, kostno- stawowego, chorobach alergicznych i skóry.	
Praktyka zawodowa	Samodzielne gromadzenie danych i informacji o chorym dziecku, ocena i interpretacja badań diagnostycznych, samodzielne rozpoznawanie problemów zdrowotnych, planowanie, realizowanie założeń procesu pielęgnowania i ocena efektów działań wobec dzieci ze schorzeniami układu pokarmowego, moczowego, krwiotwórczego, kostno- stawowego, w chorobach alergicznych i skóry – proces pielęgnowania jako metoda pracy pielęgniarki.	
Praktyka zawodowa	Edukacja dziecka i jego rodziny w zakresie zaspakajania potrzeb bio- psychospołecznych dziecka w chorobie. Edukacja dziecka i jego rodziny w zakresie zapobiegania chorobom wieku rozwojowego i ich powikłaniom Rola pielęgniarki w organizowaniu czasu wolnego dzieciom przebywającym w oddziale.	
Suma godzin		160
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, plansze poglądowe, filmy dydaktyczne, tablica	
2.	Europejska Karta Praw Dziecka w szpitalu, Karta praw pacjenta	
3.	Sprzęt i aparatura medyczna na wyposażeniu MCSM	
4.	Studium przypadku	
5.	Standardy i procedury postępowania obowiązujące w Oddziale Pediatrycznym	
6.	Dokumentacja pacjenta i oddziału	
7.	Sprzęt i aparatura medyczna na wyposażeniu Oddziału Pediatrycznego	
8.	Materiały dydaktyczne, broszury, ulotki, będące na wyposażeniu oddziału i pomoce własne do Edukacji Zdrowotnej	
9.	Testy z instrukcją rozwiązywania, kryteria oceny	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład aktywizujący	
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	dyskusja dydaktyczna	
5.	pokaz, ćwiczenia praktyczne	
6.	metoda problemowa	
7.	metoda przypadku	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Testy, sprawdziany, odpowiedzi ustne z tematyki zajęć	
F2	Dokumentacja procesu pielęgnowania	
F3	Realizacja czynności praktycznych wykonywanych w oddziale	
F4	Ocena postawy studenta w roli członka zespołu terapeutycznego	
P1	Zadanie, test podsumowujący tematykę zajęć	
P2	Egzamin pisemny – test	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		65
Samokształcenie		20
Zajęcia praktyczne		160
Praktyka zawodowa		160

Przygotowanie do zajęć	40
Przygotowanie do egzaminu	20
SUMA	465
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	15

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. Woynarowska B.: Profilaktyka w pediatrii, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2014
2. Pawlaczyk B.(red.): Pielęgniarstwo pediatryczne, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2014
3. Kubicka K., Kawalec W. (red.), i współ.: Pediatry Tom I i II, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2013
4. Szczapa J. Neonatologia wyd.2, Wyd. Lek. PZWL 2015

Literatura uzupełniająca:

1. Kaczmarek M., Piskorz-Ogórek K. (red.): Pediatry i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia, Wyd. HELP MED, Kraków 2014
2. Cepuch G., Perzek M.: Modele opieki pielęgniarstwa nad dzieckiem z chorobą ostrą i zagrażającą życiu., Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2012
3. Cepuch G., Krzeczowska B., Perzek M., Twardus K.: Modele pielęgnowania dziecka przewlekłe chorego. Podręcznik dla studiów medycznych, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2011
4. Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red.), Diagnozy i interwencje pielęgniarstwa, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa, 2008
5. Obuchowicz A. [red.], Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii. Anna Obuchowicz [red.], Wydawnictwo Lekarskie PZWL, wydanie II, 2016
6. Szajewska H. Żywnienie i leczenie żywieniowe dzieci i młodzieży., Kraków, Medycyna Praktyczna, 2017
7. Bałanda A. (red.) – Opieka nad noworodkiem; seria Biblioteka Położnej Wyd. Lek. PZWL 2008

Czasopisma:

Medycyna praktyczna – miesięcznik

Pielęgniarstwo XXI wieku – pismo współczesnych pielęgniarek – kwartalnik

Magazyn pielęgniarstwa i położnej – miesięcznik

XI. TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W2, D.W14, D.U6, D.U14	C1	W1, W2,	1	1	P2
D.W1, D.W2, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W4-6, W9-13; ZP4-15; PZ	1,2, 4, 7, 9	1, 2, 4, 7	P1,P2 F
D.W2, D.W4, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W4-6, W9-13; ZP4-15; PZ	1, 2, 4,7, 9	1, 2, 4, 7	P1, P2 F
D.W2, D.W3, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W3, W9-13; ZP4-15; PZ	1, 2, 4, 7, 9	1, 3, 5	P1,P2 F
D.W2, D.W3, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W9-13 ; ZP4-15 ; PZ	1, 2, 4, 6, 7, 9	3, 4, 6, 7	P1, P2 F

D.W2, D.W4-5, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W3, W9-13; ZP4-15 ; PZ	1, 5, 9	2, 3, 5, 6	P1, P2 F
D.W6, D.W7-8 D.U8, D.U11, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24	C3	W4-6; ZP4-15 ; PZ	1, 8, 9	1, 3, 6	P1, P2 F
D.W9, D.W7-8, D.U2, D.U6, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	W9-13; ZP1, ZP 4- 15; PZ	1, 3, 5, 7,9	3, 4. 5, 6	P1, P2 F
D.W10, D.W13 D.W14, D.U6	C2, C3	W8, ZP1-2; PZ	1, 2, 4, 5, 7, 9	3, 4, 7	P1, P2 F
D.W2, D.W18, D.W7- 8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	W4-6, W9-13; ZP4-15; PZ	1, 2, 4, 5, 9	1, 2, 3, 4, 6, 7	P1, P2 F
D.W19	C1	W1, W2	1	1, 3	P2
D.W2, D.W7-8, D.U2, D.U8, D.U11, D.U15- 17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	W9-13; ZP4-15; PZ	1, 2, 5, 6, 7,	5	P1, P2, F
D.W30	C3	W4,W5,W6	1	1, 3	P2
D.U1, D.U18, D.U22, D.U15-17, D.U23, D.U24,26	C3	ZP3-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	5, 6, 7	P1, F
D.W2, D.W7-8 D.W13, D.U2 D.U8, D.U11, D.U15, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	W7,W9-13; ZP4-15; PZ	1, 4, 5, 6, 7, 8	3, 4, 5, 6, 7	P1, P2, F
D.U7	C2	ZP2; PZ	2, 4, 5, 6, 7	6, 7	P1, F
D.U2, D.U8 D.U12 D.U9 D.U10, D.U11, D.U18, D.U22, D.U15-17, D.U23, D.U24,26	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7, 9	3, 5, 6, 7	P1, F
D.U4, D.U8, D.U11, D.U18, D.U22, D.U23, D.U13, D.U24	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	6, 7	P1, F
D.U2, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18,20; D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	3, 5, 7	P1, F
D.U2-4, D.U8, D.U11, D.U15-17, D.U18,20; D.U22, D.U23, D.U20, D.U24,26	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	6, 7	P1, F
D.U4, D.U8, D.U11- 12, D.U15-17, D.U18, D.U22	C3	ZP8-12; PZ	2, 4, 5, 6, 7	3, 5	P1, F

D.U2-4, D.U8-10, D.U11-12, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24, D.U26	C3	ZP4-15,PZ	2, 4, 5, 6, 7	7	P1, F
D.U2-4, D.U8-10, D.U11-12, D.U15-17, D.U18 D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	ZP4-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	5, 6, 7	P1, F
D.U2-,5; D.U8-10, D.U11-12, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	ZP3-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	5, 7	P1, F
D.U2-5 , D.U8-12, D.U15-17, D.U18, D.U22, D.U23, D.U24,26	C3	ZP2-15; PZ	2, 4, 5, 6, 7	3, 5	P1, F
K.S5	C1-3	W1-14	1-8	1-7	-

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się **egzaminem pisemnym** po semestrze czwartym, w formie testu – pytania jednokrotnego/wielokrotnego wyboru/typu prawda- fałsz

Warunkiem zaliczenia egzaminu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen:

Bardzo dobry – 50- 48 punktów

Dobry plus – 47- 45 punktów

Dobry – 44- 39 punktów

Dostateczny plus – 38- 36 punktów

Dostateczny – 35- 30 punktów

Niedostateczny – 29 i mniej punktów

Kryteria zaliczenia godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Zasady pisania pracy oraz kryteria zaliczenia (załącznik nr 1)

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

- 100% obecność na zajęciach

-pozytywne zaliczenie umiejętności praktycznych w Oddziale Pediatrycznym przewidzianych programem nauczania (załącznik nr 2)

- pozytywne zaliczenie zaplanowanej wobec dziecka i jego rodziny Edukacji Zdrowotnej (załącznik nr 3)

- pozytywne zaliczenie procesu pielęgnowania (załącznik nr 4 i załącznik nr 5)

- zaliczenie tematyki zajęć praktycznych:

a) testy, sprawdziany

b) odpowiedź ustna (załącznik nr 6)

- pozytywne zaliczenie zadania podsumowującego tematykę zajęć praktycznych – analiza karty gorączkowej i zleceń lekarskich wybranego dziecka pod kątem przebiegu choroby i postępowania (załącznik nr 7)

- pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych.

Postawa studenta jest monitorowana przez nauczyciela akademickiego, pacjenta i jego opiekuna oraz zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta(załącznik nr 8)

Na ocenę końcową składa się:

- 30% oceny z wiedzy

- 45% oceny z umiejętności

- 20% oceny z procesu pielęgnowania
- 5% oceny z kompetencji społecznych

Ocena końcowa:

- 5,0 – 4,80 – bardzo dobry
- 4,79 – 4,50 – plus dobry
- 4,49 – 4,0 – dobry
- 3,99 – 3,50 plus dostateczny
- 3,49 – 3,0 – dostateczny
- < 3,0 – niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

- 100% obecność na zajęciach
- zaliczenie umiejętności praktycznych w oddziale pediatricznym przewidzianych programem nauczania (załącznik nr 2)
- zaliczenie procesu pielęgnowania w dzienniczku praktyk zawodowych (załącznik nr 5 – Kryteria oceny procesu pielęgnowania)
- pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyk, nauczyciela akademickiego, pacjenta i jego opiekuna oraz zespół terapeutyczny (załącznik nr 3- Kryteria oceny postawy studenta)

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do ustalenia przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.

Zajęcia teoretyczne odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.

Zajęcia praktyczne odbywają się w MCSM KPSW, w Oddziale Pediatricznym, w Oddziale Neonatologicznym.

Na praktykach zawodowych obowiązuje Regulamin „praktyk”. Praktyki zawodowe odbywają się w oddziałach pediatricznych.

27/46/58**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	CHIRURGIA I PIELEŃNIARSTWO CHIRURGICZNE
Nazwa angielska:	SURGERY AND SURGICAL NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	lek. med. Maciej Dworski mgr Renata Wysocka
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	70	-	20	120	-	210	7
6	-	-	-	-	160	160	6
Razem	70	-	20	120	160	370	13

II. Cel przedmiotu

C 1 - Wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu chirurgii i pielęgniarstwa chirurgicznego przygotowujące go do opieki nad chorym leczonym w oddziale chirurgicznym niezbędne do realizacji zadań zawodowych oraz do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem hospitalizowanym ze schorzeniami chirurgicznymi

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, psychologii, socjologii, badania fizykalnego, biochemii, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki oraz podstaw pielęgniarstwa

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:**

D.W1 - czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku

D.W2- etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach

D.W3- zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, **chirurgicznym**, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej oraz na bloku operacyjnym,

D.W4- rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia

D.W5 - zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6 - właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7- standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W8- reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację

D.W10- zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, **chirurgicznej**, paliatywnej, , opiece długoterminowej oraz na **bloku operacyjnym**,

- D.W22** - zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (*Enhanced Recovery After Surgery*, ERAS);
- D.W23** - czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne
- D.W24**- zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom
- D.W25**- zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;
- D.W29**- zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmujące monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym
- D.W30** – metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- D.U1**- gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej
- D.U3** - prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób
- D.U4**- organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych
- D.U6** - dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków
- D.U7**- dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji
- D.U8**- rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych
- D.U9** - doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii
- D.U10**- wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu
- D.U11**– modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej
- D.U12**- przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych
- D.U13**- wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych
- D.U14**- przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia
- D.U15**- dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
- D.U16**- uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru i użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych
- D.U17**- prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe
- D.U18**- rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego
- D.U19**- pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną
- D.U20**- prowadzić rozmowę terapeutyczną
- D.U22**- przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta
- D.U23**- asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych
- D.U24**- oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
- D.U25**- postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta
- D.U26**- przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza
- D.U27**- udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia
- D.U28**- doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu
- D.U29**-doraźnie tamować krwawienia i krwotoki

W zakresie kompetencji społecznych:

- K.S.2** Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- K.S5** Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 5		
Wykl.1	Nowoczesne metody diagnostyczne w chirurgii.	2
Wykl.2	Etiologia, patogeneza, klinika i leczenie zakażeń w chirurgii.	2
Wykl.3	Wstrząs w chirurgii – rodzaje, przyczyny, postępowanie.	3
Wykl.4	Obrażenia tkanek miękkich: rany, oparzenia, odmrożenia. Urazy głowy, kręgosłupa, rdzenia kręgowego - przyczyny, patofizjologia, leczenie.	4
Wykl.5	Urazy narządu ruchu: skręcenia, zwichnięcia, złamania – objawy, sposób	3

	postępowania.	
Wykl.6	Wybrane zagadnienia z chirurgii klatki piersiowej- leczenie operacyjne gruźlicy płuc, odma samoistna i urazowa opłucnej, ropień płuca, stłuczenie płuca, rana serca i tamponada serca. Wybrane zagadnienia z chirurgii naczyń krwionośnych – leczenie operacyjne zatoru płucnego i tętniaka aorty brzusznej.	4
Wykl.7	Wybrane schorzenia chirurgiczne układu trawiennego- choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, kamica woreczka żółciowego, niedrożność jelit, przepukliny.	3
Wykl.8	Chirurgia gruczołów dokrewnych – choroby tarczycy.	2
Wykl.9	Wybrane choroby nowotworowe leczone chirurgicznie: rak piersi, rak jelita grubego.	4
Wykl.10	Chirurgia ambulatoryjna i chirurgia jednego dnia. Problemy współczesnej transplantologii.	3
Wykl.11	Proces pielęgnowania i diagnoza pielęgniarska, dokumentacja procesu pielęgnowania w oddziale chirurgicznym. Rola pielęgniarki w procesie adaptacji chorego do warunków szpitalnych. Rola i zadania pielęgniarki chirurgicznej w zespole terapeutycznym.	3
Wykl.12	Udział pielęgniarki w przygotowaniu chorego do zabiegu w trybie planowym i ostrym. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym bliższym i dalszym. Rola pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom w chirurgii.	4
Wykl.13	Rola pielęgniarki w rozpoznawaniu, zapobieganiu wstrząsowi: oligowolemicznemu, septycznemu, anafilaktycznemu. Postępowanie pielęgniarskie we wstrząsie.	4
Wykl.14	Rodzaje, stopnie oparzeń i odmrożeń. Rola pielęgniarki w obserwacji objawów choroby oparzeniowej. Postępowanie pielęgniarskie przy odmrożeniach.	4
Wykl.15	Udział pielęgniarki w diagnostyce urazów głowy, kręgosłupa i rdzenia kręgowego. Rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do operacji krwiaka mózgu. Proces pielęgnowania chorego po zabiegu.	4
Wykl.16	Rola pielęgniarki w różnicowaniu urazów narządu ruchu. Proces pielęgnowania chorego na wyciągu.	4
Wykl.18	Rola pielęgniarki w diagnostyce chorób chirurgicznych klatki piersiowej i naczyń krwionośnych. Proces pielęgnowania pacjenta z drenażem klatki piersiowej. Proces pielęgnowania pacjenta po zabiegu tętniaka aorty.	4
Wykl.19	Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu pokarmowego. Proces pielęgnowania pacjenta po usunięciu woreczka żółciowego. Proces pielęgnowania pacjenta po strumectomii.	5
Wykl.20	Udział pielęgniarki w profilaktyce chorób nowotworowych. Rozwiązywanie problemów pielęgniacyjno-opiekuńczych u chorego ze stomią. Proces pielęgnowania pacjentki po usunięciu piersi.	5
Wykl.21	Rola pielęgniarki w opiece nad chorym w chirurgii jednego dnia.	2
Wykl.22	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji	1
Suma godzin		70
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 5		
Zaj. Prakt. 1	Zapoznanie ze specyfiką pracy oddziału chirurgicznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale chirurgicznym. Diagnostyczno-terapeutyczna rola pielęgniarki. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym, Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	10
Zaj. Prakt. 2	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta we wstrząsie oligowolemicznym w oparciu o proces pielęgnowania chorego z krwawieniem z górnego odcinka przewodu pokarmowego.	10
Zaj. Prakt. 3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta oparzonego.	10
Zaj. Prakt. 4	Określenie problemów zdrowotnych chorego i zaplanowanie działań pielęgniacyjno-leczniczych u pacjenta z krwakiem mózgu.	10

Zaj. Prakt. 5	Zaplanowanie i realizacja procesu pielęgnowania u pacjenta na wyciągu.	10
Zaj. Prakt. 6	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania.	10
Zaj. Prakt. 7	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta z drenażem klatki piersiowej w przebiegu odmy opłucnowej.	10
Zaj. Prakt. 8	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta z chorobą wątroby i dróg żółciowych. Pielęgnowanie chorego po usunięciu woreczka żółciowego w przebiegu kamicy przewodowej.	10
Zaj. Prakt. 9	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentki po usunięciu gruczołu piersiowego (edukacja chorej i rodziny w zakresie rehabilitacji, zaopatrzenia w sprzęt, wsparcie psychiczne, kontakt z lokalnym Klubem Amazonek)	10
Zaj. Prakt. 10,11	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta po zabiegu usunięcia jelita grubego. Pielęgnowanie chorego ze stomią (edukacja chorego i rodziny w zakresie samopielęgnacji, zaopatrzenia w sprzęt, diety, wsparcie psychiczne, kontakt z Kołem Stomików).	20
Zaj. Prakt. 12	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania.	10
Razem		120
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 6		
Praktyka zawodowa	Poznanie topografii szpitala. Struktura organizacyjna oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału chirurgicznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale chirurgicznym.	160
Praktyka zawodowa	Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w oddziale chirurgicznym, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w zakresie chirurgii urazowej, chirurgii klatki piersiowej i chirurgii naczyniowej oraz zapewnienie opieki podczas i po badaniu.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym. Udział pielęgniarki w terapii i rehabilitacji pacjentów po zabiegu. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym.	
Praktyka zawodowa	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów chirurgicznych.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu pokarmowego, gruczołów dokrewnych i chorobach nowotworowych leczonych chirurgicznie oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w terapii pacjentów w oddziale chirurgicznym w schorzeniach układu pokarmowego.	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w terapii pacjentów w oddziale chirurgicznym w schorzeniach gruczołów dokrewnych i chorobach nowotworowych	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki anestezjologicznej oraz instrumentariuszki w opiece nad pacjentem na bloku operacyjnym.	
Praktyka zawodowa	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów ze schorzeniami chirurgicznymi.	
Suma godzin		160
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, plansze, foliogramy, tablica	

2	Studium przypadku.
3	Sprzęt zabiegowy i aparatura będąca wyposażeniem CSM
4	Dokumentacja pacjenta i oddziału.
5	Sprzęt i aparatura będąca na wyposażeniu oddziału.
6	Standardy i procedury obowiązujące w oddziale chirurgicznym.
7	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny oraz klucz odpowiedzi
8	Kryteria oceny umiejętności praktycznych w przebiegu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chirurgicznym
9	Kryteria oceny procesu pielęgnowania prowadzonego przez studenta w ramach zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chirurgicznym
10	Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chirurgicznym
VII. Metody dydaktyczne	
1. wykład informacyjny 2. wykład aktywizujący 3. opis, objaśnienie i wyjaśnienie 4. metoda sytuacyjna 5. pokaz, ćwiczenia 6. dyskusja dydaktyczna 7. metoda przypadku 8. analiza dokumentacji medycznej 9. proces pielęgnowania 10. raport ustny	
VIII Sposoby oceny	
F1.	Praca samokształceniowa
F2.	Instruktaż wstępny – test- w toku zajęć praktycznych.
P1.	Egzamin pisemny –test podsumowujący tematykę wykładów
P2.	Test podsumowujący tematykę zajęć praktycznych
P3.	Ocena dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności i postawy studenta.
P4.	Egzamin pisemny
IX. Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	70
Samokształcenie	20
Zajęcia praktyczne	120
Praktyka zawodowa	160
Przygotowanie do zajęć	40
Przygotowanie do egzaminu	25
SUMA GODZIN	435
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	13
X. LITERATURA	
Literatura podstawowa	
1. Chirurgia – podstawy. Głuszek S. Wyd. PZWL 2019 2. Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego. Walewska E. red. PZWL 2014 3. Chirurgia repetytorium. Noszczyk W., Wysocki A., PZWL 2019	
Literatura uzupełniająca	
1. Chirurgia. Garden J., Bradbury A., i in. Urban & Partner 2017	

2. Procedury pielęgniarskie w chirurgii. Walewska E., Ścisło L., PZWL 2012
3. Podstawy kliniczne oraz pielęgnowanie chorych w okresie przed i pooperacyjnym w chirurgii, ortopedii i traumatologii. Red. Bączyk G., Kapała W., Wyd. UM Poznań 2018

XI. TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty kształcenia	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1	C1	W2-20, ZP1-11, PZ	2,4,5	1,2,3,4,7	F
D.W2		W1-21, ZP2-11, PZ	2,3,4,5,7,8,9	1-5, 8-10	F
D.W3		W1-21, ZP2-11, PZ	2,3,4,5,7	1-5,7-11	F
D.W4		W1,ZP1-2,PZ	1,3-9	1,3,8,9	F
D.W5		W1-, ZP1-2, PZ	1,3-9	1,3,8,9	F
D.W6		W1-21,ZP2-11,PZ	1,4-6,8,9	1-3,6-8	F
D.W7		W11-21, ZP2-11,PZ	4-9	1-3,8,10,11	F
D.W8		W11-21,ZP2-11,PZ	2-4, 7-9	1-4,7,10,11	F
D.W10		W11-21,ZP 2-12,PZ	2-7,9	1-5,7-11	F
D.W22		W7-20,ZP 2,10,11,PZ	1-5,7-9	1,3,7,8,10,11	F
D.W23		W2-21,ZP1-12,PZ	1-7,9	1,3,4,7-11	F
D.W24		W11-21, ZP2-12,PZ	1,2,4,5,6	1,2,3,4,5,6,7	F
D.W25		W7,9,20, ZP2,10-11, PZ	1-9	1,4,5,7-11	F
D.W29, D.W30		W5-21, ZP2-12, PZ	2-9	4,6,7-11	F,P
D.U1		W1-22, ZP1-11, PZ	2,4,5	3,4,6,7,8-11	F
D.U3		W3-21, ZP1-12,PZ	2-5,6-9	1,3,4,7-11	F
D.U4		ZP1,PZ	2-6	1,4,6,7-11	F
D.U6		W3-21, ZP1-12, PZ	1-5	3-5,7-11	F
D.U7		W4-21,ZP1-12, PZ	1-5,7-8	4,7-11	F
D.U8		W3-22, ZP2-11, PZ	1-5,7-9	1,3,4,7-11	F
D.U9		W1-21,ZP2-11, PZ	2-5	4-5,7-11	F
D.U10		W1-21, ZP2-11,PZ	2-5	4-5,7-11	F
D.U11		W1-22, ZP1-11, PZ	2-5	3,5,7-11	F
D.U12		W1, ZP1-11, PZ	2-5	4-6,7-11	F
D.U13		W1, ZP1-11, PZ	1-5	3,9-11	F
D.U14	W2-11, ZP1-11, PZ	1-5	9-11	F	
D.U15	W11-21, ZP1-11, PZ	2,4,5,6	3,8-11	F	
D.U16	W7,20,ZP1-11, PZ	1-6	3-5,7-11	F	
D.U17	W7,9, ZP8,10,11, PZ	2-7	3-5,7-11	F	
D.U18	W1-21,ZP1-11, PZ	2-6	1,3,7-11	F	
D.U19	W7-20, ZP10,11, PZ	2-6	3,5,7-11	F	
D.U20	W1-21,ZP2-11, PZ	2,4,6	6-9	F	

D.U22		W2-21, ZP1-11, PZ	2,4,5	4,7-11	F
D.U23		W1,ZP2,3,PZ	2,6	5,7-11	F
D.U24		W1-21,ZP2-11,PZ	2-6	3,7-11	F
D.U25		ZP1-11,PZ	4,5	1	F
D.U26		W2-21,ZP1-11,PZ	3-6	3,7-11	F
D.U27		W3,13,15,18,ZP1-12,PZ	1-6	3-5,7-10	F
D.U28		W4-5,ZP1,5,12,PZ	2-6	3-5,7-11	F
D.U29		W3-21,ZP2,PZ	2-7	4-5,7-11	P1,P2,P3,P4
K.S.5		W1-22,ZP,PZ	1-7	1-11	F

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się **egzaminem** w formie pisemnej –test.

Kryteria zaliczenia wykładów:

Egzamin pisemny – student rozwiąże test jednokrotnego wyboru składający się z 30 pytań podsumowujący całą tematykę wykładów (**załącznik nr 1**)

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów.

Dobry plus – 27 – 25 punktów

Dobry – 24 - 21 punktów.

Dostateczny plus – 20 – 18 punktów

Dostateczny – 17 – 14 punktów.

Niedostateczny – 13 lub mniej punktów

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

Student uzyska pozytywną ocenę z pracy samokształceniowej. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej stanowią **załącznik nr 2**

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

1. 100% obecność na zajęciach

2. przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych

3. Student rozwiąże test uzupełnień - instruktaż wstępny na początku zajęć praktycznych w oddziale chirurgicznym (**załącznik nr 3**)

4. Student rozwiąże test jednokrotnego wyboru podsumowujący tematykę zajęć praktycznych

(**załącznik nr 4**)

5. Ocena dokumentacji procesu pielęgnowania – kryteria procesu stanowi **załącznik nr 5**

6. Ocena umiejętności studenta – kryteria oceny funkcyjnych stanowi **załącznik nr 6**

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach

2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych

3. zaliczenie umiejętności praktycznych w oddziale chirurgicznym przewidzianych programem nauczania (**zał. nr 7**)

4. zaliczenie procesu pielęgnowania w dzienniczku praktyk zawodowych (**zał. nr 8 – Kryteria oceny procesu pielęgnowania**)

5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny. (**zał. nr 9- Kryteria oceny postawy studenta**)

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina, nr sali) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy

informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w salach CSM oraz oddziałach chirurgicznych.
Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

27/46/58**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	CHIRURGIA I PIELEŃNIARSTWO CHIRURGICZNE
Nazwa angielska:	SURGERY AND SURGICAL NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	lek. med. Maciej Dworski mgr Renata Wysocka mgr Iwona Joks-Wilimek
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	70	-	20	120	-	210	7
6	-	-	-	-	160	160	6
Razem	70	-	20	120	160	370	13

II. Cel przedmiotu

C 1 - Wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu chirurgii i pielęgniarstwa chirurgicznego przygotowujące go do opieki nad chorym leczonym w oddziale chirurgicznym niezbędne do realizacji zadań zawodowych oraz do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem hospitalizowanym ze schorzeniami chirurgicznymi

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, psychologii, socjologii, badania fizykalnego, biochemii, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki oraz podstaw pielęgniarstwa

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:**

D.W1 - czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku

D.W2- etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach

D.W3- zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, **chirurgicznym**, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej oraz na bloku operacyjnym,

D.W4- rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia

D.W5 - zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6 - właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7- standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W8- reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację

D.W10- zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej,

psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, **chirurgicznej**, paliatywnej, , opiece długoterminowej oraz na **bloku operacyjnym**.

D.W22 - zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (*Enhanced Recovery After Surgery*, ERAS);

D.W23 - czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne

D.W24-zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom

D.W25- zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;

D.W29- zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmujące monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym

D.W30 – metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.U1- gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej

D.U3 - prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób

D.U4- organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych

D.U6 - dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków

D.U7- dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji

D.U8- rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych

D.U9 - doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii

D.U10- wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu

D.U11– modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej

D.U12- przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych

D.U13- wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych

D.U14- przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia

D.U15- dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;

D.U16- uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru i użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych

D.U17- prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe

D.U18- rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego

D.U19- pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną

D.U20- prowadzić rozmowę terapeutyczną

D.U22- przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta

D.U23- asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych

D.U24- oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne postępowanie przeciwbólne

D.U25- postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta

D.U26- przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza

D.U27- udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia

D.U28- doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu

D.U29-doraźnie tamować krwawienia i krwotoki

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 5		
Wykl.1	Nowoczesne metody diagnostyczne w chirurgii.	2
Wykl.2	Etiologia, patogeneza, klinika i leczenie zakażeń w chirurgii.	2
Wykl.3	Wstrząs w chirurgii – rodzaje, przyczyny, postępowanie.	3
Wykl.4	Obrażenia tkanek miękkich: rany, oparzenia, odmrożenia. Urazy głowy,	4

	kręgosłupa, rdzenia kręgowego - przyczyny, patofizjologia, leczenie.	
Wykl.5	Urazy narządu ruchu: skręcenia, zwichnięcia, złamania – objawy, sposób postępowania.	3
Wykl.6	Wybrane zagadnienia z chirurgii klatki piersiowej- leczenie operacyjne gruźlicy płuc, odma samoistna i urazowa opłucnej, ropień płuca, stłuczenie płuca, rana serca i tamponada serca. Wybrane zagadnienia z chirurgii naczyń krwionośnych – leczenie operacyjne zatoru płucnego i tętniaka aorty brzusznej.	4
Wykl.7	Wybrane schorzenia chirurgiczne układu trawiennego- choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, kamica woreczka żółciowego, niedrożność jelit, przepukliny.	3
Wykl.8	Chirurgia gruczołów dokrewnych – choroby tarczycy.	2
Wykl.9	Wybrane choroby nowotworowe leczone chirurgicznie: rak piersi, rak jelita grubego.	4
Wykl.10	Chirurgia ambulatoryjna i chirurgia jednego dnia. Problemy współczesnej transplantologii.	3
Wykl.11	Proces pielęgnowania i diagnoza pielęgniarska, dokumentacja procesu pielęgnowania w oddziale chirurgicznym. Rola pielęgniarki w procesie adaptacji chorego do warunków szpitalnych. Rola i zadania pielęgniarki chirurgicznej w zespole terapeutycznym.	3
Wykl.12	Udział pielęgniarki w przygotowaniu chorego do zabiegu w trybie planowym i ostrym. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym bliższym i dalszym. Rola pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom w chirurgii.	4
Wykl.13	Rola pielęgniarki w rozpoznawaniu, zapobieganiu wstrząsowi: oligowolemicznemu, septycznemu, anafilaktycznemu. Postępowanie pielęgniarskie we wstrząsie.	4
Wykl.14	Rodzaje, stopnie oparzeń i odmrożeń. Rola pielęgniarki w obserwacji objawów choroby oparzeniowej. Postępowanie pielęgniarskie przy odmrożeniach.	4
Wykl.15	Udział pielęgniarki w diagnostyce urazów głowy, kręgosłupa i rdzenia kręgowego. Rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do operacji krwiaka mózgu. Proces pielęgnowania chorego po zabiegu.	4
Wykl.16	Rola pielęgniarki w różnicowaniu urazów narządu ruchu. Proces pielęgnowania chorego na wyciągu.	4
Wykl.18	Rola pielęgniarki w diagnostyce chorób chirurgicznych klatki piersiowej i naczyń krwionośnych. Proces pielęgnowania pacjenta z drenażem klatki piersiowej. Proces pielęgnowania pacjenta po zabiegu tętniaka aorty.	4
Wykl.19	Rola pielęgniarki w obserwacji objawów ze strony układu pokarmowego. Proces pielęgnowania pacjenta po usunięciu woreczka żółciowego. Proces pielęgnowania pacjenta po strumectomii.	5
Wykl.20	Udział pielęgniarki w profilaktyce chorób nowotworowych. Rozwiązywanie problemów pielęgnacyjno-opiekuńczych u chorego ze stomią. Proces pielęgnowania pacjentki po usunięciu piersi.	5
Wykl.21	Rola pielęgniarki w opiece nad chorym w chirurgii jednego dnia.	2
Wykl.22	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji	1
Suma godzin		70
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 5		
Zaj. Prakt. 1	Zapoznanie ze specyfiką pracy oddziału chirurgicznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale chirurgicznym. Diagnostyczno-terapeutyczna rola pielęgniarki. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym, Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	10
Zaj. Prakt. 2	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta we wstrząsie oligowolemicznym w oparciu o proces pielęgnowania chorego z krwawieniem z górnego odcinka przewodu pokarmowego.	10
Zaj. Prakt. 3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta oparzonego.	10

Zaj. Prakt. 4	Określenie problemów zdrowotnych chorego i zaplanowanie działań pielęgnacyjno-leczniczych u pacjenta z krwakiem mózgu.	10
Zaj. Prakt. 5	Zaplanowanie i realizacja procesu pielęgnowania u pacjenta na wyciągu.	10
Zaj. Prakt. 6	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania.	10
Zaj. Prakt. 7	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta z drenażem klatki piersiowej w przebiegu odmy opłucnowej.	10
Zaj. Prakt. 8	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta z chorobą wątroby i dróg żółciowych. Pielęgnowanie chorego po usunięciu woreczka żółciowego w przebiegu kamicy przewodowej.	10
Zaj. Prakt. 9	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjentki po usunięciu gruczołu piersiowego (edukacja chorej i rodziny w zakresie rehabilitacji, zaopatrzenia w sprzęt, wsparcie psychiczne, kontakt z lokalnym Klubem Amazonek)	10
Zaj. Prakt. 10,11	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i pielęgnowania pacjenta po zabiegu usunięcia jelita grubego. Pielęgnowanie chorego ze stomią (edukacja chorego i rodziny w zakresie samopielęgnacji, zaopatrzenia w sprzęt, diety, wsparcie psychiczne, kontakt z Kołem Stomików).	20
Zaj. Prakt. 12	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania.	10
Razem		120
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 6		
Praktyka zawodowa	Poznanie topografii szpitala. Struktura organizacyjna oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału chirurgicznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale chirurgicznym.	140
Praktyka zawodowa	Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w oddziale chirurgicznym, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w zakresie chirurgii urazowej, chirurgii klatki piersiowej i chirurgii naczyniowej oraz zapewnienie opieki podczas i po badaniu.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym. Udział pielęgniarki w terapii i rehabilitacji pacjentów po zabiegu. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym.	
Praktyka zawodowa	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów chirurgicznych.	
Praktyka zawodowa	Przygotowanie pacjenta do badań podstawowych i specjalistycznych w chorobach układu pokarmowego, gruczołów dokrewnych i chorobach nowotworowych leczonych chirurgicznie oraz zapewnienie opieki podczas badania i po badaniu	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w terapii pacjentów w oddziale chirurgicznym w schorzeniach układu pokarmowego.	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki w terapii pacjentów w oddziale chirurgicznym w schorzeniach gruczołów dokrewnych i chorobach nowotworowych	
Praktyka zawodowa	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarki z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec pacjentów ze schorzeniami chirurgicznymi.	
Praktyka zawodowa	Udział pielęgniarki anestezyjologicznej oraz instrumentariuszki w opiece nad pacjentem na bloku operacyjnym.	
Suma godzin		160

VI. Narzędzia dydaktyczne	
1	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, plansze, foliogramy, tablica
2	Studium przypadku.
3	Sprzęt zabiegowy i aparatura będąca wyposażeniem CSM
4	Dokumentacja pacjenta i oddziału.
5	Sprzęt i aparatura będąca na wyposażeniu oddziału.
6	Standardy i procedury obowiązujące w oddziale chirurgicznym i bloku operacyjnym
7	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny oraz klucz odpowiedzi
8	Kryteria oceny umiejętności praktycznych w przebiegu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chirurgicznym i bloku operacyjnym
9	Kryteria oceny procesu pielęgnowania prowadzonego przez studenta w ramach zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chirurgicznym i bloku operacyjnym
10	Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chirurgicznym i bloku operacyjnym
VII. Metody dydaktyczne	
1. wykład informacyjny 2. wykład aktywizujący 3. opis, objaśnienie i wyjaśnienie 4. metoda sytuacyjna 5. pokaz, ćwiczenia 6. dyskusja dydaktyczna 7. metoda przypadku 8. analiza dokumentacji medycznej 9. proces pielęgnowania 10. raport ustny	
VIII Sposoby oceny	
F1.	Praca samokształceniowa
F2.	Instruktaż wstępny – test- w toku zajęć praktycznych.
P1.	Egzamin pisemny –test podsumowujący tematykę wykładów
P2.	Test podsumowujący tematykę zajęć praktycznych
P3.	Ocena dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności i postawy studenta.
P4.	Egzamin pisemny
IX. Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	70
Samokształcenie	20
Zajęcia praktyczne	120
Praktyka zawodowa	160
Przygotowanie do zajęć	30
Przygotowanie do egzaminu	15
SUMA GODZIN	415
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	13
X. LITERATURA	
<u>Literatura podstawowa</u>	
1. Chirurgia – podstawy. Głuszek S. Wyd. PZWL 2019	

2. Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego. Walewska E. red. PZWL 2014
3. Chirurgia reperytorium. Noszczyk W., Wysocki A., PZWL 2019

Literatura uzupełniająca

1. Chirurgia. Garden J., Bradbury A., i in. Urban & Partner 2017
2. Procedury pielęgniarstwa w chirurgii. Walewska E., Ścisło L., PZWL 2012
3. Podstawy kliniczne oraz pielęgnowanie chorych w okresie przed i pooperacyjnym w chirurgii, ortopedii i traumatologii. Red. Bączyk G., Kapała W., Wyd. UM Poznań 2018

XI. TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1	C1	W2-20, ZP1-11, PZ	2,4,5	1,2,3,4,7	F
D.W2		W1-21, ZP2-11, PZ	2,3,4,5,7,8,9	1-5, 8-10	F
D.W3		W1-21, ZP2-11, PZ	2,3,4,5,7	1-5,7-11	F
D.W4		W1,ZP1-2,PZ	1,3-9	1,3,8,9	F
D.W5		W1-, ZP1-2, PZ	1,3-9	1,3,8,9	F
D.W6		W1-21,ZP2-11,PZ	1,4-6,8,9	1-3,6-8	F
D.W7		W11-21, ZP2-11,PZ	4-9	1-3,8,10,11	F
D.W8		W11-21,ZP2-11,PZ	2-4, 7-9	1-4,7,10,11	F
D.W10		W11-21,ZP 2-12,PZ	2-7,9	1-5,7-11	F
D.W22		W7-20,ZP 2,10,11,PZ	1-5,7-9	1,3,7,8,10,11	F
D.W23		W2-21,ZP1-12,PZ	1-7,9	1,3,4,7-11	F
D.W24		W11-21, ZP2-12,PZ	1,2,4,5,6	1,2,3,4,5,6,7	F
D.W25		W7,9,20, ZP2,10-11, PZ	1-9	1,4,5,7-11	F
D.W29, D.W30		W5-21, ZP2-12, PZ	2-9	4,6,7-11	F,P
D.U1		W1-22, ZP1-11, PZ	2,4,5	3,4,6,7,8-11	F
D.U3		W3-21, ZP1-12,PZ	2-5,6-9	1,3,4,7-11	F
D.U4		ZP1,PZ	2-6	1,4,6,7-11	F
D.U6		W3-21, ZP1-12, PZ	1-5	3-5,7-11	F
D.U7		W4-21,ZP1-12, PZ	1-5,7-8	4,7-11	F
D.U8		W3-22, ZP2-11, PZ	1-5,7-9	1,3,4,7-11	F
D.U9		W1-21,ZP2-11, PZ	2-5	4-5,7-11	F
D.U10		W1-21, ZP2-11,PZ	2-5	4-5,7-11	F
D.U11		W1-22, ZP1-11, PZ	2-5	3,5,7-11	F
D.U12		W1, ZP1-11, PZ	2-5	4-6,7-11	F
D.U13		W1, ZP1-11, PZ	1-5	3,9-11	F
D.U14	W2-11, ZP1-11, PZ	1-5	9-11	F	
D.U15	W11-21, ZP1-11, PZ	2,4,5,6	3,8-11	F	
D.U16	W7,20,ZP1-11, PZ	1-6	3-5,7-11	F	
D.U17	W7,9, ZP8,10,11, PZ	2-7	3-5,7-11	F	

D.U18		W1-21,ZP1-11, PZ	2-6	1,3,7-11	F
D.U19		W7-20, ZP10,11, PZ	2-6	3,5,7-11	F
D.U20		W1-21,ZP2-11, PZ	2,4,6	6-9	F
D.U22		W2-21, ZP1-11, PZ	2,4,5	4,7-11	F
D.U23		W1,ZP2,3,PZ	2,6	5,7-11	F
D.U24		W1-21,ZP2-11,PZ	2-6	3,7-11	F
D.U25		ZP1-11,PZ	4,5	1	F
D.U26		W2-21,ZP1-11,PZ	3-6	3,7-11	F
D.U27		W3,13,15,18,ZP1-12,PZ	1-6	3-5,7-10	F
D.U28		W4-5,ZP1,5,12,PZ	2-6	3-5,7-11	F
D.U29		W3-21,ZP2,PZ	2-7	4-5,7-11	P1,P2,P3,P4
K.S.5		W1-22,ZP,PZ	1-7	1-11	F

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się **egzaminem** w formie pisemnej –test.

Kryteria zaliczenia wykładów:

Egzamin pisemny – student rozwiąże test jednokrotnego wyboru składający się z 30 pytań podsumowujący całą tematykę wykładów (**załącznik nr 1**)

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów.

Dobry plus – 27 – 25 punktów

Dobry – 24 - 21 punktów.

Dostateczny plus – 20 – 18 punktów

Dostateczny – 17 – 14 punktów.

Niedostateczny – 13 lub mniej punktów

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

Student uzyska pozytywną ocenę z pracy samokształceniowej. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej stanowią **załącznik nr 2**

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

1. 100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych
3. Student rozwiąże test uzupełnień - instruktaż wstępny na początku zajęć praktycznych w oddziale chirurgicznym (**załącznik nr 3**)
4. Student rozwiąże test jednokrotnego wyboru podsumowujący tematykę zajęć praktycznych (**załącznik nr 4**)
5. Ocena dokumentacji procesu pielęgnowania – kryteria procesu stanowi **załącznik nr 5**
6. Ocena umiejętności studenta – kryteria oceny funkcyjnych stanowi **załącznik nr 6**

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
3. zaliczenie umiejętności praktycznych w oddziale chirurgicznym przewidzianych programem nauczania (**zał. nr 7**)
4. zaliczenie procesu pielęgnowania w dzienniczku praktyk zawodowych (**zał. nr 8 – Kryteria oceny procesu pielęgnowania**)
5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny. (**zał. nr 9- Kryteria oceny postawy studenta**)

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach
Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, budynek nr 3
Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina, nr sali) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w salach CSM oraz oddziałach chirurgicznych.
Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

28/43/55**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	POŁOŻNICTWO, GINEKOLOGIA I PIELEŃNIARSTWO POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNE
Nazwa angielska:	OBSTETRICS, GYNECOLOGY AND OBSTETRICS- GYNECOLOGY NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Poziom studiów:	Stacjonarne, I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	lek med. Ewa Juncewicz mgr Maria Bąk mgr Krystyna Terlecka
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia Praktyczne	Praktyka Zawodowa	Łącznie	ECTS
3	40	-	15	-	-	55	2
4	-	-	-	80	40	120	5
Razem	40	-	15	80	40	175	7

II. Cel przedmiotu

- C 1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące organizacji opieki położniczo-ginekologicznej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem roli pielęgniarki w opiece nad pacjentką.
- C 2 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczące etiologii, obrazu klinicznego, metod i zabiegów diagnostycznych, leczenia schorzeń ginekologicznych oraz procesu pielęgnowania.
- C 3 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności w zakresie planowania opieki pielęgniarskiej nad kobietą w okresie opieki prekoncepcyjnej oraz w przebiegu ciąży, porodu i położu fizjologicznego i patologicznego.

III. Wymagania wstępne w kategoriach wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Zaliczenie podstaw pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy:**

D.W3. zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;

D.W15. cel i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej;

D.W16. okresy porodu fizjologicznego i zasady opieki nad kobietą w okresie położu;

D.W17. etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych;

W zakresie umiejętności:

D.U1. gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki

D.U3. prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;

D.U8. rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;

D.U12. przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;

D.U23. asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;

W zakresie kompetencji społecznych:

KS.2. Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

KS.3. Absolwent jest gotów do przestrzegania praw pacjenta i zachowywania w tajemnicy informacji z nim związanych;

KS.5. Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe		
Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 3		
W.1	Organizacja opieki ginekologicznej i położniczej nad kobietą w różnym wieku. Metody regulacji poczęć w aspekcie medycznym i społecznym.	3
W.2	Ciąża i poród o przebiegu fizjologicznym i patologicznym. Opieka okołoporodowa: problemy pielęgnacyjne w porodzie fizjologicznym, przedwczesnym, powikłanym.	4
W.3	Fizjologia i patologia połogu. Zasady planowania kompleksowej opieki pielęgniarstwa w okresie połogu.	4
W.4	Schorzenia narządu rodniczego i gruczołu piersiowego u kobiet w różnym wieku. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad kobietą chorą ginekologicznie i onkologicznie.	4
W.5	Konstatacje poznanego materiału w odniesieniu do zastosowania w oddziale położniczo-noworodkowym i ginekologicznym	1
W.6	Proces pielęgnowania kobiety ciężarnej w okresie przedporodowym, przygotowanie kobiety i jej rodziny do porodu.	5
W.7	Opieka pielęgniarstwa nad kobietą w połogu fizjologicznym.	5
W.8	Opieka pielęgniarstwa nad kobietą w połogu powikłanym.	4
W.9	Ustalenie problemów pielęgnacyjnych i diagnozy pielęgniarstwa w opiece nad matką i dzieckiem oraz rodziną – studium przypadku.	5
W.10	Ustalanie diagnozy pielęgniarstwa i problemów pielęgnacyjnych w przypadku kobiet ze schorzeniami ginekologicznymi, w tym ze schorzeniami nowotworowymi. Udział pielęgniarki w profilaktyce, rozpoznawaniu i leczeniu stanów zapalnych, zakażeń i schorzeń nowotworowych narządu rodniczego – studium przypadku.	5
Suma godzin		40
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 4		
ZP.1	Organizacja , zasady i standardy postępowania oraz specyfika pracy w oddziale położniczo-noworodkowym i ginekologicznym.	10
ZP.2	Ustalenie diagnozy pielęgniarstwa-położniczej oraz zaplanowanie i wdrażanie procesu pielęgnowania w przypadku ciąży fizjologicznej i powikłanej .	15
ZP.3	Ustalenia i wdrażanie procesu pielęgnowania nad kobietą rodzącą.	15
ZP.4	Ustalenia i wdrażanie procesu pielęgnowania nad kobietą w połogu fizjologicznym i powikłanym.	15
ZP.6	Rozpoznanie problemów zdrowotnych pacjentki ze schorzeniami ginekologicznymi, przygotowanie do badań i zabiegów, udział w badaniach i zabiegach oraz wdrażanie procesu pielęgnowania w warunkach oddziału położniczo-noworodkowego i ginekologicznego.	25
Suma godzin		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 4		
PZ	Poznanie topografii szpitala i struktury organizacyjnej oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału położniczo-ginekologicznego. Poznanie modelu opieki pielęgniarstwa, standardów, procedur oraz dokumentacji obowiązującej w oddziale położniczo- ginekologicznym. Poznanie sprzętu i aparatury stosowanej w oddziale położniczo- ginekologicznym. Nawiązanie	40

	kontaktu z pacjentkami i ich bliskimi. Udział w pracy zespołu interdyscyplinarnego, przestrzeganie norm i zasad obowiązujących oddziale. Udział w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym.	
	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w procesie samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarstwa w opiece nad kobietą rodzącą, położnicą po porodzie fizjologicznym i po cięciu cesarskim. Pielęgnowanie noworodka donoszonego i wcześniaka z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej wobec matki.	
	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności z zakresu ginekologii w procesie samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarstwa w opiece nad pacjentkami z chorobami ginekologicznymi w tym chorobami nowotworowymi, z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej.	
	Przygotowanie pacjentki do badań i operacji ginekologicznych oraz zapewnienie opieki podczas i po badaniu i operacji ginekologicznej. Udział w terapii i rehabilitacji pacjentek w oddziale położniczo- ginekologicznym.	
Suma godzin		40
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, foliogramy, tablica, film dydaktyczny	
2.	Dokumentacja pacjenta, dokumentacja oddziału, schematy i standardy postępowania	
3.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu oddziału położniczo- noworodkowego i ginekologicznego.	
4.	Materiały dydaktyczne, broszury będące na wyposażeniu oddziału i własne pomoce do edukacji zdrowotnej.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład aktywizujący	
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	metoda sytuacyjna, ćwiczenia	
5.	dyskusja dydaktyczna	
6.	studium przypadków	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Aktywność podczas zajęć	
F2	Proces pielęgnowania	
F3	Instruktaż wstępny, bieżący , końcowy – zajęcia praktyczne	
F4	Ukierunkowana obserwacja czynności wykonywanych przez studenta	
F5	Obsługa aparatury diagnostyczno - leczniczo-terapeutycznej w oddziale	
P1	Ocena indywidualnej dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności praktycznych i postawy	
P2	Test podsumowujący tematykę wykładów	
P3	Egzamin	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)		40
Samokształcenie		15
Zajęcia praktyczne		80
Praktyka zawodowa		40
Przygotowanie do zajęć		25
Przygotowanie do egzaminu		10
SUMA GODZIN		210

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca**Literatura podstawowa:**

1. Maria Rabaj, Barbara Mazurkiewicz: Pielęgnowanie w położnictwie, ginekologii i neonatologii., W-wa, PZWL 2019r.
2. Agnieszka Strama, Anna Jaros, Magdalena Milan: Pielęgnowanie pacjentki w wybranych procedurach w ginekologii.. Era Urban & Partner .Wrocław2020r.
3. Grzegorz Brębowicz: Położnictwo i ginekologia tom 1-2, Wyd. PZWL Warszawa 2015

Literatura uzupełniająca:

1. Natalia Gacka- Dressler: Ciąża fit czyli co się zyskuje gdy się aktywnie „oczekuje”.. Bielsko – Biała. Wyd. Dragon 2017r.
2. Ewa Barcz, Edyta Warosz, Wojciech Majkusiak, Andrzej Pomian: Nieotrzymanie moczu u kobiet.. W-wa, PZWL 2019r.
3. Barbara Kozakiewicz: Nowotwory złośliwe u kobiet w ciąży rozpoznanie i leczenie.. W-wa, 2017r.
4. Agnieszka M. Bień – Opieka nad kobietą ciężarną; seria Biblioteki Położnej PZWL 2009
5. Agnieszka Bałanda (red.) – Opieka nad noworodkiem; seria Biblioteka Położnej PZWL 2008
6. Caus I., Dymczak K. – Podstawy pielęgniarstwa w ginekologii i położnictwie; Śląska Akademia Medyczna, Katowice 2011

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W3, KS.3, KS.5.	C1	W1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 7.ZP.1, 2, 3, 4, PZ	1,	1, 2, 3, 5	F, P1
D.W15	C1, C3	W2, 6	1, 2	1, 2, 3, 4	F
D.W16	C1, C3	W2, 37, 8	1, 2	1, 2, 3, 5	F
D.W17	C1, C2	W1, 4, 5, 9, 10	1, 2	1, 2, 3, 4, 6	F
D.U1, KS.2, KS.3, KS.5.	C1, C3	W1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, ZP.1 – 6, PZ	1	1, 2, 3	F
D.U3, KS.3, KS.5.	C1, C3	W4, 8, 10, ZP.2, 6, PZ	1	1, 2, 3, 5	F
D.U8, KS.3, KS.5.	C1, C3	W5, ZP.6, PZ	1, 2	1, 2, 3, 4, 5,	F
D.U12, KS.2, KS.3, KS.5.	C1, C2	W5, 8, 10, ZP.1, 2, 6, PZ	1, 2	1, 2, 3, 4, 6	F
D.U23., KS.3, KS.5.	C1, C3	W5, ZP.1, 2, 4, 6, PZ	1	1, 2, 3, 5,	F

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się **egzaminem pisemnym** - semestr 4 w formie testu – pytania jednokrotnego/wielokrotnego wyboru/typu prawda- fałsz

Warunkiem zaliczenia egzaminu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen:

Bardzo dobry – 50- 48 punktów

Dobry plus – 47- 45 punktów

Dobry – 44- 39 punktów

Dostateczny plus – 38- 36 punktów

Dostateczny – 35- 30 punktów

Niedostateczny – 29 i mniej punktów

Kryteria zaliczenia wykładów sem 3:

1. zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów
Dobry – 25 - 23 punktów
Dostateczny plus – 22 - 21 punktów
Dostateczny – 20 - 18 punktów
Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Kryteria zaliczenia godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

- 100% obecność na zajęciach
-pozytywne zaliczenie umiejętności praktycznych przewidzianych programem nauczania
- pozytywne zaliczenie zaplanowanej edukacji zdrowotnej
- pozytywne zaliczenie procesu pielęgnowania
- zaliczenie tematyki zajęć praktycznych:
a) testy, sprawdziany cząstkowe
b) zadania na dyżur
- pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych. Postawa studenta jest monitorowana przez nauczyciela akademickiego, pacjenta oraz zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta

Na ocenę końcową składa się:

- 30% oceny z wiedzy (w tym 20% stanowi ocena z zadania podsumowującego tematykę zajęć praktycznych, 10% stanowi ocena z pozostałej części teoretycznej)
- 45% oceny z umiejętności
- 20% oceny z procesu pielęgnowania
- 5% oceny z kompetencji społecznych

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry
4,89 – 4,50 – plus dobry
4,49 – 4,0 – dobry
3,99 – 3,50 plus dostateczny
3,49 – 3,0 – dostateczny
< 3,0 - niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1.100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarskich" przewidzianych programem nauczania w oddziale położniczo-ginekologicznym
4. zaliczenie procesu pielęgnowania
5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Informacja o tematyce samokształcenia do ustalenia przez prowadzącego.
2. Informacja na temat terminów i miejsca zajęć teoretycznych, zajęć praktycznych w placówkach medycznych – wg planu zajęć
3. Informacja o terminach konsultacji
4. Informacja na temat terminu i warunków zaliczenia przedmiotu
5. Zajęcia odbywają się w oddziałach położniczo-ginekologicznych.
6. Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

29/50/62**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	PSYCHIATRIA I PIEŁĘGNIARSTWO PSYCHIATRYCZNE
Nazwa angielska:	PSYCHIATRY AND PSYCHIATRIC NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	lek med. Renata Ostrowska-Stopczyńska mgr Maria Bąk mgr Anna Jaczenia mgr Koprowska Beata
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	30	-	20	-	-	50	2
6	-	-	-	80	80	160	6
Razem	30	-	20	80	80	210	8

II. Cel przedmiotu

C 1 Wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje rozpoznawania, rozwiązywania i dokumentowania problemów zdrowotno-opiekuńczych w procesie pielęgnowania pacjenta w psychiatrii oraz modyfikowania działań w warunkach pracy pielęgniarki w oddziale psychiatrycznym.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, patologii, psychologii, badania fizykalnego, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki oraz podstaw pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy:**

D.W1. czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku

D.W2. etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych schorzeniach

D.W3. zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej

D.W5 zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6. właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7. standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W8. reakcja pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację

D.W9. proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym

D.W10 zasady organizacji opieki specjalistycznej – psychiatrycznej

D.W11 etiopatogeneza najczęstszych schorzeń wieku podeszłego

D.W19. etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych

D.W20. zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego

D.W.21 możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami układu nerwowego

D.W33 metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie

W zakresie umiejętności:

D.U1. potrafi gromadzić informację, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa

D.U2. prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień

D.U3. prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób

D.U18. rozpoznać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego

D.U20. potrafi prowadzić rozmowę terapeutyczną

D.U21. potrafi prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej

D.U22 potrafi przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta

D.U23 asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych

W zakresie kompetencji społecznych

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 5		
W.1	Organizacja opieki psychiatrycznej w świetle obowiązujących regulacji prawnych.	2
W.2	Rodzaje , etiologia i patogeneza zaburzeń psychicznych.	3
W.3	Metody diagnostyki i terapii w psychiatrii.	2
W.4	Specyfika opieki nad chorym psychicznie w wybranych jednostkach chorobowych.	3
W.5	Rola zespołu interdyscyplinarnego w kompleksowej rehabilitacji osób psychicznie chorych i uzależnionych.	3
W.6	Konstatacje poznanego materiału w odniesieniu do zastosowania w oddziale psychiatrycznym.	1
W.7	Obraz kliniczny i postępowanie pielęgniarstwa w schizofrenii i chorobach afektywnych.	3
W.8	Opieka pielęgniarstwa w zaburzeniach odżywiania w psychiatrii, w zaburzeniach nerwicowych.	3
W.9	Zadania pielęgniarki w zaburzeniach psychicznych wieku rozwojowego.	3
W.10	Zaburzenia psychiczne w upośledzeniu umysłowym – rola pielęgniarki w opiece nad pacjentem.	4

W.11	Ewaluacja zrealizowanego materiału – studium przypadku / proces pielęgnowania/.	3
Suma godzin		30
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 6		
ZP.1	Zapoznanie z organizacją pracy i dokumentacją oddziału psychiatrycznego.	10
ZP.2	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania chorych psychicznie.	10
ZP.3	Zasady komunikowania się z chorym z zaburzeniami psychicznymi	15
ZP.4	Specyfika opieki pielęgniarskiej nad pacjentem chorym psychicznie,	15
ZP.5	Udział pielęgniarki w kompleksowej terapii chorych psychicznie z uwzględnieniem farmakoterapii , psychoterapii i terapii zajęciowej.	20
ZP.6	Rozpoznanie problemów wybranego pacjenta. Ustalenie i zrealizowanie założeń procesu pielęgnowania.	10
Suma godzin		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 6		
PZ	Poznanie topografii szpitala i struktury organizacyjnej oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału psychiatrycznego. Poznanie modelu opieki pielęgniarskiej, standardów, procedur oraz dokumentacji obowiązującej w oddziale psychiatrycznym. Poznanie sprzętu i aparatury , metod stosowanych w oddziale psychiatrycznym Nawiązanie kontaktu z pacjentkami i ich bliskimi. Udział w pracy zespołu interdyscyplinarnego, przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w oddziale.	80
PZ	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w procesie samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarskich w opiece nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi. Pielęgnowanie pacjenta z zaburzeniami psychicznymi.	
PZ	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności z zakresu psychiatrii i pielęgniarstwa psychiatrycznego w procesie samodzielnego rozpoznawania problemów zdrowotnych, planowania, realizowania i oceny efektów działań pielęgniarskich w opiece nad pacjentkami z zaburzeniami psychicznymi z uwzględnieniem edukacji zdrowotnej.	
PZ	Przygotowanie pacjenta do badań i zajęć terapeutycznych. Udział w terapii i rehabilitacji pacjentów w oddziale psychiatrycznym.	
Suma godzin		80
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne, foliogramy, tablica, film dydaktyczny	
2.	Dokumentacja pacjenta, dokumentacja oddziału, schematy i standardy postępowania	
3.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu pracowni umiejętności pielęgniarskich oraz oddziału psychiatrycznego.	
VII. Metody dydaktyczne		

1.	wykład informacyjny
2.	wykład aktywizujący
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie
4.	metoda sytuacyjna
5.	dyskusja dydaktyczna
6.	studium przypadków

VIII. Sposoby oceny

F1	Aktywność podczas zajęć
F2	Proces pielęgnowania
F3	Instruktaż wstępny, bieżący, końcowy – zajęcia praktyczne
F4	Ukierunkowana obserwacja czynności wykonywanych przez studenta
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów
P2	Egzamin

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	30
Samokształcenie	20
Zajęcia praktyczne	80
Praktyka zawodowa	80
Przygotowanie do zajęć	20
Przygotowanie do egzaminu	10
SUMA GODZIN	240
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	8

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa

1. Ewa Wilczek – Różyczka Komunikowanie się z chorym psychicznie. Wyd.2, W-wa PZWL 2019r.
2. Wilczek- Rużyczka E. (red.); Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego, Wyd. Czelej Lublin 2007
3. Górna K., Jaracz K., Rybakowski J. (red.), Pielęgniarstwo psychiatryczne, Wyd. PZWL Warszawa 2012

Literatura uzupełniająca

1. Kępiński A.: Schizofrenia, Wyd. Literackie Kraków 2001
2. Kępiński A.: Psychopatologia nerwic, Wyd. PZWL Warszawa 2006
3. Kępiński A.: Lęk, Wyd. PZWL Warszawa 1987
4. Kwiatkowska A., Krajewska-Kułak E., Panek W. (red.): Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, Wyd. Czelej, Lublin 2003,
5. Bilikiewicz A. (red.) Psychiatria, Wyd. PZWL Warszawa 2008
6. Wilczek – Rużyczka E (red.), Komunikowanie się z chorym psychicznie, Wyd. Czelej Lublin 2007
7. Jarema M., Rabe-Jabłońska J., Psychiatria. Podręcznik dla studentów, Wyd. PZWL Warszawa 2011
8. Anna Brytek – Matera Psychodietetyka. Wyd. 1. W-wa. PZWL 2019R.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1.	C1	W2-3,8,10, ZP.2, PZ	1	1, 2, 3	F

D.W2.	C1	W4-5,7-10, ZP.4, PZ	1,2	1, 2, 3, 4	F
D.W3.	C1	W3,7-10, ZP.2, PZ	1, 2	1, 2, 3, 4	F
D.W5.	C1	W2-3,7-10, ZP.5, PZ	1, 2, 3	1, 2, 3, 4,	F
D.W6.	C1	W4	1, 2	2, 3, 5	F
D.W7.,8,9	C1	W4-5, ZP.3-4, PZ	1, 2	1, 2, 4	F
D.W10.,11	C1	W1,6, ZP.1 PZ	1, 2	1, 2, 3	F
D.W19.	C1	W2,7-9, ZP.4, PZ	1, 2	1, 2, 4	F
D.W20.	C1	W1,4,10, ZP.3,4 PZ	1, 2, 3	2, 4, 5, 6	F
D.W21.	C1	W4, ZP.2, PZ	3	3,5	F
D.W33	C1	W1-10,PZ,PZ	2	1-6	P
D.U1.	C1	W7-10 ZP.2, PZ	1, 2	3, 4, 5	F
D.U2.	C1	ZP.5-6	2	4, 5, 6	F
D.U3.	C1	ZP.2,5 PZ	2, 3	3, 4, 6	F
D.U18.	C1	ZP.2,5, PZ	3	3, 4, 6	F
D.U20.	C1	ZP.5, PZ	2	3, 4, 5, 6	F
D.U21,22,23	C4	ZP.1, ZP.4, ZP.5, PZ	2, 3	3, 4, 6,	P2
K.S2,K.S5	C1-4	W,ZP,PZ	1,2	3, 4, 5, 6	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się egzaminem - semestr 6 w formie testu. Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, wielokrotnego wyboru, pytania prawda/fałsz - 50 pytań

Warunkiem zaliczenia egzaminu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen

Bardzo dobry – 50 – 48 punktów

Dobry plus – 47 – 45 punktów

Dobry – 44 - 39 punktów

Dostateczny plus – 38 - 36 punktów

Dostateczny - 35 – 30 punktów

Niedostateczny - 29 – 0 punktów

Kryteria zaliczenia wykładów sem 5:

1. zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Warunkiem zaliczenia zajęć praktycznych jest;

1. 100 % obecność na zajęciach
2. uzyskanie pozytywnych ocen z :
  - instruktażu wstępnego na pierwszych zajęciach praktycznych – test jednokrotnego wyboru z zakresu podstaw pielęgniarstwa, fizjologii, anatomii – (załącznik nr 1)
  - Instruktażu bieżącego – test znajomości materiału wykładów z zakresu psychiatrii (załącznik nr 2)
  - Procesu pielęgnowania pacjenta – kryteria procesu - (załącznik nr 3)
  - Oceny funkcji starszej, zabiegowej, odcinkowej – kryteria oceny (załącznik nr 4)
  - Oceny postawy na zajęciach praktycznych - (załącznik nr 5)
  - Instruktażu końcowego – test jednokrotnego wyboru z zakresu tematyki zajęć praktycznych załącznik nr 6)

W przypadku nieobecności usprawiedliwionej zajęcia praktyczne muszą być zrealizowane w innym terminie ustalonym z nauczycielem prowadzącym zajęcia.

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny kompetencji społecznych + 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

- 5,0 – 4,90 – bardzo dobry
- 4,89 – 4,50 – plus dobry
- 4,49 – 4,0 – dobry
- 3,99 – 3,50 plus dostateczny
- 3,49 – 3,0 – dostateczny
- < 3,0 - niedostateczny

Student przygotowuje pracę samokształceniową w postaci prezentacji na wybrany temat dotyczący opieki pielęgniarstwa nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi w różnym wieku oraz udziału pielęgniarki/pielęgniarskiego w kompleksowej rehabilitacji psychiatrycznej.

Tematy prac zostaną przedstawione studentom na pierwszym wykładzie. Tematy będą aktualizowane w każdym roku akademickim.

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarstwa” przewidzianych programem nauczania w oddziale psychiatrycznym
4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)
5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach WPT II piętro, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WPT

Zajęcia praktyczne i praktyka zawodowa odbywają się w oddziałach psychiatrycznych

Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

30/51/63**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	ANESTEZJOLOGIA I PIELĘGNIARSTWO W ZAGROŻENIU ŻYCIA
Nazwa angielska:	ANESTHESIOLOGY AND NURSING AT THE RISK OF LIFE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n med. Małgorzata Sobieszcańska dr n. o zdr. Kamila Dobrosielska-Matusik mgr Katarzyna Dudzik mgr Alicja Zuba
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	40	-	20	-	-	60	2
6	-	-	-	80	80	160	6
Razem	40	-	20	80	80	220	8

II. Cel przedmiotu

- C1** Zapoznanie studenta z metodami , sposobami przygotowania i pielęgnowania pacjenta po różnego rodzaju znieczuleniach.
- C2** Zapoznanie studenta z techniką i zasadami poszczególnych etapów resuscytacji krążeniowo-oddechowej przeprowadzanej w warunkach szpitalnych.
- C3** Zapoznanie studenta z metodami rozpoznawania nagłego zagrożenia zdrowia oraz specyfiką postępowania w stanach zagrożenia życia.
- C4** Kształtowanie umiejętności szybkiej i trafnej oceny stanu zdrowia pacjenta w bezpośrednim zagrożeniu życia i podejmowania działań ratujących życie.
- C5** Wdrażanie studenta do umiejętnego rozpoznawania, planowania , rozwiązywania i dokumentowania problemów zdrowotno-opiekuńczych w procesie pielęgnowania pacjenta w intensywnej terapii.
- C6** Wykorzystanie wiedzy i nabytych umiejętności zabiegowo – diagnostyczno - opiekuńczych w procesie modyfikowania technik wykonywanych zabiegów w rzeczywistych warunkach pracy pielęgniarki.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, patologii, psychologii, badania fizykalnego, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki oraz podstaw pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

D.W1. czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku

D.W2. etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach

- D.W3.** zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej oraz opiece paliatywnej
- D.W4.** rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia
- D.W5.** zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach
- D.W6.** właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania
- D.W7.** standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia
- D.W10.** zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);
- D.W14.** patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstwa w tym zakresie;
- D.W18.** metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności
- D.W28.** standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie
- D.W30.** metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu
- D.W31.** patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);
- D.W32.** metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;
- D.W34.** zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;
- D.W35.** zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (*Basic Life Support, BLS*) i zaawansowanego podtrzymywania życia (*Advanced Life Support, ALS*);
- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:**
- D.U1** gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;
- D.U3** prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób
- D.U4** organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych
- D.U6** dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;
- D.U7** dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji
- D.U8** rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych
- D.U9** doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii
- D.U10** wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu
- D.U15** dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
- D.U17** prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe
- D.U18** rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego
- D.U19** pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną
- D.U20** prowadzić rozmowę terapeutyczną
- D.U22** przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta
- D.U23** asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych
- D.U24** oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
- D.U25** postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta
- D.U26** przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
- D.U27** udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;
- D.U30** wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (*Automated External Defibrillator, AED*) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;
- W zakresie kompetencji społecznych:**
- K.S.5** – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD

Liczba godzin

Semestr 5		
W.1	Organizacja opieki w anestezjologii i intensywnej terapii w Polsce, rola i zadania pielęgniarki anestezjologicznej.	1
W.2	Przyczyny , mechanizmy , objawy NZK oraz zasady poszczególnych etapów resuscytacji w warunkach szpitalnych.	3
W.3	Intensywny nadzór przyrządowy i bezprzyrządowy- rozpoznanie stanu zagrożenia życia. Akty prawne.	2
W.4	Zasady diagnozowania i rodzaje badań diagnostycznych zleczanych w oddziale intensywnej terapii.	2
W.5	Zasady żywienia enteralnego i parenteralnego w intensywnej terapii.	1
W.6	Przygotowanie chorego i postępowanie pielęgniarskie w przypadku każdego rodzaju znieczulenia. Opieka nad pacjentem po znieczuleniu.	3
W.7	Wstrząs jego przyczyny, mechanizmy i konsekwencje	3
W.8	Postępowanie w ostrych stanach zagrożenia życia / zawał serca , zaburzenia rytmu serca, posocznica/.	3
W.9	Zasady postępowania z chorym nieprzytomnym. / dorosły , dziecko ,noworodek/	3
W.10	Opieka nad chorym z ostrą niewydolnością krążenia.	3
W.11	Ostra niewydolność oddechowa przyczyny, postępowanie, tlenoterapia, badania diagnostyczne	3
W.12	Postępowanie z chorym w przypadku ostrej niewydolności nerek.	3
W.13	Technika i zasady resuscytacji krążeniowo- oddechowej w warunkach szpitalnych/dorosły /dziecko/novorodek/	3
W.14	Ogólne zasady postępowania w przypadku zatruc egzogennych.	3
W.15	Ogólne zasady postępowania w przypadku zatruc endogennych.	3
W.16	Ewaluacja zrealizowanego materiału . Konstatacje poznanego materiału w odniesieniu do zastosowania w oddziale intensywnej terapii.	1
Suma godzin		40
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 6		
ZP.1	Ocena stanu pacjenta w przypadku zagrożenia życia CSM	10
ZP.2	Monitorowanie przyrządowe i bezprzyrządowe w intensywnej terapii CSM	10
ZP.3	Proces pielęgnowania pacjenta w przypadku obrzęku płuc. CSM	10
ZP.4	Podstawowe badania diagnostyczne w intensywnej terapii / gazometria, elektrolity, poziom cukru/ ułożenia w zależności od świadomości i stanu chorego CSM	10
ZP.5	Organizacja i zasady pracy w oddziale intensywnej terapii. Poznanie zadań pielęgniarki w ramach współpracy z zespołem terapeutycznym.	10
ZP.6	Technika i zasady obsługi sprzętu i aparatury medycznej w intensywnej terapii. Podstawowe zabiegi diagnostyczne i terapeutyczne w intensywnej terapii.	10
ZP.7	Pielęgnowanie chorego z dostępem żylnym i tętnicznym.	10
ZP.8	Rozpoznanie problemów wybranego pacjenta. Ustalenie i zrealizowanie założeń procesu pielęgnowania.	10
Suma godzin		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 6		
PZ	Struktura organizacyjna oddziałów intensywnej terapii organizacja stanowiska intensywnej terapii, podawanie leków różnymi drogami Specyfika prowadzenia dokumentacji chorego i oddziału dla wybranej przez studenta placówki.	80
PZ	Znajomość i rozpoznawanie stanów zagrożenia życia. Metody diagnostyczne stosowane w OIT.	
PZ	Rola pielęgniarki w zapobieganiu powikłaniom wczesnym i późnym wobec pacjentów leczonych w oddziale intensywnej terapii.	

PZ	Proces pielęgnowania pacjentów z zaburzeniami funkcjonowania poszczególnych układów i narządów jako metoda pracy pielęgniarki w OIT.	
		Suma godzin
80		
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, filmy	
2.	Plansze, fantomy resuscytacyjne dorosłego, dziecka, treningowy AED, makieta drożności dróg oddechowych, materac, scenariusz stanu poszkodowanego.	
3.	Dokumentacja procesu pielęgnowania.	
4.	Dokumentacja pacjenta i oddziału.	
5.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu Centrum Symulacji Medycznej oraz oddziału anestezjologii i intensywnej terapii.	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	dyskusja dydaktyczna	
4.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
5.	metoda sytuacyjna	
6.	pokaz, ćwiczenia	
7.	symulacja	
8.	projekt pisemny	
9.	metoda przypadków, problemowa	
10.	instruktaż	
VIII. Sposoby oceny		
F1	Ocena odpowiedzi ustnych	
F2	Proces pielęgnowania	
F3	Wykonanie zadania na dyżur – zajęcia praktyczne	
F4	Ocena pracy pełnionej funkcji :starsza, zabiegowa, odcinkowa	
F5	Realizacja zleceń lekarskich zgodnie zasadami podawania leków różnymi drogami i w oparciu o obowiązujące w oddziale standardy postępowania.	
F6	Obsługa aparatury diagnostyczno - leczniczo-terapeutycznej w CSM i OIT.	
F7	Obserwacja czynności pielęgnacyjnych wykonywanych przez studenta / organizacja, przestrzeganie procedur, inicjatywa studenta/	
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów i zajęć praktycznych	
P2	EGZAMIN ,Test, sprawdzian całościowy	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć- wykład)		40
Samokształcenie		20
Zajęcia praktyczne		80
Praktyka zawodowa		80
Przygotowanie do zajęć		20
Przygotowanie do egzaminu		10
SUMA GODZIN		250
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU		8
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca		
Literatura podstawowa:		

Andres J., Dyaczyńska-Herman A., Garstka J.: Anestezjologia i intensywna terapia, Wyd. PZWL 2015
 Baranowska A., Baranowska K., Bielak A.: Standardy anestezjologicznej opieki pielęgniarskiej, Wyd. PZWL Warszawa 2014
 Wołowicka L., Dyk D., Anestezjologia i intensywna terapia. Klinika i pielęgniarstwo, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008.

Literatura uzupełniająca:

Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.red.E. Kuncewicz-Czech, Stany nagłe w zarysie, PZWL, Warszawa 2008,
 Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Procedury pielęgniarskie, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.

Krajewska-Kułak E., Rolka J., Jankowiak B., Standardy i procedury pielęgniarskie w stanach zagrożenia życia, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009

Paul L. Marino, red. wyd. pol. Andrzej Kübler, Intensywna terapia, Urban & Partner, Wrocław 2009

B.Ślusarska, D.Zarzycka, K.Zahradniczek Podstawy pielęgniarstwa tom II: wybrane działania pielęgniarskie, podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków: Pielęgniarstwo i Położnictwo, Czelej, Lublin 2008

Flake B. Lutomsky, Leki w medycynie ratunkowej i intensywnej terapii, Wrocław 2005

Czasopisma: Anestezjologia Intensywna Terapia, Problemy Pielęgniarstwa,

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1.	C3,C4	W	1,2,3,4	1,2,3,4	F
D.W2.	C3,C5,C6	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	1,4,7,9	F,P
D.W3.	C1,C5,C6	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	2,4,7,9	F
D.W4.	C3,C6	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	1,4,6,9,10	F
D.W5.	C1,C3,C4,C5	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	1, 7, 9,10	F
D.W6.	C3,C4,C6	W,ZP,PZ	1,2,3,4,5	1,5,9,10	F,P
D.W7.	C2,C5,C6	ZP,PZ	1,4	2,4,5	F
D.W10.	C3	W,ZP	1,4,5	1,4	F
D.W14.	C3	W	1,2	1,2	F,P
D.W18.	C1,C3,C4	W,ZP	1,4,5	1,4,6,7,9	F,P
D.W28.	C2,C3,C5,C6	W,ZP,PZ	1,2,4,5	1,2,3,7,9,10	F
D.W30.	C1	W,ZP	1	1,2,3,6	F,P
D.W31.	C3	W,ZP	1	2,4,7	F
D.W32.	C1,C3,C5,C6	W,ZP,PZ	1,4,5	1,3,5,9	F,P
D.W34.	C1,C2,C3,C4,C6	W,ZP	1,2,4,5	1,5,7,9	F
D.W35.	C2	W,ZP,PZ	1,2,5	1,4,6,7,10	F,P
D.U1.	C5	ZP,PZ	3,4	5,9,10	F,P
D.U3.	C1,C4,C6	ZP,PZ	1,4,5	1,3,9,10	F
D.U4.	C4,C6	ZP,PZ	4,5	5,9	F
D.U6.	C5,C6	ZP,PZ	4,5	9,10	F
D.U7.	C5,C6	ZP,PZ	4,5	9,10	F
D.U8.	C1,C3,C4	ZP,PZ	2,4,5	5,9,10	F
D.U9.	C6	ZP,PZ	5	6,9	F
D.U10.	C6	ZP,PZ	5	6,9	F
D.U15.	C6	ZP,PZ	3,4	4,9,10	F
D.U17.	C6	ZP,PZ	4,5	5,9,10	F
D.U18.	C6	ZP,PZ	4,5	5,9,10	F
D.U19.	C4,C6	ZP,PZ	2,5	6,9,10	F
D.U20.	C1,C4,C6	ZP,PZ	2,5	7,9	F
D.U22.	C3,C4	ZP,PZ	2,5	7,9	F
D.U23.	C5,C6	ZP,PZ	4,5	5,7,9	F

D.U24.	C1,C3,C4	ZP,PZ	4,5	5,7,9	F
D.U25,26.	C1,C2,C3,C4,C 6	ZP,PZ	4,5	5,7,9	F
D.U27	C1,C2,C3,C4,C 6	ZP,PZ	4,5	5,7,9	F
D.U30.	C2	ZP,PZ	1,2,5	1,4,6,7,9	F,P
K.S5	C1,C2,C3,C4,C 6	ZP,PZ	3-5	5,6,7	-

KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘTYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ (opisowe, procentowe, punktowe, inne formy oceny do wyboru przez wykładowcę)

EFEKTY UCZENIA SIĘ	NA OCENĘ 3,0	NA OCENĘ 3.5	NA OCENĘ 4,0	NA OCENĘ 4.5	NA OCENĘ 5,0
Wyżej wymienione formujące metody weryfikacji efektów kształcenia oceniono systemem procentowym	*60%	*70%	*80%	*90%	*100%
punktowym	17-14	21-18	24-20	27-25	30-28

Przedmiot kończy się egzaminem - semestr 6 w formie pisemnej –test. (test obejmuje tematykę wykładów, zajęć praktycznych)

Egzamin pisemny – student rozwiąże test jednokrotnego wyboru składający się z 30 pytań

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów.

Dobry plus – 27 – 25 punktów

Dobry – 24 - 21 punktów.

Dostateczny plus – 20 – 18 punktów

Dostateczny – 17 – 14 punktów.

Niedostateczny – 13 lub mniej punktów

Kryteria zaliczenia wykładów sem.5:

1. zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

Student uzyska pozytywną ocenę z pracy samokształceniowej. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej stanowią (załącznik nr 1)

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

1. 100% obecność na zajęciach

2. przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych

3.Student rozwiąże test mieszany - instruktaż wstępny na początku zajęć praktycznych w oddziale Anestezjologii i intensywnej terapii (załącznik nr 2)

4.Student rozwiąże test jednokrotnego wyboru podsumowujący tematykę zajęć praktycznych (załącznik nr3)

5.Ocena dokumentacji procesu pielęgnowania–kryteria procesu stanowi (załącznik nr 4)

6. Ocena umiejętności studenta – kryteria oceny funkcyjnych stanowi (załącznik nr 5)

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1.100% obecność na zajęciach.

2.przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych

3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarstwa" przewidzianych programem nauczania w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii.

4.zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)

- 5.pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej.
6.Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach
Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych I piętro, oraz w MCSM II piętro budynek nr 3
Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
Zajęcia praktyczne i praktyka zawodowa odbywają się w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii.
Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

31/47/59**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	31. PIELĘGNIARSTWO OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ 47/59 PIELĘGNIARSTWO W OPIECE DŁUGOTERMINOWEJ
Nazwa angielska:	31. Long-term care nursing 47/59 Nursing in long-term care
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n med. Elżbieta Grajczyk mgr Tarczyńska Bożena
Status przedmiotu:	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyki zawodowe	Łącznie	ECTS
5	20	-	30	-	-	50	1
6	-	-	-	40	40	80	4
Razem						130	5

II. Cel przedmiotu

- C1.** Poznanie specyfiki i organizacji opieki zdrowotnej nad osobami w wieku starszym
C2. Poszerzenie wiedzy w zakresie opieki długoterminowej i rozwijanie umiejętności jej wykorzystania.
C3. Przygotowanie studenta do zadań z zakresu samodzielnego diagnozowania, planowania, realizacji i oceny sytuacji osób starszych w opiece długoterminowej w warunkach środowiska zamieszkania i instytucji.
C4. Prowadzenie edukacji podopiecznych i ich rodzin szczególnie w zakresie organizacji samoopieki, samopielęgnacji

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Podstawy pielęgniarstwa
 Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne
 Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne
 Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne
 Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne
 Podstawowa Opieka Zdrowotna.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:**

- D.W1** czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;
D.W2 etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarzkiej nad pacjentami w wybranych chorobach;
D.W3 zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;
D.W7 standardy i procedury pielęgniarzkie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;
D.W9 proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;
D.W10 zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);

D.W12 narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji;

D.W27 przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.U1 gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;

D.U3 prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;

D.U6 dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;

D.U7 dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;

D.U15 dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;

D.U16 uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;

D.U17 prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;

D.U18 rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;

D.U19 pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomią;

D.U20 prowadzić rozmowę terapeutyczną;

D.U21 prowadzić rehabilitację przyłożkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;

D.U24 oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe

D.U26 przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Opieka długoterminowa nad pacjentem w Polsce. Formy organizacyjne opieki. Współczesne poglądy naukowe na proces starzenia się	1
W.2	Zasady udzielania świadczeń w zakresie opieki długoterminowej w ramach systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej w Polsce	1
W.3	Problemy żywieniowe w opiece długoterminowej.	1
W.4	Problemy lokomocyjne podopiecznych w opiece długoterminowej. Usprawnianie pacjenta ze schorzeniami neurologicznymi i neurodegeneracyjnymi.	2
W.5	Problemy zdrowotne osób starszych – rola pielęgniarki w przebiegu wybranych chorób przewlekłych - różnicowanie, leczenie, pielęgnowanie Cukrzyca, przetoka jelitowa, choroby nowotworowe, rany przewlekłe, przewlekłe schorzenia układu oddechowego i krążenia ,RZS, choroba zwyrodnieniowa, osteoporoza, złamanie szyjki kości udowej.	4
W.6	Znaczenie ruchu i wypoczynku dla zdrowia człowieka w wieku starszym. Profilaktyka urazów i wypadków z elementami rehabilitacji.	1
W.7	Przygotowanie pielęgniarki do świadczenia samodzielnej, profesjonalnej, specjalistycznej opieki nad osobami przewlekle chorymi	2
W.8	Problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze chorych z nietrzymaniem moczu i stolca.	2
W.9	Opieka nad osobą umierającą w domu i zakładzie.- elementy komunikacji z pacjentem i jego rodziną w terminalnym okresie choroby	2
W.10	Eliminacja i profilaktyka bólu w opiece długoterminowej. Problemy farmakoterapii w opiece długoterminowej.	2
W.11	Problemy w komunikowaniu się z pacjentami w opiece długoterminowej.	1
W.12	Otępienie jako problem w opiece długoterminowej. Problemy opiekunów rodzinnych sprawujących opiekę nad chorym.	1
Suma godzin		20
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
ZP.1	Problemy chorych z zaawansowaną niesprawnością (po udarze mózgu, po złamaniu szyjki kości udowej) w opiece długoterminowej. Rola pielęgniarki w edukacji chorego i jego	10

	rodziny w zakresie organizacji opieki w warunkach domowych.	
ZP.2	Problemy opieki nad chorym leżącym w domu (utrzymanie higieny osobistej, pomoc w ubieraniu się i rozbieraniu, pomoc przy siadaniu, wstawaniu z łóżka i przemieszczaniu się z łóżka na fotel/krzesło, higiena snu.	10
ZP.3	Otępienie jako problem w opiece długoterminowej. Opieka nad chorym w głębokim stadium otępienia. Zaburzenia zachowania i zaburzenia psychiczne w zespołach otępiennych. Zapewnienie bezpieczeństwa chorym. Wykorzystanie metod terapii nefarmakologicznej u chorych z otępieniem.	10
ZP.4	Rozpoznawanie potrzeb biopsychospołecznych pacjentów opieki długoterminowej, narzędzia oceny, planowanie opieki z wykorzystaniem modeli pielęgnowania.	10
.Suma godzin		40
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
PZ1	Zadania pielęgniarki podczas świadczenia samodzielnej, profesjonalnej, specjalistycznej opieki nad osobami przewlekle chorymi	10
PZ2	Karmienie pacjenta z zastosowaniem różnych technik np: zgłębnik, PEG,	10
PZ3	Znaczenie ruchu i wypoczynku dla zdrowia człowieka w wieku starszym. Profilaktyka urazów i wypadków z elementami rehabilitacji	10
PZ4	Profilaktyka skutków długotrwałego unieruchomienia. Opieka długoterminowa w leczeniu ran przewlekłych.	10
Suma godzin		40
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, tablica, Film dydaktyczny	
2.	Dokumentacja procesu pielęgnowania.	
3.	Dokumentacja pacjenta i oddziału.	
4.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu Centrum Symulacji Medycznej oraz oddziału szpitala lub hospicjum	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	Wykład informacyjny	
2.	Wykład aktywizujący	
3.	Dyskusja dydaktyczna	
4.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
5.	metoda sytuacyjna	
6.	pokaz, ćwiczenia	
7.	symulacja	
8.	metoda przypadków, problemowa	
9.	instruktaż	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Testy, sprawdziany cząstkowe sprawdzające opanowanie materiału z zajęć teoretycznych	
F2	Ocena odpowiedzi ustnych	
F3	Proces pielęgnowania	
F4	Wykonanie zadania na dyżur – zajęcia praktyczne	
F5	Ocena pracy pełnionej funkcji :starsza, zabiegowa, odcinkowa	
F6	Realizacja zleceń lekarskich zgodnie zasadami podawania leków różnymi drogami i w oparciu o obowiązujące w oddziale standardy postępowania.	
F7	Obserwacja czynności pielęgnacyjnych wykonywanych przez studenta / organizacja, przestrzeganie procedur, inicjatywa studenta/	
P	Test podsumowujący tematykę wykładów i zajęć praktycznych	
IX. Obciążenie pracą studenta		

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć- wykład)	20
Samokształcenie	30
Zajęcia praktyczne	40
Praktyka zawodowa	40
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do egzaminu	10
SUMA GODZIN	150
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	5

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

Monika Biercewicz, Teresa Bułat, Damian Czarnecki. Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej. Wyd. PZWL 2015
 Czajka D., Czekala B. Przewlekłe chory w domu. Gdzie szukać pomocy? Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017.
 Czajka D., Czekala B. Standardy domowej pielęgniarstwa opieki długoterminowej. Wydawnictwo Borgis 2013.
 De Walden-Gałuszko K., Kaptacz A. (2005). Pielęgniarstwo w opiece paliatywnej i hospicyjnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa.

Literatura uzupełniająca:

Koper A. : Pielęgniarstwo onkologiczne. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018.
 Szczygieł B.: Niedożywienie związane z chorobą. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017.
 Muszalik M., Kędziora-Kornatowska K.: Pielęgniowanie pacjentów w starszym wieku. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1	C2	W4,W5,W12, ZP1	1,3	1,4,8,9	F1,F4,F5,P
D.W2	C2	W3,W5,W9, ZP1, ZP3	1,3	1,2,4,5,8,	F1,F4,F5,P
D.W3	C1, C2	W4,W5,W9, ZP1, ZP2, ZP3,PZ1	1,2,3	2,5,7,8	F1,F2,F3,F4,F5 ,P
D.W7	C1, C2	W2,W3,W4,5,W8, W9,W11, ZP2, ZP3, PZ1	1,2,3,4	4,5,6,9	F2,F4,F6,F7,P
D.W9	C1, C2	W6,W8,W11, ZP3, ZP4, PZ1	1,2,3	1,2,3,5,8,	F1,F2,F7,P
D.W10	C1, C3	W1,W2,W4,W5,W7, ZP4, PZ1	1,4	1,5,9	F4,F5,F6,,P
D.W12	C1, C3	W6,W9,W12, ZP3, ZP4, PZ1	1,2,3	1,4,5,8,	F1,F2,F7,P
D.W27	C1, C2	W4,W5,W6, ZP1, ZP2, ZP4, PZ1	1,2,4	1,2,5,8,	F1,F4,F7,P
D.U1	C1, C3	ZP1, ZP2, ZP3, ZP4, PZ1	2,3	5,7,8,9	F3,F4,F7
D.U3	C2, C4	W4,W6,W11, ZP1, ZP2, ZP4, PZ1,	2,3,4	1,2,6,9	F1,F2,F4,F7,P

		PZ3, PZ4			
D.U6	C3,C4	ZP1, PZ1, PZ4	2,3,4	1,4,5,8,9	F1,F2,F5,F6,F7
D.U7	C3,C4	ZP2, PZ1, PZ4	2,3,4	1,4,5,8,9	F1,F2,F5,F6,F7
D.U15	C1, C2, C3	ZP2, ZP3, ZP4, PZ1, PZ4	2,3,4	5,8,9	F3,F4,F5,F6,F7
D.U16	C2, C3, C4	W5,W6, ZP1, ZP2, ZP3, PZ1, PZ3, PZ4	1,2,3,4	5,8,9	F3,F4,F5,F6,F7
D.U17	C3, C4	W3, ZP2, PZ1, PZ2	2,4	1,4,5,8	F1,F5,F6,F7,P
D.U18	C2, C4	W3,W10, ZP2, PZ1, PZ2, PZ3	1,2,3,4	1,5,8,9	F1,F2,F3,,P
D.U19	C3, C4	W8, ZP2, PZ1	1,2,3,4	1,4,5,6,8,9	F1,F2,F5,F7,P
D.U20	C3, C4	W4,W11, ZP2, ZP3, PZ1	2,4	2,3,5,7	F4,F5,F7
D.U21	C2, C4	W4,W6,W11,ZP1, ZP3, PZ3, PZ4	2,3,4	4,5,6,7,8,9	F1,F4,F5,F7,P
D.U24	C3, C4	W5,W10,ZP1, ZP2, PZ1	1,2,3	1,4,5,8	F1,F5,F6,F7,P
D.U26	C2, C4	W5,W9,W10, ZP1, ZP2	2,3,4	1,5,6,8	F1,F5,F6,F7,P
K.S2,K.S5	C1-4	W,ZP,PZ	1-4	1,4,5	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się **egzaminem** - semestr 6 w formie pisemnej –test.

Egzamin pisemny – student rozwiąże test jednokrotnego wyboru składający się z 30 pytań

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów.
Dobry plus – 27 – 25 punktów
Dobry – 24 - 21 punktów.
Dostateczny plus – 20 – 18 punktów
Dostateczny – 17 – 14 punktów.
Niedostateczny – 13 lub mniej punktów

Kryteria zaliczenia wykładów sem.5:

zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów
Dobry plus – 27- 26 punktów
Dobry – 25 - 23 punktów
Dostateczny plus – 22 - 21 punktów
Dostateczny – 20 - 18 punktów
Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

Student uzyska pozytywną ocenę z pracy samokształceniowej. Tematy pracy aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej stanowią (**załącznik nr 1**)

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

1. 100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych
3. Student rozwiąże test mieszany - instruktaż wstępny na początku zajęć praktycznych w oddziale chirurgicznym (**załącznik nr 2**)
4. Student rozwiąże test jednokrotnego wyboru podsumowujący tematykę zajęć praktycznych (**załącznik nr 3**)
5. Ocena dokumentacji procesu pielęgnowania – kryteria procesu stanowi (**załącznik nr 4**)
6. Ocena umiejętności studenta – kryteria oceny funkcyjnych stanowi (**załącznik nr 5**)

Na ocenę końcową składa się :

- 30 %** oceny z wiedzy teoretycznej
- 60 %** oceny z umiejętności praktycznych
- 10 %** oceny kompetencji społecznych

Podczas zajęć praktycznych student podlega ciągłej obserwacji przez nauczyciela prowadzącego.

Zachowanie, działania podejmowane wobec pacjentów jest monitorowane.

Ocena kompetencji społecznych odbywa się na podstawie samooceny studenta oraz oceny nauczyciela prowadzącego.

Ocena końcowa	
5,0 – 4,8	bardzo dobry
4,79 – 4,4	+dobry
4,39 – 3,9	dobry
3,85 – 3,4	+dostateczny
3,39 – 3,0	dostateczny
< 3,0	niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach
  2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
  3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarских" przewidzianych programem nauczania w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii.
  4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)
- pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

Informacja o tematyce samokształcenia do ustalenia przez prowadzącego.

Informacje na temat miejsca odbywania się zajęć - sala 113 budynek nr 3 ,hospicjum, oddział opieki paliatywnej

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – informacja w tablicy informacyjnej i na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

32/49/61**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	NEUROLOGIA I PIEŁĘGNIARSTWO NEUROLOGICZNE
Nazwa angielska:	NEUROLOGY AND NEUROLOGICAL NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. Małgorzata Sobieszczańska mgr Patrycja Zapora
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	30	-	30	40	-	100	3
6	-	-	-	40	80	120	5
Razem	30	-	30	80	80	220	8

II. Cel przedmiotu

C1 Celem przedmiotu jest zdobycie przez studenta cech dystynktywnych profesjonalnej opieki pielęgniarskiej - w dziedzinie wiedzy, umiejętności oraz prawidłowej postawy w zakresie opieki nad osobami ze schorzeniami i/lub urazami układu nerwowego.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw anatomii, fizjologii, patologii, psychologii, badania fizykalnego, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki oraz podstaw pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy**

D.W1. czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku

D.W2 etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych schorzeniach

D.W3 zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej

D.W4. rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia

D.W5. zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6. właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7. standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W8. reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację

D.W 10 zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej

oraz na bloku operacyjnym

W zakresie umiejętności:

D.W3 zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej

D.U1. gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa

D.U3 prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób

D.U4. organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych

D.U6. oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne

D.U7. dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji,

D.U8. rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych

D.U9. doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii

D.U10. wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu

D.U15 dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian oraz realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem informatycznych narzędzi do gromadzenia danych;

D.U16. uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru i użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego oraz wyrobów medycznych;

D.U17. prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe

D.U18 rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego

D.U22 przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta

D.U23 asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych

D.U24 oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe

D.U26 przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.2 Absolwent jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S5 Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 5		
W.1	Badania neurologiczne, oraz badań laboratoryjnych i specjalistycznych w ustaleniu diagnozy .	2
W.2	Zaburzenia podstawowych funkcji życiowych : krążenia, oddychania oraz zaburzeń świadomości w odniesieniu do funkcji układu nerwowego.	2
W.3	Stany zagrożenia życia w neurologii- zaburzenia świadomości, przytomności, wzmożone ciśnienie śródczaszkowe, zasady postępowania.	2
W.4	Choroby mózgu- udary, urazy, guzy, zasady postępowania.	2
W.5	Klinika chorób demielinizacyjnych, choroby zakaźne mózgu – leczenie.	2
W.6	Choroby mięśni- miastenia, padaczka-leczenie.	2
W.7	Choroba Parkinsona, choroby obwodowego układu nerwowego- objawy, leczenie.	2
W.8	Przygotowanie fizyczne i psychiczne pacjenta do badań diagnostycznych.	2
W.9	Pielęgnowanie chorego w zakażeniach układu nerwowego.	2
W.10	Specyfika postępowania z chorym w przypadku zaburzeń napięcia mięśniowego.	3
W.11	Problemy pielęgnacyjne pacjenta z udarem mózgu.	4
W.12	Proces pielęgnowania chorego z SM.	3
W.13	Proces pielęgnowania chorego na epilepsję.	2
Suma godzin		30
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin

Semestr 5		
ZP.1	Zapoznanie organizacją pracy i dokumentacją oddziału neurologicznego. Obserwacja neurologiczna. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych i pielęgnacyjnych, wdrażanie pacjenta i jego rodziny do samoopieki i pielęgnacji.	10
ZP.2	Proces pielęgnowania w zakażeniach układu nerwowego.	10
ZP.3	Rozpoznanie problemów pacjenta z zaburzeniami napięcia mięśniowego – miastenia.	10
ZP.4	Proces pielęgnowania pacjenta z chorobami naczyń mózgowych.	10
Suma godzin		40
Semestr 6		
ZP.5	Pielęgnowanie chorych na padaczkę – zasady udzielania pomocy w czasie napadu.	10
ZP.6	Proces pielęgnowania pacjenta w chorobach demielinizacyjnych.	10
ZP.7	Proces pielęgnowania pacjenta w przypadku guza mózgu- udział pielęgniarki w terapii p/bólowej.	10
ZP.8	Rozpoznanie problemów wybranego pacjenta. Ustalenie i zrealizowanie założeń procesu pielęgnowania.	10
Suma godzin		40
Razem		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 6		
PZ	Poznanie topografii szpitala. Struktura organizacyjna oddziału w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału neurologicznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale neurologicznym. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących oddziale neurologicznym, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Nawiazanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	80
PZ	Ocena i interpretacja badań diagnostycznych w schorzeniach układu nerwowego.	
PZ	Proces pielęgnowania pacjentów z chorobami naczyń mózgowych jako metoda pracy pielęgniarki.	
PZ	Proces pielęgnowania pacjentów z zaburzeniami napięcia mięśniowego – miastenia jako metoda pracy pielęgniarki.	
PZ	Proces pielęgnowania pacjentów w chorobie Parkinsona jako metoda pracy pielęgniarki.	
PZ	Edukacja pacjenta i jego rodziny w zakresie zaspakajania potrzeb biopsychospołecznych i zapobiegania powikłaniom w wybranych chorobach neurologicznych.	
Suma godzin		80
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne	
2.	Tablica	
3.	Testy sprawdzające z przygotowanymi zasadami wypełniania i oceniania oraz kluczem odpowiedzi	
4.	Dokumentacja pacjenta i oddziału	
5.	Sprzęt i aparatura medyczna będąca na wyposażeniu pracowni umiejętności pielęgniarskich oraz oddziału neurologicznego	
6.	Kryteria oceny postawy studenta	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	

2.	wykład aktywizujący
3.	opis objaśnianie i wyjaśnianie
4.	metoda sytuacyjna
5.	film
6.	pokaz ćwiczenia
7.	dyskusja dydaktyczna
8.	metoda przypadków

VIII. Sposoby oceny

F1	Testy, sprawdziany cząstkowe.
F2	Test – instruktaż wstępny
F3	Proces pielęgnowania.
F4	Ocena funkcji starszej, zabiegowej, odcinkowej – zajęcia praktyczne
F5	Test, sprawdzian końcowy
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów
P2	Egzamin

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	30
Samokształcenie	30
Zajęcia praktyczne	80
Praktyka zawodowa	80
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do egzaminu	10
SUMA GODZIN	240
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	8

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

Jaracz K.(red.),Pielęgniarstwo neurologiczne, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa2008

K. Adamczyk : Pielęgniarstwo neurologiczne, Czelej, Lublin 2010

K. Adamczyk : Pielęgnowanie chorego po udarach mózgowych, Czelej, Lublin 2003,

Literatura uzupełniająca:

J.D. Fix : Neuroanatomia , Urban & Partner, Wrocław 2003. Ślusarz R., Szewczyk. M., Pielęgniarstwo w neurologii, Wydawnictwo Borgis 2006

Maślanka M.,(red.) Pielęgniarstwo ratunkowe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1.	C1	W2-5,9-14	1,2	2	F
D.W2.		W9-14, ZP.2-8, PZ 2-8	1,4,6	1,2	F
D.W3.		W9-14, ZP.1-8; PZ1-8	12,3,4,6	1,2	F
D.W7.		W1-5,8-14, ZP.1-8, PZ1-8	1,4,6	3,4	F

D.W5.		W2-5	1,2,6	3,4,5,6	F
D.W6.		W8-14, ZP.1-8; PZ1-8	1,3,5,6	3,4,5,6	F
D.W7.		W9-14, ZP.1-8; PZ1-8	5,6	3,7	F
D.W.10.		W1	1	1	F
D.U1.		W9-14	1,2,3,4,6	5,6	F
D.U3.		W9-14	1,2,3,4,6	1,3,5,6	F
D.U4.		W9-14, Zp.1-8; PZ1-8	5,6	5,6,7	F
D.U6.		W9-14, Zp.1-8; PZ1-8	5,6	5,6,7	F
D.U7.		W9-14, Zp.1-8; PZ1-8	5,6	5,6,7	F
D.U8.		ZP.1-8, PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U9.		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U15		W9, ZP.1-8; PZ -8	3,5,6	5,6,7	F
D.U16.		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U17		ZP.1-8, PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U18		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U22		W1-8, ZP2-7, PZ	3,4,5	2,4,6,	F,P
D.U22.		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.23.		W9-14, ZP.1-8, PZ1-8	1,2,3,4,6	5,6,7	F
D.U24.	C1	ZP.1-8, PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
D.U26.		ZP.1-8; PZ1-8	3,5,6	5,6,7	F
K.S2, K.S.5,		ZP.1-8; PZ1-8	3,4,5,6,	5,6,7	F

Przedmiot kończy się egzaminem - semestr 6 w formie testu. Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, wielokrotnego wyboru, pytania prawda/fałsz - 50 pytań
Warunkiem zaliczenia egzaminu jest uzyskanie 60% poprawnych odpowiedzi.

Skala ocen

Bardzo dobry – 50 – 48 punktów.

Dobry plus – 47 – 45 punktów

Dobry – 44 - 39 punktów.

Dostateczny plus – 38 - 36 punktów

Dostateczny - 35 – 30 punktów.

Niedostateczny - 29 - 0.

Kryteria zaliczenia wykładów sem 5:

1. zaliczenie testu podsumowującego tematykę wykładów zawierającego 30 zadań, w skład których wchodzi pytania: jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień – test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Bardzo dobry – 30 - 28 punktów

Dobry plus – 27- 26 punktów

Dobry – 25 - 23 punktów

Dostateczny plus – 22 - 21 punktów

Dostateczny – 20 - 18 punktów

Niedostateczny – 17 i mniej punktów

Warunkiem zaliczenia zajęć praktycznych jest;

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

1. - 100 % obecność na zajęciach

2. uzyskanie pozytywnych ocen z :

- instruktażu wstępnego na pierwszych zajęciach praktycznych – test jednokrotnego wyboru z zakresu podstaw pielęgniarstwa, fizjologii, anatomii – (załącznik nr 1)

- instruktażu bieżącego – test znajomości materiału wykładów z zakresu neurologii (załącznik nr 2) - Procesu pielęgnowania pacjenta – kryteria procesu - (załącznik nr 3)
- Oceny funkcji starszej, zabiegowej, odcinkowej – kryteria oceny (załącznik nr 4)
- Oceny postawy na zajęciach praktycznych - (załącznik nr 5)
- Instruktażu końcowego – test jednokrotnego wyboru z zakresu tematyki zajęć praktycznych załącznik nr 6)

W przypadku nieobecności usprawiedliwionej zajęcia praktyczne muszą być zrealizowane w innym terminie ustalonym z nauczycielem prowadzącym zajęcia.

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny kompetencji społecznych + 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 - niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach

2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych

3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarских" przewidzianych programem nauczania w oddziale neurologicznym

4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)

5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej.

6. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych II piętro, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w oddziałach neurologicznych Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

33/48/60**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	GERIATRIA I PIEŁĘGNIARSTWO GERIATRYCZNE
Nazwa angielska:	GERIATRICS AND GERIATRIC NURSING
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n. med. Małgorzata Sobieszkańska dr n. med. Leszek Malkiewicz mgr Mirosława Kieżun-Pryszcz
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania

Semestr	Wykład	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
3	55	20	-	-	75	2
4	-	-	80	80	160	6
Razem	55	20	80	80	235	8

II. Cel przedmiotu

C1 Opanowanie przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu geriatry i pielęgniarstwa geriatrycznego w celu przygotowanie studenta do realizacji zadań zawodowych z zakresu pielęgniarstwa geriatrycznego oraz do sprawowania kompleksowej opieki nad pacjentem w wieku podeszłym.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

brak

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy student zna i rozumie:**

D.W1. czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku

D.W2. etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach

D.W3. zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, **geriatrycznym**, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;

D.W5. zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach

D.W6. właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania

D.W7. standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia

D.W9. proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym

D.W10. zasady organizacji opieki specjalistycznej (**geriatrycznej**, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);

D.W11. etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego

D.W12. narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji

W zakresie umiejętności student potrafi:

D.U1. gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;

D.U2. prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień

D.U3. prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób

D.U6. dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;

D.U11. modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej

D.U15. dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;

D.U16. uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;

D.U17. prowadzić u dorosłych żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe

D.U18. rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego

D.U21. prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej

D.U.22. przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta

D.U26. przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza

W zakresie kompetencji społecznych student:

K.S.1 - dokonywania samooceny w zakresie wiedzy i umiejętności zawodowych i do zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów;

K.S.2 - kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania jego godności, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;

K.S.3 – przestrzegania praw pacjenta i zachowywania w tajemnicy informacji z nim związanych

K.S.4 – ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;

K.S.5 – rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki.

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD

Liczba godzin

Semestr 3

W.1	Podstawy gerontologii. Teorie starzenia i jego uwarunkowania. Psychospołeczne aspekty wieku podeszłego. Modele starości. Style życia ludzi starszych. Prewencja geriatryczna i profilaktyka starzenia.	6
W.2	Organizacja opieki geriatrycznej w Polsce. Formy opieki zdrowotnej, społecznej, zasady ich funkcjonowania i standardy usług. Pomoc instytucjonalna na rzecz osób starszych. Aktywizacja psychospołeczna seniorów.	4
W.3	Wielkie zespoły geriatryczne. Zespoły psychopatologiczne, upośledzenia lokomocji, upadki, upośledzenia wzroku i słuchu, nieotrzymanie zwieraczy, geriatryczny, zaburzenia odżywiania i zaburzenia gospodarki wodno -elektrolitowej, zespół jatrogenny. Zespół słabości (<i>Frailty syndrome</i>).	8
W.4	Odrębności etiopatogenezy, przebiegu, terapii i problemy diagnostyczne chorób w wieku podeszłym. Problem wielochorobowości i polipragmazji. Kompleksowa ocena i opieka geriatryczna.	10
W.5	Specyfika opieki wobec pacjentów w wieku geriatrycznym. - zadania i role pielęgniarki w zespole geriatrycznym. Modele opieki stosowane w opiece nad podopiecznym w wieku geriatrycznym. Metody zbierania wywiadu z osobą w wieku podeszłym. Problemy farmakoterapii osób starszych. Problemy psycho-społeczne w wieku podeszłym. Narzędzia i skale służące kompleksowej ocenie geriatrycznej.	4
W.6	Rola i zadania pielęgniarki w procesie rehabilitacji fizycznej i psychicznej pacjenta w wieku podeszłym. Znaczenie działań usprawniających. Sprzęt pielęgnacyjno – rehabilitacyjny - zasady wykorzystania.	3
W.7	Problemy pielęgnacyjno - opiekuńcze i ocena potrzeb pacjenta w wieku geriatrycznym z pogłębiającą się niepełnosprawnością, długotrwałe unieruchomionego, dolegliwościami bólowymi wynikającymi z chorób przewlekłe postępujących. Opieka nad pacjentem w stanie terminalnym.	4
W.8	Diagnoza pielęgniarska i zasady planowania opieki, wobec pacjenta z WPG i ich konsekwencjami oraz w wybranych jednostkach chorobowych wieku podeszłego.	12

	Zasady i techniki zabiegów pielęgnacyjno – rehabilitacyjnych oraz diagnostyczno – leczniczych stosowanych w opiece nad pacjentem w wieku geriatrycznym. Zasady diagnozowania i rodzaje badań diagnostycznych zleczanych pacjentom w wieku geriatrycznym.	
W.9	Edukacja zdrowotna człowieka i profilaktyka w wieku podeszłym. - poradnictwo dla osób starszych i ich opiekunów w zakresie zapobiegania utracie potencjału zdrowotnego, rola pielęgniarki w edukacji osób starszych z zakresie samoopieki i samopielęgnacji, zasady aktywizacji fizycznej i psychicznej osób w wieku podeszłym, zasady odżywiania i dietoterapia w wieku geriatrycznym.	4
Suma godzin		55
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 4		
ZP.1	Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału geriatrycznego. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale internistycznym. Rola pielęgniarki w oddziale geriatrycznym. Udział pielęgniarki w żywieniu osób w wieku podeszłym, farmakoterapii, dietoterapii i rehabilitacji pacjentów w wieku podeszłym. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem.	10
ZP.2	Określenie problemów zdrowotnych i deficytu samoopieki pacjenta, zaplanowanie, wdrożenie i ocena działań pielęgnacyjno – opiekuńczych wobec pacjentów z niepełnosprawnością, długotrwale unieruchomionych i wielkimi problemami geriatrycznymi. Rozpoznawanie wskazań do wykonywania podstawowych badań diagnostycznych wraz z wystawianiem stosownych skierowań.	10
ZP.3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji osób w wieku podeszłym ze schorzeniami serca i układu krążenia.	10
ZP.4	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji osób w wieku podeszłym ze schorzeniami układu oddechowego.	10
ZP.5	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji osób w wieku podeszłym w najczęstszych zaburzeniach ze strony układu pokarmowego i w cukrzycy.	10
ZP.6	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji osób w wieku podeszłym ze schorzeniami układu moczowego.	10
ZP.7	Udział pielęgniarki w edukacji zdrowotnej podopiecznych i ich opiekunów ukierunkowanej na samoopiekę i samopielęgnację ludzi w wieku podeszłym oraz profilaktykę powikłań w przebiegu chorób.	10
ZP.8	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania.	10
Suma godzin		80
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 4		
PZ	Struktura organizacyjna oddziału geriatrycznego w wybranej przez studenta placówce. Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale. Rola pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym; przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w oddziale, odpowiedzialność pielęgniarki za podejmowane decyzje. Udział pielęgniarki w żywieniu osób w wieku podeszłym, farmakoterapii, dietoterapii i rehabilitacji pacjentów w wieku podeszłym. Standard przyjęcia pacjenta do oddziału Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Nawiązanie kontaktu z pacjentem i jego otoczeniem. Zbieranie informacji o pacjencie znanymi metodami (obserwacja, wywiad ukierunkowany, rozmowa, pomiar, analiza dokumentacji, informacje od członków zespołu terapeutycznego i rodziny) dla celów diagnozy pielęgniarskiej i leczenia.	80

PZ	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii i rehabilitacji osób w wieku podeszłym w obrębie schorzeń ze strony układu oddechowego, sercowo - naczyniowego, pokarmowego, kostno-stawowego, nerwowego, moczowego i cukrzycy oraz wielkich problemów geriatrycznych.	
PZ	Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego określania problemów zdrowotnych i deficytu samoopieki pacjenta, zaplanowania, , wdrożenie i ocena działań pielęgnacyjno – opiekuńczych z uwzględnieniem planowania wspólnie z zespołem terapeutycznym i rodziną działań pozwalających na optymalne funkcjonowanie osoby starszej i skuteczne postępowanie leczniczo-pielęgnacyjno- rehabilitacyjne w określonej sytuacji.	
PZ	Udział pielęgniarki w żywieniu ludzi w wieku podeszłym. Rodzaje diet i zapotrzebowanie na składniki pokarmowe, niedobory witaminowe i mineralne	
PZ	Udział pielęgniarki w edukacji zdrowotnej podopiecznych i ich opiekunów ukierunkowanej na samoopiekę i samopielęgnację ludzi w wieku podeszłym, zapobiegania utracie potencjału zdrowotnego oraz aktywizację fizyczną i psychiczną osób w wieku podeszłym, zasady odżywiania ludzi w wieku podeszłym, rodzaje diet, zapotrzebowanie na składniki pokarmowe, niedobory witaminowe i mineralne w wieku geriatrycznym.	
Suma godzin		80
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne, plansze poglądowe, filmy dydaktyczne	
2.	Studium przypadku	
3.	Metoda sytuacyjna	
4.	Dokumentacja pacjenta i oddziału	
5.	Sprzęt i aparatura będąca na wyposażeniu oddziału szpitalnego.	
6.	Standardy i procedury obowiązujące w oddziale	
7.	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny oraz klucz odpowiedzi.	
8.	Kryteria oceny umiejętności praktycznych w przebiegu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych	
9.	Kryteria oceny procesu pielęgnowania prowadzonego przez studentów w ramach zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych	
10.	Kryteria oceny postawy studenta na zajęciach praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych	
11.	Kryteria oceny końcowej z zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w oddziale chorób wewnętrznych	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład aktywizujący	
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	metoda sytuacyjna	
5.	pokaz,	
6.	dyskusja dydaktyczna	
7.	metoda przypadków	
8.	analiza dokumentacji medycznej	
9.	obserwacja	
10.	proces pielęgnowania	
11.	raport ustny	
VIII. Sposoby oceny		
F1	Pytania, testy jednokrotnego wyboru i mieszane sprawdzające przygotowanie do tematyki zajęć praktycznych	
F2	Aktywność podczas zajęć	
F3	Dokumentacja procesu pielęgnowania	
F4	Instruktaż wstępny, bieżący , końcowy – zajęcia praktyczne	
F5	Obserwacja działań i postawy studenta w roli członka zespołu terapeutycznego w oddziale	

P1	Test podsumowujący tematykę wykładów
P2	Test podsumowujący tematykę zajęć praktycznych
P3	Ocena indywidualnej dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności praktycznych i postawy
P4	Egzamin pisemny – test

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	
- wykład	55
- zajęcia praktyczne	80
Samokształcenie	20
Praktyka zawodowa	80
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do egzaminu	10
SUMA GODZIN	255
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	8

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa

1. Rosenthal T., Williams M., Geriatria Wyd. Czelej 2009
2. Wieczorowska-Tobis K., Talarska D., Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne PZWL 2015

Literatura uzupełniająca

1. Motzing G., Schwarz S., Pielęgniarstwo geriatryczne. Wyd. Urban & Partner 2012
2. Cybulski M., Krajewska-Kułak E., Opieka nad osobami starszymi : przewodnik dla zespołu terapeutycznego PZWL 2016
3. Iona Murdoch, Sarah Turpin, Bree Johnston, Alasdair MacLullich, Eve Losman ; redakcja wydania polskiego Tomasz Kostka ; [tłumaczenie z języka angielskiego Rafał Śmietana]. Stany nagłe w geriatryi. Wrocław : Edra Urban & Partner, 2017
4. Murdoch I., Turpin S., Jonston B. Stany nagłe w geriatryi Wyd. Urban & Partner 2017

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W1.	C1	W. 3,4,7,8; ZP.2-8; PZ	1,4,7	1,2,3,4,6,7,8,9,10,11	F
D.W2.		W. 3-8; ZP.2-8; PZ	1,4,7		F
D.W3.		W5-9; ZP 2-8; PZ	1,4,7		F
D.W5.		W5-9; ZP.2-8; PZ	1,4,7		F
D.W6.		W3-9; ZP. 2-8; PZ	1,4,7		F
D.W7.		W 5-9; ZP.1-8 PZ	1,2,4,7		F
D.W9.		W1,3-9; ZP.1-8; PZ	1,2,4,5,6,7		F
D.W10.		W2; ZP2-8; PZ	1,4		F
D.W11.		W3,4; ZP.1-8; PZ	1,2,3,4,7		F
D.W12.		W5-9; ZP.1; PZ;	1,3,4,7		F P
D.U1.	C1	ZP.2-8, PZ	3,4,5,6,7,8,9,10,11	3,4,5,7,8,9,10,11	F
D.U2.		ZP.1-8, PZ	9,10,11		F

D.U3.		ZP.3-8; PZ		F	
D.U6.		ZP.2-8; PZ		F	
D.U11.		ZP.5; PZ		F	
D.U15.		ZP.1-8; PZ		F	
D.U16.		ZP.1-8; PZ		F	
D.U17.	C1	ZP.2,5,7,8; PZ		F	
D.U18.		ZP.2-8; PZ		F	
D.U21.		ZP.1-8; PZ		F	
D.U.22.		ZP.1-8; PZ		F	
D.U26.		ZP.1-8; PZ		F	
K.S.1-5		C1	ZP.1-8; PZ	2,3,4,5,6,7,8, 9,10,11	3,4,5,7,8,9,10,11
					F

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się egzaminem w formie testu w semestrze 4. Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień– test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie zajęć praktycznych.

Skala ocen

Bardzo dobry – 91% - 100%

Dobry plus – 86% - 90%

Dobry – 81% - 85%

Dostateczny plus – 76% - 80%

Dostateczny – 60% - 75%

Niedostateczny – poniżej 60%

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany przez siebie temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Kryteria oraz zasady pisania pracy samokształceniowej stanowią (zał. nr 1)

Kryteria zaliczenia zajęć praktycznych:

- przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych (zał. nr 2)

- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach

- zaliczenie procesu pielęgnowania (zał. nr 3)

- zaliczenie tematyki zajęć praktycznych (zał nr 4)

- zaliczenie umiejętności praktycznych w oddziale przewidzianych programem nauczania, (zał nr 5)

- ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć praktycznych odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego i zespół terapeutyczny. Kryterium oceny postawy studenta (zał. nr 6)

- ocena końcowa z zajęć praktycznych zał nr 7

Na ocenę końcową składa się:

30% oceny wiedzy + 45% oceny umiejętności + 5% oceny kompetencji społecznych (ocena postawy studenta)+ 20% oceny procesu pielęgnowania

Ocena końcowa:

5,0 – 4,90 – bardzo dobry

4,89 – 4,50 – plus dobry

4,49 – 4,0 – dobry

3,99 – 3,50 plus dostateczny

3,49 – 3,0 – dostateczny

< 3,0 - niedostateczny

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1.100% obecność na zajęciach

2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarских” przewidzianych programem nauczania w oddziale geriatrycznym
4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)
5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach
Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych 202 II piętro, budynek nr 3
Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w oddziałach, pododdziałach geriatrycznych lub placówkach pielęgnacyjno – leczniczych sprawujących opiekę nad ludźmi w wieku podeszłym
Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

34/52/64**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	OPIEKA PALIATYWNA
Nazwa angielska:	PALIATYW CARE
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. n med. Małgorzata Sobieszczkańska mgr Monika Kumaczek
Status przedmiotu	obowiązkowy

I. Formy zajęć, liczba godzin w planie nauczania

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
3	30	-	20	40	40	130	6

II. Cel przedmiotu

- C1** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu organizacji opieki paliatywno-hospicyjnej.
- C2** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności w zakresie sprawowania opieki paliatywno-hospicyjnej nad dorosłym i dzieckiem.
- C3** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu rozpoznawania problemów somatycznych, psychicznych, duchowych osób nierokujących wyleczenia oraz rozwiązywania dylematów natury etycznej.
- C4** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu rozpoznawania i zaspokajania potrzeb socjalnych pacjenta oraz jego rodziny poprzez działania własne i współpracę z wyspecjalizowanymi instytucjami.
- C5** Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności niezbędnych do prowadzenia działań edukacyjnych pacjentów i ich rodzin w zakresie opieki paliatywno-hospicyjnej.
- C6** Utrwalenie opanowanej przez studenta wiedzy oraz doskonalenie nabytych umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu opieki paliatywnej niezbędnych do realizacji zadań zawodowych oraz do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki pielęgniarstwa nad hospitalizowanym pacjentem wymagającym opieki paliatywnej.

III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw: pielęgniarstwa, anatomii, fizjologii, teorii komunikacji społecznej, psychologii i psychologii klinicznej, socjologii, badania fizykalnego, podstaw ratownictwa medycznego, filozofii i etyki zawodu pielęgniarstwa.

IV. Oczekiwane efekty uczenia się**W zakresie wiedzy zna:**

- D.W1.** czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku
- D.W2.** etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;
- D.W3.** zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej oraz opiece paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym
- D.W4** rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia
- D.W5.** zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach
- D.W6.** właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od

wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania
D.W7. standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia
D.W10. zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);

W zakresie umiejętności potrafi:

- D.U1.** gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;
D.U3. prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób
D.U6. dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;
D.U7. dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji
D.U8. rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych
D.U9. doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii
D.U15 dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian oraz realizowaną opieką pielęgniarstwa, z uwzględnieniem informatycznych narzędzi do gromadzenia danych
D.U16. uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
D.U17. prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe
D.U18. rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego
D.U20 prowadzić rozmowę terapeutyczną
D.U22. przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta
D.U23. asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych
D.U24. oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
D.U25. postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta
D.U26. przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 – Absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki

V. Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 3		
W.1	Idee opieki paliatywnej. Cele opieki paliatywnej. Rozwój opieki paliatywnej w Polsce i na świecie. Prekursorzy opieki paliatywnej. Główne ośrodki opieki paliatywnej w Polsce.	3
W.2	Struktura organizacyjna opieki paliatywnej w Polsce. Kryteria świadczenia usług medycznych w opiece paliatywnej.	3
W.3	Zespół interdyscyplinarny, koncepcja i cele zespołu, rola pielęgniarki w zespole.	3
W.4	Standardy w opiece paliatywnej. Zasady diagnozowania w pielęgniarstwie paliatywnym i rodzaje badań zleczanych w oddziale opieki paliatywnej.	4
W.5	Zakres i charakter opieki w hospicjum/oddziale hospicyjnej opieki dziennej.	4
W.6	Cierpienie chorego i jego rodziny u kresu życia. Holizm w opiece nad pacjentem z chorobą nierokującą poprawy.	4
W.7	Wybrane zagadnienia z zakresu tanatologii i etyki.	4
W.8	Pielęgnowanie człowieka w terminalnej fazie choroby nowotworowej z uwzględnieniem wszystkich objawów i problemów chorego.	4
W.9	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kształcenia.	1
Suma godzin		30
Forma zajęć: ZAJĘCIA PRAKTYCZNE		Liczba godzin
Semestr 3		

ZP.1	Zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania oddziału opieki paliatywnej. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale opieki paliatywnej. Zadania pielęgniarki w oddziale opieki paliatywnej. Udział pielęgniarki w żywieniu osób w wieku podeszłym, farmakoterapii, dietoterapii i rehabilitacji pacjentów w oddziale opieki paliatywnej. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Nawiązanie kontaktu terapeutycznego z pacjentem i jego otoczeniem.	10
ZP.2	Określenie problemów zdrowotnych i deficytu samoopieki pacjenta, zaplanowanie, wdrożenie i ocena działań pielęgnacyjno – opiekuńczych wobec pacjentów długotrwale unieruchomionych i w okresie terminalnym.	10
ZP.3	Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania , terapii, pielęgnowania i rehabilitacji pacjentów objętych opieką paliatywną i terminalną. Rodzaje badań diagnostycznych . Zapisy form recepturowych substancji leczniczych w porozumieniu z lekarzem lub na jego zlecenie	10
ZP.4	Rozpoznanie problemów, ustalenie i realizacja planu pielęgnowania wybranego pacjenta oddziału opieki paliatywnej, z wykorzystaniem karty procesu pielęgnowania	10
Suma godzin		40
Forma zajęć: PRAKTYKA ZAWODOWA		Liczba godzin
Semestr 3		
PZ	Zapoznanie ze strukturą i specyfiką funkcjonowania oddziału opieki paliatywnej w wybranej przez studenta placówce opieki paliatywnej. Sprzęt i aparatura stosowana w oddziale. Modele opieki pielęgniarskiej, standardy, procedury oraz dokumentacja obowiązująca w oddziale opieki paliatywnej. Zadania pielęgniarki w oddziale opieki paliatywnej. Udział pielęgniarki w żywieniu osób w wieku podeszłym, farmakoterapii, dietoterapii i rehabilitacji pacjentów w oddziale opieki paliatywnej. Udział pielęgniarki w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym. Nawiązanie kontaktu terapeutycznego z pacjentem i jego otoczeniem. Wdrażanie nabytych wiadomości i umiejętności w proces samodzielnego określania problemów zdrowotnych i deficytu samoopieki pacjenta, zaplanowania, wdrożenia i ocena działań pielęgnacyjno – opiekuńczych z uwzględnieniem planowania wspólnie z zespołem terapeutycznym i rodziną działań pozwalających na optymalne funkcjonowanie pacjenta w oddziale opieki paliatywnej, skuteczne postępowanie leczniczo-pielęgnacyjno- rehabilitacyjne w wobec indywidualnego pacjenta.	40
Suma godzin		40
VI. Narzędzia dydaktyczne		
1.	Prezentacje multimedialne	
2.	Dokumentacja pacjenta,	
3.	Standardy opieki paliatywnej	
4.	Skale oceny bólu, skale oceny stanu zdrowia pacjenta	
5.	Dokumentacja oddziału	
6.	Sprzęt i aparatura stanowiąca wyposażenie oddziału	
7.	Metoda sytuacyjna	
VII. Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład aktywizujący	
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	

4.	metoda sytuacyjna
5.	pokaz, ćwiczenia
6.	dyskusja dydaktyczna
7.	metoda przypadków

VIII. Sposoby oceny

F1	Test jednokrotnego wyboru
F2	Opracowanie procedury postępowania.
F3	Opracowanie konspektu edukacji pacjenta z chorobą nie rokującą wyleczenia.
F4	Obserwacja czynności pielęgnacyjnych wykonywanych przez studenta / organizacja, przestrzeganie procedur, inicjatywa studenta/ i postawy studenta w roli członka grupy i zespołu terapeutycznego
F5	Obsługa aparatury diagnostyczno - leczniczo-terapeutycznej w oddziale
F6	Realizacja zabiegów diagnostyczno – leczniczych zgodnie z obowiązującymi w oddziale standardami postępowania
P1	ZALICZENIE Z OCENĄ Test uzupełnień i wyboru
P2	Opracowanie programu edukacji pacjenta z chorobą nierokującą wyleczenia.
P3	Objęcie całościową opieką wybranego pacjenta
P4	Ocena indywidualnej dokumentacji procesu pielęgnowania, umiejętności praktycznych i postawy. Prowadzenie Dziennika praktyki zawodowej

IX. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	30
Samokształcenie	20
Zajęcia praktyczne	40
Praktyka zawodowa	40
Przygotowanie do zajęć	30
Przygotowanie do zaliczenia	20
SUMA GODZIN	180
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZEDMIOTU	6

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

Monika Biercewicz, Teresa Bułat, Damian Czarnecki. Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej. Wyd. PZWL 2015
 Czajka D., Czeakała B. Przewlekłe chory w domu. Gdzie szukać pomocy? Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017.
 Czajka D., Czeakała B. Standardy domowej pielęgniarstwa opieki długoterminowej. Wydawnictwo Borgis 2013.
 De Walden-Gałużko K., Kaptacz A. (2005). Pielęgniarstwo w opiece paliatywnej i hospicyjnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa.

Literatura uzupełniająca:

Koper A. : Pielęgniarstwo onkologiczne. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018.
 Szczygieł B.: Niedozżywienie związane z chorobą. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017.
 Muszaliak M., Kędziora-Kornatowska K.: Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2018.

XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny

(PEK)					
D.W1.	C2-3	W2-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,5,7	F
D.W2.	C2-3	W3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,5,7	F
D.W3.	C2-6	W3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,5,7	F
D.W4	C2-6	W3,5,7,ZP,PZ	1,2,3	2,3,4,5	F
D.W5.	C1-5	W1-3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,	2,3,5,7	F
D.W6,	C6	W6, ZP, PZ	1,2,3,4	1,2,3,4	F
D.W7.	C4-3	W3,6-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,5,7	F
D.W10.	C1-2	W1-3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,7	P1
D.U1.	C2-6	W1-4, ZP, PZ	1	1,3	F
D.U3.	C2	W3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4	2,3,4,7	F
D.U6.	C1-2,4	W3,5-8, ZP, PZ	2,3	3,5	F
D.U7.	C2-3,6	W4,8, ZP, PZ	1,2,2,4	1,2,3,4,5,6,7	F
D.U8.	C2-4	ZP1-4, PZ	2,3,4	4,5,7	F
D.U9.	C6	ZP,PZ	2,3,4	1,2,3,4,5,6,7	F
D.U15.	C2-6	ZP, PZ	2,3,4,5,6,7	4,5,7	F
D.U16.	C6	W8, PZ	5,6,7	1,2,3,4,5,6,7	F
D.U.17.	C2-4	W4,W8, ZP, PZ	1,2,3,4,5,6,7	4,5,7	F
D.U 18.	C2-6	W5-8, PZ,ZP	1,2,3,4,5,6,7	5,7	F
D.U20.	C2,5-6	W2-3,6-8, PZ,ZP	1,2,3,4, 5,6,7	1,3,4,7	F
D.U22.	C5-6	W1-8, ZP, PZ	2,3,5	1,2,3,4,5,6,7	P1
D.U23.	C1-6	ZP, PZ	2,3,5	1,2,3,4,5,6,7	P1
D.U24.	C1-6	W4,8, ZP, PZ	1,2,3,4,5,6,7	1,2,3,4,5,6,7	F
D.U25.	C1-6	W4,8, ZP, PZ	1,2,3,4,5,6,7	1,2,3,4,5,6,7	P1
D.U26.	C1-6	W3,5-8, ZP, PZ	1,2,3,4,5,6,7	1,2,3,4,5,6,7	F; P4
K.S5	C1-6	W1-9,ZP,PZ	1-7	1-7	-

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Przedmiot kończy się ZALICZENIEM NA OCENĘ w formie testu. - semestr 3

KRYTERIA OCENY OSIAGNIĘTYCH EFEKTÓW Z ROZWIĄZYWANIA ZADAŃ TESTOWYCH

Ocena niedostateczna (2,0)

poniżej 29pkt pozytywnych odpowiedzi z rozwiązywania zadań testowych.

Odpowiedzi błędne, luki w wiadomościach

Student nie opanował założonych efektów kształcenia

Ocena dostateczna (3,0)

30-38 pkt.- pozytywnych odpowiedzi z rozwiązywania zadań testowych. Student opanował efekty kształcenia w stopniu dostatecznym

Ocena dobry (4,0)

39 -46 pkt pozytywnych odpowiedzi z rozwiązywania zadań testowych. Student opanował efekty kształcenia w stopniu dobrym, potrafi prawidłowo formułować myśli, posługiwać się wiedzą i wymaganym słownictwem

medycznym

Ocena bardzo dobry (5,0)

47-50 pkt pozytywnych odpowiedzi z rozwiązywania zadań testowych. Student ma dużą wiedzę i umiejętności, samodzielnie myśli i rozwiązuje i problemy badawcze, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

OCENA	PUNKTY
niedostateczna	0-29 pkt.
dostateczna	30- 38pkt
dobry	39 - 46pkt
Bardzo dobry	47-50pkt

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

KRYTERIA OCENY PRAC PISEMNYCH Z ZAKRESU SAMOKSZTAŁCENIA

1.	Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu	0 - 5
2.	Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarskiej	0 - 5
3 .	Poprawność terminologiczna i językowa	0 – 5
4.	Właściwy dobór literatury	0 - 3
5.	Logiczny układ treści	0 - 2
	LICZBA MOŻLIWYCH UZYSKANYCH PUNKTÓW	0 -20

SKALA OCEN WEDŁUG ZDOBYTEJ PUNKTACJI:

20-18 pkt. – bardzo dobry,
17 – 15 pkt. – dobry,
14 – 13 pkt. - dostateczny,
12 i poniżej – niedostateczny

WARUNKI ZALICZENIA ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

1. 100% frekwencja na zajęciach
2. Przygotowanie teoretyczne do zajęć.
3. Aktywna postawa na zajęciach.
4. Zaliczenie na ocenę pozytywną kolokwium końcowego (test).
5. Pozytywna ocena z procesu pielęgnowania.
6. W przypadku nieobecności usprawiedliwionej student ma obowiązek do powiadomienia nauczyciela i uzupełnienia zajęć w uzgodnionym terminie i formie.

OCENA POSTAWY

1. Umundurowanie : odzież i obuwie spełniające wymogi bhp
2. Właściwy stosunek (empatia, profesjonalizm) do pacjentów.
3. Aktywny udział w procesie leczenia, diagnostyki, pielęgnacji – współpraca z personelem.
4. Współpraca w grupie .
5. Odpowiedzialność .

ZASADY PRZEBYWANIA W ODDZIALE

1. Przestrzeganie zasad reżimu sanitarnego.
2. Przestrzeganie tajemnicy zawodowej.

3. Staranne wykonywanie wyznaczonych zadań.
4. Obsługa sprzętu i aparatury medycznej po wcześniejszym pokazie, pod nadzorem nauczyciela.
5. Przestrzeganie zasad BHP.
6. Odpowiedzialność za powierzone obowiązki.

Kryteria zaliczenia praktyki zawodowej:

1. 100% obecność na zajęciach
2. przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
3. zaliczenie umiejętności praktycznych w „Dzienniczku umiejętności pielęgniarских" przewidzianych programem nauczania w oddziale opieki paliatywnej
4. zaliczenie procesu pielęgnowania (Kryteria oceny procesu pielęgnowania zał.1)
5. pozytywna ocena kompetencji społecznych w czasie praktyki zawodowej. Postawa studenta jest monitorowana przez opiekuna praktyki, pacjenta oraz zespół terapeutyczny.

XIII. Inne przydatne informacje o przedmiocie

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach
Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych II piętro, budynek nr 3
Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.
Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych
Zajęcia praktyczne i praktyka zawodowa odbywają się w oddziałach opieki paliatywnej
Na zajęciach obowiązuje regulamin „praktyk”

Nazwa przedmiotu/modułu:	PODSTAWY REHABILITACJI
Nazwa angielska:	BASIS OF REHABILITATION
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo
Forma studiów/ Poziom studiów:	Stacjonarne/ I-go stopnia – licencjackie
Profil studiów	Praktyczny
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych
Prowadzący przedmiot:	dr n med. Marzena Jaworska-Pelczyńska mgr Beata Dyrz
Status przedmiotu	obowiązkowy

I Formy zajęć, liczba godzin

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	15	10	20	-	-	45	2

II Cel przedmiotu

C 1 – Zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi rehabilitacji medycznej i społecznej oraz roli pielęgniarki w usprawnianiu pacjenta w zależności od jego stanu zdrowia i rodzaju niepełnosprawności.

III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Znajomość podstaw: anatomii i fizjologii oraz podstaw pielęgniarstwa.

IV Oczekiwane efekty uczenia się

W zakresie wiedzy zna i rozumie:

D.W26. – podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;

D.W27. – przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach;

W zakresie umiejętności potrafi:

D.U16. - uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;

D.U21. - prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;

W zakresie kompetencji społecznych:

K.S.5 – Jest gotów do zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.

V Treści programowe

Forma zajęć: WYKŁAD		Liczba godzin
Semestr 5		
Wykl.1	Rehabilitacja medyczna, społeczna, zawodowa. Cele i zadania poszczególnych działów rehabilitacji. Organizacja rehabilitacji w Polsce. Rola pielęgniarki procesie rehabilitacji.	1
Wykl.2	Metody aktywizacji fizycznej, psychicznej i zawodowej osób trwale niepełnosprawnych w ich środowisku.	1
Wykl.3	Postępowanie rehabilitacyjne w przebiegu wybranych schorzeń układu ruchu.	1

Wykl.4	Postępowanie rehabilitacyjne w przebiegu wybranych schorzeń układu oddechowego.	1
Wykl.5	Postępowanie rehabilitacyjne u pacjentów w przebiegu schorzeń kardiologicznych.	2
Wykl.6	Rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną.	1
Wykl.7	Rehabilitacja osób z niepełnosprawnością sprzężoną.	1
Wykl.8	Rehabilitacja pacjentów w następstwie schorzeń i uszkodzeń układu nerwowego.	2
Wykl.9	Formy rehabilitacji osób z dysfunkcją narządu wzroku i słuchu.	1
Wykl.10	Rehabilitacja w ginekologii.	1
Wykl.11	Rehabilitacja w wieku podeszłym.	1
Wykl.12	Rehabilitacja osób przebiegu schorzeń onkologicznych.	1
Wykl.13	Odrębności rehabilitacji osób w wieku rozwojowym, problemy wczesnej interwencji.	1
Suma godzin		15
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Semestr 5		
Ćwicz. 1	Planowanie i realizowanie działań pielęgnacyjnych i rehabilitacyjnych ograniczających skutki unieruchomienia (przykurcze, odleżyny, zaniki mięśniowe, zniekształcenia, zakrzepy, pogorszenie wydolności układu oddechowego).	2
Ćwicz. 2	Podstawowe działania rehabilitacyjne w przypadku wybranych dysfunkcji, z wykorzystaniem sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	2
Ćwicz. 3	Metody i techniki usprawniania stosowane przez pielęgniarkę w wybranych stanach (po amputacji kończyn, endoprotezoplastyce stawów biodrowego i kolanowego, po urazach kręgosłupa)	2
Ćwicz. 4	Udział pielęgniarki w procesie rehabilitacji pacjentów ze schorzeniami układu nerwowego.	2
Ćwicz. 5	Udział pielęgniarki w procesie rehabilitacji pacjentów ze schorzeniami reumatycznymi.	2
Suma godzin		10
VI Narzędzia dydaktyczne		
1	Rzutnik multimedialny, prezentacje multimedialne	
2	Studium przypadku	
3	Aparatura będąca wyposażeniem pracowni fizykoterapii, kinezyterapii, masażu oraz MCSM	
4	Testy z instrukcją rozwiązywania, zasady przyznawania oceny oraz klucz odpowiedzi.	
VII Metody dydaktyczne		
1.	wykład informacyjny	
2.	wykład konwersatoryjny	
3.	opis, objaśnienie i wyjaśnienie	
4.	metoda sytuacyjna	
5.	pokaz, ćwiczenia	
6.	dyskusja dydaktyczna	
VIII Sposoby oceny		
F1	Aktywność podczas zajęć	
F2	Demonstracja umiejętności wynikających z ćwiczeń	
P1	Test podsumowujący tematykę wykładów .	
P2	Ocena indywidualnych umiejętności praktycznych i postawy	
IX Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie

	aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	
- wykłady	15
- ćwiczenia	10
- zajęcia praktyczne	-
Samokształcenie	20
Przygotowanie do zajęć	-
Przygotowanie do egzaminu	-
Praktyka zawodowa	-
	SUMA GODZIN
	45
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	
	2

X LITERATURA

Literatura podstawowa

1. Magdalena Strugała, Dorota Talarska. Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych Warszawa PZWL 2015
2. Rosiński M.: Rehabilitacja. Nauka chodu, Wyd. PZWL Warszawa 2015
3. Balcerciewicz K., Bartochowski Ł., Brębowicz M.: Wiktora Degi ortopedia i rehabilitacja, Wyd. PZWL Warszawa 2015

Literatura uzupełniająca

1. Elżbieta Rutkowska (2002) Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych : podręcznik dla zawodowych studiów licencjackich w zakresie pielęgniarstwa ; Lublin : Wydawnictwo CZELEJ
2. Dega W., Milanowska K., red. (2011). Rehabilitacja Medyczna. PZWL Warszawa.
3. Grossman Jerzy., Standardy medyczne rehabilitacji leczniczej schorzeń narządu uchu – prowadzonej w ramach prewencji rentowej. Wyd. ZUS Warszawa. 2014
4. Kwolek A. Red. (2003). Rehabilitacja Medyczna Tom I, II. Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner
5. Rosławski A., Skolimowski T.. Technika wykonywania ćwiczeń leczniczych. PZWL Warszawa.2014

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W26	C1	W. 1-2	1,4	1,2,3,6	F,P
D.W27		W. 3-13			F,P
D.U.16		Ćw. 1-5	2,3	3,4,5,6	F,P
D.U.21					F,P
K.S.5					obserwacja

XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę w formie testu w semestrze 5. Test obejmuje pytania jednokrotnego wyboru, dopasowania oraz uzupełnień – test mieszany, aby uzyskać pozytywną ocenę z testu student powinien udzielić 60% poprawnych odpowiedzi. Za poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt, za błędną lub brak odpowiedzi 0 pkt.

Skala ocen

Bardzo dobry – 91% - 100%

Dobry plus – 86% - 90%

Dobry – 81% - 85%

Dostateczny plus – 76% - 80%

Dostateczny – 60% - 75%

Niedostateczny – poniżej 60%

Zaliczenie godzin bez udziału nauczyciela:

- zaliczenie pracy samokształceniowej na wybrany temat. Tematy prac aktualizowane są każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach.

Kryteria zaliczenia ćwiczeń:

- Aktywność na zajęciach
- zaliczenie umiejętności praktycznych przewidzianych programem nauczania

- ocena kompetencji społecznych w czasie zajęć odbywa się na zasadzie obserwacji studenta przez nauczyciela akademickiego.

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych, salach MCSM, II piętro, budynek nr 3

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WPT

Nazwa przedmiotu/modułu:	PODSTAWY RATOWNICTWA MEDYCZNEGO						
Nazwa angielska:	EMS BASE						
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo						
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie						
Profil studiów	praktyczny						
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych						
Prowadzący przedmiot:	dr n. med. Wioletta Palczewska dr n. o zdr. Kamila Dobrosielska-Matusik						
Status przedmiotu:	obowiązkowy						
I. Formy zajęć, liczba godzin z planu nauczania							
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia Praktyczne	Praktyka Zawodowa	Łącznie	ECTS
5	20	30	20	-	-	70	2
II. Cel przedmiotu							
<p>C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności dotyczącą systemu ratownictwa medycznego ze szczególnym uwzględnieniem roli pielęgniarki w tym systemie.</p> <p>C2 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności udzielania pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia życia i zdrowia w miejscu zdarzenia jednostkowego, zdarzeniach masowych i katastrofach do czasu przybycia kwalifikowanego personelu ratowniczego.</p>							
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji							
brak							
IV. Oczekiwane efekty uczenia się							
<p>W zakresie wiedzy zna i rozumie:</p> <p>D.W18. metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;</p> <p>D.W28. standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;</p> <p>D.W34. zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;</p> <p>D.W35. zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (Basic Life Support, BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (Advanced Life Support, ALS);</p> <p>D.W36. zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;</p> <p>D.W37. procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych;</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>D.U27. udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;</p> <p>D.U28. doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu;</p> <p>D.U29. doraźnie tamować krwawienia i krwotoki;</p> <p>D.U30. wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (<i>Automated External Defibrillator</i>, AED) i bezprzewodowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:</p> <p>KS.1 Absolwent jest gotów do dokonywania samooceny w zakresie wiedzy i umiejętności zawodowych i do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów;</p> <p>KS.4 Absolwent jest gotów do ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie czynności zawodowych;</p>							
V Treści programowe							

Forma zajęć: WYKŁADY		Liczba godzin
W.1	Organizacja i funkcjonowanie systemu ratownictwa medycznego w Polsce na tle rozwiązań w innych krajach, zakresy działań ratunkowych. Zagadnienia prawne zakresu ratownictwa. Rola pielęgniarki w systemie zintegrowanego ratownictwa medycznego w świetle przepisów prawa. D.W36	2
W.2	Definicje i rodzaje zdarzeń masowych i katastrof, organizacja akcji ratunkowej, segregacja medyczna i dekontaminacja poszkodowanych, zasady transportu osób w stanie zagrożenia życia. Akty terroru. D.W37.	2
W.3	Definicja resuscytacji i reanimacji; Pojęcie i przyczyny NZK; Kryteria śmierci, śmierć jako proces. Objawy NZK. Kryteria podejmowania i niepodejmowania reanimacji; Powikłania resuscytacyjne. D.W35	3
W.4	Ocena pacjenta w stanach zagrożenia życia. Algorytm podstawowych i zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (BLS/ALS) dorosłego, dziecka, niemowlęcia według Wytycznych Europejskiej i Polskiej Rady Resuscytacji. Zaprzestanie reanimacji. NZK w sytuacjach szczególnych. D.W18, D.W28.	4
W5	Postępowanie ratownicze w internistycznych i neurologicznych stany zagrożenia życia. Zawał mięśnia sercowego; Śpiączki cukrzycowe; Astma oskrzelowa; Udar mózgu; Drgawki u dorosłych i dzieci; Padaczka i stan padaczkowy.	2
W6	Postępowanie ratownicze w toksykologii. Charakterystyka środków trujących – leki i środki uzależniające, grzyby, artykuły spożywcze, tlenek węgla, alkohol; Semiotyka zatruc. Postępowanie przedlekarskie w zatruciach. Postępowanie medyczne w zatruciach, odtrutki swoiste i nieswoiste. Postępowanie ratownicze w ukąszeniach.	3
W7	Podstawy traumatologii. Pojęcie urazu. Przyczyny i objawy urazów. Obrażenia tkanek miękkich: Rany – rodzaje, objawy i niebezpieczeństwa. Amputacje urazowe. Urazy miednicy i kończyn. Urazy i ostre stany chirurgiczne jamy brzusznej. Obrażenia klatki piersiowej. Urazy głowy.	3
W.8	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	1
Suma godzin		20
Forma zajęć: ĆWICZENIA		Liczba godzin
Ćw. 1	Postępowanie z poszkodowanym nieprzytomnym nieurazowym. Przyczyny utraty przytomności. Niebezpieczeństwa wynikające z utraty przytomności u poszkodowanego. Znaczenie zachowania drożności dróg oddechowych i czynności oddychania u osoby nieprzytomnej. Procedura postępowania z nieprzytomnym. Ocena stanu przytomności. Bezpieczne podejście. Badanie poszkodowanego. Bezprzyrządowe udrażnianie dróg oddechowych. Stosowanie pozycji ułożeniowych (zastana, bezpieczna).	3
ĆW. 2	Resuscytacja krążeniowo – oddechowa. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne wobec człowieka dorosłego i dziecka (BLS). Podstawowe zabiegi resuscytacyjne z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego (BLS/AED). Przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych, stosowanie worka AMBU, tlenoterapia. Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne, ocena rytmów EKG (defibrylacyjny, niedefibrylacyjny).	10
ĆW. 3	Zadławienia. Przyczyny niedrożności dróg oddechowych. Zasady różnicowania niedrożności (całkowita, częściowa). Algorytm postępowania w przypadku obecności ciała obcego w drogach oddechowych w poszczególnych grupach wiekowych. Stosowanie zabiegów prowadzących do usunięcia ciała obcego z dróg oddechowych w poszczególnych grupach wiekowych (uderzenia międzyłopatkowe, uciski nadbrzusza i klatki piersiowej).	3
ĆW. 4	Podstawy traumatologii. Zakładanie kołnierza ortopedycznego, unieruchamianie poszkodowanego z urazem kręgosłupa. Zabezpieczenie transportowe. Urazy wielonarządowe. Podstawowe zasady ewakuacji.	4
ĆW. 5	Obrażenia naczyń krwionośnych. Rodzaje krwotoków, różnicowanie, zasady postępowania. Sposoby zaopatrywania ran i tamowania krwotoków zewnętrznych. Postępowanie przy krwotoku z nosa. Rodzaje opatrunków i materiały opatrunkowe: uciskowy, osłaniający, trójstronny, chustowy, Działania przeciwwstrząsowe.	3
ĆW. 6	Obrażenia termiczne, chemiczne, elektryczne.	3

	Hipo i hipertermia. Odmrożenia. Ocena ciężkości urazów termicznych; Epidemiologia oparzeń; Patomechanizm obrażeń spowodowanych urazem termicznym; Procedury postępowania i zasady udzielania pomocy doraźnej w zależności od rodzaju obrażenia.				
Ćw. 7	Urazy narządu ruchu. Zasady unieruchamiania uszkodzeń narządu ruchu (kości długie, płaskie, stawy).	2			
Ćw. 8	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu	2			
Suma godzin		30			
VI. Narzędzia dydaktyczne					
1.	Prezentacje multimedialne, filmy, tablica interaktywna.				
2.	Plansze, fantomy resuscytacyjne dorosłego, dziecka, treneżery do udrażniania dróg oddechowych i konikopunkcji, treningowy AED, defibrylator elektryczny, monitor EKG, symulator wysokiej wierności ARES, makieta drożności dróg oddechowych, materac, maska krtaniowa, rurka ustno – gardłowa, zestaw do intubacji, zestaw do tlenoterapii, aparat AMBU, drobny sprzęt ratowniczy.				
3.	Deska ortopedyczna, bandaże, przyłepce, chusty trójkątne, koc termiczny, kołnierze ortopedyczne, zestawy unieruchamiające, zestaw symulacyjny ran, zestaw PSP R1.				
VII. Metody dydaktyczne					
1.	wykład informacyjny				
2.	wykład konwersatoryjny				
3.	dyskusja dydaktyczna				
4.	film				
5.	ekspozycja				
6.	metoda „czterech kroków” ze scenariuszem.				
7.	metoda symulacyjna				
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)					
F1.	Ocena aktywności w prebriefingu				
F2.	Uczestnictwo w dyskusji				
F3.	Ocena OSCE ze wskazanych zajęć				
P1.	Test wiedzy				
P2.	Symulacja medyczna				
IX. Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności		Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności			
Godziny kontaktowe z nauczycielem		50			
Analiza literatury przedmiotu w ramach samokształcenia		20			
Przygotowanie studenta do zajęć		5			
SUMA GODZIN		75			
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU		2			
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa:					
1. M. Kózka, B. Rumian, M. Maślanka: Pielęgniarstwo ratunkowe, PZWL, Warszawa 2013					
Literatura uzupełniająca:					
1. Chomonic M., Cisoń – Apanasewicz U., Kuchnia P., Nitecki J.: Pomoc przedszpitalna. PZWL Warszawa, 2018					
XI. Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji					
Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W18, KS.1	C2	W4, 5, 6, 7, Ćw.1	1, 2	1, 4, 3, 5, 6, 7	F1,F2,F3
D.W28, KS.1, KS.4	C2	W4, Ćw. 1-7	1, 2	1, 2, 3, 4, 5, 6	F1,F2,F3

D.W.34,	C2	W4, Ćw. 1-7	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6	F1,F2,F3
D.W35, KS.1	C2	W3	1, 2	1, 2, 4, 5	F1,F2,F3
D.W36, KS.1	C1	W1	1	2, 3	F1,F2,F3
D.W37, KS.1	C2	W2	1,3	1, 3, 7	F1,F2,F3
D.U27, KS.4, KS.5, KS.7	C2	Ćw. 1-7	1	2, 3	F1,F2,F3
D.U28, D.U29, KS.1, KS.4	C2	Ćw. 4, 5, 6	1, 2,3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	F1,F2,F3, P1
D.U30, KS.4, KS.1, KS.4	C1-2	Ćw. 2	1, 2, 3	3,6,7	P2

XII. Zasady weryfikacji oczekiwanych efektów uczenia się

Zaliczenie wykładów:

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.

Ocena formująca (F1, F2): frekwencja na zajęciach, ocena aktywności, uczestnictwo w dyskusji.

Ocena podsumowująca: rozwiąże test sprawdzający wielokrotnego wyboru składający się z 30 pytań obejmujący problematykę: organizacji i funkcjonowania systemu ratownictwa, prawne, systemu segregacji składający, resuscytacja krążeniowo – oddechowa, NZK w sytuacjach szczególnych, zadławienia, podstawy traumatologii, obrażenia naczyń krwionośnych, obrażenia narządu ruchu, obrażenia energią elektryczną, chemiczną, termiczną, elementy toksykologii. (Efekty: **D.W18, D.W28, D.W35, D.W36, D.W.37**).

Kryteria oceny:

30 – 28 punktów – bardzo dobry

27 – 25 – dobry plus

24 – 22 punktów – dobry

21 – 19 dostateczny plus

18 – 16 punktów – dostateczny

15 i poniżej punktów – niedostateczny

Obowiązuje 100% obecność na zajęciach. Dopuszczalna jest 1 nieobecność usprawiedliwiona, którą student winien odrobić w ramach konsultacji z prowadzącym zajęcia.

Zaliczenie ćwiczeń:

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę z ramach egzaminu OSCE

Ocena formująca (F1, F2, F3): zaliczenie OSCE obejmujące: postępowanie z poszkodowanym nieprzytomnym (w oparciu o pacjenta standaryzowanego), BLS człowieka dorosłego, BLS dziecka, BLS/AED dorosłego, założenie opatrunku unieruchamiającego, kołnierza ortopedycznego, zaopatrzenie krwotoku, założenie maski krtaniowej, wykonanie intubacji dotchawiczej, doraźnej konikotomii.

Ocena podsumowująca:

Przeprowadzi działania ratownicze w algorytmie ALS.

Obowiązuje 100% frekwencja na zajęciach, ewentualna 1 nieobecność usprawiedliwiona winna być odpracowana w ramach indywidualnych konsultacji z prowadzącym zajęcia. Przed zajęciami student zobowiązany jest do zapoznania się ze scenariuszem.

Bardzo dobry – wykaże się znakomitą wiedzą i umiejętnościami w zakresie doboru i zastosowania procedur ratowniczych adekwatnych do rozpoznania stanu zagrożenia życia. W wykonywaniu działań ratowniczych wykazuje bardzo dobrą sprawność techniczną. Aktywny w rozwiązywaniu trudnych i złożonych problemów, przejawia wysoką samoocenę popartą umiejętnością krytycznego spojrzenia na własną wiedzę i umiejętności.

Dobry plus - bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne z drobnymi błędami manualnymi. Aktywny i samodzielny w podejmowaniu zadań, krytyczny w stosunku do własnej wiedzy i umiejętności.

Dobry –generalnie solidna praca lecz popełnia niewielkie błędy w zakresie doboru procedur ratowniczych, które nie powodują zagrożenia dla poszkodowanego. Sprawny technicznie z wiedzą wymagającą uzupełnień. Aktywny na zajęciach z niewielkim krytycyzmem w stosunku do własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Dostateczny plus - zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje, ale ze znacznymi niedociągnięciami w obszarze wiedzy, które jednak nie powodują zaburzeń w podejmowaniu decyzji ratowniczych. Występują niedociągnięcia w działaniach praktycznych, które nie powodują występowania błędów krytycznych. Aktywność na poziomie zadawalającym.

Dostateczny –podstawowa wiedza, umiejętności, kompetencje z licznymi niedociągnięciami i brakiem samodzielności. Słaba sprawność manualna, ale bez błędów krytycznych. Występują okresy bierności podczas zajęć dydaktycznych.

Niedostateczny – wykazuje znaczne niedostatki wiedzy teoretycznej, które mimo ukierunkowania uniemożliwiają podejmowanie działań ratowniczych. Lekceważący stosunek do wykonywanych działań lub (i) popełnianie licznych błędów krytycznych w podejmowanych działaniach. Bierny w większości zajęć.

Szczegółowe kryteria ocen ustalane są w ramach zaliczenia OSCE.

XIII. Dodatkowe informacje o przedmiocie

1. Prezentacje multimedialne oraz scenariusze zajęć wysyłane są na grupowy adres e-mailowy studentów.
2. Zajęcia odbywają się w Centrum Symulacji Medycznej.
3. Termin zajęć – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych.
4. Informacja na temat konsultacji (godziny + miejsce) – aktualizowane zgodnie z planem zajęć.

Nazwa przedmiotu/modułu:		BADANIA NAUKOWE W PIELEGNIASTWIE					
Nazwa angielska:		RESEARCH IN NURSING					
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo					
Forma studiów/ Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie					
Profil studiów		praktyczny					
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych					
Prowadzący przedmiot:		dr n. med. Jolanta Pietras					
Status przedmiotu		Obowiązkowy					
I Formy zajęć, liczba godzin							
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	20	-	20	-	-	40	1
II Cel przedmiotu							
C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności posługiwania się literaturą naukową, interpretacji badań w naukach medycznych w zakresie podstawowym oraz skuteczne przygotowanie do samodzielnego pisania referatów, artykułów, prac seminaryjnych i pracy dyplomowej.							
III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji							
Znajomość zagadnień z podstaw pielęgniarstwa.							
IV Oczekiwane efekty uczenia się							
<p><u>W zakresie wiedzy zna i rozumie:</u> D.W38. Określa/wskazuje przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa D.W39. Charakteryzuje metody i techniki prowadzenia badań naukowych D.W40. Omawia zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej</p> <p><u>W zakresie umiejętności potrafi:</u> D.U31. Krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych. D.U32. Przeprowadza badanie jakościowe posługując się narzędziami badawczymi.</p> <p><u>W zakresie kompetencji społecznych:</u> K.S5 – absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki</p>							
V Treści programowe							
Forma zajęć: WYKŁAD							Liczba godzin
Semestr 5							
Wykl.1	Wprowadzenie do przedmiotu: - Podstawowe pojęcia z zakresu metodologii badań naukowych. - Przedmiot, cel, obszar i paradygmaty badań w pielęgniarstwie.						2
Wykl.2	- Główne definicje i przepisy z zakresu prawa autorskiego oraz ochrony własności intelektualnej.						2

	- Zasady etyki prowadzenia badań naukowych.	
Wykl.3	Rodzaje badań i etapy badania naukowego. Przygotowanie do badań: - Wybór przedmiotu badań/ustalenie tematu. Źródła piśmiennicze i dobór literatury. - Formułowanie celu i problemów badawczych. - Metody i techniki badań (z uwzględnieniem metody „studium przypadku”). Narzędzia badawcze (rodzaje, dobór, ogólne zasady konstrukcji). - Dobór grupy (bądź przypadku medycznego).	6
Wykl.4	Prowadzenie i organizacja badań: - Zgoda na badania. - Gromadzenie materiału. - Analiza danych i sposoby wnioskowania. - Piśmiennictwo w pracy naukowej – opis bibliograficzny – zasady opracowania.	4
Wykl.5	Przygotowanie pracy - prezentacja wyników badań.	4
Wykl.6	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu. (P1)	2
Suma godzin		20
Forma zajęć: SAMOKSZTAŁCENIE		Liczba godzin
Semestr 5		
Samokształcenie 1	Treści do opanowania w oparciu o literaturę przedmiotu oraz samodzielny przegląd publikacji naukowych i prac licencjackich:	2
Samokształcenie 2	Schematy/wzory/ wybranych rodzajów publikacji: prace teoretyczne, prace badawcze (oryginalne), praca kazuistyczna – główne składowe, różnice, zasady pisania, cele, metody i techniki, wnioskowanie.	4
Samokształcenie 3	- Przygotowanie prac do publikacji. - Ogólne wytyczne dotyczące pisania prac dyplomowych (licencjackich). - Różnice między publikacją w czasopiśmie, a pracą dyplomową.	3
Samokształcenie 4	- Konstruowanie narzędzi badawczych (rodzaje, wzory, zasady i różnice). - Badania sondażowe. - Metoda monograficzna.	3
Samokształcenie 5	- „ Metoda analizy indywidualnych przypadków ” - charakterystyka, narzędzia: kwestionariusz wywiadu, kwestionariusz obserwacji oraz inne sposoby pozyskiwania danych (m.in. analiza dokumentacji, pomiary wybranych parametrów i in.).	4
Samokształcenie 6	Opracowanie pisemne na jeden z powyższych tematów sporządzone zgodnie z zasadami przygotowywania prac naukowych.	4
Suma godzin		20
VI Narzędzia dydaktyczne		
1	Prezentacje multimedialne, foliogramy.	
2	Teksty źródłowe	
3	Prace licencjackie.	
VII Metody dydaktyczne		
1.	Wykład klasyczny, konwersatoryjny	
2.	Dyskusja	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Ocena aktywności.	
F2	Uczestnictwo w dyskusji	
P1	Opracowanie pisemne.	
P2	Test jednokrotnego wyboru i uzupełnień.	
IX Obciążenie pracą studenta		

Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć)	
- wykłady	20
- zajęcia praktyczne	-
Samokształcenie	20
SUMA GODZIN	40
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	1

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa

Uchmanowicz I., Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie tom 1, Wyd. Continuo, 2014
 Uchmanowicz I., Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie tom 2, Wyd. Continuo, 2014

Literatura uzupełniająca

Watała C. i wsp. Badania i publikacje w naukach biomedycznych Tom 1-2, Wyd. Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2011
 Górajek – Józwick J. (red)., Filozofia i teorie pielęgnowania. Wyd. Czelej. Lublin 2007

XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI

Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W 38	C1	W1, W6	1,2,3	1,2	F1,F2, P2
D.W 39	C1	W3, W 6, S.3, S.4	1,2,3	1,2	F1,F2, P2
D.W 40	C1	W2, W6	1,2	1,2	F1, F2, P2
D.U 31	C1	W3, W4, W5, W6,	2,3	1,2	F1,F2, P1
D.U 32	C1	W3, W4.W5, S1, S2, S3,S4, S5,	2	1,2	F1,F2, P1
K.S5	C1	W1-6	1-3	1,2	-

XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.

Ocena formująca: frekwencja na zajęciach, ocena aktywności (F1), uczestnictwo w dyskusji (F2).

Zaliczenie samokształcenia (student przygotowuje pisemne opracowanie z zakresu tematyki objętej samokształceniem zgodnie z zasadami sporządzania prac naukowych) (P1)..

Ocena podsumowująca: rozwiąże test sprawdzający składający się z 30 pytań (zamkniętych i otwartych) obejmujący problematykę: etapy postępowania badawczego, metody i techniki badań, zasady interpretowania badań, podstawowe przepisy prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej. (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D. W 40**) (P2).

Kryteria oceny:

30 – 28 punktów – bardzo dobry

27 – 25 – dobry plus

24 – 22 punktów – dobry

21 – 19 dostateczny plus

18 – 16 punktów – dostateczny

15 i poniżej punktów – niedostateczny

Obowiązuje 100% obecność na zajęciach. Dopuszczalna jest 1 nieobecność usprawiedliwiona, którą student winien odrobić w ramach konsultacji z prowadzącym zajęcia.

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych,

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT

38.**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:		SEMINARIUM DYPLOMOWE					
Nazwa angielska:		DIPLOMA SEMINAR					
Kierunek studiów:		Pielęgniarstwo					
Forma studiów/ Poziom studiów:		Stacjonarne/I-go stopnia – licencjackie					
Profil studiów		praktyczny					
Jednostka prowadząca:		Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk Medycznych					
Prowadzący przedmiot:		dr n. med. Elżbieta Grajczyk dr n. med. Jolanta Pietras dr n. o zdr. Kamila Dobrosielska-Matusik					
Status przedmiotu		Obowiązkowy					
I Formy zajęć, liczba godzin							
Semestr	Wykład	Seminarium	Samokształcenie	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa	Łącznie	ECTS
5	-	20	20	-	-	40	1
6	-	20	20	-	-	40	1
Razem		40	40	-	-	80	2
II Cel przedmiotu							
C1 Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego przygotowanie się do przygotowania pracy dyplomowej.							
III Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji							
Znajomość zagadnień z podstaw pielęgniarstwa oraz przedmiotu badania naukowe w pielęgniarstwie (studia I st. - sem.5)							
IV Oczekiwane efekty uczenia się							
W zakresie wiedzy:							
D.W38. Określa/wskazuje przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa							
D.W39. Charakteryzuje metody i techniki prowadzenia badań naukowych.							
D.W40. Omawia zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej.							
W zakresie umiejętności:							
D.U31. Krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych.							
D.U32. Przeprowadza badanie jakościowe posługując się narzędziami badawczymi.							
W zakresie kompetencji społecznych:							
K.S.5 – absolwent jest gotów do rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki							
V Treści programowe							
Forma zajęć: SEMINARIUM						Liczba godzin	
Semestr 5							

Semin.1	Charakterystyka <u>struktury</u> pracy licencjackiej kazuistycznej w oparciu o proces pielęgnowania – wzór/schemat. Wybór tematu i poprawne sformułowanie tytułu. Ustalenie planu pracy.	4
Semin.2	Podstawowe cechy <u>celu</u> oraz podziały/kategorie/ celów pracy/celów badań/ i formułowanie celu pracy (kazuistycznej). Dobór właściwych <u>technik</u> badawczych w odniesieniu do pracy kazuistycznej oraz dobór i konstrukcja stosownych <u>narzędzi</u> badawczych.	5
Semin.3	Źródła informacji naukowej. Korzystanie z <u>literatury</u> . Dobór piśmiennictwa. Krytyczna analiza literatury.	5
Semin.4	<u>Planowanie projektu</u> badawczego zgodnie z procedurą badawczą.	4
Semin.5	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu w semestrze 5.	2
Suma godzin		20
Forma zajęć: SAMOKSZTAŁCENIE		Liczba godzin
Semestr 5		
1. Na podstawie wybranego artykułu każdy student <u>indywidualnie</u> przeprowadzi krytyczną analizę publikowanych wyników badań.		2
2. Opracowuje i realizuje własny projekt badawczy o charakterze kazuistycznym – praca dyplomowa.		18
Suma godzin		20
Forma zajęć: SEMINARIUM		Liczba godzin
Semestr 6		
Semin.1	Gromadzenie informacji. Opracowywanie zebranych danych	4
Semin.2	Opis wybranego przypadku (główne elementy). Etyka i ochrona danych.	5
Semin.3	Wnioskowanie, podsumowanie i dyskusja	5
Semin.4	Techniczne aspekty przygotowania pracy.	4
Semin.5	Podsumowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych uzyskanych podczas kursu.	2
Suma godzin		20
Forma zajęć: SAMOKSZTAŁCENIE		Liczba godzin
Semestr 5		
Opracowuje i realizuje własny projekt badawczy o charakterze kazuistycznym – praca dyplomowa.		20
Suma godzin		20
VI Narzędzia dydaktyczne		
1.	Teksty źródłowe	
2.	Przykładowe prace licencjackie.	
VII Metody dydaktyczne		
1.	Seminarium	
2.	Analiza literatury	
3.	Projekt	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1	Ocena aktywności.	
F2	Uczestnictwo w dyskusji	

P1	Sprawdzian praktyczny – projekt badawczy.				
IX Obciążenie pracą studenta					
Forma aktywności					Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie zajęć) - wykłady					40
Samokształcenie					40
SUMA GODZIN					80
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU					2
X. Literatura podstawowa i uzupełniająca					
Literatura podstawowa: Uchmanowicz I., Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie tom 1, Wyd. Continuo, 2014 Uchmanowicz I., Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie tom 2, Wyd. Continuo, 2014					
Literatura uzupełniająca: Watała C. i wsp. Badania i publikacje w naukach biomedycznych Tom 1-2, Wyd. Alfa Medica Press, 2011 Górajek – Józwick J. (red)., Filozofia i teorie pielęgnowania. Wyd. Czelej. Lublin 2007					
XI TABLICA POWIĄZAŃ EFEKTÓW PRZEDMIOTOWYCH I KIERUNKOWYCH Z CELAMI PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO METOD ICH WERYFIKACJI					
Efekty uczenia się	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metody dydaktyczne	Sposób oceny
D.W 38	C1	S.I 2	1,2	1,2	F1,F2,
D.W 39	C1	S.I.2,	1,2,	1,2,3	F1,F2, P1
D.W 40	C1	S.II. 2	1,2	1,2	F1. F2,
D.U 31	C1	S.I.3, Samokształcenie 1	2	1,2	F1,F2, P1
D.U 32	C1	S.I.4, S.I.5 S.I.1, S.I.2,S.I.3, S.II 1, S.II.2, S.II.3, S.II 4, S.II5 Samokształcenie 1,2	1,2	1,2,3	F1,F2, P1
K.S5	C1	S1-5	1,2	1,2,3	-
XII ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ					
Zaliczenie seminariów					
Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.					
Ocena formująca: frekwencja na zajęciach, ocena aktywności (F1), uczestnictwo w dyskusji (F2). (Efekty: D.W 38, D.W 39, D. W 40, D.U31).					
Ocena podsumowująca: przygotowuje własny projekt badawczy – pracę dyplomową (licencjacką) o charakterze kazuistycznym w oparciu o proces pielęgnowania (P1). (Efekty: D.W 38, D.W 39, D. W 40, D.U31, D.U32).					
W sem. 5 przedstawi promotorowi opracowanie pracy <u>przynajmniej II</u> etapu planowania projektu (S.I.4)					
W sem. 6 przedstawi promotorowi opracowanie pracy <u>przynajmniej</u> do etapu (S.II.3 i S.II. 4)					
Zaliczenie seminariów (semestr 5)					
Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.					
Ocena formująca: student scharakteryzuje etapy postępowania badawczego, opíše metody i techniki badań, określi zasady interpretowania danych empirycznych i wnioskowania, przedstawi podstawowe przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej, uczestniczy w realizacji projektu badawczego, krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych, wykorzystuje wyniki badań naukowych w zapewnianiu wysokiej jakości opieki nad pacjentem, uczestniczy w kształceniu zawodowym studentów, analizuje i opracowuje raporty z badań naukowych (np. artykuły naukowe), postępuje zgodnie z zasadami etyki badań naukowych i ochrony własności intelektualnej,					

systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu, przestrzega praw pacjenta, przestrzega tajemnicy zawodowej, ocena aktywności – uczestnictwo w dyskusji, frekwencja na zajęciach. (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D.W 40, D.U 31, D.U 32**).

Ocena podsumowująca: multimedialne przedstawienie schematu własnego projektu badawczego w ramach badań o charakterze jakościowym (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D.W 40, D.U 31, D.U 32...**).

Kryteria oceny

Obowiązuje 100% frekwencja na zajęciach, ewentualna 1 nieobecność usprawiedliwiona winna być odpracowana w ramach indywidualnych konsultacji z prowadzącym zajęcia.

Bardzo dobry – wykaże się znakomitą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, samodzielnie skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej.

Dobry plus - wykaże się bardzo dobrą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, z niewielką pomocą skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej.

Dobry – wykaże się dobrą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, z pomocą prowadzącego skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej.

Dostateczny plus - popełnia niewielkie błędy w zakresie konstruowania narzędzi badawczych, wymaga naprowadzenia w zakresie wnioskowania.

Dostateczny – wymaga znacznego ukierunkowania w zakresie umiejętności sporządzania własnego projektu badawczego o charakterze jakościowym, wykazuje niedostatki wiedzy teoretycznej, które jednak nie uniemożliwiają sporządzenia pracy o charakterze naukowym.

Niedostateczny – wykazuje znaczne niedostatki wiedzy teoretycznej, które mimo ukierunkowania uniemożliwiają sporządzenie własnego projektu badawczego. Nie przestrzega zasady 100% frekwencji na zajęciach dydaktycznych, nie bierze udziału w dyskusji.

Zaliczenie seminariów (semestr 6)

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę.

Ocena formująca: student scharakteryzuje etapy postępowania badawczego, opíše metody i techniki badań, określi zasady interpretowania danych empirycznych i wnioskowania, przedstawi podstawowe przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej, uczestniczy w realizacji projektu badawczego, krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych, wykorzystuje wyniki badań naukowych w zapewnianiu wysokiej jakości opieki nad pacjentem, uczestniczy w kształceniu zawodowym studentów, analizuje i opracowuje raporty z badań naukowych (np. artykuły naukowe), postępuje zgodnie z zasadami etyki badań naukowych i ochrony własności intelektualnej, systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu, przestrzega praw pacjenta, przestrzega tajemnicy zawodowej, ocena aktywności – uczestnictwo w dyskusji, frekwencja na zajęciach (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D.W 40, D.U 31, D.U 32**).

Ocena podsumowująca: multimedialne przedstawienie własnego projektu badawczego (Efekty: **D.W 38, D.W 39, D.W 40, D.U 31, D.U 32...**).

Kryteria oceny

Obowiązuje 100% frekwencja na zajęciach, ewentualna 1 nieobecność usprawiedliwiona winna być odpracowana w ramach indywidualnych konsultacji z prowadzącym zajęcia.

Bardzo dobry – wykaże się znakomitą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, samodzielnie skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej w realizowanym projekcie – praca dyplomowa.

Dobry plus - wykaże się bardzo dobrą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, z niewielką pomocą prowadzącego skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej w realizowanym projekcie – praca dyplomowa.

Dobry – wykaże się dobrą wiedzą i umiejętnością w zakresie zasad pisania pracy naukowej, z pomocą prowadzącego skonstruuje narzędzia badawcze i dokona interpretacji zebranych danych badawczych przestrzegając praw pacjenta i tajemnicy zawodowej w realizowanym projekcie – praca dyplomowa.

Dostateczny plus - popełnia niewielkie błędy w zakresie konstruowania narzędzi badawczych, wymaga naprowadzenia w zakresie wnioskowania. Przestrzega regulaminu pisania pracy dyplomowej oraz dostosowuje się do tempa pisania pracy nadanego przez prowadzącego.

Dostateczny – wymaga znacznego ukierunkowania w zakresie umiejętności sporządzania własnego projektu badawczego o charakterze jakościowym, wykazuje niedostatki wiedzy teoretycznej, które jednak nie uniemożliwiają sporządzenia pracy o charakterze naukowym. Przestrzega regulaminu pisania pracy dyplomowej, nie zawsze dostosowuje się do tempa pisania pracy nadanego przez prowadzącego.

Niedostateczny – wykazuje znaczne niedostatki wiedzy teoretycznej, które mimo ukierunkowania uniemożliwiają

sporządzenie własnego projektu badawczego. Nie przestrzega zasady 100% frekwencji na zajęciach dydaktycznych, nie bierze udziału w dyskusji. Wykazuje problemy w przestrzeganiu regulaminu pisania pracy dyplomowej, nie dostosowuje się do tempa pisania pracy nadanego przez prowadzącego. Nie przestrzega zasady 100% frekwencji na zajęciach seminaryjnych.

XIII. INNE PRZYDATNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Tematyka samokształcenia do podawana przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.

Zajęcia odbywają się w salach Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych,

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej WNMiT

65.**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu/modułu:	Wychowanie Fizyczne				
Nazwa angielska:	Physical Education				
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo				
Tryb/Poziom studiów:	Stacjonarne I-go stopnia – licencjackie				
Profil studiów	praktyczny				
Jednostka prowadząca:	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Wydział Nauk Medycznych i Technicznych, Katedra Nauk o Kulturze Fizycznej i Zdrowiu				
Prowadzący przedmiot:	Tomasz Jonak, Małgorzata Nyc, Anna Lara, Jarosław Wilusz, Marcin Koperek, Jacek Kołodziejczyk, , Wojciech Lara				
Status przedmiotu:	obowiązkowy				
I. Formy zajęć, liczba godzin					
Semestr	Wykład	Ćwiczenia	Samokształcenie	Łącznie	ECTS
1	-	15	-	15	0
2	-	15	-	15	0
3	-	30	-	30	0
Razem				60	0
II. Cel przedmiotu:					
C1- Zapoznanie studentów z różnymi formami aktywności fizycznej.					
C2– Rozwijanie u studentów umiejętności ruchowych, technicznych i manualnych w wybranych dyscyplinach sportowych.					
C3– Przygotowanie studentów do aktywnego i świadomego uczestnictwa w kulturze fizycznej i działalności sportowo rekreacyjnej jako ważnego elementu prozdrowotnego stylu życia.					
III. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:					
brak					
IV. Oczekiwane efekty uczenia się					
=					
V. Treści programowe:					
Forma zajęć: ćwiczenia – semestr 1					Liczba godzin
Ćwiczenia	Zajęcia do wyboru : Gry i zabawy w wodzie, pływanie , aquaerobik Gry wodne (piłka wodna, siatkówka wodna, hokej podwodny), zabawy i ćwiczenia z wykorzystaniem sprzętu pływackiego w tym aquafitness (makarony, deski, hantle, maty pływające). Nauka i doskonalenie pływania różnymi technikami pływackimi. Sporty raketowe Nauczanie oraz doskonalenie wybranych elementów technicznych wybranych dyscyplin raketowych. Podstawowe odbicia: backhand, forehand, serwis. Znajomość zasad gry pojedynczej i deblowej, Gra szkolna. Znajomość podstawowych przepisów gry.				2

	<p>Trening funkcjonalny Przykładowe ćwiczenia oraz testy funkcjonalne i ich wykorzystanie w życiu codziennym. Omówienie wzorców ruchowych. Trening plyometryczny. Trening powięziowy. Przykłady ćwiczeń z przyborami. Trening crossfit w aspekcie treningu funkcjonalnego</p> <p>Zespołowe gry sportowe Zespołowe gry sportowe (koszykówka, siatkówka, piłka nożna, piłka ręczna). Nauka i doskonalenie wybranych elementów technicznych poszczególnych gier zespołowych: poruszanie się w ataku i w obronie z piłką oraz bez piłki, rzuty, kozłowanie, podania, odbicia sposobem górnym i dolnym, serwis. Znajomość zasad i przepisów wybranych gier.</p> <p>Tańce Nauka i doskonalenie wybranych form tańca.</p> <p>Strzelectwo Przepisy regulujące posiadanie i korzystanie z broni palnej, warunki bezpiecznego posługiwania się bronią, działanie różnych rodzajów broni i amunicji, obsługa broni. Postawy strzeleckie, balistyka i zasady celowania, zasady warunkujące oddanie prawidłowego strzału. Strzelanie statyczne i dynamiczne w różnych warunkach.</p> <p>Nordic Walking Aspekty zdrowotne i korzyści wynikające z treningu Nordic Walking. Wskazania i przeciwwskazania w treningu Nordic Walking. Ćwiczenia wprowadzające do techniki chodzenia z kijkami. Doskonalenie techniki Nordic Walking w zróżnicowanym terenie.</p> <p>Turystyka rowerowa Zajęcia mogą być zrealizowane w dwóch formach: -3 jednodniowe wycieczki rowerowe propagujące spędzanie wolnego czasu na świeżym powietrzu oraz ukazujące walory turystyczno-krajoznawcze powiatu karkonoskiego Nauka czytania map i planowania tras oraz ich realizacja z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa poruszania się na rowerze w różnym terenie.</p> <p>Turystyka narciarska 3 jednodniowe wyjazdy (narciarstwo zjazdowe, biegowe, rakiety śnieżne) propagujące aktywność narciarską w powiecie karkonoskim. Nauczanie oraz doskonalenie wybranych elementów technicznych: poruszanie się w sprzęcie narciarskim w terenie płaskim oraz pochyłym, zjazdy, zatrzymanie, skręty, jazda na wyciągu oraz zasady zachowania bezpieczeństwa na trasach narciarskich.</p> <p>Turystyka górską Zajęcia mogą być realizowane w dwóch formach: - 3 jedno dniowe wycieczki górskie propagujące spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz ukazujące walory turystyczno-krajoznawcze Karkonoszy i okolic. Nauka czytania map i planowania tras oraz ich realizacja z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa poruszania się w górach.</p> <p>Turystyka piesza Zajęcia mogą być realizowane w dwóch formach: - 3 jednodniowe wycieczki propagujące spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz ukazujące walory turystyczno-krajoznawcze powiatu karkonoskiego . Nauka czytania map i planowania tras oraz ich realizacja z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa.</p>	
VI. Narzędzia dydaktyczne:		
1	Przybory i przyrządy do ćwiczeń gimnastycznych, siłowych oraz gier sportowych i rekreacyjnych.	
VII. Metody dydaktyczne:		
1	Praktyczne wykonanie zadania.	
VIII. Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)		
F1, P	Bezpośrednia obserwacja	
IX. Obciążenie pracą studenta		
Forma aktywności	Łączna i średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
Godziny kontaktowe z nauczycielem (w trakcie	60	

zajęć)	
Przygotowanie się do zajęć	-
SUMA	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	0

X. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Gry i zabawy w wodzie, pływanie

Karpiński R. 2009 rok. Pływanie. Podstawy techniki. Nauczanie. Wyd. AWF Poznań.

Elementy ratownictwa wodnego

Praca zbiorowa. 1990 rok. Prawie wszystko o ratownictwie wodnym. Wyd. Zarząd Główny Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

Snoorkling, freediving

Munzinger P., Kasinger H. 2005 rok. Nurkowanie w sprzęcie ABC. Wyd. Almapress

Sporty walki

- Cynarski W. 2019 rok. Sztuki walki i sporty walki w kierunku ogólnej teorii. Wyd. Katedra wydawnictwo naukowe, Gdańsk

Sporty raketowe

- Littleford J., Magrath A., [tł. Jankowska T.]. 2009 rok. Tenis: doskonał swoją grę. Wyd. Buhmann
- Nawara H. 2009 rok. Badminton. Wyd. ArkoT, Wrocław

Trening funkcjonalny

Boyle M. 2019 rok. Nowoczesny trening funkcjonalny: trenuj efektywniej i zmniejsz ryzyko kontuzji. Wyd. Galaktyka, Łódź.

Zespołowe gry sportowe

- Litkowycz R., Olex-Zarychta D. 2012 rok. Uczymy grać w koszykówkę: taktyka, technika, metodyka nauczania koszykówki w lekcjach wychowania fizycznego. Część 1. AWF Katowice.
- Grządziel G., Szade D. 2009 rok. Piłka siatkowa : technika, taktyka i elementy minisiatkówki. Wyd. Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.
- Spieszny M., Tabor R., Walczyk L. 2011 rok. Piłka ręczna: technika, metodyka, podstawy taktyki. Wyd.Kon Tekst Kraków.
- Gołaszewski J. 2003 rok. Piłka nożna. Wyd. AWF Poznań.

Tańce

Siedlecka B., Biliński W. 2003 rok. Taniec w edukacji dzieci i młodzieży : podręcznik dla nauczycieli. Wyd. AWF Wrocław.

Fitness

Glińska-Właż J., Worek A., Warchoń K. 2021 rok. Podstawowe zagadnienia teorii, metodyki i praktyki fitness. Wyd. Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, Rzeszów.

Strzelectwo

Nowak S. 2106 rok. Broń krótka. Strzelanie bojowe i sportowe z pistoletu. Wyd. Wiedza Powrzechna

Nordic Walking

Wróblewski P. 2010 rok. Nordic walking. Wyd. Pascal, Bielsko Biała

Turystyka kajakowa

- Błachno A, Michalski M. 2013 rok. Przewodnik do szkolenia na obozach letnich i zimowych". Wyd. KPSW Jelenia Góra
- Weckwerth M. 2006. Kajakarstwo. Wyd. Pascal, Bielsko-Biała.

Turystyka rowerowa

Wielinga R., Cowcher P., Bernabei T. 2011 rok. Jazda na rowerze: profesjonalnie o sporcie. Wyd. Muza

Turystyka narciarska

- Błachno A, Michalski M. 2013 rok. Przewodnik do szkolenia na obozach letnich i zimowych". Wyd. KPSW Jelenia Góra.
- SITN PZN. 2018 rok. Program Nauczania Narciarstwa Zjazdowego. Wyd. SITN PZN

Turystyka góraska

Warcholik.W. 2005 rok. Karkonosze. Wyd. Kluszczyński, Kraków

Brygier W. 2021 rok. Karkonosze Polskie i Czeskie. Przewodnik. Wyd. Oficyna Wydawnicza REWASZ

Turystyka piesza

Gołaszewski J., Paterka S., Wieczorek. A. 2000 rok. Organizacja wycieczek szkolnych, obozów stałych i wędrownych: rekreacyjne gry ruchowe. Wyd. AWF Poznań.

Toczek – Werner S. 2008 rok. Podstawy turystyki i rekreacji. Wyd. AWF Wrocław

XI Tablica powiązań efektów przedmiotowych i kierunkowych z celami przedmiotu w odniesieniu do metod ich weryfikacji

Efekty uczenia się. Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Metoda dydaktyczna	Sposób oceny
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

XII. ZASADY WERYFIKACJI OCZEKIWANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Zaliczenie otrzymuje

Student aktywnie uczestniczy we wszystkich zajęciach, nie spóźnia się na zajęcia, chętnie i poprawnie wykonuje zadane ćwiczenia ruchowe, wykazuje inicjatywę, używa poprawnego słownictwa w nazewnictwie ćwiczeń. Pomaga i współdziała w grupie.

XIII Dodatkowe informacje o przedmiocie

Zajęcia odbywają się w hali sportowej i na pływalni KPSW oraz w terenie otwartym, zgodnie z zapisami w planie zajęć

Terminy konsultacji podawane są na pierwszych zajęciach.

Informacje na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina) – zgodnie z planem zajęć umieszczonym na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Wydziału Nauk Medycznych i Technicznych